

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Breve

fra og til

Christian Winther,

udgivne

af

F. L. Liebenberg.

Kjøbenhavn.

P. G. Philipsens Forlag.

1880.

Fortale.

Af Breve til Christian Winther ere ikke mange bevarede, men af Breve fra ham har jeg efter min Opfordring i Bladene modtaget et Antal, der maa kaldes ret anseeligt, især da han vistnok aldrig har hørt til de meget flittige Brevskrivere. Min hjertelige Tak byder jeg nu Enhver, der saaledes har givet Bidrag til nærværende Skrift, som jeg efter Fru Winthers Anmodning har paataget mig at samle og redigere. Af det hele Forraad har jeg udbræget hvad der efter min Mening kunde tjene til at give et Billede af Christian Winthers hidtil for Almeenheden lidet bekendte Personlighed, saaledes som han var, og som jeg selv har kjendt ham i de sidste tredive Aar af hans Levetid. Som et, vel ikke omfangsrigt, men værdifuldt Tillæg, er jeg saa heldig her at kunne tilføie efterfølgende Træk af hans Levnet og personlige Meninger, optegnede efter Meddelelser fra hans Hustru, som har dem deels fra Digterens mundtlige Fortælling, deels fra enkelte aldeles spredte Notiser blandt hans Papirer, og som har billiget dem i den foreliggende Form.

Fra sin tidlige Barndom i Fensmark Præstegaard, hvor Faderen, Hans Christian W., var Præst, mindedes Digteren

et lille Træk af sin Moder, Johanne Dorothea Borchsenius, hvem han altid bevarede i den hjærligste Erindring. Det var hans fjerde eller femte Fødselsdag; hans Moder vækkede ham lidt før Solens Dpgang, svøbte ham i det uldne Sengetæppe og bar ham paa sine Arme ud af Kammeret igjennem Hjørnestuen, igjennem Havestuen ud i Haven og ned igjennem nogle Gange. „Jeg var endnu søvndruffen og blændet af Dagslyset,“ fortalte han, „og da vi kom ud af Huset, luffede jeg mine Dine, og mit Hoved sank ned paa hendes Skulder. Nede i Haven, paa Høien, hvor der stod fire store Lindetræer og et stort Aftetræ, og hvorfra man havde en vid Udsigt over Holmegaards Lørvemose til Brokshø og det fjerne Gisselfeldt, satte hun mig paa et stort Bord, hvor vi ellers tidt drak Thee om Aftenen, og nu kom det, som var mig tiltænkt. Nu fik jeg Dinene op og saa den hele brede Dal mellem Fensmark Sogn og det Hiinfridige ganske opfyldt af Sommerens hvide Mattetaage fra Mosekone's Brøgger's. Jeg var saa vidt, at jeg vidste, min Moder vilde forunde mig at see noget Deiligt; men nu — og alt forlængst — veed jeg, at hun, netop hun, aldrig havde til Hensigt paa en unaturlig Maade at vække høiere Ideer, Begeistring eller Sligt i min unge Sjæl. Der stod en Stjerne paa Himlen, og den Stjerne glemmer jeg aldrig. Lidt efter lidt kom Solen frem, og det Skuespil, som saa mange tusinde Poeter forgjæves have forjagt at beskrive, oprulledes for mit barnlige Øie. Naar jeg siden har seet omtrent det Samme, mindedes jeg altid dette første Syn, og det blev altid ufordunklet.“

Moderen var en lille, meget spinkel Person, som han i sin Ungdom tidt paa Spadseretoure i Skoven har haaret paa sine Arme over Morads eller Gjerder; men hun var ligesaa legemlig som aandelig stærk.

Christian Winthers Forældre havde fra deres Ungdom af kjendt Knud Lyge Rahbek og hans Hustru, Karen Margrete Heger. Endnu før vor Digter var blevet Student, traf han Rahbek paa Hjeltingen, en Herregaard i Syd-sjælland, engang da han var der i Besøg med sin Moder. Da de spadserede i Skoven og plukkede Rødder, kom Rahbek hen til ham og sagde: „Har du Rødder, du, saa giv mig dem, saa skal jeg være god imod dig til Artium“. Rahbek kom dog ikke til at opfylde sit Løfte, da C. W. blev examineret af en Anden i hans Fag. Senere kom C. W. i femten Aar saa godt som daglig paa Bakkehøuset; Afdgangen til dette fjeldne Hjem, hvor der altid var Velsignelse af alt Smukt og Godt, betragtede han som en kjær Arv efter sine Forældre.

Han var meget musikalsk og havde som Barn spillet saa godt paa Violin, at han maatte assistere ved Concerter i en Provindsby. Man tænkte endog paa at lade ham blive Violinist — da han pludselig lagde sine musikalske Øvelser heelt til Side. Derimod sang han som Student og senere som Candidat meget, især fleerstemmige Sange med jævnaldrende Venner. Han havde en smuk Basstemme og et fint Øre.

„I min Ungdom“, sagde han, „var jeg yderst ængstelig for at prostituere mig ved at lade Nogen see mine Vers, som jeg ikke selv fatte stor Priis paa; hvorfor jeg dengang i forskellige Perioder tilintetgjorde fire, fem store Pakker Papirer med Digte af mig. Det er muligt, at der ved denne Fremgangsmaade er gaaet Afskilligt tabt, som jeg nu nok vilde have vedkjendt mig; men saa har den gjort mig den Nytte, at en stor Deel Middelgods er gaaet den Vej, som det fortjente. Efter at jeg selv har ladet Folk læse mine Vers, har det altid forekommet mig yderst latterligt at see i An-

meldelser af mine Arbejder Phrafer som disse: Dette eller Hiint har været Forfatterens Henfigt — dette eller hiint Middel har han anvendt til denne eller hiin Virkning og desl. Jeg har aldrig stræbt til et Maal, jeg er altid blevet ført eller drevet af en uimodstaaelig Magt eller har fulgt en lønlig Lyft, uden, naar jeg begyndte et Digt, at vide, naar eller hvordan det skulde ende. En Plan — nei aldrig!“ Her er naturlignois nærmest Tale om reent lyriske Digte. — Naar han arbejdede paa sit Værelse, sagde han: „See aldrig paa, hvad jeg skriver, og spørg ikke, om jeg skriver Noget! Jeg er som den Fugl, der ikke udflækker sine Æg, naar der er seet paa dem; jeg betragter mig som et villieløst Redskab for en høiere Magt, som et Instrument, der spilles paa.“

Til Recensenter og deres Domme havde han ikke stor Tro. „Af egen Erfaring veed jeg,“ sagde han, „at deres vilkaarlige Forudsætninger næsten altid ere falske og deres Slutninger altsaa og saa falske.“

Han var forøvrigt meget mildt dømmende og erkjendte med Taknemmelighed og Glæde Andres Fortrin og Overlegenhed; han sagde tidt, at han kjendte sin egen Begrænsning til alle Sider. Beskedenheden forbød ham længe at troe, han kunde have Misundere; han syntes sig selv for ringe til at man kunde falde paa at misunde ham. Hans Halvbroder Boul Møller var den Første, som — i et Forsvar for ham*) offentlig udtalte hans Betydning uden Omsvøb.

Han yttrede mangan Gang, at han ikke vidste, hvad det var at fjeede sig. Han fandt en Glæde i at fortælle sin Datter, lige fra hendes Barndom af, alle comiske Historier og Indfald, der kom ham for Øre, og at høre hendes

*) See Side 32, Anm. til Nr. 15.

hjertelige Latter derover. Hun havde megen Sands for flige Ting. „Er jeg forknyt,“ sagde han ofte, „hæves jeg igjen, naar jeg blot hører Idas Latter.“ Det Eneste, der undertiden kunde trætte ham, var fremmede Menneskers Nær-
værelse; det gjaldt dog kun dem, der kom for at tale med Digteren. De, der kom i hans Familie, var han altid glad ved at see. Han udtalte tidt: „Jeg seer tydelig Tidens Rjæmpeskridt fremad og glæder mig derover; men hvad der var bedre før, det beholder jeg in mente.“

Indtil Aaret 1852 har han til forskjellige Tider søgt Embeder, een Gang som Inspecteur ved en af Communens Skoler, en anden Gang som Præst ved Kirken for de danske Søfolk i Hull. Til hans store Sorg lykkedes det ham ikke at blive taget i Betragtning; man svarede ham yderst artig, at han ikke, ved at have Embede, skulde forstyrres i at digte. Da man vilde decorere ham, frabad han sig det. I Aarenes Løb var han tidt af formaaende Venner og Bekjendte blevet anmodet om at modtage Ridderkorset til en Begyndelse; da han endelig i 1868 af en Departementschef i Cultusministeriet, som var hans gode Ven, skriftligt opfordredes til at tage mod denne Decoration, sagde han i sit Hjem: „Nu vil jeg forlange Noget, som ikke skeer, saa bliver jeg fri for flere Anmodninger i den Retning; jeg er nu over de Halvfjerds“*). Det lykkedes; efter den Tid fik han ingen flige Opfordringer længer; han var tilfreds derover og lo af sit heldige Indfald. — Da „Hjortens Flugt“ var udkommet, bragte en ung Pige ham en smuk Sophapude med et kunstnerisk udført Broderi af en Hjort, hendes eget Arbeide; ovenpaa denne Pude laa der et Guldarmbaand fra hendes Moder. Han blev glad og rørt, leverede derpaa

*) See Side 151, Nr. 109.

Armbaadet til sin Hustru med de Ord: „Nu er jeg decoreret, hvis du vil bære min Orden for mig“. Paa denne Bude hviler nu hans Hoved, det taknemmelige og trofaste.

Ja, naar Døden er den Høi, hvorfra et Menneskeliv overføres, som Biskop Monrad har sagt i en Prædiken, saa er Mildhed og Kjærlighed det Indtryk, som Betragtningen af Christian Winthers Liv har efterladt hos alle dem, der kjendte ham nøiere; det er derfor en Husvælselse i Sættet at lade Mindet dvæle ved hans Personlighed.

Otte Breve fra og til C. W., der ere trykte tidligere, havde jeg for største Delen gjerne optaget i nærværende Samling, hvis det ikke havde været Forlæggerens Ønske, at den kun skulde bestaae af forhen utrykte Breve. I mine Anmærkninger har jeg paaapeget et til Jngemann (see S. 69), to til og to fra H. C. Andersen (S. 112 og 152) og et til G. Brandes (S. 207). Et til Studenterforeningens Seniorat som Tak for en skriftlig Lykønsning til Digteren paa den Dag, da han fyldte firfjendstyve Aar, findes i „Fædrelandet“ for 1876, Nr. 191; og et til D. L. Bang er indført i „Nær og fjern“, Nr. 287. Ved dette sidste mangler den Oplysning, at Talen er om „Manden bedre end hans Kygte. Et Digt af 101“, 1862, og omtrent midt i Brevet forekommer et Punctum, der ikke ganske stemmer med Originalmanuskriptet: „Jeg finder i Bogen Udtrykket af en klar“ [ikke: stor] „sund Aand, en livlig Phantasi, et ædelt og varmt Hjerter og en Religiositet, uden affecteret Salvelse, men ret som den maa klæde“ [ikke: findes hos] „en from Faders fromme Søn“.

Udgiveren.

1. Til Hr. Wisby, Student. Regentsen.

Rjøbeløv pr. Nakstov, d. 10de Octobr. 1821.

Selv gal! selv klog! men forresten en fortræffelig, skikkelig Person! — Du kan vel vide, gode Wisby, at jeg er umaadelig taknemlig mod alle, der ville tage sig over at skrive mig til, og desaarfag er jeg ikke heller seent til ved hurtigt Svar at vise dem, hvormegen Priis jeg sætter paa Fortsættelsen af Correspondencen. — Jeg har allerede skrevet Krøyer (for længe siden), Thaarup, Rosenkilde, Grove til, men endnu ikke seet et Ord fra de 3 første; jeg hører intet, ikke et Ord om alt det, og alle dem, som ere mig kjære; saaledes veed jeg slet ikke det mindste om Krøyers Reise, hvorledes han faldt derpaa, hvormeget han fik af Studenterforeningen, — hvorledes dette Institutum har det etc. etc.

---

1. I Rjøbeløv residerede Sognepræsten Stiftsprovst og Doctor theol. Rasmus Møller, der 1811 som Enkemand og Fader til sex Børn, iblandt hvilke Poul Martin Møller, havde giftet sig med Præsteenten Mad. Winther, hvis eneste Barn Christian Winther var født den 29de Juli 1796. Hun døde 1830, Rasm. Møller som Biskop over Lolland-Falsters Stift 1842. — C. S. Wisby døde 1871 som Sognepræst i Storehedinge. — Zoologen Henrik Krøyer, som havde været C. W.s Contubernal paa Regensen og i Forening med C. W. og Flere 1820 havde stiftet Studenterforeningen, reiste i Sept. 1821 til Grækenland for at deeltage i Befrielseskampen. Om hans Bevæggrunde dertil og om et Sammenstød blandt Studenterforenings-Medlemmer som Bidrag til hans Reiseomkostninger kan sees hans „Erindringer“, 1870, Side 3, 4, 37. — Philologen Christian Thaarup, en af Studenterforeningens Stiftere, Adjunct og Literat, døde 1849. — Chr. N. Rosenkilde, som var bleven tgl. Skuespiller 1816, dyrkede Dvartetsfang med

Jeg veed jo deels af Erfaring, deels ved din egen Tilstaaelse, at du er homo scribacissimus; — anvend da en Stund og et Stykke Papiir imellem paa at glæde mig med en fuldstændig Efterretning om alt hvad der kan glæde en Student og din gode Ven, der gandske vansmægter herovre. Jeg vil heri lægge en Samling af Spørgsmaale, som du Tid efter anden (eller ogsaa paa eengang) pro lubitu kunde besvare mig. — Det gaaer mig som dig! Skjøndt jeg her legemlig befinder mig ret vel, og skjøndt jeg ikke er synderlig blødhjertet, saa er jeg nær ved at græde, naar jeg tænker paa, at jeg aldrig meer kommer til at boe paa Regentsen, aldrig faaer Krøyer og saa mange andre af mine gode Kammerader mere at see, og denne Veemod forøges saameget mere, som jeg synes at mærke, at nogle af dem allerede have glemt mig. Veed dog Thaarup at skrive mig til! Maaftue har han saa travlt med sine Dimmittender? — Hvad du fortæller om Güntelberg, glæder mig meget, især for hans Families Skyld. Gils ham fra mig. Til Hr. Liunge har jeg under Adresse til Keigel (forbi jeg ikke vidste hans Bopæl) sendt det libet, jeg havde skrevet herovre*), og en

*) thi noget er i Kjøbenhavn i Gjemme, og det meste ligger i Regentsens Retirade. Jeg har i mine Fritimer, f. Ex. Søndag Eftermiddag, naar vi ikke ere ude, eller have Fremmede, besluttet at skrive et Digt i Octavrim. Jeg tager Fredrik III Tidsalder som historisk Punkt og indfletter adskillige historiske Personer deri f. Ex. Kay Lykke, og Gyngerens Anfører Svend Poulsen. Gider du været over det, saa skaf mig at vide, hvor jeg kan faae meest og bedst Underretning om disse to, foruden i de almindelige historiske Værker: Holberg, Suhm, Ryrup etc. —

Ernst Krøyer, Abrahams og C. W.; see Abrahams' „Meddelelser“, 1876, S. 144. — D. A. Grove døde 1865 som Landphiscus paa Bornholm. — Güntelberg, Syngepillet „Lulu“s Forfatter, gift 1819, blev juridisk Candidat i Oct. 1821. — J. A. P. Liunge's Nytaarsgave „Zuletræet“, udkommen December 1821, findes af C. W.: „Bjergmænd“, „Sun til Ham paa Reisen“, „Zohan og Lise“,

Sonnet, jeg nok har forelæst dig. Jeg havde lovet ham noget af min begyndte Oversættelse af Orlando furioso; men da jeg endnu ikke tør grave mig ret ind i saa vidtløftigt Arbejde, saa vilde jeg slet ikke medtage det allerede Udarbejdede, eiheller mine italiænske Bøger, for ikke at falde i Fristelse; desuden, hvad jeg allerede har færdigt, trænger til en stræng Revision. Det er egentligen et mechanisk Arbejde, dette Oversætterier! Din Kertter in Edingburgh har ikke jeg, men Krøyer laant til Rosenkilde, og siden veed jeg ikke, hvor den er kommet hen. Laan ikke dine gode Bøger ud, men gjem dem, til jeg kommer ind igjen, at jeg kan indhente hos Dig, hvad jeg her forsømmer. — Apropos! Viunge faaer jo dog Bidrag fra Delenshlæger, Jngemann, Meisling, Thiele? Gils den sidste mange Gange fra mig, og siig ham, at jeg længeß uhyre meget efter Bakkehuset! — Lev vel, gode Bisby, og tænk, som sagt, paa din Ven og Broder

Christian Winther.

Spørgsmaale: 1) Hvorledes forholder det sig med Henrik Krøyers Reise? 2) Hvor staaer mit Inventarium, bestaaende af: 1 Sopha, 1 Krølharts Madrads, et Teppe, 4 Hovedpuder, 1 Claveer, en Boghylde, 2 Lænestole, Gevæhr etc.? og hvor mine Bøger, hvoriblandt 19 Bind italiænsk Litteratur berørende? (Paa alt dette skulde Krøyer have taget vaere) — — — 5) Spørg endelig Nyrup, om de have taget Kloster og Regents fra mig eller ikke, og siig mig det med næste Post? 6) Item hvorlunde kom Stabell til at reise? har man hørt fra dem siden? 7) Hvorledes lever Studenterforeningen? 8) Hvor-

„Sonet“, „Sørgen og Thrine“ („Samlede Digtninger“, I, 91; II, 228; VI, 208; I, 83; VI, 203). — J. M. Thiele logerede fra Foraaret 1821 et Par Aar paa Bakkehuset, hvor han i Reglen tilbragte Aftenen hos Rahbeks; see hans „Erindringer fra Bakkehuset“, 1869. — Rasmus Nyrup var Regensprovt. — J. S. Stabell, Student 1820, reiste til Grækenland med H. Krøyer. — „Mine Ruinoeler“ o: mine Bøger af Ruinöl, Forf. af theologiske Skrifter.

lebes lever Keigel, Lemke, Sibern og alle de bidhørende?
 9) Sender Bunge mig ét Exemplar? Vil du spørge Benzon fra Nykjøbing, om han har, eller har fundet mine Kuinoeler? Har du læst meget nyt Æsthetisk? Hvoormeget af W. Scott? og hvorledes er det? Er du ikke blevet forelsket endnu! Hvem af vore Venner have forlovet sig? givet sig? Har du læst Sjötofts Sommerfugle? (Nu udkommer snart hans: Christian den fjerdes Dom) Jeg længes græselig efter Jer! Lev vel!

2. Til Hr. Bisby, Student. Regentsen.

Kjøbenhavn pr. Næstov, d. 17de Novbr. 1821.

Kjære Bisby!

Det glæder mig inderligen, at du af dit eget gode Hjerte og Sindelag har lovet mig Fortsættelsen af vor Correspondence; thi jeg kan da saameget mere stole paa, at du vil holde dit Løfte. Jeg har nok i mit forrige Brev forestillet dig, og forestiller dig endnu engang, med hvilken tørstig Længsel jeg modtager ethvert Brev, der kommer fra mine gode Venner i Rbhvn, og jeg tvivler heller ikke paa, at jo dette vil bidrage noget til, at du ikke fortryder en Times Tab, for at forskaffe mig en saadan Fornøjelse. — Det er godt, at du begynder at luge lidt af det tydske Ufrugt bort fra vores danske Urtegaard; det kunde næsten

2. I „Stilberiet“ og i „Statsvennen“ førtes en Strid imellem S. S. Strodtmann, Lærer ved Petri Realskole, og Bisby, som bekyldte den nævnte Skoles Bestyrelse for antibansk Tendens og pædagogiske Misgreb. Imod Bisby anlagde ni af Skolens Lærere Sag, der endte med at han i Marts 1826 tog „sine krænkende og fornærmende Udtalelser“ tilbage. — E. W.s Broders Sang var Poul Møllers bekjendte: „Deel sjelben rørtes Pen og Bog“ osv. („Efterl. Skr. i Udvalg“, I, 1873, S. 71). — E. W.s egen Hise maa være den ikke mindre bekjendte: „Her under Nathimlens rolige Stygge“ („Saml. Digt.“ I, S. 1), som til en ny Melodie af E. Krøyer blev afsunget

være istand til reent at gvoele vore egne funde Planter. Denne Hr. Strodtmann er en giftig Bulmeurt, en dum, indbildst Lybster! Hans Gjendrivelse af dit Stykke i Skilderiet var saa malicieust og fordreieude, at han fortjende nogle legemlige Brygl til foruden de aandelige, hvormed du sagtens med det første vil opparte ham. — Jeg forstod ikke alt, hvad han sagde, fordi han alluderede til et Stykke, du formodentlig i et andet Blad har skrevet. Veed ham at skrive dansk, efterdi han saa kjæt paa staaer at kunne Sproget. — Hvis du gider, saa fortæl mig i Korthed Sagens egentlige Sammenhæng: thi at Hr. Strodtmann ikke er Hovedpunktet, synes jeg at have bemærket. — Ved Universitætsfesten, som ogsaa høitideligholdtes i Foreningen, har jo min Broder skrevet en Sang. Vil du sende mig et Exemplar af den og nogle Exemplarer af min egen Vises nye Dplag, hvis dette allerede er besørget. — Er Grove reist? Jeg skrev ham til for 14 Dage siden, men frygter alligevel, at han ikke har faaet mit Brev. Hvem er blevet Casjerer efter ham? Jeg skulde dog ikke haabe at disse Jemmand til Lovens Revision ville lade nogensomhelst Philistrismus indsnige sig; der var sgu nok i Forveien! — Kunde du uden megen Uleilighed faae at vide, til hvem, og hvor meget til hver Prof. Ryrup af mit Stipendium har betalt, — saa jeg det gjerne, for derefter at indrette mig. — — — Gaaer du noget paa Comoedie? det er ret ærgerligt, at vi ikke holde et Blad hvori slike Anmeldelser staae. Vi holde her i Huset Statstidenden, Skilderiet, Litteraturtidenden og

---

den 5te Juni 1820 (see „Brevbuen“ 1820, Nr. 5, den 26de Juni, Side 39) ved det Gilde i Regensgaarden, der gav Anledning til Studenterforeningens Stiftelse. — Bisbys Bidrag til „Juletræet“ vare: „Fisserinden (efter Houwald)“ og „Sveiger-Sang“. — S. Brøchner, en af de Tolv, som i 1818 udvæedte Baggesen til en Disputas paa Latin, var i en lang Arrække bekjendt som theologisk Manufacteur. — Stiftsprovst S. G. Clausens „Kristnes Haab under de nærværende Kristensforfølgelser, Prædiken, holden i Trinitatiskirke paa Reformationssfesten 1821“, var nylig udkommen.

Stiftsavisen. — Siig mig din Mening om Søtofts Sommerfugle og C4i Dom; jeg har endnu ikke læst nogen af Delene. — Hvad har du meddeelt Liunge til hans Nytaars-gave? Hvad Navn skal den have? Jeg sendte ham tvende temmelig plumpt skaarne Træsnit og nogle andre Smaa-stykker; han var især fornøjet over de første. — Jeg længes meget efter den Underretning, du gav mig Haab om fra Thiele, da jeg i mine selvtagne Fritimer gjerne vilde fuldende et lille Arbeide, som i Tanken næsten er udarbejdet; det mangler mig paa Underretning om enkelte Ting i Svend Poulsens Liv, som, oplyste, maaskee ville tilintetgjøre min Plan. Jeg vilde gjerne skrive Thiele til derom, hvis jeg kunns vidste, hvor han boer; skaf mig det at vide. — Naar jeg mister nogen af mine Kjære, saa trøster mig altid den Tanke, at de hist have det langt bedre, end vi andre herneben; og Børn — de blive jo frie for al denne nedrige Verdens Jammerlighed, førend de endnu have prøvet den. Jeg vilde ønske, at jeg var død som Barn, thi saa havde jeg været fritaget for al den Uleilighed, jeg nu maae have med at tvætte og toe mig og isøre mig Stadsklæder, før jeg tør indtræde til hiint evige Bryllup. — — — Gils alle skikkelige Studenter fra din hengivne

Chr. Winther.

Hav den Godhed at spørge Brøchner fra mig, hvor meget Deien af hans Collegier beløber sig til maanedligen; jeg veed det ikke. — Er Clausens Prædiken om Grækernes Betrængthed udkommen, saa send mig den; jeg skal remittere den igjen.

3. [Teil H. C. P. Abrahams.]

Guckkastenlied.

Allegro.

Kommt her Ihr Lei = te, kommt zu Haus, jetzt

mach ich mein Guck = ka = sten auf! Für ei = nen Waj = en

schau = et hier Viel Wun = der = ba = res, kommt nur her. Tra

ti = ta ti = ta ti ————— la la

la

la

la

Vær saa artig, min gode Levin! — Hvad det nu var, jeg vilde sige — à propos! — naar faaer jeg nu et lige-saa moersomt Brev fra Dig, som det forrige, du stikkelige Abrahams sendte mig? Du har nu eengang givet mig Appetit, samt dit Løfte om videre Bebrevelse, saa Du ikke maa fortryde paa, at min Længsel derefter erindrer dig derom. — — — Dog skulde det i nogen Henseende være dig til Tidspilbe, eller kjæde Dig, saa maa jeg, a mal mio grado, løse dig fra dit Løfte (Jeg kan' aldrig huske at skrive Pronomina Du, Dig, Dine med stort D, hvorfor jeg herefter agter at bruge det lille) skjøndt det, som sagt, er en Velgjerning mod mig, at lade mig i det mindste høre en Recit om det, der foregaaer i det fornøielige Kbhvn, hvilket dog efter dit Sigende er et Hundehul mod Paris. — Hvis du har seet det liungiste Juletræ, saa vil du have bemærket, at jeg ogsaa har forvildet mig i dets Grene, og sidder der en Kjøn mellem alt det øvrige Legetøi. Siig mig dog, hvordan jeg tager mig ud; men tag kun Bladet reent fra Munden! Skaan mig ikke! — I mine Fritimer skriver jeg paa noget, som skulde blive en Fortælling, Novelle, Roman; Emnet er taget af Frd III's Historie, og skulde samme Piece især handle om hin berømmelige Partiegjæn-

3. Visemelodien, som begynder Brevet, er formodentlig komponeret af C. W., der i sin Ungdom privatim gav sig af med flige Forsøg; J. M. Thiele ansfører i sit Skrift „Af mit Livs Aarbøger“, 1875, Side 225, et Exempel derpaa. — Levin var Abrahams' Fornavn. — Organisten maa være Componisten Peter Krossing. — P. V. Jacobsen, senere bekendt som Forfatter, blandt Andet af Skuespillet „Trolddom“. — Studenterforeningens ældste Visebog redigeredes af Rahbel, Ingemann, Poul Møller, Carl Thortsen og Abrahams; den udkom 1822, uden Musikbilag. — S. P. Heiberg opholdt sig paa den Tid i Paris, hvor han beskæftigede sig endeel med Naturhistorie; om det er dertil, C. W. sigter med hans „Dyrehistorie“, er dog Udg. ligesaa ukendt som Stykket med den spanske Titel. — Den lange Mand, en Lieutenant i Garden, var efter C. Kjøpers Meddelelse til Udg. bleven optaget i Quartchordiet. — „Christian den Fjerdes Dom“ blev opført første Gang den 11. Mai 1822.

ger Svend Poulsen, Anfører for de saakaldte Gynger, og om den smukkeste og rigeste og vellystigste Herremand paa de Liden: Kay Lykke, om hvem man sang: En hver skøn Jomfru, hun ønsker ved sig, Gud give Kay Lykke vilde sove hos mig! Disse tvende Personaggi, tilligemed en Præstekone, en Degnedatter, en svensk Capitaine, en dansk Fisker ved Tapernøiefroe m. m., hvoraf de trende første ere historiske Personer, ere mine Gjæster i Fritimerne, og spøge gandske gevaltigt i mit Hovede. Dog venter jeg ikke at kunne gjøre det færdigt, førend jeg med lettet Hjerte kan sige: *passé pour la Theologie!*

Siig mig dog lidt om Organisten; lever han endnu? — Jeg længes meget efter at høre noget om ham; jeg troer, vi vare ret gode Venner, og jeg vilde gjerne skrive ham til samt sende ham noget, som han har lovet, halv om halv, at han vilde blæse Aande i, ja, han huskede mig endog saa derpaa, da vi stilledes ad i Regentsgaarden, hvilket ellers ikke er hans Bane, da slige Arbeider, undertiden synes mig, vare ham mere til Besvær end til Moroe; — men jeg veed ikke hans Huusnummer — ikkeheller dit. — Jeg havde Brev fra Jacobsen (hin digre) hvori han fortalte mig, at du var Medlem af Bise- og Sangcommissionen. Fortæl mig dog efter hvilken Plan I gjøre Valget, og om Melodier blive tilføiede, som i de tydske Sangbøger (ikke Psalmebøger) hvilket synes mig gandske hensigtsmæssigt, og sikkert ikke vilde forhøie Prisen betydeligt. Jeg mener: Melodien skulde sættes i eet System for hver enkelt Sang, uden Bass-accompagnement. Laer sig vel ikke practisere! Vilde give dig altfor meget Arbeide! — Fleer Musiknyheder, kjære Abracadabrahams! (excusez). Min Sjæl tørster efter det Reale, og læbkes dog lidt ved Fortælling derom. — Gils først og fremmest din egen Familie og dernæst Rosenkilde, Ernst Krøyer, og alle andre gode, evigtforsoerne Venner og Kammerader. — — — Kommer Du til Nørups undertiden? lader Ludvig Heiberg ikke høre fra sig? Foruden sin

Dyrehistorie. skal han ogsaa beffjæftige sig med Poesie. Efter Sigende har han fuldført et Stykke, hvortil Planen allerede var lagt her, spanst af Caracteer, fransk intriguant, og sydlig-vellystigt: han vilde give det denne spanske Titel: nuestros amores son reales, og i Stykket spilles og leges der altsaa med Realer (Mynt) og hiin Kjærlighed til en kongelig Møe. Paa en Masquerade f. Ex. fremkommer Helten, fra Top til Taae klædt i Realer, bærende for og bag Stykkets Titel, hvilket især er Aarsag i Mistanke og deraf flydende Intriguer. — Er jeres Quartordium restitueret? have J optaget den lange Mand deri? eller sover det til jeg kommer atter ind? Siig mig din Mening om Sjøtofts Arbeider, især C4s Dom; han har fra Rahbet faaet det glade Budskab, at Herstabet har læst det, fundet Behag deri, ja endog saa forlangt dets Opførelse i denne Saison. Det er det eneste af hans Arbeider, jeg ubetinget vil rose; hans Sommerfugle etc. lider jeg ikke. Hvis du faaer hiint Drama, Jægerbruden, og andre nye Syngestykker at see, saa faaer jeg vist en lille Beretning om, hvorlunde de have anstaaet dig. — Dog, jeg gjør dig saamange Spørgsmaal, uden selv at kunne fortælle dig noget moersomt; — du behøver jo heller ei at ansee dine responsa som onera, thi du følger, haaber jeg, samme Princip som jeg: imellem Venner ingen ængstelig Delicatesse. — Imidlertid kan jeg dog fortælle dig, at jeg forbliver stedse din hengivne
Christian Winther.

4. S. T. Hr. C. H. Visby. Student paa Regentsen.

Kjøbenhavn d. 30te Martii 1822.

Min kjære, gode Ven!

Du seer, at jeg ved min langfommelige Taushed tilbørligen har gjengjeldet dig din, — og derfor ingen Undskyldninger!

Gid du ved dine Procesſer blot maatte udrette noget tilſtrækkeligt mod diſſe tydſke Spysfluer; aber wo ſie ſich einmal eingeniſtet haben, werden ſie ſchwerlich ganz ausgerottet, zumal, weil ſie vernehmen, daß ſie, ganz ungeſtraft, ſich allerhand Willkühr erkühnen können; ſo, zum Beiſpiele, haben ſie ja dem armen Faſting gar zu übel mitgeſpielt. — Du lægger mig mine Træsnits Uregelmæſſighed i Formen til Laſt? — Men jeg troer at kunne forſvare det; jeg har ſkrevet Verſene ſaaledes og ikke anderledes, deels fordi jeg derved vilde antyde, at det kun er Skizzer, noget ubetydeligt, — Træsnit, og deels fordi jeg ved denne Varietæt i Rhythmus ſøgte at forebygge Monotomie, der ved diſſe lange Verſ er vanſkelig at undgaae; — læſes de kunſt rigtigt, ſaa vil der ſjældent findes Feil mod Qvantiteten, forſaavidt ſamme er beſtemmelig i det danſke Sprog. — Din Schweigerſang lider jeg forbandet godt; men Overſættelſen af Houwald mangler aldeles den Reiz der Neuheit, was die Erfindung betrifft; ved Siden af Goethes Fiſcher kan den umuligt ſættes, uden at falde ligesaa dybt ſom din Fiſkerpige. Liunge, der var ſaa artig uanmodet at ſende mig en Bog tillaaens; der flere Gange har lovet mig at fortælle mig noget Nyt, Litteraturen betræffende, har endnu ikke beſvaret mit ſidſte Brev, ſkrevet for 3 Maaneder ſiden; jeg maa næſten ſlutte deraf, at han er ſtødt over noget; jeg kan ikke udgrunde nogen anden Aarſag til hans Miſſhag, end den hans Mening, at jeg ikke vil ſende ham Bidrag til hans „Harpe“. Hvis ja er, da er det urimeligt af ham; thi jeg har eengang for alle ſagt ham, at jeg deſangaaende for længe ſiden havde givet Roſentilbe mit Løfte. Denne min aabenhjertige Tilſtaaelse, og den Omſtændighed, at jeg

4. Capt. L. Faſting (en af Studentereſoreningens Stiftere) havde ſom Lærer ved Petri Realkole faaet ſin Afſted med to Timers Barſel, fordi han negtede at underſkrive en, af de ni Lærere i Anledning af den under Brev 2 omtalte Avisſeide udſtedt, offentlig Erklæring. — Sjøtofts Fortælling i „Juletræet“ hed: „Den brudte Myrthe. (Octoberfortælling.)“

fløt intet skriver for Brevbuen, fordi jeg ikke har Tid, burde, synes mig, forebygge alt moquerie. Da jeg godt lider Liunge, vilde jeg gjerne have alt slegt udjævnet mellem os. Siig ham alt dette! — Javist ere Stofts Sommerfugle elendige; men Fortællingen i Nytaarsgaven lider jeg ret godt, især fordi det hele er den rene, gedigne Sandhed paa nogle Navnefordreielser nær. — Hils Esbensen, Thaarup, som du gjerne maa give Hug, Thiele, Brøchner og min Broder, og siig Reizel, at han med det første faaer de Penge, jeg skylder ham. — Naar den for Studenterforeningen bestemte Bisefamling udkommer, — forær mig saa et Exemplar! Vil du? Jeg vil forære dig noget igjen, naar jeg kommer til Byen. — Men desværre! du kaster mit Brev bort, og saa glemmer du mig og mine smaa desideria, indtil jeg lader dig vække paa en følelig Raade. — Naar Theologien ikke var, min kjære Holger, saa levede jeg ret godt her; men den og Savnet af dig og mine øvrige gode Venner gjør mig undertiden kjed af min Tilværelse, især da jeg ikke seer Enden derpaa før om nogle Aar; — du begriber ikke, hvor dum jeg er! Na! jeg er meget dum!

Din Winther.

5. Til Hr. C. Holger Bisby, Student paa Regentsen.

Risbølvs, den 6te Juni 1822.

Min kjære Holger!

Mange Undskyldninger etc. etc. Da du kjender mig temmeligt vel, saa vil du ogsaa være overbeviist om, at jeg glæder mig oprigtigt over den Lykke, som er vederfaaret dig;

---

5. Bisby havde i Forening med Bram Gad oprettet et Institut under Universitetsdirectionen. — F. W. Thiele fortæller i sit Skrift „Af mit Livs Aarbøger“, Side 225, hvorledes han dengang paa en Reise over Kol-

ved denne Indtægt, der kunns koster dig saa lidt Tid, vil du, saa flittig, som du er, inden kort temporis spatium letteligen gjøre dig færdig, tilmed da jeg troer at du ordentlig læser Theologie med Byst. Dette er ikke Tilfældet med mig, og derfor gaaer det ogsaa langsomt med mig; jeg bliver ikke færdig før om 1½ Aar fra først. Efteraar af. Rogle Udelabelser om dette i Breve til mine Kbhvnste Venner og deres Samtale eller Skriven derom har maaskee foranlediget hiint flaaue Nygte, som du omtaler, hvis virkelige Tilværelse jeg, paa Grund af din bekjendte, barnagtige Skalkhed, let kunde fristes til at betvivle. Er det derimod virkeligt sandt, saa undskyld du min Tvivl, og naar du desangaaende har talt med Poul Møller, saa vil du erfare, at jeg nyder Frihed, fuldeligen, ja maaskee plus qvam fas est. Jeg haaber da, at du i Forening med ham modarbejder Nygten (hvor dog Folk ere stærke i at combinere!) der i mine Dine er ligesaa ubehageligt for min Fader, der behandler mig med den største Delicatesse og Humanitet (du veed, jeg er hans Stedsøn) — som ydmygende og ærgerligt for mig; — det kånde jo synes, at jeg havde udspreedt dette Nygte! —

— Kunde du dog ikke skaffe mig Fouqué's Oversættelse af Lalla Rooh til Laans? Saa var du ret en herlig Fyr, og jeg vilde gjerne altid kalde dig Holger danffe. — Men kan nu ogsaa den stakkels Güntelberg faae sin Opera componeret? dersom den blev opført, saa vilde det dog altid være ham en stor Hjælp; jeg har hørt, at han lever elendigt; er det sandt? Gils ham fra mig. Siig mig dog hvem der tog Examen sidst; der var jo en Deel! —

---

land ved hiint flaaue Nygte, som ogsaa han havde hørt, først sølte nogen Betænkelse, da han vilde besøge C. W. hos Stedfaderen, men fandt sig modtaget paa det Bedste. — Stifteren af Firmaet C. A. Keigel var ualmindelig høi af Væert. — „Om ikke før, saa paa Dybbets Rand“ osv. Citat af Ingemanns Tragedie „Løveridderen“, 1816, Side 69 og 76.

E. Møller, Abrahams og min Broder maa du endelig paa-lægge at skrive mig til, men især Thaarup, det lille Skarn! Om 14 Dage haaber jeg, at kunne sende Keigel sine Penge; jeg vil ved den Leilighed skrive den samme lange Mand til. — Postbudet venter, og om mig selv, den kjedsommeligste af alle Materier, gider jeg intet skrive; altsaa — lev vel! Vi sees vel, „om ikke før, saa paa Dybets Rand, naar Dommedagshanerne gale“.

Chr. Winther.

6. Til Hr. Student C. Holger Bisby paa Regentsen.

Kjøbenhavn, den 7de Octbr. 1822.

Kjære Bisby!

Hvad skulde jeg vel have at fortælle dig, som kunde moere dig? Alt hvad jeg kan sige om mig selv, er med faa Ord dette: at jeg vel læser Theologie dagligen og ideligen, men uden synderlig Lyst, og desaaarsag vil det ingen Fremgang faae, og det nedslaaer mig. Jeg formoder, at du og alle mine andre coævi tage Examen før jeg, og jeg vil da komme til at sidde blandt en heel deel unge, sprænglærde Spøttegjøge, ligesom en Ugle, eller — som Schönheider! Hvad skal der blive af? faaer jeg ogsaa den forbandede Examen, saa har jeg dog ikke Lyst til Præstestanden. Kunde jeg dog bare blive ansat engang ved et af Bibliothekerne; der var jeg rigtig paa min Hylde mellem alle Hylberne! Givs dog Brøchner fra mig, og beed ham endeligen at meddele mig, hvormedet jeg er ham skyldig i Alt; thi uden

6. Den 18de Sept. 1822 bragte Studenterne den fra Udlandet hjemkomne Prinds Christian (VIII) med Gemalinde en Velkomst paa Sorgenfri, hvor Dehlenschlägers „Velkommen i din Ungdoms-Lund“ blev affungen til en Melodie af E. Krøyer (ikke af Wehse, som angivet i Poststrups „Gjenboerne“). — E. W.s tydske Oversættelse af Stedfaderens „Lille Veiledning“ udkom ikke. — J. Møller, Jens M., theologisk Professor, Dr. theol.

dette kan vi jo dog ikke betale ham. Jeg har eengang før spurgt ham selv derom, men ikke faaet Svar. Det er dog vel ei en altfor vidt drevet Delicatesse? — Min Fader er ved Kornprisernes Fald og andre Lidsomstændigheder tit i Binden for Benge; jeg havde ellers før funnet sende Brøchner og Keigel deres Beløb; de have ellers havt megen Taalmodighed med mig.

Jeg vilde ret ønske, at jeg havde været med paa Sorgenfrie. Du var der da? Fortæl mig noget derom! Hvem var Ophavsmanden derfor? Hvem vare Chapeaus d'honneur? Hvem Ordfører? etc. — Jeg har af og til ikke funnet afholde mig fra at skrive enkelte Træsnit, som du sagtens ikke kan lide; thi Versene ere ligesaa raae, som de første, at see til, og jeg har bemærket, at du gjør vel meget af saadanne fine, polerede Filigranstykker, som Güntelbergs og fl.; thi det maa man lade denne gode Mand, at hans Diction for det meste er meget castigeret for ikke at sige castireret. Dette gjælder dog ikke dig selv, qva Sanger; thi din Schweizer-sang f. Ex. er baade peen, og har tillige Kraft og Liv. — Jeg har i denne Tid fuldenbt et lille Arbejde, som jeg begyndte i Kbhvn, mens jeg boede hos H. Krøyer, — nemlig en tydsk Oversættelse af min Faders „lille Veiledning til en frugtbar Bibellæsning“. Jeg blev afbrudt i Oversættelsen, da jeg reiste herover. Nu hører jeg af min Broder H. Møller, at en Provst Petersen i Holsteen, nu afdød, allerede skal have oversat samme liden Piece, dog veed han det ei med Visshed. Viis mig det Benfak at erkjendige dig desangaaende, enten hos Boghandlere, eller snarest hos J. Møller, der sikkert veed, om hiin Oversættelse virkelig eksisterer eller ei; dog uden at nævne mit Navn for ham. Meddeel mig saa Resultatet af din Forespørgsel saasnart muligt; thi er der endnu ingen Oversættelse deraf, saa haaber jeg at tjene nogle Dalere derved. Man maa tage Alting med! — Hvor jeg længes efter at see et Skuespil, og høre noget god Musik! — Er det ikke stræffeligt,

faa frugtbar som Sjøstoft er? — Der vil snart igjen komme et Stykke ud af ham: Daniel Manzau, der har mange smukke Enkeltheder, men forresten kjæder mig forfærdeligt, formedelst det flæbende i Gangen af Handlingerne paa nogle Steder, og den utrolige Rapiditet paa andre, foruden flere Bæstialsiteter. Dog — ikke mine Ord igjen! Du taler vel med ham derinde? Hvad tykkes dig om Kirkens Ban? Gützelberg: faaer han snart sin Zuluprinds antaget, componeret? — FINDER du ikke at det er en latterlig Raade at fabrikere et Drama paa? At sammenflikke gamle Pjalter og nye, for deraf at danne et Hele! det gaaer aldrig godt an. — Lalla Ruf undergik min Forventning aldeles, og ligesaa meget som jeg takker dig for din særdeles Tjenstvillighed mod mig, ligesaa meget gjør det mig ondt, at du og jeg have spildt den paa hiin Bog. Det er jo dog intet andet end en Kramkiste fuld af orientalske Snurrepiberier. Han har, hvad enhver kunde gjøre, pillet dem ud af Reisebeskrivelser, og sammenstillet dem, det tilstaaer jeg, ret peent; men hvad poetisk Værd har saa slikt? Totalindtrykket bliver svækket og afbrudt ved de tusind Noter, og Reisebeskrivelserne have tit jaget ham ind i milelange Beskrivelser, der hemme Gangen af Begivenhederne, netop fordi de ikke vedkomme Sagen. — Tak for Studenterveiebogen! Jeg maa jo dog beholde den? Der ere mange gode, men en Deel, som kunde udelades. Nogle af de tydske Sange har Commissionen fordærvet, kjæder jeg dem ellers ret (NB. Viserne). Gvergang du seer min Broder, saa huft ham paa at skrive mig til; item huft det selv! — Veed du noget om Henrik Krøyer, og har ikke fortalt mig det før, saa burde du have Hug, dem du ogsaa skal faae, naar vi sees igjen. Vi slaaes, du faaer et Gul i Hovedet, Skougaard rager dig, — saa er Alting i sin Orden. Lev vel, min kjære Visby, hilts alle brave Kammerater fra din Ven

Chr. Winther.

7. S. T. Hr. Student C. H. Visby, Ehlers's Collegium.

[Kjøbenhavn] d. 8de Marts 1825.

Troer du jeg glemmer dig, gamle, gode Visby? Nei min Sjæl om jeg gjør; men Forretningernes tiltagende Mængde, min Kjære, og stundom Mangel paa Materie har hidtil afholdt mig fra at opfylde min Pligt. — Da jeg skriver denne Epistel paa Salo: Glassii philologia sacra, og har hans ærværdige, skjægede Fjæs paa min venstre Side, saa bør jeg ikke andet end begynde mit Brev med lidt theologisk Snak. — Hvor vidt er du kommet? — Jeg begynder nok snart at læse Testamentet for sidste Gang, — Genesis, Micha, Nahum og Habakuk, item første Bog af Psalmerne ere tillids, og den tredje eller fjerde Bog begynder jeg paa i Morgen; Kirkehistorien frygter jeg ikke saa meget for endda; Henke og Thym have hjulpet mig mangfoldigt; du skulde læse den sidste igjennem, men sagtens er han dig altfor heterodox. Siig mig dog hvor jeg skal finde noget trykt om Danmarks specielle Kirkehistorie; — har Münter ikke skrevet en saadan? — N. Müllers Apologetik behager mig meest af hans fire Systemer; Dogmatikken og Moralen f. Gr. despererer jeg næsten om nogenfinde at forstaae eller lære. — Du vil heraf kunne slutte at jeg ikke kan komme til Kbhvn før til Efteraaret, — om saa?? —

---

7. I tredje Hefte af A. P. Berggreens „Sange med Accompaniment af Guitare“ findes adskillige Texter af Visby — Visbys „Slaget i Hjørninge-Fjorden. En historisk Beretning“ er trykt i Riises Archiv, X, 1822. — Gratulationer til Gantelberg maa vel gjælde Inlu-Textens Antagelse til Opførelse. Stykket var udkommet i Jan. 1825; men blev først opført i Oct. 1824. — Det originale danske Arbejde, som var blevet pebet ud, maa være Dehenschlägers „Robinson i England“, der ved sin Fremkomst paa Scenen den 28de Febr. 1825 led en haard Medfart, om hvilken Overfou i sin Theaterhistorie, IV, 696—700, giver en velstrevet Beretning. — Maleren Koop var i 1821 draget til Rom. — S. Krøyer kom i Sept. 1825 hjem fra sin „bedrøvelige Odyssee“ („Erindringer“, Side 195).

Jeg bliver altid i slet Humeur, naar jeg tænker herpaa, og mit gode Lune gaaer lidt efter lidt af Veien; men lad mig først blive befriet fra det theologiske Nag, saa skal jeg vel gjenvinde min Plads mellem de lystige Brødre. — De Bisby-berggreenste Sange har jeg ikke seet, eftersom jeg ikke spiller Guittar; men din Fremstilling af Slaget i Hjørungavog har jeg læst med særdeles Fornøielse. Gjør noget mere saadant, men spreed ikke dine Kræfter om i disse Blade og Tidsskrifter. De ere for Sjælens, hvad Skjøger ere for Legemets Functioner; alle og enhver har frit Lov til at bole med dem, og intet Heele kommer ud deraf, man svækker sin Lyft til større Arbeider. Jeg har fast foresat mig ikke at levere hverken Rosenkilde eller Liunge eller nogensomhelst af disse Døgnfluer Bidrag, samt ikke at lade noget trykke, førend jeg har frembragt noget, hvilket jeg hos mig selv kan føle er produceret med en Kraft, der kan give det Værd i andre Dine end mine egne; — og maaskee det aldrig skeer. — Gratuleer dog Gyntelberg fra mig; men bliver ogsaa Zuluprindsen componeret? Jeg har hørt at Kuhlau gjør Dptsier. Da det er en Trylleopera, vil den sikkert gjøre Lykke. Jeg har slet ikke seet den; giv mig dog en lille Skizze deraf. — Har du nu snart samlet dig et Bibliothek af Walter Scott? saa kan jeg benytte det naar jeg vender Næsen igjen til den kjære Bye. Ja vist er Kirkens Band Middelgods, og du vil nok snart faae Velighed til Uergrelse igjen. Imidlertid er jeg næsten af samme Mening som Sætoft angaaende Lalla Rookh; jeg havde ventet mig noget mere, især fordi saa mange Menneffer baade paa Brent og i Tale havde gjort stort Væsen af den. — Apropos! I skulde dog ikke være saa forbandet friske til at pibe original-danske Arbeider ud, om de endog ere middelmaadige (blot ikke flette); thi — hvormange hundrede usle Producter udenlands fra blive vi ikke beleuret med, — und kein Hahn kräht darnach! Fortjende ikke Sligt langt mere at jages fra vor Skueplads? Du kan troe mig, ved denne overdrevne

Strengthed af det dømmende og executive Publicum bliver mangel, der føde Kalb til at vorde dramatisk Digter, lyst fra denne Ve. Hvad mangler vor Skueplads? — Comoedier! Hvorfor skrives ingen Comoedier? — Fordi een Deel af Publicum plar ud nægter at danffe Comoedier kunne mere existere efter Holberg, og en anden er for stræng ved den offentlige Bedømmelse af de for Gaanden værende. — Musik- raseriet og de mange Operaer gjøre ogsaa sit dertil. — Hører eller seer man noget fra vor lille, gode Ven Koop? — Bentes Krøyer hjem? — — —

Lev vel, kjære Visby, og tænk lidt paa din
hengivne Chr. Winther.

P. S. Lalla Kooth skal du faae med det første.
Vinder du dine Processer?
Skaaf mig at vide, om du kan, hvor Thiele boer.

8. Til Hr. Cand. Theol. C. H. Visby.

Ehlersens Collegium.

Kjøbenhavn pr. Naktov d. 2den December 1823.

Kjære Visby!

Du maa troe mig eller ikke troe mig, men — fandt er det, jeg har her tvende Breve liggende for mig, bestemte at sendes til dig d. 24de Julii og 7de Septbr.; — hvorfor jeg ikke har sendt dem, skal jeg ikke selv kunne sige, og jeg vil derfor heller, uden videre Omsvøb begynde paa et nyt. —

Godeste Ven! naar du nu, sankende gloende Kul paa mit syndige Hoved, igjen lyfsaliggjør mig med Brev, saa maa du endelig lade mig vide, hvorlunde du har inddeelt din Tid paa Fældenden, kort før Examen? — siig mig det

---

8. Nakkaf var den første Professor, der lod sig optage i Studenterforeningen; efter ham fulgte Myrup, S. N. Clausen, S. C. Ørsted og fl. (Abrahams' „Meddelelser“, Side 164.)

Formelle ved Indskrivning og Petition, — oplys mig, fort sagt, om alt til Examen's Præparation henhørende. — Jeg forstaaer nok hverken at læse (studere) eller at inddele min Tid ret; thi altsom jeg læser og troer at have lært, glemmer jeg igjen; — jeg er en sand Sisyphos! — Siig mig, om det uden stor Vanskelighed fra Professorernes Side, er gjørligt at tage Examen strax ved min Ankomst til Kbhvn? — om det muligen skulde bringe dem til at skjærpe Lagen? — Jeg skal sige dig, jeg frygter for at ligge derinde og læse Theologie, thi jeg kjender jo mig selv, jeg er et Selfabstøyr, og kan ikke lukke mig inde ret længe. — Det trøster mig ellers at see, at i de sidste to Kvartaler af 21 omtrent de 15 have erholdt bedste Character. — Jeg sender dig hermed Lalla og Lulu. Tak for Laan! Lulu vil være god for en Componist med Hensyn til de yderst vakklingende Vers; men hvad er det saa mere? Det hænger jo slet ikke sammen, Knuden knyttes og løses saa ufydeligt (hvilket i en Opera er en Hovedfeil) at Tilskuerne nok vil reise sig op og raabe: aa! maatte vi bede om det nok engang, — det forstod vi saavidt ikke! — Scenen imellem Dilseng, Sidi og Lulu, hvor Pigebarnet siger ham, at hun holder af ham, er herligt indrettet for Theatret. Barca ist ein ungesalzener Wicht! — Jeg læser ellers nu omstunder ikke meget af flige Sager; til Recreation om Middagen og efter Aftensmaden læser jeg noget Historie. — Jeg maa her gjøre dig opmærksom paa, at jeg staaer op Kl 5^{1/2} om Morgen og lægger mig derfor Kl. 10 præcise. — Har du læst Bretschneiders: Probabilia de evang. Johan: ligesom Berthold river de trende første Ev. ned for at hæve Johannis, saaledes hæver Bret. dem paa Ev. Johannæi Bekostning; — men hvad skal de Narrestreger til Jeg læser slikt kun af Pligt, ingenlunde af Lyft. —

Du kunde gjøre mig en ubetalelig Tjeneste, hvis du vilde laane mig en reenførdig hebr. Bibel. Hidtil har jeg læst i gamle Michaelis sin Bibel; men den kan jeg ikke

gaae op med. Har du ingen selv, saa meld mig, om du muligen kan skaffe mig en saadan for en billig Gyre; — jeg er græsselig i Binden, hvis jeg ikke faaer den snart. — Du er den Gnefte, der huffer lidt paa mig; hverken Thaarup eller min Broder har jeg hørt fra i langsommelig Tid, og ikke Een har fortalt mig noget om H. Krøyer. Hvorledes staaer Studenterforeningen? Hvilke ere de 7 Professorer, der nu skulle være Medlemmer? — (Dette er et meget usfelt Brev, — siger Visby) — Ach! fjære! Melancholie!

Din hengivne Ven W.

9. S. T. Hr. Carl Holger Visby, Candidatus Theol.
Chlersens Collegium.

Kjøbelsø d. 8de Marts 1824.

Kjære Visby!

Tak for al det Venskab, du viser mig, ved stedse saa beredvillig at meddele mig al den Underretning, jeg ved mine vistnok trættende Spørgsmaal saa tit æfter af dig. — Jeg erindrer, at du i et af dine forrige Breve udelod dig med, at det glæbede dig at see Brev fra mig; — dette kan jeg nu, da jeg kjender dig, ikke antage for en tom Compliment; men desuagtet begriber jeg dog ikke ret, hvorledes mine Breve kunne more dig, da de, foruden Klager over min egen Brøde og Skyld, ikke indeholde andet end Spørgsmaale! Dgfaa her vil du blive belæstet med flige Dvæ-

9. C. W. tog i Oct. 1824 theologisk Embedsexamen med Haud. illaud. — Lykønstningen til Fram Gad gjælder vistnok hans Forlovelse. — Dr. Kochen, Sognepræst ved Petri tydske Kirke, var Medlem af Commissionen for den Skole, med hvis ni Lærere Visby førte Proces. — C. W. s Bise ved hans Broders Bryllup kjendes ikke; Halobroderen Hans Ulrif, dengang Capellan hos sin Fader, blev gift Oct. 1823. — C. F. Boyes Sørgepsil Jutta fremkom anonymt i Dec. 1823. — C. E. Mürer døde som Districtsmedicus i Lyngby 1873. — Stabell's udgav 1824: „Hændelser paa en Rejse til Morea og Constantinopel“.

stioner, og jeg veed sandeligen ikke hvad andet jeg skulde faae at fylde et Par Sider med, naar jeg paa den første har udtømt den maare Materie (mig selv) ved at sige dig, at det endnu er ved det Gamle med mig, at jeg stræber mod en strid Strøm, der snart sætter mig mere tilbage end jeg selv arbejder mig frem. — Gammel bliver jeg, mine bedste Ungdomsaar ere snart forbi, — svag bliver jeg mere og mere paa Legem og Sjæl, og Haabet bliver mig ikke engang tilbage i denne Pandoras Æste. Jeg seer alle mine Jevnaldrende, ja de Yngre at gaae mig langt forbi, og føler tillige min Afmagt til at arbejde mig i Beiret, til at sætte mig i Respect hos mig selv, — end sige hos Andre. — Du vil heraf kunne slutte, at jeg ikke retvel kan sige dig bestemt, naar jeg agter at gaae op; men dette er nu, mere end forhen, blevet tvivlsomt, eftersom jeg af Nygtet har erfaret noget om en betydelig Skjærpelse, som skulde være foretaget med theologisk Examen f. Ex. at man ikke maatte notere Paralelsteder eller hebr. Gloser i Randen af sit L. N., at man udenad skulde citere paa græsk og hebraisk, — at man, for at faae Laud, nødvendiggen maatte have læst noget arabisk. — Er alt dette sandt? eller hvor meget deraf? Hvis er Skylden? og hvilken Aarsagen? — Hvis dette er dig bekjendt, saa nægter du mig ikke Svar herpaa, saasnart du faaer Lyst og Tid til at glæde mig med et Brev; — herved vil du udrykke mig af en pijnlijk Uvisshed. — Gils Bram Gad, og bring ham min hjerteligste Lykønsning. — Jeg kan ikke andet end prise og love jer for Udførelsen af den Idee, at oprette et saadant privat Institut; — jeg erindrer at Krøyer og jeg ogsaa havde samme Plan, men den kom ikke til Udførelse; dertil vare vi nok nimis forsløene. — Lad du kun en stræng Dom gaae over Kochens Hoved, og bryd dig ikke om Verdens Usjelhed: thue das Recht, und scheue den Teufel nicht! — Jeg har med Græmmelse lagt Mærke til, at du af dit Signet har udelukket det smukke Navn Holger, hvorfor du i det mindste fortjener

denne Behreidelse. — Skrifer du brav mange Vers, min Søn? — Jeg troer, sandt for Herren, ikke at jeg har vovet mig paa den Gallei i 1½ Aar, naar jeg undtager en Vise, som jeg skrev til min Broders Bryllup. — Fortæl mig noget om Sørgeespillet Jutta; — er det smukt; har du skrevet det, eller hvem? Hvilke ere de 13, hvem man vil tillægge Fadernavn? — Hvilke vare de theologiske Candidater ved sidste Examen? — Er der ellers nogen af vore Bekjendtere, der have forandret Stilling og Kaar? — Gils endeligt Thaarup ret inderligt fra mig; jeg har desværre ikke seet en Løddel fra ham i 14 Maaneder; — det gjør mig ved Gud grumme ondt. Jeg satte dog saa stor Priis paa det Venkskab, han visde mig, og jeg troer ikke at have fornærmet ham. Dog — dette sidste siger du ham ikke. Gils ogsaa Mürer; det er en brav Karl; — han var eengang lystig, vittig, men et Fruentimmer har hængt et Flor om hans Lys. — Tag dig i Agt for Fruentimmerne! — Lev vel, kjære Bisby, tænk med Venkskab paa din hengivne
Chr. Winther.

P. S. Det er dog vist ikke muligt, i det mindste ikke for mig, at gjennemlæse alle theol. Discipliner i ¼ Aar??

Har Stabell skrevet sin Reise selv? Er han i Kbhvn endnu?

10. S. T. Hr. Prof. J. M. Thiele.

Kjøbenhavn d. 28de Julii 1830.

Ja, jeg seer mig dog paa en Maade nødsaget til at reise, kjære Thiele! Endogsaa min gamle Fader har paa-
lagt mig det som en slags Pligt at faae det overstaaet, og jeg har givet efter, dog kun beavæget ved denne eneste Reflection, at jeg maaskee med Tiden, naar andre Forhold gjorde mig det umuligt, vilde fortryde ikke at have fore-

taget en lille Tour. En lille siger jeg med velberaad Gu, thi længer end eet Aar vil jeg ikke være borte.

Jeg tager nu min Tilflugt til Dig, min vidtbereiste Ven, og beder Dig, at Du efter dit venstabelige Løfte vil være mig behjælpelig i at udkaste en Reiseplan. Dette vil ikke være Dig vanskeligt, især naar jeg siger Dig, at jeg ikke agter at see Frankrig, men kunns Tydskland og Italien, og at jeg i Rom ønskede at opholde mig henved et halvt Aar. Jeg vilde nemlig dog gjerne fra min Reise i det mindste medbringe een reel Aqvifition; jeg har, ved selv at studere det italiiske Tungemaal som et dødt Sprog (og først i Vinter fik jeg lidt Øvelse i at tale det) troer jeg, lagt en temmelig solid Grundvold, hvorpaa jeg endog i den korte Tid af et halvt Aar vil kunne bygge noget, i det mindste saa meget, at Sproget vil blive mig ligesaa currant som det tydske. Tager jeg feil heri, saa er det mig næsten ligegyldigt; — jeg har taget feil saa tidt! — Om otte til 14 Dage kommer jeg til Byen, og jeg haaber da at kunne blive færdig med mine smaa Forberedelser saasnart, at jeg i det høieste 14 Dage derefter vil kunne sætte mig paa Fr. VI, og lade mig føre til Holsteen. Jeg tager mig altsaa forinden den Frihed at besøge Dig, for at modtage dine Raad og — hvis Du vil, og finder det fornødent, — nogle Breve. Skulde Du see Abrahams, saa siig ham dette, samt at jeg med Hensyn til Anbefalings- eller Adresse-Breve ogsaa regner lidt paa hans venstabelige Understøttelse.

Lev vel! vær nu ikke vred paa mig, fordi jeg foruleiliger Dig med noget, hvoraf hverken Du eller jeg vil høste nogen Fornøielse. — — —

Din hengivne

Christian Winther.

11. All' illust^{mo} ed ornatis^{mo} Signore Il Signor
N. C. L. Abrahams Mag. art. e Professore.

Kom d. 10de Febr. 1831.

Kjære Abrahams!

Dette Brev bragte Ricci mig i Gaar aabent, og Fanden, der ikke har andet at bestille, forfærde mig til at læse det fra Ende til anden. Det fortryder mig mere end nogen anden Synd; Aarsagen begriber Du selv let, og, hvis jeg ikke, ligesom Du, var nødt til at antage N. for en elst- værdig Ungerføvend, der uden at bortkaste det Gode af sin italiiske Natur, har tilegnet sig saa meget af det fremmede Gode, som det under hans Omstændigheder har været ham muligt; saa vilde jeg let have været fristet til at ansee dette aabne Brev for et romersk Høflighedsshaandgreb. I hvad- som er, Dig maa jeg takke ret inderligt for at have givet mig Leilighed til at kjende ham, og jeg maa ogsaa — for egen Retfærdigheds Skyld — ikke fortie: jeg sætter saa megen Pris paa ham, at jeg vist ikke har forsømt, eller skal forsømme nogen Leilighed til enten at gjøre ham mig nyttig, eller mig ham; jeg troer derved bedst at bevise Dig min Erkjendtlighed. — Hos Persianis har jeg kuns været e en Gang; nemlig da jeg bragde dit Brev. Che vi pare? Jeg saae dengang kun Sig^{na} Giulia og den næstældste Datter, der, værende syg, laae „hingegossen“ paa en Divan og lod Wichfeld forelæse sig en Novelle af Pignotti. Fru Giulia og selv den Lille kunde jeg meget godt lide; men da hun snapper saa utaaeligt slet Lydst, og jeg Fransk af lignende Oualitæt, saa gif vor Conversation ofte i Staae. Jeg lod hende derfor vide, at jeg herefter ikke dristede mig til at

---

11. Nærværende Brev er skrevet paa det samme Halvark Papir, paa hvilket Ricci i meget varme Udtryk takker Abrahams, fordi han havde skaffet ham C. W.'s Bekjendtskab. Ricci saavel som de fleste andre her nævnte Personer findes omtalte i Abrahams' „Meddelelser“, Side 322-323, 317-319, 334, 271, 272, 266, 277, 274, 282, 283.

vise mig for hendes Dine, før jeg nogenlunde formaaede at yttre hende min Respect paa Italiænsf; men da jeg — skjøndt flittig — hver Dag maa sande, hvad min Skolemester tidt sagde mig, at, jo mere man lærer, jo mere indseer man sine Mangler, saa har jeg ikke haft Mod til endnu at underkaste mig den Examen, som hiin min ovenansførte Yttring naturligtviis maatte hidføre. Fru Giulia har yttret til W. at jeg ikke — som jeg havde gjort — skulde have taget en Maestro, men hellere en Maestra di lingua, der efter hendes Mening altid er mere virksom. Det er godt nok, men vanskeligt i denne tosfede Bye at erlange. — En af Dagene gaaer jeg dog nok hen til dem igjen. — Fra L. Astolfi, din Bert, og hans lille, kjønne Kone item fra Adriano skal jeg hilse. Han blev uforstilt glad, da han fik Brevet, og læsde det høit med uhyre Jvrighed, og ved visse Steder — hvor du for Ex. spurgde til Vadsferkonen — truede han med Fingeren og raabte: ah, briccone! — Det er en ægte Nyromer, der har en Kone, hvis Hoved gjerne kunde gjælde for gammelgræsk, hvis ikke de smukke Dine gjorde det langt smukkere, end de døde Stene. — — Hilsen kan jeg sende Dig fra Sr. Bravo; — jeg seer ham sjelden. — Den fortræffelige Schnorr, i hvis Huus jeg glædede mig med ham, hans Kone, hans Svigerinde, Svigerfader, Svogre (Brødrene Olivier) herlige Folk, paalagde mig at hilse Dig, at han med lignende Glæde erindrede sig Reisen fra Rom til Florenz. — Han gav mig Brev til Bunsen, den preussiske Ministerresident i Rom, i hvis Huus jeg morer mig meget godt; — man skjætter sig selv saa rart, hører smuk Musik, og seer mange stolte Fruentimmer. Til Hertugininden af Bracianos (Torlonias) Conversationer har jeg haft Indbydelse; jeg gif derhen, mere af Nysgjerrighed, end i den Forventning at more mig; og jeg havde Ret. Det er karakteristisk, usædvanligt, pragtfuldt, men uden Mand. — At bede Dig gjøre mig den uhyre Glæde, som et Brev fra Dig

vilde foraarstige mig her, er vel uden Virkning? Du vil nok næppe spille en halv eller en heel Time paa mig? — — —
Din Ven Christian Winther.

12. S. T. Hr. Ludvig Bødtcher i Rom.

Napoli d. 21de Marts 1831.

Kjære Bødtcher!

Jeg har skrevet til min Commissionær i Rbhvn angaaende hiin Sag; Svaret herpaa faaer jeg vel knap før Slutningen af Maii Maaned, til hvilken Tid jeg jo ogsaa, som Du veed, havde besluttet at vende Næsen mod Nord. Men det kunde jo være muligt, at det ikke blev mig tilladt at forblive i Rom mere end et Par Dage efter min Ankomst herfra; hvis det forholder sig saa, som Rytget siger, at man jager de Fremmede fra By til By, saa kunde jeg vel faae i Sinde at opholde mig noget længere her, hvor man endnu taaler de Danske, men er forstræffelig vred paa Belgier, Franske og Preussere; Gud veed, hvorfor? — Søg at faae nøiagtig Underretning om det Sande eller Falske i hiint ovenomtalte Rytte, og meld mig med et Par Ord Resultatet af dine Undersøgelser. Hvis jeg bliver nødt til hovedkulds at forlade Rom, saa vil jeg blive i Florents een Maaned, og jager de mig derfra, saa gaaer jeg til Mailand, og maa jeg ikke være der, saa haaber jeg dog at Fred og Roe vil tillade mig at slaae mit Vandringsspaulun op i Paris. — — — Jeg har gjort deilige Reiser, — — — jeg har seet Egne, Landskaber, som Du vilde slitte 10 à 12 Fingre efter, spiiist og druffet i Monasterier, cammineret over Bjerge, ned i Dale, ind i fæle Guler, flammende Kratere, druffet

12. Imod de efter den franske Julirevolution i Italien opstaaede Uroligheder blev der taget allehaande strappe Forholdsregler. — Lüders var en dansk Musiker. — V e g h o l d t, den danske, i Grækenland 1838 i sit 34te Aar døde Maler, til hvem det følgende Brev er adresseret.

Sneevand, pluffet Blomster og kjøbt Mynter der, hvor Liber havde opbygget sit prægtige Duehuus o. s. v. Det er dog i Grunden væmmeligt at reise i saakaldte clasfiste Egne; det hele forekommer mig som en Rolle i en Comœdie, der er spilt 1000000 Gange af 100000 Andre; — jeg kan næsten aldrig bare mig for at grine mig selv ud, naar jeg f. Ex. i 6 samfulde Timer klavrer op ad et Bjerg og ned igjen, strabadserende mig saa uhyre, at jeg for Dødmathed ikke nyder den mindste Glæde af den deilige Natur. --

J Aricia saae jeg Korset; det staaer hart ved Veien i et Hjørne. — Udsigten derfra er smuk, og naar Veiret er godt, maa det hele vel have samme Indflydelse paa Dig, som et Glas Rhinskvoin, en Violinsolo og et vist Par Dine paa din hengivne Ven og Tjener

Christian Winther.

P. S. Hils Röchler, Blunt, Koop, Sammes Kone, Lüders, — han faaer ikke flere Breve, thi jeg er saa doven; — Pæghold fulgte jeg ombord i Gaar, han reiser til Trinacriens Land. — Haandtegninger har jeg ikke fundet, uagtet jeg har søgt; gamle Robbere tør jeg ikke købe. Stene ere faae og flette. Har Du fundet een eller anden smuk Steen, som Du vil sælge, saa lad mig Præferencen Gaae dog op til Lüders og hils mine Ringe fra mig, hils mine Ringe!

13. [Til C. C. F. Pægholdt.]

Neapel d. 5te April 1831.

Min gode, brave Frø!

Hilsen og Venstak, og Haandslag og Taksigelse for Brevet, og altid gode Ønsker for Helbredens fuldkomne

13. Bøgt var den danske Chargé d'affaires i Neapel. — Middelmandighed for Middelmaadighed staaer ved Trykfeil to Gange i Dehlensslägers „Digte“ 1803, Side 265 og 267. — „Frist munter til Arbeid“ er Citat af „Sovebriften“, hvis anden Act begynder med en Sang af Mølleren: „Op! munter til Arbeid! alt Solen opstaaer“.

Restitution og Gjenoprettelse — tilforn! — Naar Du forresten ikke giber sat Datum oven over Dine Breve, saa kunde Du i det Mindste sige os, hvad vi skriver: Hai capito? Seer Du, det er den Ting, min Faer! — Forresten de skjønneste Hilsninger fra min Moster. Hun blev kort efter din Afreise — maaskee af Drøvelse — saa slet, at jeg maatte søge til Doctoren. Jeg gik da op til Bogt for at hente Megefin; men den Skjælem Figaro vilde ikke, at jeg skulde gjøre Dig ulykkelig for mere end 20 Duc. Dog jeg lod mig ikke forbløffe, og forlangde fem og tyve spanske Flueplaster; de trak, og Mosteren kom sig. 3 Dag har jeg faaet en Bexel fra Rom, hvoraf jeg da igjen kan betale baade Doctor og Apotheker. — Denne Bexel kom ellers godt; thi i denne Morgen har jeg fra Politiet faaet Ordre at møde hos Politipræfecten. Hvad han vil mig, maa Gud vide, jeg har intet Ondt gjort; men muligens er jeg blevet sværtet sortere end en Morian, og faaer maaskee Befaling at forlade Byen, saa at, naar jeg i Morgen staaer op, finder jeg maaskee ikke mig selv i hele Neapel. — Vor Samtale i Villa di Napoli hørde kunns jeg og Østerferne; jeg skal være lige saa stum desangaaende som disse, det kan Du forlade Dig paa; dog maa jeg bemærke Dig, at der i det, Du fortalte mig, dine indre Anfægtelser angaaende, intet fandtes, som jo geraabede Dig til Ure. Men paa den anden Side er jeg ganske enig med Dig i den Aversion, Du yttre for gjentagne Gange at have talt om Dig selv. — og hvorfor? Fordi jeg selv tusind og atter tusind Gange griber mig i den samme Synd! Jeg vil saa nødigens at Folk skulle troe, at jeg anjaae mig selv for Noget, at jeg fatte Priis paa hvad jeg har gjort, sagt eller tænkt. Men paa den anden Side vil jeg dog heller ikke staae for dem som en Løse; jeg vil lade dem vide, at jeg kjender mig selv, at jeg er paa det Rene med hvorlidt eller hvormegget jeg formaaer. Heraf de idelige Protestationer, heraf denne ængstelige Frafigen af den — selv

den venstfabeligste Roes, deraf disse Præcautioner, naar jeg enten yttre min Dom eller paa nogen anden Maade giver min Mening tilkjende. Havde Du erindret disse Træk hos mig, saa havde Du ikke behøvet hiin Undskyldning. — Jeg føler vel, at vor Fremgangsmaade i denne Henseende just ikke er klo; andre Menneſter, der i Sammenligning med os ere Kjøbhoveder, forstaae langt bedre at tie og tale i rette Tid, at sætte deres Praas paa en høi Stage, saa at den seer ud som en Fakkell. Men — det maa ikke fortryde os; det er jo saa almindeligt at Middelmandigheden gaaer foran! — Courage, mon ami! Ingen Melancholie, — frisk munter til Arbeid, alt Solen opstaaer!

— — — Dette Brev sender jeg med en tydsk Doctor, Hr. Schulz, der er en lystig Fyr; jeg troer Du vil lide ham. — Lev vel, Du brave Maud! Dine Hilsener til Rom og Rhyn skulle vorde besørgebe. — „Garegud!“ paa Fredag kommer lille Lüders ogsaa til N. — Da capo lev vel!

Din hengivne Ven Christian Winther.

14. All illustrissimo Signore Il Signor Luigi Bødtcher. Roma.

Neapel d. 15de April 1831.

Kjære Bødtcher!

Tak for dit smukke og venstfabelige Brev; jeg glædede mig saaledes derover, at jeg læsde det 3 Gange igjennem samme Dag. — — — Det var uhyre deiligt, hvis Du et Sted i Tydskland kunde møde mig, saa at vi dog kunde have den Glæde samlede fra Dampskibets Dæk at see Vor

14. „Maafte jeg for dit Nashn staaer“ osv., frit Citat efter Slutningsstrophen af Arels Brev i første Act af „Arel og Valborg“. — „Pluk Glædens Rose“, Citat af Frankenaus Bife: „Fryd dig ved Rivet i dine Dages Vaar; pluk Glædens Rose, før den forgaaer!“ osv.

Frelfers Taarn; — hvad synes Du? Dog herom mundtliggen, saavel som angaaende mange andre curieuse Sager! Siden Adelskabet, Ridderkabet og Herremandsstanden er reist herfra, aander jeg lidt friere; man tager sig dog saa daarligt ud, og føler sig saa ringe ved Siden af saa store Fortjenester og udmærkede Egenheder, især naar disse producere sig paa en saa gracieus og dog saa beffeden Maneer. Kommer jeg nogen sinde igjen til at raade for unge Mænds Opdragelse, saa veed jeg nu, hvad de skulle lære, og hvorledes de skulle dresferes for ret at gjøre — hvad man kalder Lykke! — Jeg ætles over mig selv, og haaber at faae en dygtig Lektion af Dig; thi jeg har brugt saa mange Penge, saa det gyser i mig, naar jeg tænker derpaa. — Om jeg reiser herfra paa Søverdags eller først om 8 Dage igjen, det veed jeg ikke; maastee jeg for dit Afsyn staaer, naar mindst du troer mit Komme! — Gils Koop, hans Kone og de andre. Faregud! i Gaar maatte L. alene drage ud paa Vventyr; det lod til ikke gandste at behage ham, men jeg lod, som jeg ikke mærkede det, thi han vil nok faae Erstatning. Her bliver det med hver Dag smuffere og vanskeligere at komme herfra. — Vi gjør vel en Tuur sammen til Livoli? til Arricia? Hvis Du ellers kan faae Tid! — Addio! — Bluf Glædens Rose og Roses Glæder, men glem ikke derover gandste at Du hiit og her har Venner og deriblandt

Christian Winther.

---

15. Til S. T. Hr. Boghandler J. Dahl. Christiania.

Kbhvn d. 21 Juli 1835.

Min kjære Ven!

Skjøndt jeg i Grunden føler mig selv aldeles undskyldt, saa er det dog en ubehagelig Ting, paa en vis Maade at maatte bede om godt Veir! Du kan formodentlig ikke libe

denne Indledning, og maaskee endnu mindre det Efterfølgende; men det hjælper ikke, det maa frem. Jeg frygter meget for, at jeg, tvungen ved Omstændighederne, maa blive mit Løfte utro, og jeg seer sandeligen ingen Mulighed i, til den fastsatte Tid at sende Dig det omtalte Digt til din Nytaarsgave. Siden Du var her sidst, har jeg maattet stifte Logis, og skjøndt en ménage de garçon ikke er stor, tager det dog nogen Tid og gjør Forstyrrelse. Min Fader udgiver i denne Tid en ny Bog — en populair Commentar til det N. Testis Bøger, nærmest til Brug for Almuelærere, — og Correcturen heraf maa jeg, ifølge et for lang Tid siden givet Løfte, nu besørge. Dette i Forening med min Oversættelse af Hases Kirkehistorie og den tredobbelte Correctur heraf optager den meeste Tid, ikke at tale om, at det sløver mig og gjør mig aldeles uskikket til alt andet Arbeide. Endelig har jeg i mit nye Logis ligget syg over 8 Dage, i hvilken Tid jeg slet Intet fik bestilt. Føier Du nu hertil min øvrige Elendighed, Ukværdighed og Uselhed, der ogsaa ellers sjelden levner mig fri Raadighed over mine ringe Evner, saa haaber jeg, Du i det Mindste vil være tilbøjelig til at undskylde og tilgive mig denne ufri vilklige Nordholdenhed. — Jeg har forresten begyndt paa dette Arbeide, som, hvis jeg fik indre Ro og udvortes Frihed

---

15. J. Dahl, født i Kbhvn 1807, nedsatte sig 1832 som Boghandler i Christiania; om hans Virksomhed som saadan kan sees „Fædrelandet“, 1877, Nr. 67. Den „Nytaarsgave“, som Dahl efter C. W.s Brev havde paatænkt, udkom ikke; og hvilket begyndt Digt af C. W. her tales om, er ubekjendt. — Imod Wilsters Anmeldelse af C. W.s „Nogle Digte“ i Literaturtidenden, 1855, Nr. 16 og 17, tog Poul Møller til Gjemme i Kbhvnsposten for samme Aar, hvis Nr. 159, 160, 169-172, 177, 184, 186, 191 indeholde Replikker af begge de Stridende; see Poul Møllers Levnet, „Efterladte Skrifter i Udvalg“, I, Side 150-152. Det Digt, hvis Omtale af Wilster C. W. især misbilliger, er ndentviul „Drifkevisen“, „Samlede Digtninger“, I, Side 135, og nærmest dens anden Strophe: „Min Hals den er et Sugeværk“ ojn. Endnu i sit Brev af 9de Febr. 1869 (til Const. Hansen) viser C. W. sig ingenlunde velsent imod Wilster.

bertil, maaskee ikke vilde blive det mindst gode, af hvad jeg har produceret. — Du har vel seet, hvorledes Wilster har taget fat paa mig? og hvor tappert, broderligt og kjerligt Poul Møller har taget sig af min Sag? Wilster har der faaet en Modstander, som han — saa synes det — mindst havde ventet, og hvis kraftige Tag, som det lader, har forknyttet ham. I det Mindste er hans Gjensvar meget spagfærdigt. Poul Møller fortsætter. — Jeg selv tier stille, deels fordi jeg ikke besidder det Talent at kunne forsvare mig, deels fordi jeg er saa sikker under min Broders Beskyttelse, og deels for at undgaae Skinnet af krænket Forfængelighed; jeg siger Skinnet; thi i Virkelighed betragter jeg denne Recension, som Bedømmelse af mit Arbejde, med megen Rolighed; kuns Maaden, hvorpaa han taler om mig og om eet af Digtene, er af den Natur, at den forjente et Svar, ikke med Pennen, men med Næverne. Dog — det vilde være Synd; thi Wilsters hele physiske Tilværelse er yderst skrøbelig. — — — Lev vel! kjære Dahl! endnu engang undskyld indtil videre

Din hengivne, meget drøvelige Ven
C. Winther.

16. S. T. Hr. Stud. jur. Chr. Agerstov.

Mariboe. 23. Febr. 1857.

Her sidder jeg da, min liden Agerstov! og skal, hvad man kalder det, skrive Dig til. Hvis jeg var een af hine rigeholdige Humorister, eet af disse lykkelige Bøesener, der virkelig forstaae at koge en god Suppe paa en Pølsepind, disse sande Guldmagere, som af et lille, slet Stof skabe

16. C. W.s Stedfader boede nu som Biskop i Maribo. — „Fare thee well!“ Citat af Byrons bekjendte Digt: „Fare thee well! and if for ever“ ofb.

mange smaa, klare Guldmynter, hvormed de gjøre sig og andre betalte for den Lidelse at opskrive og læse, — saa skulde vel ogsaa min 18 Timers Reisebeskrivelse til disse dig ubekjendte Landstaber — thi Du er jo en reen Hjemfødning (om Forladelse! Du har jo været i Norge) — ikke alene faae en Plads mellem dine Brevstaber (der dog nok meest bestaaer af smaa, fine, bløde, trekantede Billetter), — men ogsaa maaskee efter din og min dødelige Afgang, som Opus posthumum, blive aftrykt i een eller anden Fremtidens flyvende Post, som da vilde blive en Hæderspost for mit Navn. Men jeg kan jo hverken vente eller haabe slikt. En saa fortørret Hjerne, et saa sammenkrummet Hjerte, som jeg flæber med mig, hvor jeg færdes, kan aldrig mere befrugtes, end ikke af det rigeste Stof. Det Eneste altsaa, der bringer mig til at holde mit Ord og Løfte til Dig, er Egoismus; ikke fordi jeg venter Gjengjæld i et Brev fra Dig, hvilket jeg forresten ogsaa ret glæder mig til; — men fordi det er mig en Trøst, en Husvælselse engang ret af Hjertet at kunne sige Dig, hvormegit jeg holder af Dig, hvor stor Priis jeg sætter paa det hjærlige Sind mod mig, hvorpaa Du har givet mig saa mange umiskjendelige Prøver. Hvormed har jeg fortjent alt dette? Jeg kjender mig selv og min Usælselighed altfor vel, til at jeg ikke stundom næsten skulde fortvivle, naar jeg ret betænker alt Slikt. Undskyld, at jeg er kommet paa dette Capitel; men jeg kan forsikre Dig, naar man, som jeg, virkelig føler sig et Intet, efter engang forhen at have troet sig Noget, saa er det en gandske egen Fortvivlelsens Bellyst engang imellem at tale reent ud af Posen (Gaaseposen) derom. — Jeg kom hertil i Løverdags Kl. 4. Inde i Vognen sad en ung Mand, som jeg kjendte, samt tre Damer, een gammel og to gandske unge. Een af de sidste var charmant, overmaade! — men uagtet al hendes Nydelighed, vovede jeg først, da vi sad i Kabytten paa Overfarten, at abordere hende; thi hun havde en saa frappant Lighed med en Person, med

hvem jeg har staaet i et intimt (legalt) Forhold, at jeg ryste og bævede, som en Åsp, da jeg fik Die paa hende. Og, mærkeligt nok, den indre Lighed svarede aldeles til den ydre; hun besad den samme skarpe Forstand, en vis luun Fiihned, og en Overlegenhed over sine andre Dmgivelser, hvilken hun brugte med samme kloge Forsigtighed, som hiin omtalte Dame. Du kan ikke troe, hvor dette Reise-Studium, denne Skizze i min Erindrings Mappedesserede mig. F. Ex. da hun tydeligt mærkede — og det kan jo ethvert Fruentimmer strax — at hun alene var den, der kunde vække min Interesse, og saae, at jeg vilde avancere raft fremad, saa affaar hun mig, ved et passende Steb i Samtalen, aldeles den slagne Landevei, i det hun fremtog en Apelsin, traf Handsken af, for at lade mig, medens hun meget langsomt strællede Frugten, see, at der skinnede en lille glat Ring paa den høire Haands fjerde Finger, og med Talen legèremment henvendt til sine Reise-Beninder sagde: „jeg troer dog ikke, jeg vil skrive til andre i Morgen end til Steenberg; de andre maae vente, men han ikke!“ — I Gaabense forlob dette Selstaa mig, og jeg lod mig nu alene af fire store Heste trække videre i det store Quus, indtil jeg naaede mit Hjem, hvor jeg traf alting vel, og — som jeg troer — glædeligen overraskede min gamle, elstvær-dige Fader, der holder af mig, som om jeg var hans Rjød og Blod. Jeg har et peent, lille, hyggeligt Bærelse, kan være alene, naar jeg vil — — — B.s Enke, til hvem jeg medbragte Brev, besøgte jeg Dagen efter min Ankomst. Hvor hun var yndig i sin Sorg, c'est à dire, Sørgebragt! Hun er fiin, fiin, rank, meget brunette, og med sine gandske sorte Dine forstod hun at sørge saa nydeligt — nei! hvor det var deiligt! Hun burde hvert andet Aar miste en Mand, for bestandig at være saa fjøn! — — — Nu „Fare thee well!“ min liben Ven! hilz Din Moder, og tak hende for hendes „Lykkelig Reise!“ — Din Søster, W.s, deres nydelige

smaae Duffer, og andre yndige Børn i Din Kreds. — — —
Endnu engang, Levvel!

Din Ven Christian Winther.

See nu, hvilket daarligt Brev! Næste Gang et bedre!

17. [Cil Chr. Petersen.]

Mariebo d. 27. Febr. 1837,

men det kan gjerne være, at dette Brev ikke just bliver færdigt til Affendelse i Dag, hvilket muligviis indtræffende Tilfælde godhedsfuldt bedes undskyldt. Naa da, min kjæreste Christian! for at begynde med det Vigtigste først, vil jeg da give mig den Artighed og tage mig den Dristighed ret af Hjertet at beklage Din lille Frues Ildebefindende, hvilket jeg haaber dog ikke vil være af videre Følger. Lad ikke Din Andeel deri ligge Dig for haardt paa Din ømsfindede Samvittighed. Det maa forresten være et overmaade Fruentimmer, Din Kone, ret saadan en ædel Regelmæssighed i vor forvirrede Tidsalder, en smuk Undtagelse, som man maatte ønske, kunde blive til Hovedregel. Hvoraf jeg veed det? — Bærer jeg ikke dagligen og betragter timeligen om ikke minutligen en Elev af hendes ædle Hjerte? Har ikke det Uhr, som jeg — uværdig — nu bærer i min høire Vestelomme, hele Dage igjennem hvilet ved hendes Hjerte, og der lært tilgavns dette regelmæssige, findige, uforanderlige, elskværdige Dillebit? Gils hende fra mig, og siig hende alt det Smukke, som jeg gjerne vilde, men ikke værdigen kan føre i Pennen. — — — Jeg sidder

17. Om Christian Petersen, død 1852, kan læses i G. Brandes' Characteristik af E. Aarestrup foran dennes „Samlede Digte“, 1877, Side XII ff. — „Vor Doctor“ er den strax efter nævnte E. Aarestrup. — Carl Peterjen, den Tilskrevnes Broder, død 1870 som Overlærer ved Metropolitanstolen. — Brev F. M. Knuth til Knuthenborg, født 1813, Minister 1848-1851, død 1856.

her i et Dvift- eller Loftkammer, overalt paneleret og hvidt anstrøget, Gardinerne om Sengen ere hvide, der staaer en Sopha, en gammeldags Kaffelovn rumler lysteligt, Solen skinner herind, og udenfor saavel som i mit Hjerte er — i det Mindste tilsyneladende — en dyb Sabbats-Holighed, som gjør mig usigelig godt. Hvis ikke udvortes Omstændigheder støde til, haaber jeg at faae bestilt noget herovre; thi vort Liv gaaer regelmæssigt, som Din Kones Uhr, og jeg kan være alene, naar jeg vil. — Min Fader fandt jeg uforandret i Sind og Skind, kjærlig mod mig, og med sin sædvanlige Livlighed, der klæder hans Alder og Stand saa vel. Det eneste, der her generer mig lidt, er, at man er saa selfabelig. Jeg har allerede maattet deeltage i to Barfeligilder; ogsaa til Wichfelds har jeg været inviteret, men maatte for en foregaaende Invitations Skyld sige nei. — Om nogle Dage agter jeg i Selskab med min Svoger at besøge vor Doctor, og skal da forelægge ham Dine Samvittigheds=Spørgsmaal, samt pine ham til at lade sine Bærker trykke, eller i det Mindste tigge nogle Manuscripter af ham. Min Svoger har foræret mig en Drikkevise af Aarestrup, som er meget smuk. Han kan! — Det gjør mig ondt at maatte fortælle Dig, at det Huus, som værnede om Din Faders spæde Ar, staaer ikke længer; og Koen — ja, tør jeg sige det? — Koen, den malter ikke længer, den har holdt op for længe siden herved, af! den døde ingen naturlig Død, men hævnedes sig dog paa sine Fiender; thi den var saa feig, at nogle mistede Tænder, andre døde af Obstruction, og en Deel af Alderdom. Nu er den hisset, hvor den hjælper Tyren og Jomfruen at mac=adamisere Melkeveien! En dalevende Poet i Mariebo satte den i Avisen et værdigt Epitaphium, og Markvogteren bar heel Sorg i 8 Dage. — Er Prices Selskab kommet, skal det glæde mig paa Lieutenant K.s Vegne; han begyndte rigtig paa den senere Tid at blive mig noget mager og bleg, den unge Mand; — hendes Ankomst vil vist have god Ind-

flydelse paa hans Helbred og Humeur. Hils-forresten den flinke Fyr fra mig, jeg kan forbandet godt lide en saadan jevn, kraftig, naturlig Natur! — Men, for Guds Skyld! hils især min Carl, hils min Carl! og Frøken A.! og Rosenstand og Peter og Ratten! — — Man er herovre meget forundret over den unge Grev Knuths Fremfærd ved de Reformer, han foretager paa sine Godsfer, og man veed endnu ikke ret, om man skal rose ham, eller blive vreed paa ham. Naturligviis er man, som det altid eller ofte gaaer, førend man har seet Resultatet, meest tilbøielig til det Sidste. Han har pludselig op sagt en stor Deel Forpagtere, og skal, som man fortæller, paa en uskaanjom, ja, hvis det er sandt, haard Maade have affkediget sin Godsforvalter G. Han skal Dagen i Forveien have talt meget venfkaabeligt med ham, bedet ham skaane sin Helbred, bedet ham besøge sig etc. etc.; næste Dag lod han ham kalde, forestillede ham en fremmed Herre med disse Ord: „her har jeg den Vre at forestille Dem Deres Estermand!“ og da G. dertil svarede: „saa har jeg vel altsaa min Affked?“ sagde Greven „Ja“. Hvorvidt alt dette er sandt, veed jeg ikke; en lille Omstændighed kan jo i slige Tilfælde forandre det Heles forhadte Udseende. Jeg kjender kun Knuth af hans Benners Dmtale, men fandt det dog at være min Pligt at anføre denne, for, om muligt, at formilde Gemnyterne, og give Folk en lidt bedre Formening om Manden, eller i det Mindste gjøre dem tvivlraadige om, hvad de skulle dømme. Tiden vil vel enten retsfærdiggjøre hans Færd, eller ogsaa straffe ham. — — — Naar jeg ikke har andet at bestille, morer jeg mig med at trøste eller forsøge at trøste unge Enker, der med deres sorte Dragt, med kohlen-peg-raben-schwarzen-flimmernden-funkelnden-schmachtenden-liebelnden-schwimmenden Augen galvanisere den halvdøde Frøe eller Tude i min venstre Side, saa den ordenlig kan spjætte med Dagbenene og har faaet det høire Die op. Men det har forresten intet at betyde. — — — Nu, Lev vel! hvis Du

endnu engang gab skrive mig til, var Du da en rar Gen; jeg tør vel neppe haabe det? Gils Din Kone venligst fra
Din Ven Christian Winther.

18. S. T. Hr. Urtekrammer Chr. Petersen.

[Mariebo.] 8. Marts 1837.

Kjære Petersen!

— — — Hvad jeg bestiller? Det tør jeg ikke sige Dig, ja, jeg tør næsten ikke tilstaae det for mig selv, af Frygt for at Gnisten skal gaae ud; og er jeg saa heldig at blive færdig, saa er jeg atter i Vengstelse, naar det skal svede under Bianco Lunos Presse; jeg kommer nok selv til at svede med! —

Jeg agerer et tamt Dyr herovre, modtager Invitationer, converserer Fruer og Frøkninger, og ligner slet ikke hiin „sauvage“ fra Nørrebro. —

Kan Du ikke fortælle mig noget om Studenter-Ballet paa Skydebanen? Min liden Agerstov, dette elstværdisge Afstum, havde lovet mig at skrive mig til og fortælle mig noget herom; men jeg har endnu ikke seet et Ord fra ham. Skulde han komme Dig for Die, saa slaa en mandhaftig Alo i ham og udtryk ham med brændende Ord min brændende Længsel efter at see hans Haandskrivt.

Gid jeg bare kunde gjøre Dig jaloux — men Udsigten dertil er paa alle tre Sider altfor steil. For imidlertid at gjøre en Begyndelse, vil jeg gjentage, hvad jeg saa tidt har sagt Dig, at Du er en lykkelig Mand, der har en saa from, flink og velsignet lille Huus-Engel, — og der ikke behøver selv at stjænte Theevand! Gils hende fra mig saa hjertelig, som der kan og tør hilses, og glem heller ikke de øvrige Venner. Lev vel!

Din Ven Christian Winther.

19. S. T. Hr. Stud. jur. Chr. Agerfkov.

Mariebo. 9. Marts 1837.

Er Du et lidet Afftum, eller ikke? Jeg skulde næsten troe det! — Holder Du dine Løvter, eller ikke? Jeg skulde næsten ikke troe det! Sidder jeg ikke her og længes efter at see Din Haandskrift, hvoraf Du saa bestemt lovede mig en Prøve! Kender jeg ikke selv med bankende Hjerter paa Posthuset, og maa jeg ikke hvergang vende tilbage med en lang Næse! — Er det Ret? Nei. — Du har paa Skydebanen svævet under de straalende Lysekroner og formodentlig paa Musikens Binger med een eller anden Sylphide ladet Dig føre til een af de syv Himle, om ikke til dem alle. Du har vandret mellem Drangens grønne, dunkle Grene; vorede der ogsaa Løthos? Har Du forspiist Dig i Løthosblomster, min Dreng! og mistet Din gode Hukommelse? Saa Gud hjælpe Dine fraværende Venner og din juridiske Examen! Hvad skal det blive til?

Nggtet har fortalt om det elegante Studenterbal, og man har i forskjellige Selskaber — thi, tænk Dig! her gaaer jeg i Compagnie og Samqvem, ligesom et andet tamt Dyr — bestormet mig med Spørgsmaal desangaaende. Nogle ret nydelige unge Damer, Jomfruer, Frøkener og Enker, interessere sig nemlig levende for alt Kjøbenhavn og Studenterforeningen vedkommende. Men jeg har siddet som en Løse og ikke kunnet svare eet til ti. Og hvis er saa Stylden? Herregud! opret min Ære, lad mig nyde den Fryd i een af disse Aften-Reunions, hvor jeg næsten alene sidder blandt de Bessjærte, medens alle andre Herrer ere smeddede til Spillebordene, at kunne fremtage et fint Belinpapirs Brev, og sige: Nu har jeg da fra een af mine bedste, kjæreste Venner faaet authentiff Efterretning om hiin mærkelige Begivenhed, der i Dandseshistoriens Annaler vil gjøre Epoche. Jeg seer allerede de tindrende Dine, jeg seer dem vendte til mig, og jeg forgaaer næsten allerede ved Tanken.

Førend anden Paastedag kommer jeg nok ikke hjem.

Første Tirsdag efter Paaske banker det paa Din Dør; Du raaber et barff „Komind“, saa barff Du kan med Din pene Stemme, og ind træder med sædvanlige Ceremonier

Din hengivneste Christian Winther.

Saa J havde hvide Atlaskes Beste paa, J Himmelhundede!

20 S. T. **Hr. Urtekrammer Chr. Petersen.**

[Mariebo] Torsdag. 16. Marts 1837.

— — — Folk ere venlige og artige mod mig, meer end jeg fortjener; dog dette er intet Nyt. Du selv er et levende Beviis paa Sandheden heraf. Hvor har Du ikke tidt i de senere Aar trøstet og husvalet mig, og jeg — jeg har ikke kunnet gjengjelde Dig al Din Godhed uden i det Høieste ved en oprigtig Taknemlighedsfølelse. Men Du kan ogsaa være vis paa, den lever i mit Bryst, og skal ikke saa let snæffes. — — —

Din hengivneste Christian Winther.

21. S. T. **Fru C. Margrethe Petersen.**

[Kjøbenhavn]. 25. Jan. 1838.

Min ædle Frue,
 Gudfrygtige, fromme!
 Torde jeg vel komme
 I Deres venlige Stue
 Al. 3 og faae Mad
 Med Dem og Hr. P.
 Præcis Klokken 3 —
 Jeg spørger Dem? Hvad?
 Bliv saa ikke vred —

Men vær vis paa min Hengiven- og Oprigtighed.

C. W.

21. Fru C. M. Petersen, Chr. Petersens Hustru; see „Efterladte Digte af C. W.“, 1879, Side 13-20.

22. S. T. **Hr. Boghandler Johan Dahl.** Christiania.

15 Noobr. 1839.

Min kjære, lille Dahl!

Jeg møbte i Gaar H. P. Holst paa Gaden. Han saagde mig, at Skuespiller Holst havde bedet ham, hvis han faae mig, at lade mig vide, at Boghandler Dahl i Christiania ved ham lod mig paaminde angaaende det Digt, jeg skrev for hans Forlag. — Ligesaa vild en Glæde det vilde have været mig fra Din egen Haand ved et Par Linier at have faaet mine Skjend for Forsømmelighed, ligesaa sort af Uregresselse blev jeg ved — næsten offentlig — og paa tredie Haand — at faae hiin Paamindeelse. Ogsaa Bianco Luno har paa Gaden meddeelt mig den Underretning, at Du ønskede mine Vers trykt her i Byen. — Det er altsaa ude med vor Hæmmelighed; thi, hvad tre Personer her i Staden veed, det veed Alverden; og det er mig endog allerede sagt fra tre, fire andre Herrer, at H. P. Holst i Studenterforeningen har omtalt denne Sag. — Det var nu det! —

Uf Digtet er omtrent to Trebiedeles skrevne; men inden Midten af Decbr. Maaned kan det Hele ikke blive færdigt, og det af følgende Grunde. Først er det mig umuligt altid at faae noget paa Papiret, om jeg end nok saa trøstlig sidder med Pennen over Papiret; dernæst har jeg havt en stor Byld i min Nakke, med hvad dertil hører -- Plastermæreri og Paalæggelse af Havregrød, som jeg selv maatte koge —, item en stærk Forkjølelse, der vedvarer endnu; og under alt dette har jeg, desuden daglig plaget af Savn og Mangel, ikke kunnet arbejde; drittens har

---

22. Spillet ufuldenbt Digt af C. W. her er Tale om; vides ikke. — Det til Syngemester L. Hind's Aftenunderholdning skrevne Digt er „Kong Saul og Sangeren“, „Saml. Digtninger“, V, Side 217. — Om Prof. Hjelm see Poul Møllers Levnet, Side 126 og 129, „Efterladte Skrifter i Udbalg“, I, 1873.

jeg, isølge et i Foraaret til Prof. Zink givet Løste, maattet skrive et Digt — saadan som det er —, hvilket Madame Nielsen skal recitere paa hans, til første Decbr. ansatte Aftenunderholdning. — Viis mig nu det Venstab, inden Midten af Decbr. selv at give mig Underretning om, hvorledes jeg har at forholde mig med Hensyn til Trykningen? hvor stort Dplaget skal være? hvad der skal staae paa Foden af Titelen? om Rbhvn & Chr. eller kun een af Delene? hvad Slags Papir, Omslag &c., vi skulle vælge? hvormange Fri-Exemplarer og hvormedet Honorar Du tilstaaer mig &c. &c.; thi jeg vil paa egen Haand intet Saadant foretage, hvorfor jeg siden skal staae til Ansvar hos Dig eller Andre. —

Nu lev vel, min Liden! Hils hjerteligt dem iblandt mine norske Bekjendtere, som skjøttede om en Hilsen fra et fortvivlet Menneſke, en ussel Person, en maabelig Poet, et til Omhugning og Forbrændelse parat Træ, fra deres og Din Ven

Christian Winther.

P. S. Jeg fik nylig et Brev fra Prof. Gjelm, som Svar paa en Skrivelse af forrige Aar. Han giver mig deri adskillige Notitser om Poul Møller og hans Færd i Norge. Hvis det var muligt, ønskede jeg ogsaa lignende Data fra en anden Haand; thi, uagtet Gjelm stod i nøiest Forbindelse med P. M. og altsaa sagtens maa have kjendt ham bedst, saa skader det dog ikke — for Fuldstændighed og Fleerfaldighed — at høre en anden Stemme. Hvis det er Dig muligt at faa een eller anden til at nedskrive noget Saadant, saa vilde det være mig meget kjært og nyttigt. — Seer Du Gjelm, saa hils ham, at jeg med det Første skal besvare hans Skrivelse. Addio!

23. S. T. Fru C. Margrethe Petersen.

5 Jan. 1840.

Kjære Frue!

Indlagt følger en lille Vexel, som jeg skal betale, naar den er forfalden.

Tillige beder jeg Dem venligst at modtage Forfikkningen om min Taknemlighed for al den overbærende Godhed, som De og Deres have viist mig i det forløbne Aar, som ogsaa mine varmeste Ønsker for Dem og hvad der er Dem kjært.

Venstabeligst
Christian Winther.

Kjøbenhavn d. 3 Jan. 1840.

Haandtegninger, Digte af Christian Winther.

Fjorten Dage fra Dato betaler jeg denne min Sola Vexel til Fru Cæcilie Margrethe Petersen eller Ordre med Haandtegninger, Digte af Christian Winther. Valuta i al mulig venlig Omgjængelse modtaget.

Christian Winther.

24. S. T. Hr. Mag. D. G. Monrad.

17 Maii 1840.

Kjære Hr. Monrad!

Af flere Grunde maa jeg, indtil videre, tage mit Dem givne Løfte tilbage — hiint Løfte angaaende det, De veed nok.

24. Monrad var Medudgiver af „Fædrelandet“ fra Apr. 1840 til Juli 1841. — H. B. Raalund havde dengang udgivet „Rong Halban den Stærke. Romantisk Epos“ og „Samlede Digte“. Da det er usandsynligt, at C. W. skulde have været uimodtagelig for de gode Løfter i adskillige af Digtene, ligger den Antagelse nærmest, at han kun har haadt det første, meget umodne Arbejde for Die.

Jeg har i denne Tid faaet uopsætteligt Arbejde og det mere, end min af en faare svagelig Constitution laborerende Flid egentlig kan taale; og tillige ere de mig betroede Delinqventer — især vore Landsmænd — saa ynkkelige, at selve Gjennemlæsningen vilde være mig en sand Lidelse. At Sligt — som Kaalunds f. Ex. — kan trykkes? og kjøbes? og læses? — At det skrives, undrer mig slet ikke! — Den franske Bog er fransk i dette Ord's fæleste Betydning, og ovenikjøbet slet oversat. —

Giv mig Tid og giv mig noget Taaleligere at tage fat paa, saa skal jeg med Fornøielse under Deres & Comp.s Auspicer slibe Kræmmeræggen af min aldrig forhen brugte kritiske Pen. (Den er nemlig af Staal; — Perry-Pen.)

Med det Første skal jeg tage mig den Frihed mundtliggen at forsikre Deres Hustru og Dem om, at jeg stedse med Høiagtelse er Deres

ærb. forbundne
Christian Winther.

---

25. **Herrn Buchhändler Johann Dahl, Wohlgeb.**
Abdr. Brochhaus. Leipzig.

1 Juni 1840.

Kjære Dahl!

— — — En Bog, som min Fader udgiver, og en Samling af Kjæmpeviser, som jeg selv lader prente, optager al min Tid, saaat jeg endnu ikke har kunnet begynde paa Reinke Fuchs. Hvis jeg ikke i dette, som tidligere i mange andre Tilfælde, af Nød havde maattet lade binde mig, saa havde jeg havt stor lyst til at skrive noget Originalt. Jeg har i mange Aar gaaet om med Planen til et

---

25. Den her nævnte Samling hedder: „Kjæmpeviser, hvis Melodier ere harmonisk bearbejdede af Prof. Ridder Weyse“, 1840. — Oversættelsen af Reineke Foss udkom 1849 paa Reitzels Forlag.

flørre Digt, som, hvis det kunde lykkes, kan blive ret kjønt. Men jeg har hidtil ikke seet, og seer end ikke nogen Mulighed til i No og med uforstyrret Otium ganske med fri Kraft og Varme at kunne hengive mig dertil. Det skeer sagtens ikke heller; thi jeg creperer nok, inden det vorder mig saa vel! — Med Selskabet til de skønne Videnskaber's Udbredelse har jeg endnu ikke kunnet gjøre nogen Affaire; dertil udfordres, at jeg maa levere en Prøve af Oversættelsen. — Som jeg haaber, har Du talt med Brochhaus om Træsnittene! — Er Marie Brochhaus blevet smuk? var hun fød? Gjør Ende paa den Ting, lille Dahl! det duer sgu ikke at være Bebersvend, det kan jeg sige Dig!

Lev vel! gid dette maa træffe Dig i bedste Velgaaende. Jeg er triste og traurig, men altid Din hengivne Ven
Christian Winther.

26. Herrn Cand. Chr. Agerkov, Wohlgeboren.

Neustrelitz, d. 12 April 1841.

Her har jeg nu siddet, min kjære, liben Agerkov! i ti Dage og befinder mig usigelig vel; thi Altting er saaledes, som jeg, for min Person, nogensinde kan ønske og forlange. Kunns een Ting nager mig dagligen og stundom ogsaa om Natten, nemlig, at der er givet mig saa urimelig liben Tid til at udføre mit egentlige Hverv, at lære Prindsessen Dansk. Du som selv af Erfaring veed, hvor lidt der kan udrettes i en Time, vil vel paa mine Begne kunne bevidne: — og jeg beder Dig ret indstændigt at gjøre dette, naar Du

26. C. W. var, med Titel af Professor, sendt til Neustrelitz for at undervise Kronprinds Frederiks (VII) Forlovede i det danske Sprog. — Digtet i „Portefeuillen“ er „Bolero“ („Saml. Digt.“ I, 264), som findes i det nævnte Ugeblad for 7de Marts 1840. — Hørg's Festrådrama var „Evankehønnen“, opført første Gang den 24de Juni 1841.

fulde komme til at tale om mig og min Stilling — „at det er plat umuligt at bringe Nogen til at tale et nyt Sprog i Løbet af to Maaneder, naar der til Underviisning ikke tilstaaes mere end een Time daglig, og naar der oveniikjøbet ikke hjelden kommer Hindringer i Veien for denne ene fattige Time. Dette er mit Tilfælde. Prindsessen er i disse to sidste Maaneder før sin Formæling saa beskæftiget med mange andre Ting, alle hendes Timer ere optagne, og Hindringer indtræffe hvert Dieblif. I Morgen og Overmorgen kan hun ikke læse med mig, fordi en Billedhugger fra Berlin skal modellere hendes Hoved „en Medaillon“ til Brug for Formælings-Rynten; og jo længere det lækker mod Enden, ville Besøg, Cour, Presentationer og desl. Djævelskab gjøre det endnu værre. — Dette beder jeg Dig udtryffeligt at sige, og lægge til, at der ikke er noget Haab om, at dette forresten høist velsignede Barn vil kunne sige „Goddag“ til Danmark! — Hun er, som sagt, en fin, hvid Perle, ikke skjøn, men yndig! hendes Fader er en elskværdig, godmodig, livlig gammel Mand, hendes Moder en sand Moder for sine to Døttre, og Alle jævne, dannede, med stor Interesse for Kunst, Poesie og Alt skjønt; de ere ogsaa elskede af hele Landet, og leve ret et sandt patriarkalsk Liv i deres lille Residentz. — Hvad mig angaaer, da har jeg det her saa uendelig herligt, at jeg gjerne kunde skrive en heel Bog derom. Det vil jeg ikke, men heller mundtlig fortælle Dig det engang, naar jeg om Søndag Morgen tidlig Kl. 12-1 træffer Dig i Sengen, eller i de to Timer, Du bruger til Barbering. — — — Saae Du Digtet i Portefeullen? Var der Trykfeil i? — — — Hvis det gaaer, som jeg formoder, saa mødes jeg vel med Din Broder Andreas paa Liniesbibet. Hurra, hvor vi skal juble, vi gamle Bøster! — Jeg begynder ellers at blive noget storagtig. Jeg boer i „Prinds Ernst's Palais“ i vor Amaliegade, har en fyrstelig Sakai med mange Guldtresser ned ad Maven til min Opvartning, spiser hver anden Dag i det Mindste ved Taffelet, ellers i

min Bopæl, og stedsse paa Sølv, har Heste og Vogne til min Disposition, modtager Besøg af Grever, Hausmarschaller, Hof-do., Cammerdirectorer etc. etc., sidder i Kirken og Theatret i Hoffets Stol og Loge, og om Aftenen, naar den gamle Storhertug spiller Kort, læser jeg høit for Damerne, som ere: Storhertuginde Marie; Hertuginde Lovise og Caroline, Frøken Marie v. Hesseberg, Fru von Normann og Frøken Augusta von Dewig. — I Gaar, Paaaskedag, var der ret muntert ved Taffelet; Jeg spillede en betydelig Rolle mellem den Mængde, der serveredes, og tilsidst presenteredes Enhver et Ug af Sukker. Storhertuginden sendte mig ved en Tjener 2 store brogede Uge, og sagde til mig -- jeg sidder nemlig ligeoverfor hende — „at jeg skulde gemme dem til Erindring om Paaaskedag i Neustrelig“. De ere af ingen Værd; men naar man aabner dem, seer man i det Eine Slottet, og i det Andet Kirken her i Byen. Jeg vidste i Begyndelsen ikke, om jeg skulde tage eet eller begge; men den Hofdame, hos hvem jeg altid har min Plads, sagde mig, hvorfra de kom. Jeg svarede da: „Ich werde die Eier aufheben, und wenigstens sehr theure Erinnerungen aus ihnen herausbrüten“. — Jeg anfører dette lille Træk, for at vise Dig, hvor gemytligt det Hele er. Frøken von Hesseberg tog dem til sig for at pakke dem ind for mig. — Hun er en halogammel, ikke smuk, men meget klog og aandrig Dame. Efter hende følger i Rangden Fru von Normann, en Skotterinde, hvis Familienavn var: Douglas Maclean Elephone. Hun har vist været delig, er endnu nydelig, skjøndt noget svær, og høist elskværdig; hun har haft megen Andeel i vor Kronprindsesses Opdragelse og Dannelsse, hvilken ikke er ringe. Den yngste Hofdame, Frøken von Dewig, Datter af min store Belynder og Ven, Excellents von Dewig, Landets Omnipotens, blev i Gaar 28 Aar; hun har vist været ret vakkert, og er endnu ret net; forresten ubetydelig. — Stivot er her ikke, det var Synd at sige; her er saa frit og behageligt, som man kan

ønske det, og Alt dette forhøies ved det fornemmere og rigere Livs Fiinhed, Luxus og Elegance. — — — Gud give, jeg kunde faae Herg's Fæst-Drama herover i Minspt., saa vilde jeg læse det for og med Brindsfæsen, for at hun dog kunde nogenlunde forstaae det, naar hun bejublet og beklappet første Gang træder ind i vor gamle Knurrekiste; — men det er vel ikke muligt eller tilladeligt. — Det vil jeg sige Dig, hvis Du ikke gaaer i Theatret den Aften, og til HENDS Gloire og Gæde brøler, saa Du er hæs i, conditionaliter, 14 Dage, og saaledes slaer Dine fine Frøkenhænder sammen, at der er Babler paa dem, i det Mindste saa store som Blæren i en Pattegruis; saa bliver vi ikke gode Venner i lang Tid, det kan Du nu belave Dig paa. — Storhertuginde fortalte mig i Dag før Taffelet, at Kronprindsen var syg; er det noget Alvorligt? — Stig mig Alt, Alt, hvad der vedkommer ham, uforbeholdent. — Man har her bestandigt talt om ham paa den nydeligste, naturligste og godmodigste Maade. Lev vel!

Din C. Winther.

Derfor Du nu ikke skriver!

27. **Herrn Cand. Chr. Agerfkov**, Wohlgeboren.

[Neustrelitz] d. 14de April.

Kjære Agerfkov!

Jeg var i Gaar Aftes paa Concert, den anden, jeg her har hørt. Den første var en geistlig Concert, nemlig „Der Tod Jesu“, von Graun, en gammel, men meget interessant Composition. I Gaar var det, foruden 3 Duverturer af Bethoven og Mendelssohn-Bartoldy, en Deel Noo. af gamle tydske og italienske Componister, der blev ypperligt udført af det herværende, storhertugelige Capel og Theaterpersonale. Her blev jeg, blandt Andre, ogsaa forestillet for en Kammerherre von Dergen, der er Componist. Han bad mig, om muligt, at forskaffe ham saa mange Danske Nationalsange

og andre saadanne Melodier, der ere gjængse og velbekjendte for danske Øren, som jeg kunde bringe sammen. Jeg beder Dig derfor at gjør mig den uhyre store Tjeneste hos Løse, paa min Regning, at tage: „Kong Christian stod“ — Danevang — Danmark deiligst Bång (især udsat af Hartmann eller Frölich) — Der er et Land — Weyses 50 Kjempeviser 2 Exempl. — Elverhøi — og hvad andet Du maatte kunne henregne under denne Categoric; men alt originalt dansk; NB. maatte sendes snarest muligt pr. Post. — Her skal nemlig være en Tournering i Anledning af Formælingen; hvortil denne Kammerherre vilde arrangere Festmusikken; dog maa Du endelig ikke tale om Tourneringen; thi det er en Hemmelighed.

I stor Hast. Din Dinste C. W.

28. S. T. Hr. Justitsraad J. M. Thiele, Prof. Ridder af Dø., Obmb. etc. etc. etc.

Neustrelig d. 19. April 1841.

Følge Din venkabelige Tillabelse skriver jeg Dig disse Linier, kjære Thiele! og det især — for at klage Dig min Nød. Rigtignok er alt det, der nærmest angaaer min egen Person, her af den Natur, at jeg ikke kan ønske eller forlange det bedre. Saavel Herstabet som dettes Dngivelser ere høist elstværddige Mennesker, og mig behandler man med saa megen Belvillie og Dpmærksomhed, at jeg, som sagt, i denne Henseende intet Ønske har tilbage. Men — hvad kan det vel hjælpe, naar det med Hovedsagen gaaer saa maadeligt? — Da jeg første Gang talede med Prindsessen om Studiet af det danske Sprog, erklærede Hun mig, at hun hertil ikke havde meer end een Time daglig tilovers, da Hun var saa bestjefstiget med mange andre Ting, der ganske opfyldte hendes Tid. Med Storhertuginde, med

28. J. G. Adler, Christian VIII's Cabinetsecretair.

Hofdamerne, med Cavalliererne har jeg parlementeret; jeg har atter og atter forestillet Prindsessen Nødvendigheden af at udvide Underviisningstiden, hvis der skulde udkomme et nogenlunde anstændigt Resultat: men Alt forgjæves! Vort Arbeide indskrænker sig altsaa til en Times Conversation daglig; thi til, saakaldet, privat Arbeide har Hendes Høihed heller ikke Tid og f. Ex. til at lære noget udenad kan Hun ikke finde eet ledigt Dieblif. Hertil kommer endnu, at der ofte indtræffer Forhindringer, der ganske berøver os den ene Time — — — Jeg ankom hertil d. 3die, og har kun læst 11 Timer. Rigtignok seer jeg Prindsessen næsten dagligen ved Taffelet og om Aftenen; men altid ere der indbudne Gjester, der omringe Hende, Bladsen ved Hendes Side er en Hædersplads, som jeg er langt fra, og om Aftenen — — — læser jeg for Damerne. De flygtige Diebliffe, i hvilke jeg under disse Omstændigheder kan henvende mig directe til H. Høihed, kunne ikke paa en passende Maade anvendes til Sprogunderviisning. H. K. H. Storhertuginde, der i Begyndelsen var nærværende i Timerne og som — in parenthesi sagt — behager mig overordentlig, beklager, at jeg ikke er kommet for 2 Maanedes siden, da, som Hun mener. Antallet af Timerne endnu mere vil smelte sammen, jo mere Formølingsdagen nærmer sig. Prindsessen selv sagde forleden: „Ja, eigentlich ist es aber des guten Königes eigene Schuld; warum hat er Sie uns nicht früher hergeschickt.“ Paa mine Beklagelser svarede Hun: „Seyn Sie nur ganz ruhig! ich werde Sie in Schutz nehmen, und alle Schuld auf mich nehmen!“ og trøstede sig med den Betragtning: „Es ist ja doch auch nicht so durchaus nothwendig; wenn ich nach Dänemark komme, lernt sich die Sprache von selbst!“ — Saaledes staaer Sagen. Nu beder jeg Dig, af Venstabs for mig, at gjøre det klart og tydeligt for vor Konge og Dronning og Kronprinds, at H. Høihed efter al Formodning neppe vil kunne sige „Goddag Danmark!“ naar Hun træder i Land, — endfige mere! At jeg

altsaa ikke kan være i den bedste Stemning, vil Du kunne begribe, og maaskee endog spore det i dette temmelig maadeligt skrevne Brev; og skriver jeg tillige saadan en nederdrægtig Klo! Altid har jeg noget at ærgre mig over, og for det Meste ligger det hos mig selv! — Hele den høie Familie elsker Poesie og Konst. Storhertuginde maler selv, og arbejder i denne Tid paa et Billede, som Hun vil skjenke til en gammel Kirke i Neu-Brandenburg, der nu restaureres. Bed at fortælle mig dette, kom hun ogsaa til at omtale, at Prindsesse Caroline — alias Lili — ogsaa malede, og spurgte, om der vel i Kbhvn. gaves gode Konstnere, der kunde veilede hende: „Hun har intet originalt, productivt Talent, men jeg troer, hun copierer ret net.“ — Prindsesse Lili er ingen Skjønhed, men yndig og naturlig er hun, fin og spæd, fuld af Kløgt og Godmodighed. Hendes Portrait af Billedhuggeren, Hr. Wulff, en Discipel af Rauch, ligner kun libet; en Maler i Berlin, Hr. Otto, skal have truffet hende bedre. — Prindsessen er meget dannet og har, om ikke mange Kundskaber, saa dog megen; thi hvad Hun veed, det veed Hun tilgavn. — — — Storhertugen, en venlig, elskelig, begejstret gammel Herre, beskæftiger sig, saavidt jeg har kunnet mærke, nogle Timer om Dagen med den tilkommende Kronprindsesse. Han sværmer for Poesie og Musik og Theater, og lever i sin Familie, som blandt sine Underfaatter, liig en Patriarch, elsket og æret af Høie og Lave. Han taler med en forunderlig Beskedenhed om sig selv og sit Land; vor Konge og Dronning er han uhyre entusiastisk indtaget af, og kommer ideelig tilbage til at tale om det, ham uforglemmelige Besøg, de aflagde hos ham for faae Aar siden. „Ich dachte,“ siger han, „damals nicht daran, daß meine Lili so glücklich seyn wurde, in so genauer Verbindung mit diesen ausgezeichneten Personen zu kommen!“ og saa træder han hurtigt et Skridt tilbage og flaaer Vinene mod Himlen. „Ich habe Ihr gesagt: dulde keine Zwischenräger, sondern mache Alles

mit deinem Manne u. seinen lebenswürdigen Eltern ab, denen Du dich, wie mir u. deiner Mutter, unummunden vertrauen kannst!“ Er det ikke smukt? Jeg kunde citere Dig meget Saadant. —

De Herrer, som vare her med Brindsen, havde givet mig en aldeles feilagtig Idee om det Hele. De sagde, „at her var stivt,“ og jeg forfikkter Dig, man kan ikke tænke sig et behageligere og friere Samliv, end det, her føres — — —. Endvidere paastode de, at den Mecklenborgske Adel var frastødende stolt, og udpegede især to Mænd, som saadanne; og netop i disse To har jeg fundet de meest forekommende og frisindede Folk. Diplomaten, Grev... advarede mig for adskillige Damer, der, som han meente, nok vilde forsøge at hilbe mig med Udfrittelse og captieuse Spørgsmaal; — jeg kjender nu den største Deel af de med Hoffet forbundne Damer, men endnu har jeg ikke sporet noget Sligt, hverken Fiint eller Blumpt! — Den ældre Brindsesse, sagde Man, var stolt, frastødende; dette er nu en aabenbar Usandhed! Hun er noget sygelig, hun er i høi Grad dannet, har dyb Følelse for alt Skjønt og Godt, og taler derom med meer end almindelig Stringents; maaskee hun mener, at det ikke er Alle, med hvem man behøver at indlade sig om Sligt, maaskee hendes Ildbefindende stundom gjør hende mindre meddelelig, o. s. v.; nok er det: jeg, hvem hun heller ikke meget giver sig af med, seer hende stundom saa livlig og venlig at underholde sig med sine Omgivelser, og naar hun imellem har henvendt sig til mig, har vor Samtale altid efterladt et behageligt Indtryk. — Hendes Fader sagde forleden Aften til mig: „Meine ältere Tochter, die Louise, schreibt auch Verse — aber, ich bitte Sie, verrathen Sie mich nicht! Niemand darf es wissen, u. Niemand sieht ihre Arbeiten; nur wir Eltern u. ihre Geschwister sehen dieselbe zuweilen! Sind sie auch in technischer Hinsicht nicht ganz ohne Tadel, so ist der Geist, der poetische Duft, so viel ich zu beurtheilen vermag, ächt und frisch.“ — — —

Nu et Par Ord om mig selv. — Man gav mig ved min Afreise fra Kbhvn 40 Rdrd'or og 100 Rdl. Sedler. Med disse Benge har jeg gjort Reisen til Holland, tilbage over Bordingborg, Næstved, Corsør, Nyborg, Middelfart, Snoghøi til Flensborg med Extrapost, paa hvilken Tour de to Overfarter ved Bordingborg med Tisbaade og ved Corsør alene kostede over 35 Rdlr. Fra Flensborg gif jeg med Diligencen til Tzehoe eller rettere Breitenburg. Herfra, hvor jeg opholdt mig tre Dage, blev jeg befordret til Hamburg; men Du veed nok, hvad et saadant Ophold og en saadan fri Befordring i oeconomisk Henseende har at betyde. I Hamburg var jeg et Par Dage, hvorpaa jeg med Schnellpost reiste til Berlin. Ankommet der d. 27de Marts erfarede jeg af vor Gesandt — en rar Mand, der har en endnu rarere Kone! — at Herskabet fra Strelitz endnu var i B. Jeg maatte altsaa, efter Hans Majestæts udtrykkelige Befaling, blive der, til de reiste hjem, hvilket først skete d. 2den April. Den 3die April ankom jeg her — med 4 Rdrd'or i min Lomme. Rigtignok skrev jeg den 4de April til Abeler og meldte ham denne Omstændighed; men hans Sygdom og senere Travlhed, ifald han er kommet sig, har vel hindret ham i at tænke paa mig. Naar jeg skriver igjen vilde jeg nødigens berøre dette sømme Punkt. Gjør mig derfor, som Du jo lovede, den Tjeneste, at medvirke til, at der sendes mig nogle Contanter. Nu har jeg ikke mere end to Guldstillinger igjen; og Guldfisk fanges ikke her i Søen. Lev vel!

Chr. Winther.

Den eneste unødvendige Udgift, jeg har gjort, var til Skuespil.

29. S. T. Hr. Cand. Ludvig Bødtcher.

Neu-Strelitz 19 April 1841.

Kjære Bødtcher!

Jeg har tre Bærelser i „Prinds Ernst's" Palais — — —. Mit inderste Bærelse er Sovestue; det Mellemste bruger

jeg til Dagligstue, og i det Yderste til Gaden, modtager jeg Biviter — — —. I disse to Værelser hænge en Mængde Billeder, meest Portraiter af den fyrstelige Familie, deels i Olie, deels i Pastel. Et af disse sidste, en gammel Dame med en Orne-Næse og et Par dertil svarende, fornemme, strænge Dine, med høi Frisur og derover et løst kastet sort Enke-Slør, er, som mig synes, saa ypperligt i sin Udførelse, at jeg idelig kommer til at tænke paa, med hvilke graadige, haveynge Dine Du vistnok vilde betragte det; jeg hører Dig med et lille Suk, forsigtigt og let at henkaste det Dunst: Jeg gad nok have det! — men den, der som jeg kjen- der Din Declamations Kraft, vilde nok spore den dybe At- traac, Du veed at lægge i de simple Ord. En anden, ung Dame, ogsaa i gammelfransk Dragt, er vel ikke smuk, men har noget saa uendelig erotisk-sandseligt i sit Ansigt, at jeg er blevet forelsket i hende, og hver Morgen og Aften forme- lig gjør hende en Bifit. Foruden disse to findes en Deel Herrer med Stjerner og Baand, store Børnportraiter i heel Figur, nogle Copier efter Lionardo — formodentlig af Stor- hertuginde, der er Malerske — og endelig Portrait af en Spids, som er ypperligt. — Jeg har det godt, nei, udmær- ket fortræffeligt, hvad mig selv anbelanger; men med Stu- diet af det danske Sprog gaaer det ikke paa det Bedste — — —. Qvindelig Skjønhed er sjelden her. Nogle Her- rer, f. Ex. en Grev Schulenburg og en Hr. v. Dachröder, ere meget smukke Mænd. Storhertugen er en prægtig, poe- tisk gammel Fyr. Om ham skal jeg fortælle Dig tusind interessante Træk, jaavel som om mit hele Liv her, naar jeg en Formiddag indtræder hos Dig i dit nye Logis, som jeg ikke veed, hvorfor dette adresseres til Foreningen. Hold nu Ord.

Her er en meget maadelig Maler, som Du vist fra Rom maa kende. Han hedder Eggers; i denne Tid arbejder han paa en Altertavle, der er noget af det gyseligste, meest for- vredne, jeg har seet. Composition, Tegning, Colorit, Alt

er Unatur. Bevandterne ere saa naragtigt ikke motiverede, at jeg næsten ikke kunde bære mig for at lee. Leben Sie wohl, Hr. Bødtcher! — — — Din C. W.

30. [Til Chr. Petersen.]

Reusireligt 30 April 1841.

Kjære Petersen!

Dit Brev, som jeg først i Dag modtog, var mig kjært baade som Efterretning fra Dig og Dine, som ogsaa fordi det er det eneste Svar, jeg paa 10, siger og skriver ti, Breve har erholdt. Gverken fra Carl — der saa vist lovede mig det, eller fra Agerstov, der selv tilbød sig, eller fra Adeler, Thiele, Thaarup, Bødtcher, min Fader, Sally, en ubenævnt Dame, der ogsaa selv tilbød sig at lykfsaliggjøre mig, og til hvilke jeg har skrevet først, har jeg seet en Linie. Det værste er, at jeg havde givet Carl og Agerstov hver en lille Commission, som det netop hastede meget med, og hvis — Ifke-Udrettelse allerede har forskaffet mig lidt Uergrelse. Hvis nu ikke Carl og Agerstov allerede ere gangne midt ind i dem selv og have spederet Breve og Pakke til mig, saa beder jeg Dig at gaae til dem begge og formaae dem snarest muligt at skrive og sende; eller hvis de begge virkelig ere forhindrede og ikke kunne, da selv at paatage Dig det Omstrevne. — Jeg har nemlig bedet Carl at skaffe mig en correct Afskrift af den tydske Oversættelse af „Kong Christian stod“ etc., der findes i „Skandinaviske Bibliothek“, hvilken Bog, i mit Navn, kan faaes tillaaens hos Salomon Gl. Strand Nr. 12. — Sangen skulde bruges her — — — Gjør mig den Tjeneste at gaae til Agerstov og faae paa en delicat Maade at vide, om han har skrevet og sendt eller ikke? og om han i sidste Tilfælde kan gjøre det strax. Hvis ikke, da beder jeg Dig hos Lofe at tage paa min Regning de ovenanførte Sager og desuden „Ravnen“ og en Opera af Weyse, hvilken-

somhelst, item 2 Exemplarer af den af mig udgivne Rjæmpvise-Samling og 2 Exemplarer af Sang og Sagn og Haandtegningerne; Alt mig tilsendt pr. Post. Det gaaer jo ikke af min Lomme og skeer jo desuden pour faire honneur à la patrie! — og saa „Kong Chr.“ paa tydsk. — Blandt andre delicate Ting kan Du sige til Agerflov, at jeg ønskede mig saa lang en Arm, at den strakte sig over Østresaltet; jeg vilde da strække den ud og banke baade Carl Petersen og ham; men da nu C. P. er mig for stærk, saa vilde jeg rimeligviis, for at gjøre min Fortviøvelse Fyldest, banke ham to Portioner! — Dog — uden Spøg — jeg kan ikke sige Dig, hvor jeg har gaaet i en smertelig Længsel efter Breve; hvis Carl vidste, hvor ondt det gjør, saaledes at længes, saa vilde han vist ikke lade eller have ladet mig vente saa længe og forgieves! — og jeg er derfor Dig, min Ven! saa meget mere taknemlig for Dit hjærkomne og fjære Brev; og til Gjengjeld belæser jeg Dig med Commissioner! vær ikke vred derfor. — Gud give, Carl vilde skrive mig til! — I dette Dieblit fik jeg endelig Svar fra Abeler, et meget smukt og glædeligt Brev! Han siger deri: „Kongen paalægger mig at sige Dem, at man i Strelitz er meget fornøiet med Dem, og at det har glædet H. Majestæt at vide dette af de paalideligste Meddelelser“. — Saa gjerne jeg end vilde nogenlunde vise mig taknemlig for Dit Brev, ved at skrive længere, saa kan jeg dog ikke. Jeg maa nemlig skrive til Abeler (trede Gang), for at han kan faae mit Brev, før sin Afreise til Badet, Rißingen, hvorhen han gaaer i Begyndelsen af Mai. — Din Grethe er vel nu frisk; naar Du altsaa skriver hende til, saa kys hendes Haand fra mig og hils! — — — Lev vel og vær kjæk!

Hengivneft Christian Winther.

Men Du maa hverken gjøre Carl eller Agerflov gale paa mig! —

31. [Til Ludvig Bødtker.]

Neu Strelitz d. 19de Maii 1841.

Det Brev, Du har sendt mig, Bødtker! var saaledes, som jeg ventede det; jeg kjender saa Mennesker, der saaledes kan fortælle baade mundtligt og skriftligt, som Du. Det var et rart Brev! et prægtigt! Du siger: „Vil Du have meer, da skriv meer“, *Eccomi quà!* — Skjøndt jeg frygter for, at det Brev, Du muligen om kortere eller længere Tid vil skrive til mig, maaskee kunde møde mig paa Hjemveien. Mit Brev var dat. 19 April, og Dit, dat. 9 Maii, modtog jeg først d. 17 Maii. Vil Du altsaa ret glæde mig med endyu en saadan Epistel saa opsæt det ikke! — — „Blegrosenfarvet!“ — det er det rette Ord! maa jeg eie det? jeg vil skrive Vers til „Den Blegrosenfarvede“, og hun skal nok forstaae, at jeg mener Hende. Jeg kan ikke med Ord udtrykke, hvor jeg med min hele Sjæl elsker Hende, og hvor jeg forbander min Skjebne og — mig. — — Da jeg i Hadersleben om Aftenen laae i min Seng og sov, forekom det mig i Drømme, som om jeg sad i Urtekammer Petersens Stue i en Sopha ved Siden af Carl P. Da traadte Hun med Gæt ind i Stuen; hun havde en hvid Kjole paa, en fort elegant Mantille og en lille mørkegrøn Silkehat i Haanden; hun var saa deilig, men saa tragisk alvorlig, som jeg desværre ofte har seet hende. Da ligger der en Dødbde i hendes Dine, en Fylde af Veemod om hendes Pande og Mund, det er ligesom en ængstelig tordensvanger, graa Sommer-Eftermiddag, fuld af Anelser og Smerte. Hun gif lige hen til C. Petersen og spurgte ham: „Hvor er Winther?“ — I det samme kom der en Mand ind i Stuen og kastede noget Tungt paa Spisebordet, og jeg vaagnede. Jeg kunde ikke strax finde mig, hvor jeg var, men da jeg ret var blevet vaagen, kom jeg til at græde, og jeg stod op og satte mig i den vis-à-vis med min Seng staaende Sopha, og hulkede af Hjertensgrund; og da jeg saa var blevet rigtig kold, krøb jeg igjen til Køis og sov ind. — Paa Reisen

drømte jeg saaledes tre Gange om Hende; det er intet Under, thi jeg tænker ikke paa andet! Nu reiser Hun bort og jeg seer Hende maaskee aldrig mere i mit Liv. — Erfarer Du noget om Hende eller noget, der kan angaae Hende, saa fortæl mig det, kjære Bødtcher! — Veed Du hvad? det er reent affyreligt og forbandet ikke at være gift. Jeg troer, jeg har yttret Dig dette tidt nok; men nu føler jeg det maaskee mere levende, fordi det tegner til, at min udvortes Stilling kan blive af den Natur, at jeg kunde effectuere et saadant Foretagende. Men — jeg gjør det ikke. I min Alder, naar man er saa nær ved Aftenen, er det for silbe at bygge Rede. Jeg maa nok blive ved at flyve om som en forvildet Fugl — som en forfløien Gaas. — Desuden — hvor skulde man finde endnu Een? — — — Dronningens Rysgjerrighed har jeg tids nok stillet; jeg skrev strax ved min Ankomst hertil et Brev til Adeler og senere saavel til ham som Thiele; og begge disse Relationer, veed jeg, ere meddeelte saavel Kongen som Dronningen. Nu skriver jeg snart en Depeche til HAMSELB. — — Vor ældste Søn, Arvestorhertugen, er kommet hjem lige fra Italien, for at føre sin Søster til Alteret. Det er et vakkert, godmodigt og opvakt Menneske. Nu tales der ved Tasselet næsten ikke om andet end Rom, Colloseo, Napoli, blaa Grotte, etc. etc. Neventlov (Frits) har været her for at lade Wegtepagten underskrive; han reiste i Forgaars Aftes. Med ham var min Ven Hofjunker Jul. Sid. — Vor Konge har udnævnt til Prindsessens danske Hofdame en Frøken v. D. . . . , der fra Prindsessens Barndom har kjendt hende, og som hun holder meget af. Denne fine Opmærksomhed har her vaakt megen Glæde. Prindsessen fortalte mig dette selv i Timen: „Zwei Dinge werde ich Ihnen doch erzählen; das eine hat mir Freude gemacht u. das andre wird auch Ihnen lieb seyn. Erstl. Fr. v. D. etc, zweitens habe ich heute einen Brief vom Kronprinzen bekommen, worinn eine ganze Seite dänisch beschrieben war, und ich habe alles verstanden“.

Jeg fik ved Taffelet smukke Complimenter derfor af Storhertugen, der i det Hele er saa naadig at tale ofte med mig og fortælle mig Ting, som jeg enten skal tie med eller skrive hjem. — — — I Gaar — — — Storhertugen stod og fortalte mig en lang Historie — — — om Fr. v D., der dengang, da Kronprindsen første Gang var gift, altid havde taget hans Partie („Sie wissen ja, daß der Ruf des Prinzen leider nicht immer der beste gewesen ist“) og at han i hendes upartiske, uhildede Dom havde en Garanti for sin Datters Fremtidsheld etc. etc. Han lægger ved en saadan Samtale sin Haand paa Gens Skulder og sin Næse til Gens Dre og taler halv hvissende. Han er saa inderlig honnet og saa barnagtigt begejstret! — — — Han er saa smal som en Mynde, og naar han staaer saaledes lige paa Livet af mig, er jeg ofte i min Glæde over hans Naivitet og Enthusiasme fristet til at slaae mine Arme om ham. — Det kunde derimod aldrig falde mig ind at sige til ham: „Himmel Donnerwetter! altes L—r!“ — Storhertuginde, som ogsaa er min Belynderinde, er mere lille end stor, men af Statur stærk, „stämmig“, har fulsort Haar, klare, kraftige blaae Øine, og taler med en stærkt prononceret sydtysk Accentuation. — — — Hun seer endnu meget godt ud. — — — Efter nu at have lært Hoffet og Hoffolkene saa temmeligt at kjende, har jeg da, hvilket Storhertuginde saa tidt har spurgt mig om, begyndt at gjøre nogle Bekjendtskaber paa den borgerlige Side. I Gaar besøgte jeg Superintendent R. Han er en fortræffelig, jevn, lærd og behagelig Mand. Derimod er hans Frue mig ikke ganske tilpas; spydig, vred — formodentlig fordi hun ikke kommer til Hove, rev hun tappert ned paa det Fornemme, og sagde til mig ved Afskeden: „Wenn es Ihnen bei uns gefallen hat, und Sie einen Abend frei vom Hofdienst haben, so nehmen Sie wohl bei uns vorlieb“. En Datter, som ikke var smuk, sang ret godt og spillede paa Claveer dertil med et Par Hænder, der i det Mindste vare ligesaa røde som Garmandens R. paa Høyers Billede.

Lehmanns „Liden Gunver“ har jeg alt for et halvt Aar siden seet hos ham, hun behagede mig ogsaa meget. Jeg synes, hun var saa smuk. — Nu haaber jeg da, at Du svarer mig paa dette Brev snart. Den korteste Tid, Brevene bruge, er otte Dage. I dag d. 19; — d. 10de Junii staaer Brylluppet; — den 13-14 reise vi herfra. Mine Gilsener beder jeg Dig at gjentage; især beder jeg Dig at hilse den stakkels G. Hvordan skal det dog gaae hans uforsørgede Børn? — Lev vel!

Din C. W.

---

32. S. T. Hr. Urtekrammer Chr. Petersen.

Odense 8 Aug. 1841.

Kjære Petersen!

Midt i al den megen Regn hersteds befinder jeg mig dog legemlig vel. Jeg bemærker dette, da Du ellers af min Tausshed maaskee kunde forledes til at drage en for min Helbreds Vre ufordelagtig Slutning. Uden at være lystig tager jeg dog Deel i det herværende lystige Liv, isølge mit nuhavende Princip: at gjøre saa meget med som muligt, inden jeg ligger todt. Theatret her ilorerer i høieste Belgaaende; vore sceniske Kunstnere og Kunstnerinder høste saa mange Laurbærblade, at de ville kunne fornyne Din Boutik dermed for lang Tid. Om det klingende Væsen staaer i Forhold til Vren, skal jeg lade være usagt. Overstou har imidlertid høstet ret godt. Til Brindsfestens Modtagelse i Theatret havde han digtet baade en Sang og et Festspil, halv dansk og halv tydsk, der gjorde saa megen Lykke, at det i Dag bliver gjentaget til Fordeel for Theatret selv. Brindsen

---

32. En Forening af Egl. danske Skuespillere og Skuespillerinder (Nielsen og Fru Nielsen, Holst og Fru Holst, Pfisher, Foersom m. fl.) gav Forestillinger i Odense fra 23de Juli til den 10de Aug. 1841. — „Vore Venner i Alleen“ d. e. Nielsens.

har ladet ham tilstille en smuk Naal med Brillanter. Om Støffets Natur og Værd vil Du tilstrækkeligt blive underrettet, naar Du besøger vore Venner i Alleen; de kjende det, og ville nok give det Studsmaal. De leve vel, Nielsen kjeder sig, Madamen har lidt Hjemvee, og alle ønske de nok somsnarest at komme hjem. — Et Skovbal i Fruens Bøge kan være ret angenemt, især naar man der finder saa vakkre ældre Bekjendtere som Rudolph og hans Søster, og gjør nye Bekjendtskaber, som Frøkenerne Charlotte, Thora og Lovise v. R. Den ældste af disse er 12 og den yngste 5 Aar; men — uagtet de ikke ere ansigts-smukke — saa ere de dog Pragtegyemplarer; moersomme, barnagtige, naturlige og opvakte; — det kan Du selv høre Madamen om! — Paa Raadstue-Ballet holdt en Ulfinger, R., en fæl Tale til Brindsessen, som maatte staae paa en Forhøjning, medens Lysene brændte i den store Sal saa døsig som Lampen i en Ølkjelder. — Brindsen er i denne Tid paa Inspection i Fredericia og maastee Horsens. Imidlertid sidde vi 5 Personer, G. K. G. Brindsessen, Frøken v. D., Fr. v. De., Kammerherre G. og jeg, og udgjøre et peent lille Miniaturs-Hof.

9de Aug. Igaar Aftes fik jeg Dit Brev. — — — Jeg skriver i Morgen til Din Kone i Bester-Bedsted pr. Ribe. Lev vel, kjæreste Chr.! gid jeg af Dit eller Carls næste Brev maa kunne spore, at Du er i bedre Humeur, end Du var, da Du skrev mig dette her foran mig liggende Brev. Intet vil være kjærere for mig end at erfare det. —
Din hengioneste Christian Winther.

33. S. T. Fru C. M. Petersen.

Odense d. 16de Aug. 1841.

Naar jeg siger Dem, kjære Frue! at De er een blandt de unge Koner, for hvem jeg har den meest ubetingede Agtelse og Respect, og naar jeg forsikrer Dem, at jeg holder

af Dem, som om De kunde være min Søster, saa gjør jeg dette, ikke fordi jeg troer derved at sige Dem noget Behageligt, men ene og alene for at give Sandheden Magt, og for min egen Skyld. Thi jeg vilde dog nok, at De, som kjender mig, og har seet mig i saa megen Svaghed og Feilfuldhed, ogsaa skulde mindes om, at jeg ogsaa forstaaer at sætte ret Priis paa, hvad der er Værdt og Godt. — De har vist tidt og ofte hørt mig erklære, at Qvindetjønnet, ifølge min Erfaring og Anskuelse, var den bedre, renere Deel af Menneſteheden; og om end min Mening ikke kan have stor Vægt, saa maa jeg dog gjentage den her, som noget, der er min fulde Dverbeviisning. Naar jeg nu har yttret Sligt eller Lig-nende, saa har jeg, blandt andre Danneqvinder, ogsaa havt Dem for Øie. De har altid været klog, taalmodig og from; men især i de sidste Smertens Dage har De, saavidt jeg har kunnet iagttage Dem, i Sandhed overgaaet Dem selv i Sindighed, Taalmod og Resignation, kort, i alle disse Dyder, hvortil der hører Opoffrelse og Udholdenhed. Frygt ikke, kjære Frue! Sligt kan visseelig aldrig mangle sin Løn, saa sandt der er en retfærdig Gud til, der seer og veier, og i lysere Dage vil De, maaskee endog med Taal-nemlighed, mindes disse Prøvens Timer, som De saa kraftigt har bestaaet. — Fra min trofaste Ven, Christian, faaer jeg af og til et Par Linier, forleden sendte han mig end-ogfsaa, til d. 29 Julii, Sardeller og Viin. Carl er der- imod meget sparsom med Skriveri. Gud give, jeg vidste en Maade at bringe Carl til en regelmæssig Virksomhed, der baade paa en behagelig Maade kunde udfylde hans Tid og tillige berede ham hans Fremtids Stilling. Uagtet han nu, som De jo bedre veed, end jeg, er god, fornuftig og beriget med Kundskaber, saa synes han ikke at kunne bestemme sig. Jeg har aldrig ret kunnet komme paa Spoer efter, hvori egentlig Hindringerne vare at søge, og jeg har flere Gange været fristet til at troe, at han dulgte mig noget, uagtet jeg dog ellers i temmelig viid Udstrækning besidder

hans Fortrolighed. Hvad kan det være? — Hvad mig selv angaaer, da er min udvortes Stilling ret behagelig, for Diebliffet fikker, og — som De nok veed — jeg kjæder mig aldrig. Men hvad Fremtiden skal bringe, det veed jeg endnu ikke. — Prindsessen og hendes Hofdame kan en heel Deel Danst; men de ængstes endnu ved at tale det med Alle og Enhver. — Til d. 18 Septbr., Kongens Fødselsdag, haaber jeg, vi alle reise til Rbhvn, hvortil jeg naturligvis glæder mig meget. — Lev vel, kjære Frue! Tusind Hilsener til Deres Smaa, Deres Søster og Svoger fra Deres og Christianss hengivne Ven

Christian Winther.

34. S. T. Hr. Urtekrammer Chr. Petersen.

Odense d. 16de Aug. 1841.

Kjæreste Ven!

Tusind hjertelige Takfigelser for at Du har tænkt paa mig hiin frygtelige Dag, da jeg kom til at staae midt imellem de 40 og 50. — — — Paa Addressen havde en Klo skrevet: „Afgaaer paa Egnereigning aug Reiseco“ og det var meget slemt, at det stod der; thi Glasflet, hvori de ynndefulde Sardiner eller Sardeller vare, havde ikke kunnet modstaae Reises Besværlighed, og hele Pakken lugtede udenpaa af Silb. Imidlertid har min Berts Døtre renset dem for Glasstumper, heldt frisk Olie derpaa, og i Formiddags spiste jeg 2 Stkr. til Frokost. Psalmisten siger: „Viin glæder Menneskets Hjerte og hans Ansigt glindser af Olie!“ Det glæder mig paa Dine og mine Begne, at vi saa smukt kunne commentere det gamle Testamente og ikke heller glemme det Nye. — Vinen prøberer jeg i Aften, og gaaer imidlertid og seer igjennem Flasken. — Jeg skal nok drikke Din, Din Kones, Carls og Frøkenens Staal; en saadan lille Fests, en stille Messe, holder jeg nok af imellem! — — — I Søn-

dags, neml. i Gaar, var det et deiligt Veir. I „Fruens Bøge“ var der Dands. Efter et stort Taffel paa Slottet gif jeg alene derud og saae paa Ungdommen — — —. Jeg har gjort Bekjendtskab med adskillige Folk i Byen, Capt. Reede, Statsraad Pontoppidan f. Cr. Med disse to Familier var jeg for et Par Dage siden i Hjertemindes Omegn, paa Lundsgaards Klint. Vi vare henved 40 Personer i Følge, og Du vil kunne slutte Dig til den Forandring, der er foregaaet med mig, naar jeg fortæller Dig, at jeg med begge Hænder greb efter Reedes Invitation, og morede mig fortræffeligt. — — — Hils Carl, at jeg elsker ham ligesom Dig! — — —

Din hengivneste Christian W.

Jeg sidder endnu i Brevgjæld op over Dyrerne til Aarestrup. Det er underligt; thi et Brev fra ham er en sand Nydelse for en Bonvidant.

35. S. T. Hr. Artekrammer Chr. Petersen.

Maribo 9de Apr. 1842.

Kjære Ven!

Egentlig har jeg opsat at skrive til Dig, fordi jeg haabede, at der vilde hændes mig noget, der var værd at fortælle. Uagtet dette nu ingenlunde er Tilfældet, saa skriver jeg alligevel af Længsel efter og i Haab om at Du vil svare mig. — Min Overreise var ret uheldig; thi Stormen nødte mig og Diligencen at dvæle i Bordingborg en heel Dag og Nat. Da jeg mærkede, at der ikke blev nogen Rejse af, tog jeg op til Hjelinge, hvor jeg af Holger og Helga og de Øvrige blev modtaget med den vante, gamle Hjertelighed. — — — Min gamle, kjære Fader har jeg truffet ved forunderlig god Helbred og i et ypperligt Humour. — — — Forleden Dag havde Knud Sidenius meldt sig, sin Kone og Svoger til Aarestrups; men det var ikke jaa heldigt endda; thi der var inviteret et heelt Selskab. Gud

veed, om det var Aarestrups eller hans Kones Idee. Keppe vare vi ankomne til Saxkjøbing, før A. ogsaa kom hjem fra en Sygereise; og for hans Dør holdt strax en anden Vogn, som skulde føre ham ud til Pastor Winther i Slemminge (1 Mil omtr.). Jeg tog altsaa det Partie at sætte mig paa Præstens Vogn ved Siden af den meget tykkere blevne Doctor, for dog at have lidt Gavn af ham; og fik jeg da ogsaa paa Hen- og Tilbagereisen en god, luun Passiar med ham. Klokken var lidt over 9^{1/2}, da vi kom hjem, saa det mig lidet bekjendte og lidet interesserende Selskab af Damer og Herrer ikke gjorde mig stort Besvær. — — — Aarestrup har forresten en ypperlig Madeira. — Han fortalte mig, at han i mange Henseender havde forbedret sig, jaaledes var han nu meget artigere mod sin Kone. — Han længtes efter at komme til Kjøbenhavn i Besøg; men jeg troer ikke, at han vil søge det ny-oprettede Embede af mange Grunde, som han selv nok vil meddele Dig omstændeligere. Hans Praxis er meget stor og hans Dmgangskreds ret behagelig; i Sjælland maatte han saa at sige begynde for fra, og desuden bestandig lide af den tantalistiske Fornemmelse, at ville til det nærliggende Kbhvn, uden at kunne. — — —

Stedsse Din hengivne, taknemlige Christian Winther.

36. S. T. Hr. Urtekrammer Chr. Petersen.

Mariebo 12 Mai 1842.

Kjære, gode Ven!

Du kalder Dig min forbundne? Gud hjælpe mig! hvormed har jeg forbundet Dig? Nei, det er et Ord, som det kun tilkommer mig at bruge, og som jeg ogsaa med Taknemlighed vil bruge. — Igaar er altsaa Din lille Kone kommet hjem? Hvor det gjør mig ondt, at jeg ikke kunde see det og see Dig, da Du igjen kunde slutte hende og de søde Børn i Dine Arme. Men jeg glæder mig inderligt og af Hjertet med Dig og hende. Gud velsigne Eder begge!

og give gode og glade Dage! Gils hende fra mig og kys hendes høire Haand pr. procuram; selv maa jeg jo ikke; det kan hun ikke lide. — Til Dahlstrøm skrev jeg strax, men fik ikke Svar fra ham før i Gaar. „Det var ham“, skrev han, „selv umuligt at staae i Forstud, han havde ingen fremmede Penge mellem Hænder og kunde i denne meget pengetrænge Tid ikke gjøre Udveie.“ Alt i Forveien havde jeg gjort Stridt for at skaffe mig selv en Sum, som jeg har behov, naar jeg vender Næsen igjen til Rbhvn. Dersom det lykkes mig — hvilket maa skee i Løbet af 14 Dage — skal jeg dele med Dig. — — — Hos Aarestrup tilbragte jeg en Dag og en Nat, og i hans Selskab endnu næsten to Dage hos min Broder og min Svoger. Han var, som Du kalder det, meget „fornøielig“. Omringet af Kone og otte Børn tager han sig ret patriarchalsk ud, især fiden hans Mave har tiltaget i Omkreds. Han paastaar, at den udvider sig som en Sæt, ved den idelige Kjørsel paa de flette Veie. Der kan jo være noget deri! — Da jeg stundom bliver indbudet til de saakaldte Bispegilder, naar Fader visiterer, hos Præsterne, og jeg ikke altid kan unddrage mig, saa seer jeg adskillige Folk. Saaledes traf jeg forleden sammen med Grev Knuth, der lader til at være ret en Hædersmand. Ham vil jeg i Selskab med min Svoger gjøre Besøg hos i Morgen. Lev vel, kjære Ven! vær selv ikke vred paa mig for den betydelige Uleilighed, jeg forarsager Dig med den Berzel; jeg haaber, at Stjebnens Berzel vil jævne dette som saa meget andet. — — —

Din hengivne, forbundue Christian Winther.

37. S. T. Hr. Organist A. P. Berggreen.

19 Jan. 1843.

Kjære Berggreen!

Du kunde gjøre mig en overvættets stor Tjeneste ved at laane mig Bellmanns Epistler med Musikken, og

tillade mig Benyttelsen af dem i en Tid af 3-4 Uger. Jeg har forgjeves søgt at faae et Exemplar baade hos Boghandlere og Antiquarer.

Jeg tillader mig at bemærke, at jeg — uden at rose mig selv — er meget accurat med laante Bøger.

Tusind Tak for alt det Smukke, Du er saa venlig at sende mig; jeg haaber, at Entreprisen har god Fremgang. Det var stor Synd, hvis den ikke skulde møde al den Opmuntring, som den efter min Mening i saa høi Grad fortjener.

Hengivneft

Christian Winther.

---

38. S. T. Hr. Organist A. P. Berggreen.

Tirsdag.

Blandt nogle gamle Papirer fandt jeg forleden Dag medfølgende Blad, hvorpaa Prof. Bredsdorff — saavidt jeg mindes — har optegnet en Deel, for det Meste fynske, Folkemelodier. Skulde der blandt disse findes een ell. nogle, som Du endnu ikke har faaet fat paa, saa skal det glæde mig ogsaa at have givet min Skjerv til en Skat, som et dansk og poetisk Hjerter ikke noksom kan sætte Priis paa, og hvorfor vistnok Mange vil vide Dig, den slittige og kyn-dige Samler, den varmeste Tak. Blandt disse er ogsaa Din

Christian Winther.

---

39. Velbaarne Herr Prof. C. Winther.

²⁵/₂ 46.

Tag ikke ilde op, at De først nu modtager Svar paa Deres Brev, men Skylden er heller ikke ganske min, eftersom

---

37. Entreprisen er Berggreens Samling af „Folke-Sange og Melodier, fædrelandske og fremmede“.

Rector Bojesen lod nogle Dage efter sin Hiemkomst hengaae, før jeg fik Brevet. — Der er kun saare faa, i hvis Hænder jeg hellere vilde overgive mine poetiske Productioner end i Deres; for Diebliffet har jeg dog virkelig Intet liggende, som jeg anseer for saa godt, at jeg vil byde Dem det; nogle henkastede Grundtanke har jeg dog, hvoraf lyriske Digte, naar Musen vil stienke sit Bifald dertil, kunde opstaae. Hvis De nu vil give mig nogen Tid, saa tænker jeg at kunne udarbejde en eller anden af disse Planer; før midt i næste Maaned vil jeg dog neppe kunne komme dertil, men efter Deres Plan maa det vel ogsaa være tids nok. — Det glæder mig naturligtviis, at nogle af de Digte, der findes i Slottet ved Rhinen, har behaget Dem; men De behøver derfor ikke at være misfornøiet med Dem selv; tværtimod mener jeg, at Vægtstaaalen i denne Henseende holder til Deres Side. Jeg har vel ikke andet end et Slags Talent i den lyriske Retning, og er der virkelig nogle genialste Juncker i mig, saa mener jeg, at den Flugt, hvori de gaae, ligger udenfor den lyriske Sphære. — Med Ingemann har jeg talt; han er meget tilbøielig til at meddele Dem Bidrag, naar kun Anden vil komme over ham; dog derom vil han vel skrive Dem selv. — Det gaaer mig og min Kone virkelig til Hierte af Deres Brev at mærke, at Grundstemningen i Deres Jnderste er saa yderst melancholisk. Med Deres usædvanlige aandelige Gaver og med Deres hele Væsen og Character mener jeg, at man ikke kan staae saa langt uden for den Kred, hvorpaa Fru Fortuna kaster sine Blikke, at man nogensinde behøver at fortvivle. Mænd,

---

39. Af et Brev fra C. W. til Ingemann, dateret den 16. Febr. 1846, trykt i „Breve til og fra B. S. Ingemann“ (1879), seer man, at C. W. tænkte paa samme Foraar at udgive „en Samling af Poesier af Flere.“ Planen blev ikke realiseret. — Den Kieiske Sag: Hauch, som havde været Rector ved Sorø Academie fra 1827, søgte (og fik den 2. Marts 1846) Ansættelse som Professor i de nordiske Sprog ved Universitetet i Kiel.

som De, bære jo deres sande Lykke i deres eget Bryst og i den Verden, de deraf ere i Stand til at fremtrylle. Det er vel sandt, „at Melancholie danner Grundstemningen hos de fleste virkelige Digtere“, og „at den uden Tvivl er nødvendig, for at deres Productioner skulle faae den rette Folie“; men jo mørkere Natten er, deslyfere glimte Stierne, og desmere drages Tanken opad og hiemad mod det skjulte Land, hvorfra Sangen strømmer, og hvortil Veien gaaer; al vor Melancholie er kun en forklædt Hiemvee, med andre Ord den er et Vidnesbyrd om, at vi virkelig besidde et saligt Hiem, hvortil vi tilsidst skulle vende tilbage, og hvor vi alle skulle samles. — Poesie, Philosophie og Religion stemme saaledes i deres inderste Centrum overeens. — Den Kielske Sag har kun haadt den Indflydelse paa mig, at jeg derved er kommen til at forstaae noget Islandsk og til at sætte mig ind i den svenske Literatur; da Illusionernes Tid for mig er forbi, saa venter jeg mig, efter nøiere at have seet, hvorledes Alt hos os gaaer, ikke stort mere deraf. Kongen har vel givet mig et Slags Haab om Ansættelse, som jeg engang tog for et halvt Løfte, men nu troer jeg ikke mere derpaa. — Sorø er ligesom Dantes Helvede, det holder fast paa dem, som det har faaet fat paa, og naar man har været saa længe i den infernalske Sump som jeg, saa er der neppe Befrielse at vente. — Jeg skal leve og døe i Ravnekrog, hvilket Ord jo, som Heiberg synes at mene i sin Siæl efter Døden, omtrent er eensbetydende med Helvede. — Min Kone hilser Dem paa det venligste, ogsaa mine Børn, der meget godt kiende Deres Digte, bede at hilse. —

Bestandig Deres trofast hengivne

J. C. Hauch.

40. S. T. **Profesør Winther.**

20. Jan. 1847.

Gode Hr. Profesør!

Jeg fik Selskabets Portefeuille iaftes og sendte Baden den imorges. D. havde skrevet, som honnet Ordbolber, saaledes: „Jeg stemmer for at han strax faaer 200 Rdl.“ Derpaa endte min Baategning Sagen og var denne: „For min Deel stemmer jeg aldeles som min Forgjænger, saa meget meer som Prof. Winthers Grunde til at ønske Udbetaling paa eengang, og strax, forekomme mig heelt gyldige i hans næppe fede Stilling, og Selskabet ganske bestemt vover Intet ved ham.“ F. S. G.

Dette Budskab vilde jeg saa gjerne selv have bragt Dem; men uventede Hindringer forbyde mig denne Glæde. Maa De nu være tilfreds med min Beredvillighed til at tjene Dem i denne Sag og ganske glemme, at min Magt er saa ubestrikelig liden, at, hvis den gode Villie ei bødede paa den, blev jeg til næsten Intet, haaber jeg, at De med vedvarende Godhed vil mindes

Deres Dem med ærligst Haandslag hengivne
Fr. Høegh-Guldberg.

41. S. T. **Hr. Profesør Winther.**

Ørnholm, d. 29. Febr. 1848.

Kjære Winther!

— — — Dit Brev var paa Grund af dets overraskende, hjærkomne Slutning en Begivenhed i mit Liv. „Ak“ — udbrød min Kone — endelig er han blevet lykkelig!“ Jeg,

40. Fr. Høegh-Guldberg, L. Baden og Dehlenschläger vare Medlemmer af Bestyrelsen for Selskabet til de fjerne Videnskabers Fremme og Smagens Udbredelse, af hvilket Selskab C. W. søgte pecuniær Understøttelse til sin Oversættelse af Keineke Fos.

41. C. W. var den 21de Febr. bleven gift med Julie Coustance, født Lythans. De Nygifte boede i Nybrogade. — Af Poul Møllers Skrifter udkom 2den Udgave i 1848.

pour moi, jeg haaber det; jeg tiltroer Dig, at Du ikke sidder og venter paa at din Kone skal gjøre Dig lykkelig, men at Du skaber hendes Lykke, og formaaer Du det, saa har Du ogsaa smeddet din egen. Gud skjenke Dig dertil Held, og han velsigne Eder! Jeg er henrykt over Fru Winthers venlige Hilsen og talter ret hjerteligt derfor; jeg elsker hende allerede — Stop Du! i den lange Række af Aar, hvori jeg har været din „trofaste Ven“, fra den første Stund, da Du søgte mig unge Menneſke op paa Regentsen, har jeg elsket, ret egentlig elsket Dig og alt Dit; troer Du, at jeg nogenſinde herefter kan høre op dermed? Og seer Du, for at jeg fremtidig kan være Dig ret nær, saa vil jeg fra Majdag næstf. boe paa Hjørnet af Knabrostrædet og Compagnistræde; derfra vil jeg vel kunne have lidt Indſeende med Dig.

At Trykningen af P. M.'s Bæcker 1ste Bind først nu er paabegyndt, det er mig for min Deel ret hjært; jeg tør nu antage, at jeg vil være i Kbhvn. inden der bliver Spørgsmaal om Manuscript til 2det Bind. Jeg har godt ved at bevidne, at det, Du har gjort ved 1ste Bind, er efter mit Hoved, siden Du erklærer, at Du har føiet Dig efter mig saavidt muligt. At jeg ikke har ventet alle de Fragmenter optagne, som jeg har tilstillet Dig, har jeg udentvivl selv tidligere nyttret. — — —

Din oprigtige Ven
Chr. Thaarup.

42. Til Christian Winther.

Nyhjåbing, d. 6te December 1849.

Det var en Festsdag for Huset, da Deres Morſkabsbog kom; aldrig har nogen Bog haaret sin Titel med mere

42. D. G. Monrads første Hustru, død Sept. 1871, 56 Aar gammel, var Søster til Fru Winther. — C. W.s Morſkabsbog for Børn var lige udkommen. En Familiehistorie (efter Kollenhagen) findes i „Saml. Digtn.“, II., Side 252.

Sandhed Sige strax læste jeg den, derpaa fik Biggo Lov til at læse en Familiehistorie, hvilket var genereust, efterdi han var isærb med at gaae tilfængs. Nu gjaldt det, om Carl eller Aba skulde have den; det blev hævet ved at Monrad tog den. Han læste den ud samme Aften; hvergang det klukkede i ham, maatte han sige mig, hvor han var, for at jeg kunde more mig om igjen. Da jeg kom op Søndagmorgen, sad Carl og Aba i stor Samdrægtighed paa een Stol og slugte den. Biggo havde læst den, og det var med hans høie og vigtige Tilladelse, at de læste i hans Bog. Han vil selv skrive og takke.

En stor Feil har imidlertid samme Bog: den er for hastig udlæst; lidt mere Corpulence vilde have klædet den godt.

For Oversættelsen af Reinike Fosø, som har stoffet Monrad og mig saamegen Fornøielse, har jeg endnu ikke sagt Tak; men af Utaknemmelighed er det ikke, om det mulig ogsaa er af noget Forkeert. — — —

Gid Julie en Aftenstund, naar hun ikke havde andet at bestille, kunde faae Lyst til at skrive lidt til mig trængende Sjæl.

Deres Svigerinde
Emilie Monrad.

43. Hr. Professor Winther.

D. 11te Marts 1851.

Kjære Christian Winther!

Du fortæller mig, at jeg engang i min grønne Ungdom har regnet Alvidenighed blandt mine Attributer. Skjøndt nu denne højst behagelige Illusion med saa mange andre for

43. „Da ich ein Kind war“ osv., Citat af Goethes Digt „Prometheus“. — „Und sehnlich“ osv., Citat af Heines Digt: „Das Herz ist mir bedrückt, und sehnlich“ („Buch der Lieder“, „Die Heimkehr“, Nr. XXIX.) — Die wankenden Gespenster“ figter maatte til Begyndelsen af Goethes „Zueignung“ foran hans „Faust“: „Ihr naht euch wieder, schwankende Gestalten!“

længe siden er bleven til Intet, og jeg ikke længer har nogen sønderlig Tro til mine egne Dracula, skal jeg dog med Fornøjelse besvare dit Spørgsmaal; især da det er af den Bestaaffenhed, at selv bestedne Menneſker (til hvilke jeg er for besteden at henregne mig selv) vilde kunne vove sig ind paa det.

Jeg tænker, at Conrad Gesners fortræffelige Thierbuch d. i. eine Beschreybung aller vierfüßigen Thiere durch Cr. Forer in das Teutſch gebracht. Zür., Froſchover 1563 ell. 75 fol. vil indeholde en hel Del, af hvad Du ønsker at finde. Der gives en lille Monografi af en Moebius, de natura Cervi, Jena 1639, 4; men jeg kjender den ikke, og kan altsaa ikke ſige, om det ſkulde være Umagen værd, at ſende Bud efter den paa et af Bibliothekerne. Maaskee vilde Du gjøre rigtigst i at begynde med den Del af Fleiſchers voluminøse Naturhiſtorie (her lader Alvidenheden mig igjen i Stikken; jeg kan ikke ſige, hvilken Del det er), der afhandler Hjorten: Fleiſcher plejer at ſamle Løst og Faſt, giver en Mængde literære Henviſninger og er, uagtet den kloge Mine han antager, enſoldbig quantum satis. — Ogsaa falder Sebastian Münſters Cosmographie mig ind ſom en kuriøs Bog, hvori Du maaske maatte kunne træffe Et og Andet, der ikke var at foragte. Doebels Jägerpractica og Ribingers Parforce-Jagd osv. ere vel for meget Matter-of-facts Bøger.

Saa meget for denne Gang med Henſyn til dit Spørgsmaal. Er det ikke tilſtræffeligt, ſaa vær ſaa god at komme igjen. Jeg behøver vel ikke at forſikre Dig, at ikke blot min Alvidenhed, men ogsaa alle mine andre fortræffelige Egenſkaber ganſke ere til din Diſpoſition.

Uf dit Brev ſer jeg, at Du med den fuldkomneſte Nøjagtighed ved min Bopæl. Naar Du engang paa en Spadſeretur kommer i mit Nabolag, ſkulde det være mig meget kjært, om Du vilde trine op til mig og ved en Cigar paſſiare lidt om den gode gamle Tid,

Da ich ein Kind war
 Nicht wußte wo aus noch ein;
 und fehulich
 Gedenke ich der alten Zeit:
 Die Welt war damals noch so wöhnlich.

Undskyld, at jeg bliver saa uforskammet sentimental, men
 Du har selv fremkaldet die wanfenden Gespenster

Din hengivne Ven
 Henrik Krøyer.

NB. Johnstons Theatrum viventium er kun en mat
 Efterklang af Gesner og Aldrovandus, forøget med nogle
 senere opdagede erotiske Dyr.

44. S. T. Hr. Profesfor Chr: Winther.

Nørre-Sundbye den 9de April 1851.

— — — Det havde været mig saare ønskeligt at faae
 Dig, kjæreste Ven, i Tale før min Afreise; thi der laae mig
 flere Ting paa Hjertet, hvorom jeg saa gjerne vilde have udtalt
 mig til Dig. Søndagen efter din Bortreise til Lolland, som
 da var mig aldeles ubekjendt, ligesom den paafølgende Tirs-

44. Til Brevskriveren, som 1851 var Herredsfoged i Kjør Herred
 og Folketingsmand, havde C. W. tidligere skrevet Digtet „Reisevas
 til Fred. Nr. Timm („Saml. Digt.“, I, Side 9). — Ved Folke-
 thingets Behandling af Finantsloven for 1851-52 havde Gleerup
 og Schaack foreslaaet, at der under bestandige Understøttelser skulde til-
 lægges Fr. Paludan-Müller, H. Hertz og C. W. hver 1000 Rdl. aarlig,
 medens de dem tilstaaede temporaire Understøttelser skulde bortfalde
 (C. W. havde Aaret i Forveien haft 500 Rdl. paa den Conto) Her-
 til stillede Rothe et Vædringsforslag, hvorefter C. W. foresøbig kun
 skulde have 500 Rdl. aarlig, nemlig saalænge han beholdt Pension (der
 nok var paa 600 Rdl. aarlig) som forhenværende Prindsesjælærer.
 Dette blev endelig vedtaget; men Civillisten tøvede ikke længe med at
 gribe Leiligheden til at skaffe sit Budget en Lettelse. — Om
 Bortreisen til Lolland see Anmærkningen til Side 27-35 i „Efter-
 ladte Digte af C. W.“ 1879, og Brevet af 15. Oct 1853.

dags Aften, paa hvilken jeg atter søgte Dig, prøvede jeg forgjæves paa at træffe Dig for at meddele Dig Et og Andet angaaende, hvad der laae i Baggrunden for den Bending, som Folkethingets Forhandlinger toge i Henseende til, hvad jeg vel tør kalde dit Væresshonorar fra det Offentlige. Jeg vilde da have fortalt Dig, at jeg efter at have seet det Notheffe Vædringsforslag til det oprindeligen af Schack og Gleerup Foreslaaede strax henvendte mig privatim til Minister Madvig med misbilligende Ytringer men af ham erfarede, at han, uagtet al Velvillie for Dig, havde maattet være enig i dette Vædringsforslag og det af Hensyn til dit eget Bedste, da han havde Grund til at antage, at Du ved Hovedforslagets Gjennemførelse vilde udsættes for at miste din Pension af Civillisten og saaledes i Virkeligheden erholde Mindre, end Du tidligere havde. Et saadant Hensyn kunde naturligviis ikke berøres offentligt i Thinget, som derved fik Udseende af at vise Dig mindre Erkjendelse, end den største Deel af dets Medlemmer og navnlig den intelligentere virkeligen og oprigtigen følte for Dig. Nu kommer denne Meddelelse fra mig mod min Villie rigtignok noget seent, og Du har maaskee i det Væsentlige for længe siden faaet den ad anden Ve; men jeg troer dog, at det ikke vil være Dig uvelkomment at høre den bekræftet ogsaa af mig.

Ligeledes vilde jeg, som troer at kunne henregne mig blandt dine oprigtigt hengivne Venner, senere have tilladt mig at tilføjesætte Delicatesen, saaledes som jeg nu vover det, ved at yttre min inderligste Deeltagelse i det uheldige Omsving, din oeconomiske Stilling for Tiden har taget. Efterretningen derom overraskede og bedrøvede mig i høi Grad; thi, som Man gjerne troer, hvad Man ønsker, havde jeg dannet mig den Mening, at Du efter mange omskiftende Strømninger i dit bevægede Liv nu var kommen i en for Livets Storme nogenlunde sikker Havn. Hvor meget jeg beklager at maatte indskrænke mig til Medfølelse, fordi der

ikke ere blevne mig saadanne Lyffens Goder til Deel, at jeg kan vise en virksommere Vennehjelp til at ordne dine Sager, derom behøver jeg vistnok ikke at tilføie nogen yderligere Forsikkring. — — —

Optag nu venligen disse Linier, og betragt dette Brev i det Hele som en venstabelig Udtalelse, hvortil jeg har følt Trang, men som ikke paalægger Dig nogen Forpligtelse til Svar. — — —
Din venstabeligst hengivne
Timm.

45. S. T. Hr. Cand. F. L. Liebenberg.

20 Mai 1851.

Kjære Hr. Liebenberg!

J Følge Deres Tilladelse sender jeg Dem herved til Gjennemsyn min Fortælling, som jeg ikke kan finde noget passende Navn til, og som jeg ikke troer duer meget.

Forandringer af Motiver og Udvikling tør jeg aldrig nove mig til; hvis Sligt findes nødvendigt, pleier jeg gjerne at forkaste det Hele. Det er derfor jeg beder Dem især at fare frem som castigator verborum og kun ret barff at tage fat paa Sproget, der nu, naar jeg kaster Diet derpaa, forekommer mig æfelt og keitet.

Jeg har været saa uforsigtig at love Heigel, hvem jeg traf i en Omnibus i Søndags, at han om et Par Dage skulde erholde Manuscriptet. Tør jeg haabe at kunne staae ved mit Ord? Det er jo læst igjennem i en Times Tid, og med en Blyant i Haanden, som De ikke maa spare paa, vil jo de Chirurgiske Operationer snart være gjorte.

Troer De, at jeg maner mig et Uveir paa Halsen ved min Latter over det politiske Skaberi? Jeg kunde ikke lade det være!

45. Fortællingen blev kaldt „Paa Landet“ og trykt i „Tre Fortællinger af C. W.“, 1851 („Saml. Digt.“, IX, Side 1).

Naar i Alvor jeg en ægte
 Frihedskjæmper seer at fægte
 Driftigt for sin store Tanke,
 Maa med hans mit Hjerte banke;
 Men naar, bag ham, Ubekatten
 Indbildsk, fjantet, ved sin Tjatten
 Troer at have Kjæmpens Miner,
 Holder jeg min Bug -- og griner.

Venskab. forb. Christian Winther.

46. [Til Christian Winther.]

Kbhvn d. 18 Aug. 51.

Efter min Mening, kjære W! er Dit Marionetspil et nydeligt lille Arbeide. Fjorend jeg aabnede Seglet, onskede jeg allerede at have skrevet Indholdet, og efter Læsningen var mit Onske dobbelt.

Spvad var det Du yttrede om Bersebygningen? Den er jo fortreffelig, og hæver helt igjennem Tankens Raivitet. Om Stykket vilde gjøre Lykke for et virkeligt Marionetspils-Publikum er uvisst, dertil er det baade for fattigt og — for rigt. Studentens Dødsmonolog er udmærket, og saaledes meget Andet. Du veed isvrigt ligesaa godt som jeg at en Student, som er forelsket, og seer sig gjenelsket, ikke tager Livet af sig, selv om han ikke har 4 Skilling i Lommen. „Det gjør han jo heller ikke“ svarer Du mig; — ja men ved at gifte sig tager han dog Livet af sin Kjerlighed eller det Poetiske af sit Liv, og det bliver det Samme; — dog det er maasse Hviisshvasse af mig, og Tanken faldt mig først ind Dagen efter; under Læsningen af Marionetspillet var Tingen mig slet ikke paafaldende.

Hvis Du nu har skrevet dette Arbeide for at prøve

---

46. „En Student og en Jomfru, Marionet-Komedie“ udkom 1852 („Saml. Digt.“, II, Side 164).

Dine dramatiske Binger, da synes mig, at Du har et godt Syn for Sagen, thi enten elsker jeg mere end tilbørlig Din Muses, eller jeg paastaar med Grund, at Thalia længe har ventet Dig med aabne Arme.

Lev vel Du Lykkelige! og see ved Selighed op til Din
heller ikke ulykkelige L. Bødcher].

47. [Til Christian Winther.]

d. 12te Sept. 1852.

Kjære Winther.

Dine Reinitz-Fragmenter har jeg læst med megen Fornøielse. Meest behager det første Fragment mig, hvor vel ogsaa Reinitz- og Dyrenaturen bedst træder frem. Om det „maa trykkes“, kan der naturligvis ikke være Spørgsmaal om. Men dog troer jeg, det vilde tage sig bedst ud i en Samling af andre Sager — for ikke at komme til at gjøre Fordringer, som et Fragment ikke kan sætte sig.

Men den Idee, at fortsætte Reinitz og anvende ham paa nyere Forhold, er saa god og fornøielig, og Du synes mig saa kaldet til at udføre den, at jeg mener, Du skulde ikke lade det beroe ved disse to Fragmenter, men skrive flere, og hvis Du først vil udgive Noget til Prøve, da kun tage det første Fragment dertil, der ikke blot er det salteste og morsomste, men ogsaa runder sig bedre til et lille Hele. Andet Fragment vil da fiden, som Deel af et større Hele, meget godt forsvare sin Plads. Det dreier sig vel om Noget, der er sagt før, men der har godt af at siges igjen.

Endnu engang Tak for Læsningen.

Din hengivne
Hentr. Herq.

47. De to Fragmenter af Reinitzes Memoirer bleve trykte i „Nye Digtninger af C. W.“, 1853. („Saml. Digt.“, II, Side 119-145).

48. Fru Emilie Natalia Monrad.

Eifelund 5te Aug. 1853.

Vi vare i Humlebæk, vi ere der ikke mere og komme der jagtens ikke heller saafnart igjen. Berten, som Fru Heiberg har døbt og kaldet Letfindigemøller, holder stærkt paa Rangforordningen og indretter Suppen derefter. Nu var der en Baronesse Løvenskjold med Datter; endvidere en Admiralinde de Mourier med Datter .og to Dreng; item en rig Justitsroaad Fugl med Mage og syv Fugleunger; — saa De kan nok begribe, at vor Suppe blev tynd. Saa rystede vi Støvet af vore Skoe og droge herud til Høie-Møen, og lode den stakkels, pestbefængte By ligge bag vor Ryg. Men ogsaa her er der Knuder. Vi maa nøies med to smaa Kvistkamre, der især for Julie og Ida er lidt vel knapt begrændsede. Vi spise ved Bertens Bord og maae saa temmelig lystre hans Luner; han er nemlig meget forsængelig og bliver paa den forunderligste Maade let stødt. Til Bordfjelskab have vi, foruden Bertens ret venlige Familie, en Børstenbinder G. og Madame, samt en Grosferer A. med tre velvorne Døttre. Under os boer Oberstlieutenant Andrøe og Fruer med to Dreng; en Familie Harthausen ankom igaar. Men Alt dette fylde ikke her; her er Plads nok til os Alle, og her er saare godt at være, naar man bare selv er god. Derfor har Julie det ogsaa godt; og naar jeg bare kan være sikker paa, at hun ikke spadserer engang op ad den skarpe Kant af Taleren og ned igjen, saa troer jeg, at Dpholdet her vil være hende meget tjenligt. Hun er idelig i den friske Luft, spadserer eller sidder og læser og strikker; stundom binder hun ogsaa Net, hvilken Kunst hun lod sig lære i Humlebæk af en vakker Fiskermand; hun fanger Sommerfugle, plukker vilde Blomster og mader en stor Larve, hvis Forvandling til et høiere Liv vi alle Tre længes efter

---

48. Den pestbefængte By er Kjøbenhavn, hvor Cholera grasserede

at blive Vidne til. Hun har givet mig en ny Vedbendfrands om Hatten, som Andræ raisonnerer over; men det bryder jeg mig kun lidt om; jeg gaaer lige freidigt med den, og den er mig kjærere end de Krandsse, man kommer paa Bankeljød. Ja, det har jeg nok sagt een Gang før! — At beskrive Dem Aften og Morgen, Dag og Nat, Dale og Høie, Skove og Marker, Belysninger, Slagstygger, kort, Alt det Smukke, som vi see og nyde her, det skal jeg visse- lig ikke indlade mig paa. I mine unge Dage var jeg kjæffere. Da jeg for circa 46 Aar siden første Gang saae Møens Klint i Selfaab med min Oncle, som var Præst i Nykjøbing, hvor jeg gik og blev aandelig bespiist i den sorte Skole; da skrev jeg til mine Forældre, der dengang boede i Kjøbenhavn, flere meget bombastiske og høitrvænde Breve om hiin Reise til Høie-Møen. Min Moder fandt dem saa curieuse, at hun viiste eet af disse Breve til Fru Rahbek, ved et Besøg, og hun gav Indholdet det characteristiske Navn af Knuge=Poesie. Saadan Knuge=Poesie vil jeg forstaae Dem for; og en puur og bar Naturbeskrivelse bliver sjelden noget andet. Selv Humboldts glimrende „Ansichten“ etc. bærer hyppigt Spor af en saadan coquett Bevidsthed, som ikke gjør godt. — Jeg har her, blandt andet, læst Sir W. Scotts Tales of a Grandfather, og jeg har græmmet mig over, at vi hverken have en Historie at fortælle, eller en Historiker, der vilde kunne fortælle den paa saadan Maade. Det gaaer mig her som Manden, der sagde: „Det er ret tungt, man kan ikke faae en Potte at koge et Stykke Kjød i, og intet Kjød har man“. Hvis De maaskee endnu ikke har læst hiin lille Skotlands-Historie, saa har De en stor Nydelse tilgode. — Nu siger jeg Dem Adjøds for denne Gang. — — —

Deres ærb. forb. Christian Winther.

49. S. T. Hr. Professor C. Winther.

Gammelgaard ved Hiortefpring, 18. Aug. 1853.

Høistærede Hr. Professor!

Tillad mig at underholde mig et Øieblik med Dem — nærmest om et enkelt Digt af Dem; og allernærmest om et enkelt Sted i samme. Imedens jeg hele Julii Maaned, i 4 af de værste og sorgeligste Uger, som jeg under halvanden Menneſkealder har oplevet i Kiøbenhavn, der udholdt en virkelig „battle of Life“ — men omsider udpiintes og udmarvedes ſaaledes af Hede og qvælende Luft, at mit gaſtriffe System tilſidſt knap mere kunde modtage nogen Livsnæring — maatte jeg dog ſøge, ved uophørligt, ſkøndt ſvagt Arbeide at holde mit Sind nogenlunde i Spænding, og bortvendt fra den Glendighed, hvorunder Hovedſtaden ſuffede. Jeg maatte dertil tage Arbeider, ſom kunde ſyſſeſætte mig, ſelv med min dybt aſpændte Nervekraft — men uden at angribe denne endnu mere; og jeg ſøiede til det Arbeide, ſom for længe ſiden var i Gang, Redactionen af 2det Heſte af mit danſke Gloſſarium, ſom nu er blevet færdigt, et langt mere vidtløftigt, i ſit Omfang og Detail byrdefuldt, men i ſin Natur for mig meget intereſſant og behageligt Arbeide; nemlig Alt hvad der hører til, og endnu bør, eller kan fremmes, med Henſyn til den anden Udgave af min Danſke Ordbog, hvis Trykning til næſte Foraar eller Sommer ſtunder til.

Det ſidſtnævnte Arbeide har jeg nu ogſaa her, ſiden d. 1ſte Auguſt, ved en næſten vidunderligt reſtaureret Nervekraft og ſtyrket Helbred, drevet med al muelig Iver; og kun, ſaavidt det behøvedes, ladet afvegle med den fornødne Oplivelse ved lidt æſthetiſk Læſning og noget politiſk Studium. — Til min Ordbogslæſning har, foruden et Par Bærker af Pal. Müller, ſom jeg endnu ei havde gienneſmaaet,

---

49. Moſbechs Danſk poetiſk Anthologie blev ufuldenbt og naaede ikke til C. W. — „Jeg elſkte Fogdens Datter“, „Saml Digt.“, IV, S. 1.

og et Bind af Mynsters og af Heibergs prof. Skrift., ogsaa hørt Deres Digtamling fra 1832. (Et Par af de sildigere har jeg alt i Foraaret giennemgaaet i bemeldte Diemed.) Det har altid været mig mærkværdigt at erfare, hvormeget man (tværtimod det, man let vilde troe) vinder i æsthetisk-kritisk Udbytte, ved den langsomme, opmærksomme Læsning af Digtværker, naar man saaledes giennemgaaer dem i linguistisk og lexicalt Hensigt. Jeg har saaledes, med denne for Die, i Foraaret og i Sommer 3die Gang giennemlæst Adam Homo, og vundet en endnu langt klarere Anskuelse, end før, af dette originale Digtværks Væsen og Aand. — Jeg troer ogsaa at kunne sige, at jeg har opnaaet en større Klarhed i min Opfatning af Deres Poesie og Digternatur — om denne Klarhed blot er en subjectiv Egenskab i mit Syn allene — dette vil og tør jeg ikke selv afgjøre.

Jeg vil her kun berøre et enkelt Punkt, som De maaskee selv — og da vist nok de fleste med Dem — betragter som uvæsentligt; eller hvori De maaskee slet ikke vil høre noget om en kritisk Udsættelse. Men dette hjælper nu heller intet hos mig. Jeg har aldrig, fra jeg var 25 Aar, spurgt nogen Anden om hvorledes jeg skulde mene eller dømme, enten om Menneker eller Bøger; mindre gjør jeg det i mit 70de Aar. Utsaa — jeg betragter det som et Slags Maaener hos Dem (især troer jeg vel i tidligere Arbejder), at De undertiden midt i et Digt af næsten classisk Reenhed i Sprog og i den hele poetiske Form, kan ligesom for et Dieblik slaae Dem løs i Prosa; eller ligesom par dépit anvende en eller anden endog trivial Talemaaade, et eller andet Ord, der smager efter Hverdags-Commerce, almindelig Fruentimmer-Piatten, eller den ikke meget raae, men ofte ogsaa hiertelig tamme og flaae danske „Burschen-Lon“, eller Regentens-Bittighed. — Jeg kan ikke, af Mangel paa Tid, gaae dybere ind i dette; men vil kun bemærke et eneste Sted i et i sin Art smukt Digt, som jeg læste i Morges;

en lille simpel lyrisk-episk og tragisk Beretning eller Situation fra det landlige Naturlivs Sphære: „Jeg elskte Fogdens Datter.“ Den er omtrent af Goethisk Art; den er holdt reen, bestemt, knap, men episk-klar i sine Omrids; Sproget svarer til den indre Poesie og poetiske Form; det er reent, plastisk, energisk og correct. Jeg vilde kun bede Dem tillade mig, dersom jeg endnu i mit Liv kunde have det Held at slutte min Anthologie, i den sidste Strophe at forandre to Udtryk saaledes:

„Nu er jeg lystig atter;
Men det er Satans Lyst,
Naar i mit Afsyn staaer Datter,
Men (Og?) Selved i mit Bryst.“

Jeg troer det hele Digt vinder ved disse 2 smaa Forandringer, især ved den sidste.

Det skulde fornøie mig, om De en Eftermiddag selv bragte (forudsat; at De er i Kiøbenhavn) mig Svar herud; De vil finde mig paa min egen Gaard — en af Bygning, Beliggenhed, Dmgiøning ypperlig og interessant — men desværre noget dyr Gaard. Jeg mener dog, jeg maa hellere her maaskee sætte 3-400 Rdlr. til om Aaret, end spille Pengene, og desuden den uendeligt mere kostbare Tid, paa en Badereise, eller noget Sligt; især, da jeg nu har faaet fuld Forvisning om, at frisk Luft, landlig Ro og streng, tarvelig Diæt, er det, jeg behøver, for maaskee endnu nogen Tid at kunne holde Livet og Maskinen nogenlunde i Gang.

Jeg beder at hilse Deres Frue ret meget
fra en gammel, hengiven Ven
C. Molbech.

50. S. T. Hr. Boghandler Johan Dahl.

Kjøbenhavn 15 Octbr. 1853.

Kjære Dahl!

1mo. Det er ikke af Forsømmelighed eller Ligegyldighed, at jeg ikke før nu har besvaret Dit Brev af 23de forrige Maaned. Jeg havde nemlig et svagt Haab om strax at kunne opfylde Dit og mit Ønske i den omtalte Sag; men det slog feil, og jeg er nødt til endnu — en ikke lang Tid at udsætte Afgjørelsen. 2°. Du veed, at jeg i Aaret 1851 gjorde Opbud. Man pleier ikke at gjøre et saadant Skridt uden i den høieste Nød. De af mine Creditorer, som min Fallit ramte, havde om ikke i juridisk, saa dog i moralsk Henseende fortjent dette Slag; de havde ved Gud! desuden i Forveien gjort sig 3-4 dobbelt skadesløse, og min Samvittighed er med Hensyn til dem ganske rolig. De private Creditorer, mine Venner, der havde til Skifteretten i rette Tid indsendt deres Fordringer, fik fuld Betaling. Det undrer og bedrøver mig, at ikke ogsaa Du har gjort Dit Krav gjældende. Din juridiske Ret har Du, saavidt jeg kan forstaae, nu tabt. Men Du kan være overbeviist om, at jeg ikke vil — om jeg end nok saa meget kunde — benytte mig

---

50. „Jeg er ikke Ridder af D. b. og vil ikke heller være det“; smlg. Brevene af 5. Marts 1861, 18. og 24. Aug. 1864; 12. og 18. Sept. 1868, samt følgende „Erklæring“ i „Fædrelandet“ for 28. April 1875: „I „Dagbladet“ Nr. 95, 27de April, staaer der en Artikel med Overtskrift: Forfattere og Ordensdecorationer's Uddeling. I denne Artikel findes følgende Passus: „Medens osv. osv., er Christian Winther bleven 78 Aar uden engang at blive Ridder.“ Jeg føler mig stærkt forpligtet til, i Anledning af denne, vistnok velvillige, Udtalelse at erklære, at der med Hensyn til alt Sligt paa ingen Maade er skeet mig nogen Uret, men tværtimod, at saaledes som det forholder sig, er det fuldkommen overensstemmende med mit eget Ønske, — et Ønske, som jeg stadig vedbliver at nære. Christian Winther.“ I et i nærværende Samling ikke optaget Forretningsbrev til Hr. Rindolph Schmidt af 20. Aug. 1862 skriver E. W.: „Tillad mig at bemærke, at jeg hverten er „Velbaaren“ eller Ridder af D. b.“; og paa lignende Maade har han 1871 hyttret sig i et Forretningsbrev til E. Fosstrup.

deraf. Jeg vil heller sige med Figaro i Stuespillet: „Før jeg skulde nægte Gjælden, før vil jeg blive Din Skyldner hele min Levetid.“ Dog det har ingen Nød! Thi 3°, skjøndt jeg ingenkunde er rig — min Kone har arvet nogen Formue efter sin Fader, men vi have, ifølge Egetestabscontract, ikke fælles Formue — saa skal jeg dog nok om ikke ret lang Tid betale Dig de 150 Rdlr., som Du med saa megen Sangmobighed har ventet paa. Naar dette kan skee, tør jeg ikke med Bestemthed angive. Saasnart jeg er sat istand dertil, skal det ufortøvet skee. I dette Tilfælde ønsker jeg helst at indbetale Pengene til Hegel, og af ham erholde Modtagelses-Beviis. 4°. Da jeg for 6-7 Aar siden hørte, at Du havde hævet Din Boghandel, troede jeg mig ikke længer bunden ved mit Løfte til Dig; jeg gjorde derfor i Aaret 1847 Accord med sal. Keigel, fik Forstud, og blev derfor meget forundret og ærgerlig tilmode, da Du i Aaret 1848 eller 49 vilde gjøre Din ældre Ret gjældende. Jeg kunde ikke træde tilbage fra Keigel, og da jeg desuden paa den Tid begyndte at stedes i den Agonie, der endte med min Concours, saa var mit Forhold mod Dig virkelig ikke anderledes, end, at det maatte støde og krænke Dig. Den ene Feil og den ene Ulykke trækker jo altid den anden efter sig. Tilgiv mig nu! — Som sagt: Fuld Betaling skal Du erholde, men naar, kan jeg ikke med Bestemthed sige Dig! — 5°. Jeg er ikke Ridder af Db. og vil ikke heller være det. Jeg har nu i 4-5 Aar lidt før d. 6te Octbr. ved een eller anden af mine Venner ved Hoffet faaet det forpurret. Nu sidste Gang havde Drsted (Cultusministeren) indstillet mig; men jeg bad mig fri. Jeg har saadan mine egne Grunde! —

Nu lev vel, kjære Lilledahl! og vær mig god, som Du altid har været. Venligst Hilsen til Din Hustru fra Din hengivne og forbundne
Christian Winther.

51. **Hr. Boghandler Johan Dahl.**

14 Novbr. 1853.

Kjære Dahl!

Vil Du have den Godhed at give mig Svar paa følgende Spørgsmaal: Onsker Du endnu, at jeg, mod Quitte-
ring af Boghandler Steen, skal indbetale 150 Rdlr. til ham?
eller vil Du nu hellere have en Anviisning i Christiania?
— saa kan Du faae Dine Penge og ikke herefter have
andet tilgode hos mig end en oprigtig Taknemlighed for
Dit Venfskab og Din venlige Overbærelse med mig. — — —

Din hengivne
Christian Winther.

52. **Hr. Cand. F. L. Liebenberg.**

[Strandveien.] 5te Aug. 1854.

Kjære Liebenberg!

Jeg vil slutte denne Dag, efterat have været meget
flittig, med at sige Dem et Par Ord. — Først maa jeg
bede Dem være overbevist om, at jeg kun nødtvungen af
den yderste Nød og Nødvendighed har gjort det Nødstud,
som satte Dem i saa stor Stræk; men siig mig: Hvem skulde
jeg ellers have fundet at ty til eller at kalde til Hjælp i
Nøden? — og uagtet jeg endnu sidder her og blues over
at have paabyrdet Dem, der er saa overlæstet med Arbeide,
endnu mere Tyngsel, saa føler jeg dog en stor Beroligelse
ved at vide mig i Deres Hænder og kan ikke noksom takke
Dem for den sande, venstabelige Resignation, med hvilken
De kom min Bøn imøde. Da De selv yttrede, at det vilde

52. Hvad det var, C. W. havde anmodet den Tilskrevne om, sees
af det følgende Brev, og hvad han henviser ham til, findes i S. L. Wei-
bergs Afhandling om Iyrikt Poesie i „Intelligensblade“, III, 1843. P. L.
Møller havde i „Nordischer Telegraph“, II, ladet trykke en Opsats:
„Der dänische Dichter Christian Winther“.

lette Dem Arbeidet, naar De havde Noget at holde Haanden paa, saa tillader jeg mig dernæst, hvis De ikke allerede selv er faldet derpaa, at bede Dem til dette Brug at eftersee Heibergs Perseus og hans Intelligens-Blade for 1841, hvori der findes Adskilligt om mine Scripturer, i det Mindste Noget, som er bedre end P. L. Møllers tybste Svalder. — Den egentlige Biographie maa De ikke sinke Dem med; den kan jeg jo — i al sin Korthed — selv lave.

Sluttelig maa jeg sige Dem, at baade min Kone og Datter og jeg med Bængsel vente at see Dem hellere i Dag end i Morgen: somsnarest, og De maa paa ingen mulig Maade opsætte Besøget hos os, til De har faaet hiint ovenomtalte Arbeide fra Haanden!

Lev vel og kom snart!

Deres hengivne Christian Winther.

53 Hr. Cand. F. L. Liebenberg.

[Strandveien.] 30 Aug. 1854.

Kjære Liebenberg!

— — — Den mig tilsendte Artikel til Brockhaus's Conversations-Lexicon var jo gandske fortræffelig og i enhver Henseende, som et saadant Actstykke bør at være. Men — tilgiv mig! — jeg kunde ikke sende den bort; det vil sige, jeg kunde ikke. Den var altfor gunstig og fordeelagtig for mig, til at jeg selv kunde tilstille Redactionen samme. Jeg klædte den altsaa af, beholdt kun de tørre Data, tilspøiede et Par forbigaaende Punkter, fuldstændiggjorde Listen over mine originale Arbeider og affendte den i denne Stikkelse. Kan nu Brockhaus ikke bruge den som saadan, saa faaer han at lade være.

Jeg frygter næsten for, at jeg ikke her vil blive færdig

53. Det Digt, her og i flere af de nærmest følgende Breve tales om, er „Hjortens Flugt“, der bestaaer af 929 Stropher foruden „Forspillet“.

med det første Udkast af mit Digt; jeg er ikke kommet længer end til den 607de Stanze, og jeg forudsæer, at Arbeidet langt vil overstige de 800. Kommer jeg nu til Rbhøn, inden det er sluttet, saa er jeg bange for, at det vil komme til at ligge hen, — og saa —!

Hvad ere vi Mennesker?

Lev vel og kom til os, saasnart det er Dem muligt.

Deres hengivne, forb.

Christian Winther.

54. **Hr. Cand. F. P. Liebenberg.**

[Strandveien.] 21 Septbr. 1854.

Høistærede og ikke saa lidt Fortræffelige!

— — — Jeg er endnu ikke kommet over de 700; der har været en ærgerlig Standsning, og jeg ælles mere og mere ved Slutningen, som ikke tilfredsstiller mig selv. — Det kommer vist til at ligge længe! Kom og trøst mig!

Lev vel!

Deres hengivneste

Christian Winther.

55. **S. T. Fru Em. Monrad, f. Egtthaus.**

Rom, Via Frattina. 6 Marts 1855.

Igrunden har jeg slet ingen Ret til at vente Brev fra Fru Monrad, og jeg maa finde mig deri, som i saa meget Andet, jeg selv har forskyldt; men jeg vil herved ikke lade mig berøves den Fornøielse at skrive Dem et Par Ord til, og jeg gjør dette nu saa meget hellere, som jeg dennegang kan give mit Brev en lidt mindre elegisk Tone eller, om De vil, en livligere Colorit, end det Forrige. Det saae nok temmelig fort ud, og dog, forsiktrer jeg Dem, var Farven langt svagere end Virkeligheden, — i det Mindste i mine

Dine. Med Hensyn til mig selv er der heller ingen væsentlig Forandring foregaaet; men Jdas Helbreds-Tilstand har i den senere Tid taget en Vending, der giver os Lov til at haabe det Bedste. — Veiret har nu længe, for os Nordboere, været — skjøndt stundom afbrudt af stærke Regnbyger — venligt og vaarligt. Hele Vinteren næsten have vi haft Roser og yndelige Blommer; men nu begynde de først ret for Alvor at komme frem. Mandlerne have alt afblomstret, og om søie Tid vil man falbyde friske Mandler paa Torvene; Ferskener og Aprikoser prange med deres hvide og røde Blomster, og man kan ikke gaae over den grønne Campagne ned til Egerias Grotte uden at træde paa mørkeblaae, duftende Violer. I Begyndelsen af vort Ophold her, var Jda noget utaalmodig og længelsfuld efter Hjemmet, ja, jeg frygtede virkelig for, at hun led af Hjemvee. Hendes Hovedpine var frygtelig, og hun saae elendig ud. Jeg foreslog hende da at følge mig paa mine Vandringer, og hun indlod sig gjerne herpaa. Fra den Tid af har hun nu i over to Maaneder næsten daglig i 4-5 Timer været min Lebfagerinde. Snart til Bogns, snart dog mest til Jods have vi besøgt en stor Mængde af de mærkelige Ting og Steder, som deels fra tidligere Tid vare mig velbekjendte, deels endnu nye; og med hver Dag har hun fundet mere og mere Behag deri, hun længes nu slet ikke mere, ja, hun ønsker endog, at vort Ophold her maatte forlænges ud over den fastsatte Tid; hendes Hovedpine synes sjeldnere og mildere. Jeg siger nu ikke at denne Vandring i fri Luft, denne Udspredelse, disse Samtaler, vi have havt, alene har bevirket en heldig Forandring i hendes Helbreds-Tilstand; langt fra! Men jeg nægter ikke, jeg vilde føle mig lykkelig, hvis jeg engang turde tilstaae mig selv, at jeg ogsaa her, ligesom altid hjemme, havde bidraget Lidt til at gjøre Julies Datter glad ved Livet. Jeg vilde da glæde mig ved at have foretaget denne Reise, jeg vilde da ansee mit Liv for ikke aldeles spildt og unyttigt. — — — Julie har een

Gang ligget syg i Vinter af en heftig Nervehovedpine. Nu ligger hun atter i nogle Dage. Man maa her nøie vogte sig for Forkjølelse, og det er vanskeligt. I det Frie er Luften ofte luun; men i de store Sale, hvor man tidt hele halve Timer staaer og gaaer paa de iiskolde Marmorgulve, samt i de altid aabne Corridorer og Loggier kan man let faae et Smæk. Forleden Dag bestege vi i det deiligste Solffin det høie, i æld—ældgamle Ruiner opførte Taarn paa Campidoglio (Capitolium) hvorfra man ikke blot overseer hele den gamle og nye Stad, kan følge et Stykke af Liberens Løb, men ogsaa har en viid Udsigt over Campagnen til de fjerne, blaae Bjerger mod Nord, Øst og Syd. Op- og Nedstigningen gjorde os brændende hede (af, jeg hader disse Taarn- og Bjergstigninger); derpaa opholdt vi os en lang Tid i begge Capitoliets Museer, og her bleve vi atter kolde. Siden den Dag — det er nu otte Dage siden — har Julie lidt af en heftig Forkjølelse, som har slaet sig paa Luftrøret, berøvet hende Stemmen og foraarsager hende ulidelige Smertes. De kjender jo desværre Alt dette? Nu ligger hun med en Strømpe om Halsen og drikker varm Salep; det Gnefte, vi veed at gjøre. — — Den 16 Marts. Saa vidt var jeg kommet, da jeg idag modtog Deres vel- og hjærkomne Brev. Det var ret smukt af Dem, at De i min Udlændigheds mørke Dage vilde gjøre mig den Glæde. Deres Brev var mig saadan et rigtigt, lille Stykke Danmark, et Genre-Billede, som gjorde mig inderligt godt. Ak, jeg vilde gjerne have været hjemme, skjøndt det var saa koldt; jeg kunde der ikke have lidt, hvad jeg her har udstaaet! det er vist. — Nu er Julie i Bedring, men Stemmen er endnu ganske borte. Vi maae haabe paa det varmere Veir, som vel ikke længe kan udeblive, skjøndt jeg synes, det lader vente paa sig uanstændigt længe. — I denne Vinter har jeg læst en heel Deel Italiænsk; men disse Nyere behage mig slet ikke. Jeg bringer Noget deraf hjem med, som da staaer til Tjeneste. Nu har jeg læst Afzelius's Sagohäfder og 3 Bind

af Fryxells Berättelser. En saadan Bog, som den sidste, faae vi aldrig i Danmark. Vi eie ingen Historiker for Tiden, der eier det Talent og de Egenskaber, som dertil udfordres; men om vi end havde en Saadan, saa vilde han Intet kunne udrette. Vi mangle Kildeskrifter og andre Hjælpe-midler, og dette for en Deel foranlediget ved de stammeligste Misbrug. Blot eet Exempel: Paa den Tid, da vor fælle, fredsfælle Fr. VI førte Krig langs Strandveien og i Dyrehaven; da man sang: „Kongen er Folkets Ven, Folket er hans igjen, Saa er det qvit! Borgeren ved sit Kruus Taer sig en lille Ruus, Kongen taer Wibenshuus, Saa har Hver sit!“ — da udgif Befaling over alt Landet til de juridiske og andre Embedsmænd, der havde Archiver under sig, at indsende alle overflødige og unyttige Papirer, Pergamenter og lignende Sager til Kbhvn; og allerunderdanigst indsendte de da ogsaa hele Bognmandslæs af dette Kram, som blev gjort til Patroner, der bortskjædes i de bergsmelige Slag, hvori Kongen altid overvandt Prinds Ferdigmand! — Var det ikke affyeligt — værre end et Mord? Dog — jeg sidder her og fortæller Dem Noget, som De forlængst veed. — Hvis Papiret havde været længere og bredere, saa havde jeg endnu havt Meget, som jeg havde skrevet op til Dem; nu maa jeg nøies med at forsikre Dem, at det er saa uendeligt fortræffeligt at faae Brev fra Hjemmet, — De veed ikke, hvor det styrker og opliver; men — det forstaaer sig — besteden bør jeg være o. s. v. — Nu tusind Hilsener fra os her til Dem hist. Fra mig specielle til Monrad og Børnene. — Endnu til Slutning maa jeg dog sige Dem, „at der dog er skjønnest i Danmark,“ og at jeg kun kan leve der! Lev vel! Endnu engang: Tak for Deres Brev til

Christian Winther.

56. [Til F. L. Liebenberg.]

Rom, d. 9de Marts 1855.

Kjære Hr. Liebenberg!

— — — I det Hele taget have vi ikke havt megen Omgang med de her værende Danste; og i Grunden er dette jo ogsaa det Rigtige. Man bør meest søge sin Omgang med Landsens Folk. Dog denne Reflexion er desværre ikke Grunden til vor Afsondring. Da vi kom hertil efter den affhyeligste, mest ødelæggende Rejse, jeg har gjort, vare vi Alle meer eller mindre elendige, syge, tilintetgjorte, sløve. Jeg maatte flere Gange, flere Dage i Råd, holde Sengen, min Kone ligerviis, I da befandt sig heller ikke vel, og saaledes kom strax fra Begyndelsen hiin Afsondring aldeles naturlig. Prof. Høyen og Skougaards, Cand. Larsen og Billedhugger Freund vare de Æneste, som lidt stadigt kom til os. — Hvad jeg har lidt af Kulde, Feberagtighed og andre Dele, vil jeg ikke beskrive Dem. Nu har Veiret ålt længe været mildt, ja, for os Nordboere endogaa varmt, og nu begynde vi at komme lidt til Kræfter. Min Kone og I da især ere nu meget flinke, og hun faaer Opholdet her Dag fra Dag mere kjær. Selv hader jeg al Rejsten og Ophold i fremmede Lande, jeg hader det af min inderste Sjæl, og jeg vil herefter slutte ethvert Brev, jeg skriver, og de Taler, jeg holder, — hvis jeg holdt nogen, — med de Ord: Prætere a censeo, at der er bedst i Danmark, — eller rettere, at jeg kun kan leve der! — Hvad der gjorde mig

---

56. Cand. Larsen: Julius L., død 1870, 40 Aar gl., som Prof., Lic. juris, Assessor i Crim. og Politiretten. — Det røde Huns er det ved Dyrehavsgærdet, lige overfor van Deurs' (tidligere Broberg's) Eiendom liggende Sted, hvor C. W. havde tilbragt den foregaaende Sommer. — For den ved F. L. Liebenberg forfattede Udgave af C. Bredahl's Dramatiske Scener, 1855, fik Digteren 1600 Rdl. i Honorar. — Udgaven af S. Staffeldt er det lille Udvalg af hans Digte, der udkom 1855. — „Den Rierkegaard'ske Krig“ begyndte i December 1854; see G. Brandes' „Søren Rierkegaard“, 1877, Side 251 ff.

Afreisen fra Hjemmet og Beslutningen lidt tungere end den burde være, i Betragtning af vor Reises Hensigt, nemlig en gavnlig Forandring til Fordeel for baade min Kones og Datters Helbred, var, at jeg blev standsat i og revet bort fra et Arbeide, som dengang tegnede til at kunne blive færdigt efter to Maaneders Forløb. Men lige fra det Dieblit af, da jeg havde fast foresat mig at reise, var det ogsaa forbi. Jeg kunde ikke mere; og Gud veed, om jeg nogensinde kommer i en saadan Stemning og i en saadan Følelse af Kraft, at jeg kan lave Slutningen. To Tredele ligge nu hjemme. Her er det mig umuligt at gjøre det Mindste. Det er Svagheb, jeg veed det nok; men saadan er jeg nu indrettet. Ak! det røde Huus! — Dog — Alt dette bliver ganske mellem os.

Reisebeskrivelse er ikke min Sag; Alt hvad jeg kan fortælle, skal De, naar vi, som jeg haaber, til Vinter ret ofte sidde sammen ved min Arne i Kbhvn, gjerne faae stykkevis og mundtligt. Vi reise først herfra d. 24 Juni, og agte omtr. midt i Juli Maaned at tage Ophold paa Møens Klint. Først i Octbr. holde vi vort Indtog i Byen. Breve gaae mellem dette og Kbhvn i 12-14 Dage. Skulde det ikke være muligt, at De endnu engang vilde glæde mig med Efterretning fra Dem? Det var en sand Belgjerning! — — —

Hvis De er misfornøiet med dette Brev, saa ere vi To i den Henseende ganske enige. Jeg er en slet Brevskriver; men jeg mener det godt. — Lev vel! og hav Tak for al den Venlighed og Godhed, De viser Deres hengivne

Christian Winther.

P. Scr. Ved min Afreise fra Byen, bad jeg baade Keigel og Jversen at tænke paa mig, d. v. s. at henlægge til mig, hvad de omtrent kunde vide, vilde interessere mig. Jeg haaber ogsaa, at De vil betænke mig lidt, naar jeg, træt og literatur-sulten, vender tilbage fra min Pilgrimsgang. — Jeg kan ikke afholde mig fra paa denne Lap at sende Dem en Gratulation i Anledning af det glimrende og for

Bredal vistnok høist uvante Resultat, der er fremgaaet ved Deres Bestræbelser. Det vil jo næsten kunne frembringe en heel Revolution i hans Tilværelse. — Deres Udgave af *G. Staffeldt* seer jeg meget hæderligt og fordeelagtigt omtalt i *Fædrelandet*; Skade, at den ikke er til at læse for *Gen*, der kun kan læse *Fractur*. Imidlertid takker jeg hjerteligt for det mig ventende Exemplar! — Hvis De seer *Reigel*, saa lad ham vide, at jeg, efter Løfte, haaber at see et *Par Ord* fra ham, og giv ham min Adresse. Fra *Joversen* har jeg et lignende Løfte, — ikke at tale om de *Conind*! — De kommer vel stundom til „*Fædrelandet*“; bring saa baade *Gjørdwad* og *Bloug* hjertelige Hilsener fra mig og siig den Første, at jeg mangen Gang om Morgenen i *Dis-traction* siger til mig selv: „Det skal jeg dog spørge *G.* om,“ eller: „Hvad vil *G.* sige!“ — Jeg er nysgjerrig efter at vide, hvad De tænker om den *Kierkegaard'ske* Krig; jeg for min Part synes, at det Hele ikke var al den Støi værd! — Lev nu vel! Jeg kan ikke mere!

57. Hr. Cand. J. P. Liebenberg.

Stege, d. 17de Aug. 1855.

Kjære Liebenberg!

— — — Er det virkelig sandt? Skal jeg opleve den Glæde at see en storstilet Udgave af *Peder Paars*, inden næste Aar er omme? De veed, at det længe var eet af mine Ønsker. — — —

Med mit Arbeide staaer det aldeles stille; jeg har siden min Hjemkomst knap seet paa det, som jeg havde færdigt, og som *B.* bragte mig fra *Byen*, hvor det i min Fraværelse havde ligget, og jeg har endnu ikke haft en sindstrolig Time og ikke skrevet een Løddel. Det bliver nok aldrig færdigt.

Lev vel!

Deres hengivne
Christian Winther.

---

57. En storstilet Udgave af *Peder Paars* udkom samme Aar fra det *Holberg'ske* Samfund.

58. Hr. Cand. F. L. Liebenberg.

Eifelund, 13de Sept. 1855.

Kjære Hr. Liebenberg! Skjøndt jeg veed, at Summen af Tid er Dem knapt tilmaalt, seer jeg mig dog nødsaget til at trække en lille Beyerel paa samme, da jeg ikke veed nogen Bedre, ja end ikke Nogen, hos hvem jeg troer at kunne faae mit Spørgsmaal besvaret.

J Berlingske Tidende for i Mandags staaer der en Art Udsigt over det kongl. Theaters fremtidige Virksomhed i denne Saison, og deri nævnes som een af Nyhederne et Stykke: „De opdigtede Historier, Lysspil i een Act af Poul Møller, fundet i hans efterladte Papirer“. Hvis hermed menes min Halvbroder B. M., saa er det Løgn. Jeg gad saa inderligt gjerne vide lidt om Sammenhængen i denne Sag. Thaarup er død — Olsen er i Jylland og jeg her, og Ingen er tilstede, som kunde møde denne Imposture, dersom en saadan finder Sted. Hvis det er Dem muligt, uden at forsømme Noget af Deres Eget, saa skaf mig lidt Underretning, som maastee kan berolige mig. — — —

Det gaaer kun langsomt med Hjortens Flugt, men det gaaer dog.

Deres hengivne
Christian Winther.

59. [Til Christian Winther.]

Tirsdag d. 4 December 1855.

Professor Winther! Da jeg veed af Erfaring, at endog den Ringestes Tak kan være os kjærkommen, naar vi føle at den er meent, ret af Hjertet meent, saa kan jeg ikke tilbageholde at sende Dem min, for Deres sidste skjønne Gave. Det var mig ret saa forunderligt at læse dette Digt! Jeg

58. Som bekendt, var C. W.s Frygt ugrundet og De opdigtede Historier virkelig forfattet af Poul Møller.

59. Brevet er skrevet i det sidste Aar, Heiberg var Theaterdirecteur, da han mødte megen Modstand som saadan.

blev paa eengang glad og rørt over i disse trykkende Tider atter at blive ført ind i Poesiens Land. Jeg forekom mig selv som Pigen i „Søstrene paa Rinnakulla“, der længe havde siddet indesluttet i Bjerget og nu med eet hører Kirkeklokkerne ringe. Som hun, kunde jeg i min Glæde ikke tilbageholde mine Taarer ved at høre denne Lyd, den længe savnede Lyd. Ogsaa Heiberg har ret glædet sig over den Friskhed og Fylde i Form og Digt, som Hjortens Flugt indeholder. Det skal være mig en Nydelse atter at læse det høit for min stakkels Svigermøder, der sandelig ikke mindre end vi andre kan trænge til lidt Soellys i disse graa profaiste Tider, hvor saamegen Usandhed og Hensynsløshed træder En imøde. Jeg har netop i denne Tid tænkt paa at købe mig en Ø, som helst maatte ligge paa en fjern Planet, eller et andet affidesliggende Sted, hvor jeg vilde plante Blomster og Frugter og hvor alt skulde være saa herligt og rart. Men nu har De, indtil dette kan skee, sendt mig baade Frugt og Blomster til min Opmuntring. Modtag derfor endnu engang min inderlige Tak. Med det første forsøger jeg atter at træffe Deres Frue i sit Hjem for ogsaa at takke hende for den smukke romeriske Gave, hun har skænket mig.

Deres hengivne
Johanne Luise Heiberg.

60. *Fru Em. Monrad.*

16de Juli 1857.

Sidst da jeg havde den Fornøielse at besøge Dem, spurgte — eller rettere — bad De mig om at lade mig portrættere for Dem af Const. Hansen. Jeg svarede Dem — vistnok tilsyneladende ikke meget artigt — undvigende. Jeg maa nu dog til min egen Opreisning forklare Dem min Opførelse: Det vilde være mig en stor Fornøielse baade at sidde for Const. Hansen og at see mit Portrait i Deres Eie; det er baade vist og sandt. Men nu forekom det mig forleden, at

jeg ikke retvel turde være den Glæde, det foraarfagede mig, bekendt, — nemlig, jeg havde ligesom en Følelse af, at det kunde udlægges mig til Forfængelighed eller anden Galstak, naar jeg saadan strax greb til og modtog Roget, der kunde kaldes smigrende (hvor jeg hader dette Ord!) for mig selv; — og det var af denne Grund at jeg gjorde Brøvl.

Nei, jeg forsikrer Dem, jeg vil — ikke blot for at høie mig for Deres Onske — men ogsaa for min egen Fornøielses Skyld gjerne sidde for Const. Hansen og siden hænge paa Væggen for Dem.

Giv mig Befaling
Dag eller Nat,
Jeg er til Maling
Altid parat.

Tak for sidst! Der var saa deilig roligt ude hos Dem, baade i dansk og svensk, altsaa i skandinavisk Betydning. Tusind Hilsener til Monrad og Børnene. Lev vel!

Deres ærb.

Christian Winther.

61. Fru Em. Monrad.

30te Juli 1857.

Næst min egen hjerteligste Lykønskning til den unge Dames Ankomst, tillader jeg mig at sende Dem en Hilsen fra Julie, et Uddrag af et Brev, jeg i Tirsdags modtog:

„(21. Juli.) Her var stort Selskab, da jeg fik Din Telegraphdepeche om Emilie. Det glæder mig saa inderligt; hils hende og bring hende min bedste Lykønskning for hende og den lille Pige. Ved hende meget om nu at være forsig-

61. Fru Winther var tillige med sin Datter i Besøg hos Advocat Dunker paa Malmøen i Christiania Fjord. — Josephine, Welhavens Hustru.

tig. Josephine, Welhaven og jeg drak hendes Staal i Champagne. Tusind Tak fordi Du strax gav mig Underretning derom."

Julie har det, Gud være lovet! prægtigt. „Det forekommer hende, som om hun daglig bliver stærkere" — „hun bader hver Morgen, er i Luften og spadserer og gaaer — ifølge Husets Skik — tilsengs Kl. 10." Dertil kommer, at Adv. Dunker som en trofast Ven strengt vaager over hende og ikke tillader de Andre at trække hende til Noget, som kunde skade hendes Sundhed f. Ex. Sotoure til Christiania og desl. „Jeg føler," siger hun et andet Sted, „at jeg bliver stærk i Dagetal og saa fed, at Du ikke strax vil kjende mig." — Er det ikke guddommeligt? Naturligviis bidrager, foruden al denne udvortes No, ogsaa den nu indtraadte indvortes Sindsbhøile til at styrke hendes ved en saa langvarig og smertelig Spænding og idelige Skuffelser svækkede Helbred. Gud skal loves! der kommer nu — haaber jeg — en god Tid for hende. — Jeg har i den senere Tid faaet et Par høist elstværddige Breve fra hendes Søn, naturlige, fornuftige, fjærlige. Det lader til, at han med sin hele Sjæl nu er hos sin Moder og hvad der tilhører hende.

Lev nu vel, tag Dem Julies Advarsel ret til Hjerte og bliv snart igjen rask og stærk. Venligst Hilsen til Monrad og Børnene.

Venskabeligt
Christian Winther.

62. Hr. Professor Henrik Hertz, N. af Db.

Kbhvn. 9de Septbr. 1858.

Kjære Henrik Hertz!

Du kan ikke forestille Dig, med hvilken Glæde jeg læste de Linier i Berl. Tidende, som bragte os den Efterretning,

62. H. Hertz's „Agtentlige Blade" begyndte at udkomme den 1ste Oct. 1858.

at Du vilde forestaae Udgivelsen af et æsthetisk Tidsskrift og derved afhjælpe et „længe følt Savn“. Jeg sprang op af Stolen og løb op og ned af — eller — om Du hellere vil, ad Gulvet, og rendte derpaa ind til min Kone, at hun ogsaa kunde glæde sig. At Du „samvittighedsfuldt“ har forberedt dette Foretagende, behøvede Du visselig ikke at omtale til dem, der — som jeg — tilfulde kjender den befindige Energie, hvormed Du tager fat, naar Du vil udrette Noget.

Hvor det vil blive deiligt, hver Uge at have Noget at glæde sig til!

Hvad Din Opfordring til mig angaaer, saa kan Du vel vide, at det vil være mig baade en Glæde og en Hæderspost at arbejde under Dine Auspicier. For Diebliffet er jeg rimeligviis den fattigste af alle Poeter i Landet; jeg eier ikke et Blad, som jeg kunde byde Dig, — ikke engang eet, som jeg ikke kunde byde! Men det kommer vel engang; og da skal Du ikke vente længe, men faae det saa varmt, som det kommer fra Bærstedet. Lev vel!

Din hengivne
Christian Winther.

Du sætter da vel ogsaa Tit i C. Thortsen, — vil jeg haabe?

63. Fru Geheimeraadinde C. Mourad.

28de Juli 1859.

For et Par Dage siden modtog jeg Brev fra Julie, hvori hun bad mig sende Dem og Deres ret mange venlige Hilsener. Tillige beder hun mig at sige Dem, at hun med Fornøielse skal købe for Dem i Paris — — —

Tak for de to deilige Fødselsdage, jeg har tilbragt hos Dem paa Hummeltofte. Det varer vist ikke længe, inden jeg kommer igjen, enten det saa er Fødselsdag eller ei. — Heiberg er nu uden Fare; han har været meget syg, og hans gode Frue, som jeg i den værste Tid besøgte hver Dag, var meget nedtrykt og medtaget af Sorg og Natte-

vaagen. Sidste Gang jeg saae hende, begyndte hun allerede igjen at straae som sædvanligt. — Fru Narestrup er her i Byen med en Søn, som er etableret i Rio og skal stikke sig meget vel.

Lev vel! Hils — — — fra

min naadige Frues
ærb. underdanigste, forb. heng.
Serviteur très-obéissant
Christian Winther.

64. [Til Christian Winther.]

D. 7de Septbr. 1859.

Kjære Chr. Winther!

Hermed følger den lille Blyantstegning, De bestilte hos mig. Den koster 25 Rd. Rigsmønt, uagtet den er mislykket.

Jeg er derfor saa fri, tillige at lade medfølge en Kul-tegning, som jeg har udført af Hjertens Lyft, i Tilgiot, fordi jeg saa inderlig gjerne vilde, at De skulde være tilfreds baade med mig og med mine Varer.

Deres allerhengivneste
Const. Hansen.

65. Hr. Stiftsprovst, Dr. H. U. Møller.

5te Novbr. 1859.

Kjæreste Hans!

Jo fjeldnere man skriver Breve, jo fattigere synes Stoffet at blive. Det, som man har at sige og fortælle, forekommer Een saa gammelt og forslidt, at man ikke ret veed, om man tør komme frem med det. Dine Børn, som sagtens ere slittigere Correspondenter end jeg, have sagtens fortalt Dig den største Deel af det, som jeg kunde melde Dig af private

65. De „samlede Sager“, hvoraf E. W. sender sin Halvbroder det første Bind, er hans „Samlede Digtninger“.

Sager, og Blade og Aviser bringe Dig Dagens Nyheder hurtigere og fyldigere, end jeg kan gjøre det. Hvad imidlertid hverken Dine Børn eller Bladene have kunnet bringe Dig, det vil jeg ugeneert begynde med. Jeg sender Dig min hjerteligste Bønfønstning i Anledning af Din Indtrædelse i det 64de Aar, udi hvilket jeg har befundet mig ret vel siden d. 29de Juli. At ønske Dig et langt Liv, er der meget god Mening i. Du har saa meget Godt og saa Mange at leve for; og Vi ere saa mange, som ønske det. Jeg hørte i Foraaret med Betymring, at Du leed af en heftig Hoste og et Sting, og jeg hørte ogsaa, at Du ikke tog ret alvorlige Forholdsregler derimod, og slet ikke skaaene Dig selv. Det skulde Du dog gjøre. Denne Art af Upasselighed eller Sygdom er dog vist noget, som Forsigtighed og Lægemiddel maae kunne hjælpe paa. Jeg er temmelig vis paa, at jeg heri faaer Medhold af Louise, og det er mig en Trøst; thi jeg frygter for, at Du selv leer ad mig. -- Det er en stor Fornøielse at see, hvor kjæft Dine Sønner og Svigersønner bygge hver sin Urne, uden Frygt for at begynde med smaa Kaar. Ungdommen her i Byen tænker anderledes; de unge Herrer ere feige eller forfængelige; de ville strax have alting complet. Men derfor gaae de ogsaa alene saalænge, indtil de ere graahærdede Svende. Hiint (salva venia) tydske Mundheld: „Jung gefreit, hat Niemand gereut“, finder jeg fuldkomment rigtigt. -- -- Med disse Linier, som jeg -- in parenthesi -- skriver næsten i Blinde, saa usle ere mine Dine nu, -- sender jeg Dig første Bind af mine samlede Sager; de følgende Bind ville følge efter med halvanden Maanedes Mellemrum, og blive Dig tilstillede efterhaanden. Udgivelsen skal være sluttet med 9de Bind i Decbr. næste Aar. -- Som Du veed, opholdt Julie og Ida sig ved Babet i Biarritz i Sommer. Ida's Hælbred synes at have vundet ikke ubetydeligt ved Brugen af disse stærke Søbade. Men Julie har siden sin Hjemkomst slet ikke kunnet komme til Kræfter.

Reisen havde anstrængt hende, og, da hun troede, at hun strax ved sin Hjemkomst burde see til at faae sit Huus i Orden og god Skik, saa ødede hun for raff af sine Kræfter og har lidt meget. Jeg selv er, Gud være lovet, saa raff, som jeg efter vor Alder kan ønske og vente. Naar bare mit Syn ikke var saa elendigt, saa vilde jeg med Taalmodighed taale lidt Gigt, Hoste etc. etc., som nu eengang ere Alderdoms-Emolumenter. — Fra Ida har jeg en speciel Hilsen til Dig. Da hun hørte, at jeg skrev til Dig, bad hun mig sige Dig, „at Du var en sød Mand, og at hun gjerne vilde have Dig, hvis Du ikke havde Din Louise“. — Hils fra os Alle — især fra mig — denne elskværdige, kjære Louise, og siig hende, at vi glæde os inderligt til at see hende, naar hun til Foraaret besøger sine Børn her. Det skal blive en stor Glæde, og vi skulle ret være gode imod hende, for at hun kan faae Lyst til at komme igjen. At faae Dig selv herind, er vel ikke at tænke paa? — Tusind venlige Hilsener til Dig og Dine fra Julie, Ida og Din hengivne Broder

Christian Winther.

66. S. T. Hr. Professor Chr. Winther.

26/1 60.

Kjære Winther!

Det franske Værk, som Du ønsker at laane, er igaar af mig hensat i Contoiret hos min Collega Broxbøll, hos hvem Du kan hente det. Med Hensyn til Spørgsmaalet: Gadeviser? bliver Svaret derimod ikke tilfredsstillende; thi der gives ingen Afhandling eller Samling, der kan tjene til Veiledning. Nyerups og Rasmussens bekjendte „Udvalg af Viser“ maa ansees som Punktet, hvorfra man kan gaae ud; men den lille Fortale paa 2 Blade indeholder intet Nyt, hvilket heller ikke er Tilfældet med en Artikel af ham:

66. C. W. lod ikke Noget trykke vedrørende Gadeviser.

„Biser for Almuen“, der findes i „Handels-Efterretninger“ for 1788 Nr. 28, som egentlig kun er en lille Anmeldelse af det fra Efterlægtelseløbet gjorte Forsøg paa at udgive gode Gadeviser, af hvilke Storm fik et Par. I Werlauffs Antegnelser om Holberg, 2 Udg., findes et Par Notitser om Gadeviser (see: Registeret), men disse angaa blot Bisernes Tryk og Salg. Lidt kan der dog maaskee findes paa de anførte Steder, som desuden snart ere læste. Af selve Biserne findes i R. Bibl. endeel, især ældre; men paa Universitetsbibl. maa der være en stor Samling. S. Grundtvig har jagt mig, at han har ordnet en saadan deroppe, og ved Kjøbet af Clausens Samlinger, som yderligere er bleven forøget ved en betydelig Gave, maa Massen være noget saaledes, at der intet andet Sted kan findes en lignende. Alt staaer jo til Din Tjeneste, og det skulde meget glæde mig, om Din smukke Plan kunde realiseres, og det kunde lykkes Dig at sprede noget Lys over dette terra incognita.

Din hengivne Fabricius.

67. [Til Christian Winther.]

Christiania 7. Nov. 1860.

Kjære Professor C. Winther.

Endelig har jeg læst Lorenz Starck med Andagt og rigtig i Roe og Mag, og jeg bringer Dem derfor nu min hjerteligste Tak for den stille, vederqvægende Nydelse, som De ved Deres venlige Gave har forskaffet mig. Jeg finder Fortællingen ypperlig, Charakterfildringen ganske fortræffelig, og Fremstillingen i det hele mesterlig. Der er en Retsfærdighed mod Alt og Alle, en munter Humor, som rigtig gjør

---

67. C. W. satte megen Priis paa Engels Fortælling Lorenz Starck og ønskede at give en ny dansk Oversættelse af den, men kunde ingen Forlægger finde.

En godt. Det er Menneſtet, ſom det gode Menneſte er, ſvagt og feilende, ſom ſelv det gode Menneſte er, men ſandt. Denne lille rolige indre Begivenhed i den venlige, hyggelige, ſunde Familiekreds udvikler ſig ganſke indenfra ud ad af ſelve Charaktererne, og derved bliver Fortællingen ſaa liflig. Og hvad er ikke gamle Starck for en prægtig Figur! og ſaa den gamle, fortræffelige Schlicht, ſom klæder ſig i ſine bedſte Klæder og ſit ny Silkeveſt for at bringe Enken den glade Tidende!

Diſe to Gamle holder jeg meeſt af. De tydſke, iſær de hamburgſke Damer elſker jeg nu overhovedet ikke, og jeg kan derfor ikke rigtig med andre af diſſe Damer end den gamle Madame Starck, der er en elſkørdig gammel Kone, juſt ſom Lorenz Starcks Kone bør og maa være. Sønnen, den unge Hr. Starck ſynes mig temmelig ubetydelig. Man kan ikke rigtig intereſſere ſig for ham. Faderen optager al Intereſſe.

Hermed ſender jeg Dem mit Portrait, og beder Dem af og til at ſee derpaa, for at jeg kan holde mig i Deres venlige Erindring. Jeg kjøbte hos Photographen et Portrait af Dem og forærede det med mit eget til Welhaven, ſom glædede ſig meget derover og ſagde, at det var Portraiterne af hans to kjærefte Venner.

De har da fremdeles vor Bjørnſen hos Dem i Kjøbenhavn, hvor han ſiges at ville udgive nogle Digte, et Epos Arnljot Gellina og noget Andet. Maafkee har De af Bladene ſeet, at han ſøger Stipendium her, men er forkaſtet af Welhaven og de andre Medlemmer af Univerſitetets Collegium. Jeg er ikke heri enig med Welhaven, og jeg har intereſſeret mig ſaa meget og ſaa virkſomt hos mine Venner i den norſke regjerende Regjering, at jeg troer at kunne gjøre ſikker Regning paa, at Bjørnſen dog vil faae et Reifeſtipendium paa 500 Species. Men jeg tager mig vel vare for at lade Welhaven kjende min Underfundighed i denne

Sag. Jeg ynder forresten ikke Personen, og endnu mindre Bladsmøreren Bjørnsen, men paa Digteren sætter jeg Priis.
Deres B. Dunker.

68. **Hr. Professor C. P. Abrahams**, R. af Db. etc.

7de Octbr. 1861.

Kjære Abrahams!

Din lakoniske Billet med Spørgsmaalet om de tvende Indskrifter, besvarede jeg mig selv strax uden Betænkning. Naturligvis stemmer jeg for: „Nordens Folk“, etc. Jeg kan ikke lide Beundringen; denne abstracte leslende Beundring kan ikke reise noget Mindesmærke; nei, Folk — det har Næb og Kløer, Hænder og Fødder, og det kan slæbe Stene sammen og taarne dem op. Og hvorfor gjøre de det? Fordi de føle Beundring; denne Beundring ligger altsaa i Ordet Folk! — Dette er nu min Mening, og det skulde glæde mig, hvis den stemmer med Din.

Silken og Venskab!

Din Christian Winther.

Kan Du bare læse min — halv i Blinde — henkradsede, rædsomme Klo!

69. **Til Digteren Christian Winther.**

27/11 61.

Jeg kan ikke undlade foreløbig med et Par Ord at takke Dem for Deres varme, nydelige, yndige Digt i Anledning af den grønne Bog. En saadan Anerkjendelse fra

68. Taten maa være om en Indskrift til Fodstykket af Dehlenschlägers Statue, der affløredes paa St. Annæ Plads d. 21. Octbr. 1861. Indskriften, af hvilken nu efter Statuens Flytning til Kongens Nytorv kun Nabnet viser sig, mens Resten vender ind imod Theatrets Muur, blev: „Nordiske Mænd og Qvinder satte ham dette Minde“.

en Mand, der er saa stemmeberettiget som De, giver Kraft og fornyet Mod og Styrke, naar Hænderne ellers af Mangel paa Medfølelse vilde nedsynke magtesløse, og de kunne veie hundrede nedrivende Recensioner op. Jeg forbeholder mig ivoirigt senere mundtlig at bevidne Dem min Erkjendtlighed. At De finder et Ungdomsstjær udbredt over den grønne Bog, glæder mig overordentlig, men dog frygter jeg, at De snart vil mærke, at Høstens Toner ogsaa gaae derigjennem. Høstløvet kan jo ogsaa lege med Vaarens Blomsterpragt. Endnu engang Tak for Deres Vers, der ere Udtryk for en ædel Digterhjel, som jeg aldrig skal forglemme.

Deres af Hjertet hengivne E. Hauch.

70. Til Christian Winther.

D. 19de Februar 1862.

Jeg sender hermed den smukke Systsjerne tilbage til Digterens Hjem, men jeg kan ikke sende den uden at lade følge en hjertelig Tak til den gamle, altid ungdomsfriske Digter.

„Som Urterne i Sommerluft
Stærkt kryddre Skov og Dale,
Saa fyldte han med Sangens Duft
Nu alle Borgens Sale.“

Din B. Borgen.

69. Hauchs „Lyriske Digte og Romanzer“ udkom 1861 i grønt Omflag og hjiltes af E. W. med et Digt: „Den grønne Bog. Til E. Hauch“ i „Fædrelandet“ for d. 19. Nov. samme Aar (see „Brogede Blade“ — „Saml. Digt“, X — S. 48).

70. I „Folketalender for Danmark“ 1862 stod „Syv Romanzer“ af E. W. (see „Brogede Blade“ — „Saml. Digt.“ X — S. 155-174: „Berner, et Digt i syv Romanzer“. Det her i Brevet citerede Sted findes S. 159).

71. Hr. Adjunkt Michael Rosing.

Kbh. 4de Mai 1862.

Boghandler P. G. Philipsen har opfordret mig til at samle og udgive en „poetisk Nytaarsgave“ for Aaret 1863. Da jeg nu meget gjerne vilde have nogle Bidrag til min Samling af „Studenten“, hvis Digte jeg læste og nød med stor Glæde, fordi denne „Student“ ikke dreiede Viren efter Andres Roder, men slog Lyrens Strænge til sine egne; saa gif jeg til Hr. Jacob Lund, og han betroede mig da „Studentens“ Navn.

En saa sund og rig poetisk Natur, som Deres forekommer mig at være, kan ligesaa lidt som et sundt Træ lade være at sætte Knopper og springe ud. Det kan ikke være andet; De maa sikkert have mange Blade liggende i Deres Gjemme. Havde De nu Lyst til at sende mig til min Samling nogle — jo flere jo bedre — af disse Blade, saa er jeg vis paa, at det vilde være til Glæde for mig og Mange; thi jeg har hørt Mange være enige med mig om de to Digtsamlinger, De har udgivet. — Viis mig den Godhed, naar Deres Tid tillader det, med et Par Ord at lade mig vide, om jeg tør haabe at faae Bidrag fra Dem. Skulde Deres Svar blive bekræftende, tillader jeg mig at bemærke, at jeg ønskede Manuscriptet tilsendt senest inden Juli Maanedes Udgang. Honoraret, jeg kan tilbyde, er 25 Rd. pr. Ark à 16 Sider, 24 Linier pr. Pag.

Deres ærbødigste Christian Winther.

Bare De nu kan dechiffere min flette Skrift; — mit Syn er saa flet, at jeg næsten skriver i Blinde.

71. M. Rosing havde 1859 paa Jacob Lunds Forlag udgivet to Bind Digte „af en Student“. Under Mærket M. R. findes 13 Digte af ham i C. W. s. Nye Digte af danske Digtere“ 1863.

72. [Til Christian Winther.]

Fredensborg d. 4 Aug. 62.

Høistærede Professor Winther!

Siden De kalder mig „kjære“ og undertegner Dem som den „hengivne“, kan jeg ikke længere modstaae Dem, saameget mindre, som De har faaet min Pone paa Deres Side. Til den fastsatte Tid skal jeg sende Dem noget af mit Liggendefæ (omtrent en halv Snees Sider i Størrelse), hvormed jeg forud beder Dem at tage tiltakke, selv om det ikke i alle Henseender skulde tilfredsstille Dem.

Deres ærbødig hengivne

Fr. Valudan Müller.

NB! Jeg skriver i alle mine Breve „Høistærede“ og „ærbødig“, hvormed jeg blot vil udtrykke min Beredvillighed til at give Enhver den Tre, som ham tilkommer, ligesom jeg ogsaa siger Frøken til enhver ung Pige og De til ethvert selvbevidst Væsen — Altsammen af Ydmyghed og Sagtmodighed.

73. Velbaarne Hr. Professor Chr. A. F. Molbech.

10de Aug. 1862.

Kjære Professor Molbech!

De kan være overbeviist om, at det ikke er uden bitter Følelse, at jeg sender dette prægtige Digt tilbage. Jeg tør ikke lade det trykke hverken for Deres egen eller for min Skyld. Digtet er baade skjønt og sandt og Formen saa fulbendt som muligt. Hverken fra den æsthetiske eller den ethiske Side er der, efter min Mening, Noget at indvende derimod. Naar man vilde være streng, kunde man maaskee

72. I „Nye Digte af danske Digttere“ findes fra Fr. Valudan Müllers Haand: „Pygmalion“.

73. Molbechs Digt „Frederiksborg“ blev trykt i Maanedsskriftet „Det 19. Aarhundrede“, Nov. 1874. I „Nye Digte af danske Digttere“ findes intet Bidrag af Molbech.

paastaae, at Chr. 4de just ikke burde optræde som Censor morum. Men det har intet at betyde; han har Lov til at være vred over det Slette, ligesaa vel som vi Andre. Men betragtet fra den juridiske Side er det desværre ikke tilraadeligt, at Digtet bliver offentliggjort, — i det Mindste ikke endnu. Det vil for Diebliffet ikke kunne trykkes uden Fare baade for Dem og for Udgiveren, derom er jeg fuldkommen overbevist, og det er af den — og alene af den Grund, jeg tilbagefender Manuscriptet.

Men — da jeg, som sagt, uhyre nødtigt vilde savne Dem, Hr. Professor! i den paatænte Bog, saa opgiver jeg ikke Haabet. Jeg kan ikke troe, at De vil nægte mig og mine Læsere en Stjært af den Rigdom, som De ganske utvivlsomt maa have liggende, og jeg fornøyer derfor min Anmodning til Dem om et Bidrag. Skulde det være Dem ubequemt strax at sǵie mig heri, saa vilde det endnu være god Tid, naar jeg kunde modtage, hvad De vil give mig, ved denne Maanedes Slutning.

Kald nu ikke min kloge Forsigtighed „Busillanimitet“, og bliv ikke vred paa mig, for hvad jeg har gjort, men vær god imod mig.

Lev vel! Deres ærb. forb.

Christian Winther.

74. [Til Christian Winther.]

Paletten 5 Septbr. 1862.

Buffet rigtig modtaget.

Birkningen vil ikke udeblive.

Malerier, ringe Dmsætning.

Fonds lave. Stemningen trykket.

Hilsner. Stort Oplag. Haab fast, men stille.

Deres Const. Hansen.

74. „Paletten“ er Constantin Hansens Sted i Villaquarteren. — „Puffer“ d. e. Indbydelsen.

75. Hr. Professor H. C. Andersen, N. af Db., Dbmd. pp.

16de November 1862.

Med megen Glæde har jeg modtaget og i Samlingen optaget de Digte, som De har været saa venlig at sende mig fra Montreux og fra Cartagena. Men hvad der gjør mig ondt, det er, at et nydeligt Vers, som De havde sendt i et Brev til Scharff, og som han lod mig læse, kom altfor seent til at kunne medtages; Bogen var alt dengang næsten udsat og færdig. — Hvis jeg var Deres Fader eller Deres Moder vilde jeg rigtignok føle nogen Ængstelse ved at vide Dem histnede mellem disse fortløiede, stridhaarede Gitanos; man kan aldrig være sikker paa, hvad et saadant ungt Menneske, som De, kunde falde paa?

Om Politik siger jeg Intet; Alt af den Art seer De i Bladene. Om Mennesker? jeg seer næsten Ingen; den Æneste, jeg dagligt besøger, er Gjørdwad, det vil sige Fædrelandet, og han kan altsaa ogsaa henregnes til Rubriken Politik. Theatret nyder ikke Æren af mit Besøg; det forekommer mig som en Død; det staaer for mig som et Mindesmærke. — — —

Nu lev vel! Mange venlige Hilsener fra min Kone og min Datter. Vi haabe Alle, at De lever vel og digter som sædvanligt!

Deres hengivne

Christian Winther.

Disse Spanierinder skulle have saadanne overmaade bitte smaa Fødder; er det sandt? og er det virkelig saa, at de bære en Dolk i Strømpebaandet?

---

75. H. C. Andersens Bidrag til „Nye Digte af danske Digtere“ ere „Brev til Christian Winther“ og „I Cartagena“. — En Dolk i Strømpebaandet. Dette Træk er anvendt i E. W.s Fortælling „Et Vendepunkt“ 1876.

---

76. Velb. Hr. Professor H. C. Andersen, R. af Db.,
Dbmd. etc. etc.

1ste Febr. 1863.

Kjære Professor Andersen! Der ligger nu paa mit Bord fem Ansøgninger om det Ankerfste Reifestipendium.

Ansøgerne ere: 1) Fr. Paludan-Müller, 2) Brosbøll, 3) Kaalund, 4) D. C. Lund og 5) C. Andersen. Til denne giver jeg min Stemme ved Valget, og jeg haaber, at han ogsaa vil erholde Deres Votum. — For Enhver, der blot med lidt Opmærksomhed har læst det Ankerfste Testament og Bestemmelserne for Legatets Uddeling, vil det blive klart som Dagen, at Stifteren selv ene og alene har tænkt sig yngre Talenter, der skulde gives Leilighed til „Dannelse og Udvikling“, som Testamentets Ord lyde. Der tales ikke et Ord om at skaffe ældre Mænd deres Kræfter igjen ved Badereiser; der tales ikke om at belønne Fortjenester. Er nu dette Stifterens Mening, — og der kan ikke fornøftigviis tænkes nogen anden, — saa kan hverken Paludan-Müller eller Brosbøll nogensinde komme i Betragtning ved Valget. Begge ere de ikke længer unge, og have Begge — især den Sidstnævnte — udgivet en stor Række af Skrifter, og man maa da nødvendigviis forudsætte, at deres Talent allerede forlængst maa have naaet den Grad af Udvikling og Dannelse, som det kan naae. Thi det er, som sagt, en grov Misforstaaelse af Testators Mening, og et Misbrug af Legatet, naar dette gives til gamle, fuldfærdige Poeter, — et Misbrug, som jeg hverken vil eller kan gjøre mig skyldig i. — Hvad nu endelig Kaalund og D. C. Lund angaaer, da synes det mig dog at ville være et altfor stærkt Stykke at sætte Nogen af dem over C. Andersen; ikke at tale om, at Kaalund alt er over de 40 A. —

---

76. See „Breve fra H. C. Andersen“, Nr. 343; „Breve til H. C. A.“, Nr. 276, og „Breve fra H. C. A.“, Nr. 344. — Af Carl Andersen udkom mod Slutningen af 1862 „Tonens Veie“. Han fik det Ankerfste Legat 1863.

C. Andersen bliver altsaa efter min Overbeviisning den af de fem Ansøgere, som — naar Ket skal være — bør have Legatet. Han blev ifjor tilfidesat for K. Arengen; men han har hævnnet sig ved i Aar at udgive et smukt Arbeide, der tydeligt lægger for Dagen, at han er i Fremgang; og denne Fremstriden burde der hjælpes paa. — — Maaskee kommer De hjem før Valgdagen; men skulde dette ikke blive Tilfældet, saa glem endelig ikke at sende Deres Botum enten til mig eller til en anden Ven. Det vilde være mig smerteligt, hvis vi ikke denne Gang bleve enige; thi jeg maatte da udtræde af Comiteen. Men i dette Tilfælde vilde jeg da ogsaa offentlig gjøre Folk Rede for min Udtrædelse, for Grunden dertil, og oplyse Publikum om, hvorledes det Ankerste Legat blev uddeelt. — Prof. Kung har atter indsendt Ansøgning; men jeg troer dog, at man er saa retfærdig og fornuftig atter at lade ham falde. — Med Hensyn til Baludan-Müller kan jeg — entre nous — sige Dem, at Man har henviist ham til os, for, naar han ikke gaaer igjennem, at have en Grund til andetstedsfra at forskaffe ham Penge til Badereise. — Saa! —

Vi leve her som sædvanligt, „so fein bürgerlich, eben leidlig dumm!“ Her ligger en Bog og et lille-bitte Honorar til Dem; at Honoraret er saa lille, er Deres egen Skyld. Jeg havde med Glæde optaget hver Linie, De vilde have sendt mig. Det sidste yndige lille Vers om Zigeunerinden, kom desværre forsilde. — — — Fra min Kone og Datter de venligste Hilsener til Dem ved

Deres hengivne Christian Winther.

77. S. T. Hr. Boghandler Joh. Dahl.

28de Marts 1863.

Kjære Johan Dahl!

For gammelt Benskabs Skyld er jeg overbeviist om, at Du ikke vil nægte mig en lille Haandsrækning. Sagen er denne:

Edvard Colbjørnsen, som døde i Begyndelsen af dette Aarhundrede, efterlod sig en meget stor og udvalgt Bog-samling. Sønnen, som han ogsaa efterlod sig, og som ikke havde Brug for disse mange Bøger, forærede dem til Frederik VI, og denne gav dem til det af ham i 1811 stiftede Universitet i Christiania. Tilfældigviis kom jeg, som Discipel i Nykjøbing Skole (paa Falster), til at være behjælpelig ved dette Bibliotheks Ordning, Indpakning og Affendelse. Jeg kjender især den italienske Afdeling godt, da jeg alt dengang interesserede mig saare meget for italienske Bøger. I denne Afdeling findes der flere Udgaver af Ariosto's Orlando furioso, blandt hvilke een i stor Qvart med Robbere. Hav den Godhed at umage Dig op i Universitets-Bibliotheket, lad Dig denne Udgave forevise; og tag en nøiagtig og omstændelig Affskrift af dens Titel med Udgiverens Navn (hvis det findes), Trykkested og Aarstal, kort, alle saadanne Signalements, ved Hjælp af hvilke jeg maaskee hos en Antiquar i Florents, Turin, Venedig eller andetsteds kunde være saa heldig at erholde et Exemplar deraf. Det vilde være mig til stor Trøst og Glæde; thi min Blindhed er allerede kommet til et saadant Stadium, at jeg kun kan læse den største Corpus og dette endda kun med en skarp Loupe.

Jeg veed, at Du ikke vredes over den Uleilighed jeg herved forarsager Dig, og glæder mig til ved samme Leilighed at faae et Par Ord fra Din Haand. Men skriv endelig med store Bogstaver og en bred Pen; ellers kan jeg ikke selv læse det.

Med de venligste Hilsener til Din Hustru forbliver jeg Din hengivne, taknemlige

Christian Winther.

Du seer, hvor slet min Skrift er; bare Du nu kan dechiffere den.

78. [Til Christian Winther.]

[Christiania.] 9 Apr. 1863.

Kjære Christian Winther.

Gud velsigne Dem for Deres kjære, venlige Brev. Jeg veed, hvor liden Lyft De har til at skrive Breve og hvor besværligt det er for Dem at skrive manu propria, og jeg veed derfor ogsaa at sætte den rette Priis paa et Brev, og dertil et faa langt, fra Dem. Tak for at De erindrer mig med Venskab og gjerne vilde see mig i Danmark. Gud give, jeg kunde komme, Gud give, De kunde riste de rette ramme Runer, koge den Seid og læse den Galdr, der kunde bringe mig til at komme. Men af, desværre, paa mig bide ikke hverken Runer eller Seid eller Galder. Jeg lider i den Grad af nerveus Svækkelse, at jeg ikke kan tænke paa noget Besøg i Danmark. Jeg er ganske usikkert for det menneskelige Selvskab, knarvurren, bizar, ubehagelig og kjedelig. Bliver det saaledes ved, saa skjuler jeg mig og mine Lidelser for alle, især for dem, som jeg holder af, indtil jeg en vakker Dag findes død bag mit Skriverbord eller i Rettens Stranke. Men sender Gud mig endnu engang en Sommer, hvori jeg har saavidt Kræfter, at jeg formaaer at udholde Venners Omgivelse, da kommer jeg strax til Danmark, og strax til Dem. Altsaa, jeer De, kjære, gode Chr. Winther! derfor hjælpe ikke Deres Runer, Seid og Galder; thi disse Medicamenter have kun Magt over Sindet, og det er ikke der, jeg har min Skade. Skaden sidder mig i Ryggen, i Nerverne og mod dem nytter det hverken Hr. Beder eller Hr.

---

78. Hvad her siges om et mandhaftigt Strid af den danske Regjering sigter vistnok til Kundgjørelsen af 30. Marts 1863 angaaende Holsteens Stilling. — Dr. Rosenbergs Anmeldelse af „Sigurd Slembe“ stod i „Danst Maanedsskrift“, 1863, I, S. 76 ff. — I „Intelligensblade“ 1843, Nr. 22-23 (Prof. Estr., VII, S. 303), findes J. L. Heibergs Dmtale af Fr. Palmes „Drkenens Søn“. — Om Dunkers Strid med „Fædrelandet“ see dette Blads Nr. 38 og 39, 53 og 71, 1863.

Christian, hvor kyndige og mægtige de end ere, at kaste Muner over Spange.

— — — Endelig har da nu den danske Regjering gjort et mandhaftigt Skridt fremad til at give Keiseren eller Fanden, hvad hans er, og selv at beholde for Danmark, hvad Danmarks er. Hurra! Vare den nu har gjort Tingen tilgavn og ingen Smaaapudserier af Accordering har i Baghaand. Her have rigtignok kloge Folk endnu nogen Frygt i denne Henseende, men jeg vil haabe, den er ugrundet. — — —

Eders Doctor Rosenberg har fraskrevet sig al min Vævaagenhed ved sin Andvares Ring og sin Anmeldelse af Sigurd Slembe. — — — Hans philosophist kristelige Snak om Sigurd Slembe kan gjerne paa sin Maade være baade sandt og rigtigt, men et Digts Værd kommer dog alene an paa Behandlingen og ikke paa dets Philosophie. Ak! denne Philosophie! Men man kan ikke undre sig over, at den kan forvende Forstanden paa Dr. Rosenberg, naar den kunde bringe J. L. Heiberg til at skrive, hvad han har skrevet om Orkenens Søn. — Gud stee Lov, De, kjære Chr. Winther, har aldrig befattet Dem med Philosophie eller andre Surrogater for Poesien, derfor har De ogsaa altid været og er en ægte, sand Digter!

Men De burde dog læse Sigurd Slembe. Der er unegtelig store Fremskridt. Vistnok har Bjørnsen været langt fra at magte den Opgave, han har sat sig, men man kan nok sige: tamen est laudanda voluntas.

De har vistnok seet, at jeg har været i Klammerie med vor fælles Ven Fædrelandets Redaction angaaende min Forestilling til vor Regjering om Jurypæsenet og H. Hages Kritik derover i Fædrelandet. Det har ikke faldet Fædrelandet ind, at det var muligt, at man i Danmark kunde faae noget at vide af mig, medens jeg i al Ustykldighed har været og fremdeles er af den Mening, at det var af synderlig Nytte for de Danske baade Jurister og Lovgivere at

høre paa og vel overveie, hvad jeg kunde have at sige dem i denne Materie. Brutaliteten og Terrorismen er dog altid den herskende Magt ikke alene i Politiken i streng Forstand, men i alle Ting, Retspleie, Kunst, Poesie. Naar man i Retspleien vil gjøre noget andet end synge det overfladiske Mode-Likum-Larum om Juryvæsenets Fortræffelighed, naar man vil drøfte Sagen fra Retspleiens eget Standpunct, saa luffer man sine Øren mod Kyndigheden og Erfaringen, medens man looprifer ethvert Fæ, der istemmer det almindelige Barneffraal. I denne vor jammerlige, fattige, gudsforladte Overgangstid skal alting nivelleres, alting tjene til Middel for at gjøre det muligt for Rabulisterne og Votofagerne i alle Fag at gjøre sig gjældende ved Ekstraal og Spectakel istedetfor ved Arbeide og det aristokratistiske Genie. Derfor skal Poesien være Philosophie, Statsoeconomie, Politik, derfor skal den criminelle Retspleie være en Opdragelsesanstalt for Folket, en Tjenestepige for andre Diemed end sit eget. Snart kommer man vel ogsaa til at forlange af Lægerne, at de skulle foreskrive de Medicamenter, hvis Frembringelse kan befordre Nationaloeconomien og hvis Nydelse kan være behagelig for Vaagefonerne, der skulle sidde ved de Syges Senge, istedetfor de Medicamenter, der passe paa Sygdommen og kunne hæve den.

Hils Fruen, Ida, Henry og Monrads.

Deres B. Dunter.

79. Hr. Professor Const. Hansen.

1ste Aug. 1863.

Kjære Hansen!

Nei, det gaaer aldrig an! — Om Forladelse! jeg maa dog først tale lidt om mig selv: Efter min Kones Afreise

79. „Dette med X“, „Æresviinsbilledet“ osv.; Talen er om den kort efter paa den Gyldendalske Boghandels Forlag udkomne „A. B. C. af C. W. og Const. Hansen“. — C. H. s store Billede

herfra og hendes Besøttelse paa Lappen i Helsingør, hvor hun har i Sinde, om Gud vil, at skaffe sig lidt Kræfter, som hun i høi Grad mangler, har jeg haat saa meget at bestille, at jeg ikke har kunnet faae mig selv til at besøge Dem eller Andre. Dette vil være endnu i nogle Dage; saa skal De ikke være sikker for mig noget Dieblif!

Men det var nu dette med K!

Keresviinsbilledet er meget moersomt og Berset hellerikke aldeles forkasteligt. Men selv om begge Dele mishagede os Begge, saa maae de dog blive staaende, thi Arket er sat, trykt, Correcturen er læst. Dertil kommer, at det forekommer mig umuligt at gjøre et for Børn passende Vers om den sokratiske, huuslige Scene. Hvor er det muligt at gjøre dette forstaaeligt og moersomt for s m a a Børn? Bittigheden, Pointen i Historien (Torden, Lynild og Regn) vilde ikke kunne faae Plads i de fire korte Liniers snevre Rum. Og Moralen? Nei, min bedsteste Constantin Hansen! det gaer ikke an! — Det er allerede galt nok med Elephanten, hvortil Berset nu passer som — jeg veed ikke hvad! — Bliv nu ikke vred over, at jeg er blevet saa forstrækket; men dette forekom mig saa forstrækkeligt. Vi maae holde os til Keresvinen.

Min velsignede, søde Gustru er, som sagt, i Helsingør for at bruge de gode, kolde Søbade; men de kolde Dage have nok været altfor friske for hende. Jeg maatte besøge hende i Ondags, deels fordi jeg længtes efter hende, deels for at blive 67 Aar gammel. Nu er det overstaaet, og jeg vandrer trøstigt i det 68de. —

De er flittig? Altjaa venter jeg at blive uhyre overrasket ved at see den Fremgang, det store Billede har gjort, siden jeg sidst faae det. Men bliver jeg ikke overrasket, skal

---

er det bekyndte, der forestiller Folkethingsalen med den grundlovgivende Rigsforamlings Medlemmer. — I den riges ministeren var D. Lehmann, der jævnlig besøgte C. P.s Atelier.

jeg desuagtet dog ikke kaste Dem Horace Bernet i Næsen. Det vil jeg overlade til Indenrigsministeren, der jo naturligvis forstaaer den Ting bedre end baade De og jeg. —

Fra Fru Monrad havde jeg igaar et høift elskværdigt Brev. Ogsaa hun lider af den unaturlige Kulde paa Den i Besterhavet, hvor hun vilde hente Sundhed og Kræfter.

Dg saa Polen? og saa Danmark? og saa den flesvigste Stænderforsamling?

Men Keresvinen maae vi holde os til! Lev vel! De er eet af de elskværdigste Mennesker, jeg kjender!

Christian Winther.

80. Fru Geheimeraadinde Em. Monrad.

5te Aug. 1863.

Da jeg d. 30te Juli kom hjem fra Helsingør, hvor jeg Dagen forud var seilet hen, — — —, fandt jeg om Aftenen paa mit Bord Dit saa elskværdige Brev, hvilket jeg læste med inderlig Taknemlighed, men ogsaa med Undseelse og ydmyg Sønderknuselse. Dg saa var Dit Brev tillige som gloende Kul paa mit Hoved! Dog skylde jeg mig selv at sige Dig, at jeg ingenlunde glemte d. 21de; jeg tænkte paa Dig, og, hvis Du sætter lidt Pris paa min Stemning for Dig, saa tør jeg nok troe, at Du kunde være ret vel tjent med mine Tanker. — Tak for al Din Godhed imod mig; Gud give, jeg ret fortjente den! — — —

Julie sidder da i Helsingør og bruger de kolde Bølger fra Rattegat istedetfor Dr. Hornemann og Løve-Apotheket. Hun maa og skal have de Kræfter igjen, som den sidste

---

80. „Efterladte Digte af Emil Aarestrup“, udg. ved E. W. og F. F. Liebenberg, udkom 1863. — E. W.s Bidrag til Folkekalenderen for 1864 var „Genrebilleder“ („Brogede Blade“, „Saml. Digt.“ X, S. 175-288). — Den græske Deputation var her i Anledning af Kong Georgs Thronbestigelse.

Vinters unaturlige Levemaade tilbeels har berøvet hende; hvis ikke, saa gyser jeg for den kommende Vinter.

Der er nu begyndt paa Trykningen af Emil Aarstrups efterladte Digte. Bogen bliver omtrent 25 Art stor, og jeg haaber, at det gode Publikum vil faae Fornøielse af den. En heel Deel sippede Næser ville formodentlig nok rympe; men, som Du veed, rører Sligt mig ikke meget. — Tillige kan jeg faae den Fornøielse at sende Fru Aarstrup et efter Omstændighederne ikke ubetydeligt Honorar. — Jeg har oversat et Udvalg af Eventyr af Tusind og een Nat, som udkommer til Efteraaret; Const. Hansen og jeg udgive en ABC; og til Folketalendareren leverer jeg et Bidrag. — — —

Biskop Grundtvig gaaer omkring i Staden i en Art af Maastraddragt, en lang sort Talar af Fløiel og en do. broderet grøn Hue, ikke at tale om det lange og brede, kirkefaderlige Skjæg. Da den græske Deputation var her, viiste han sig paa Langelinie, hvor det danske Folk nysgjerrigt løb efter ham, i den Tanke, at det var den gamle Kanaris. Const. Hansen saae ham i dette Optog. — Jeg synes ikke godt om det; men det passer jo vel til det Dvrige! — Som der fortælles, ville alle Præster af hans Parti paa hans Fødselsdag d. 8de Septbr. iaar samles til et privat Kirkemøde, naturligtviis til Gæ for deres Dalai-Lama. —

Nu lev vel! Tilgiv, at mit Brev er saa elendigt, som det er; jeg kunde ikke noget Bedre! — — —

Din altid hengivne og taknemlige Svoger
Christian Winther.

Mit Sinds Barometer staaer paa „flet Veir“.

81. Hr. Prof. Const. Hansen.

26de Aug. 1863.

Kjære Hansen!

Tak for det elskværdige Brev! Og nu først og fremmest en hjertelig Lykønskning til Dem og Deres Frue og de bedste Ønsker for den nysankomne danske Borgerinde. Gud give Dem Glæde af hende, og hende selv Glæde ved Livet!

Jeg sidder og undrer mig noget uhyre over mig selv, at jeg ikke har opsat at besvare Deres Brev; det er ellers altid min stygge Bane; jeg er Opsættelsen i egen Person. Men den glædelige Efterretning, Deres Brev bragte, gjorde mig strax saa opsat paa at svare, saa jeg reent glemte at opsætte det. Ak — ak! jeg er træg og doven, det veed jeg altfor godt, og erkjender det for lang Tid siden. Men hvad hjælper saa en saadan Erkjendelse? Det er det første Skridt til Omvendelse. Man siger: „C'est le premier pas, qui coute“, — dette har ikke kostet mig ret meget, derved er det ogsaa blevet. Omvendelsen udebliver. Gud! hvor jeg godt kunde trives i Japan! (vid. Fædrelandets Feuilleton) —

Jeg gratulerer Dem til, at de 27 Klodse ikke længer tynde paa Deres Hjerte. Selv føler jeg mig lettet ved denne Bevidsthed; thi jeg, som har forført Dem til dette tids-spildende og lidet fordeeltige Arbeide, har længe gaaet og lidt af en ond Samvittigheds Bid. — Gjør mig nu endelig den Tjeneste, med Hensyn til Titelbladet, uden Omsvøb, freidigt og determineret at sige til Cancelliraad Hegel om-trent saaledes: „Dette, min Herre! er et Extrablad, som ikke oprindeligt var med i Contracten; jeg vil (De skal sige vil) have saa og saa meget derfor! Punctum.“ Gjør nu, som jeg siger, ædle Constantin! det vil De bestemt have godt af, ikke blot i dette Tilfælde, men ogsaa i Fremtiden,

---

81. I „Fædrelandets“ Feuilleton“, d. 25. Aug. 1863, fortæltes om de rige Japaneseres Lediggang og Træghed. — „De 27 Klodse“ — til Billederne i ABCbogen.

naar De een Gang har seet, at saadan skal de have det, disse Forlæggere.

Det er ret kjedeligt, at Frydenlund (hvor Struensee nok frydede sig) ikke ligger nærmere ved Helsingør og Bappen; De vilde da vist ikke forglemme at glæde min søde Hustru med et Besøg, og at det vilde glæde hende usigeligt, det veed De godt. — — —

Deres hengivne Christian Winther.

82. Velb. Hr. Professor Constantin Hansen.

28de Febr. 1864.

Kjære Const. Hansen!

Tro ikke, at jeg vover at skrive Trøstebreve. Tro ikke, at jeg gjør Fordring paa at være aandrig og ved aandrige Ord at kunne adsprede mine Venners Sorg eller dulme deres Smerte. Jeg formaaer ikke andet, end jævnt, ligefrem at sige Dem, at vi holde af Dem, at vi ere Dem inderligt taknemlige for det Venstah, De viser os, og at altsaa Deres Sorg ogsaa maa blive vor. Desuden veed jeg jo nok, at De kjender den rette Wei til den rette Trøst. Og foruden denne, hvilken Støtte og Husvælelse har De ikke i al den Kjærlighed, der omringer Dem! og foruden denne, hvilket fyldigt og rigt indre Liv lever De ikke, De, som er en sand Digter baade med Pensel og Plecter!

Vi læste igaar Aftes med Henrykkelse Deres fuldenbt skjønne og grandiose Digt, og takke Dem inderligt derfor, og sende Dem en hjertelig og veemodig Hilsen.

Altid Deres hengivne Christian Winther.

82. Const. Hansen havde mistet et lille Barn. — I „Fædrelandet“ 1864, Nr. 49, læstes et Digt af C. H.: „Danmark! skal nu i din Øggefkygge“ osv., der blev optaget i C. W. S. „Nye Digtinger af danske Forfattere“ 1868, S. 180.

83. *Fru Emilie Monrad.*

18de Aug. 1864.

Kjære Fru Monrad!

Jeg har egentlig opsat at besvare Dit venlige Brev dat. Skjelstrupgaard i Lollands Nørreherred, Rjøbeløv Sogn, Besterbo, fordi jeg ikke var Menneſke for at vide, hvorledes jeg nu ſkulde titulere Dig. Nu maa Du imidlertid, til jeg ſaaer bedre Kundſkab, nøies med „Fruen“. Tak for Brevet! — — — Ogſaa tuſind Tak for Dit Indbydelse til Søndag; men jeg kan ikke lyde Dit Kald. Saa latterligt ſom det maaffee med Rette kan forekomme Dig — og det forekommer mig ſelv comiff — ſaa maa jeg dog ſige det: jeg har ikke Tid. Jeg har paataget mig, deſværre! et Arbeide, ſom ſkal være færdigt til en beſteemt Tid; og da jeg nu er født doven, og har været doven alle mine Dage, ſaa kan Du nok begribe, at det kniber haardt. Min Dovenſkab er jo ogſaa Grunden til at jeg ikke er blevet til Noget i denne Verden; jeg er jo ikke engang N. af Dv. Du maa ikke ſige til mig: ſee til Monrad! thi en ſaadan Mand, ſom den, Du har, finder man ikke let Mage til (undtagen Dig ſelv). Skjøndt han er nok ſaa be- og overlæſet med Arbeide, ſaa er han iſtand til baade at erindre og iagttage Alt andet udenforliggende indtil det mindſte Detail. Jeg tænker ſaa tidt paa, hvor deilig det maa være i Paradis, hvis det er ſandt, hvad man vil ſige, at man ikke beſtiller Noget der. Men det kan ſagtens ikke nytte mig noget, jeg kommer der vel ikke, men bliver vel henſat et Sted, hvor man netop ſkal arbeide tilgavnſ. Det bliver ailtſaa infernum meum, my hell, el mio inferno, mon enfer, il mio inferno, meine — nei, det er dog for galt, mig ſynes, at det er en Synd og Skam endogſaa mod Høvede at benævne det paa Tydſk! *salva venia.* —

83. Ministeriet Monrad var gaaet af i Juli 1864. — Det Arbeide, ſom E. W. havde under Hænder, var „Danſk Lyrik, 1800-1864“.

Fra Julie har jeg mange Hilsener til Dig. Hun er i Hellebæk med Ida. — — —

Apropos, Du vil i det Mindste af Ovenstaaende see, at jeg er ligesaa stærkt i Sprogene, som Jakob v. Lybo.

— — — Vær ikke vred paa mig for dette urøvlagtige Brev og lad det ikke jage mig ud af Din Gunst og Begaagenhed.

Hils Monrad og alle sex Børn hjerteligt fra Din hengivne Svoger
Christian Winther.

Vare Du kan læse en blind Mands Skrift; eller maastee er det ret godt for mig, hvis Du ikke kan.

84. [Til Christian Winther.]

Hummeltoste, d. 20. August 1864.

Ikke havde jeg tænkt, kjære Christian Winther! at det at gaae ned fra 1ste Klasse Nr. 4 til 2den Klasse Nr. 1 skulde have saa stor Virkning, at det kunde forsinke Dit kjære Brevs Komme. Biskoppen er perennerende; iøvrigt er jeg altid inderlig godt fornøiet med „Frue“. Tak for Din Lovtale over Monrad! Var det Dit Spøg, tager jeg det dog i Alvor. I denne Tid har jeg især Leilighed til at beundre ham; for hans Skyld kan jeg tie i denne paaagtige Tid. Men det, Du siger om Dig selv, antager jeg for Spøg; thi Du mistvovler vel aldrig om det danske Sprogs Liv, et Liv, som Du ved Dine Digte har næret. Hvor mange Tusinder have ikke sunget Dine Sange og faaet inderlig Kjærlighed til Modersmaalet ved dem! Troer Du, at slikt viffes ud, fordi der begaaes en Volds handling mod Landet? Nei, Kjærlighed til vort eget Sprog vil nu, netop nu, blusse op hos alle virkelige Danske, og saa seer man saa klart de blege, matte Cosmopoliter. Hvor det er underligt at tænke sig: Folk, der ikke elste sit eget Lands Børn, skulde elste hele Verdens. Men — lascio la politica, parlo d'altra cosa!

— — — Tante Martha er 80 Aar og er den deiligste

Matrone, jeg har seet i den Alder. Jeg glemmer aldrig hendes Udtryk. Det, der blomstrer i hende, har Din Fader faaet. Det er deiligt at see, hvor udbødelig en Mand's Virksomhed kan være. Jeg saae hans Grav, da jeg var i Maribo. — — —

Din Svigerinde Emilie.

85. *Fru Emilie Monrad.*

24de Aug. 1864.

Tilgiv, min kjære Svigerinde! at jeg kommer endnu engang med et Par Ord.

Naar jeg siger saadan Noget, som det, jeg har udtalt om Monrad, saa er det alvorligt meent, det er min Overbeviisning og jeg troer derpaa; ellers vilde jeg tie stille.

Men hvad jeg har sagt om mig selv, er ikke mindre alvorligt og ikke mindre sandt. Jeg har været og er, hvad man kalder doven, jeg har altid forsømt at bruge de Evner, der ere mig betroede; men i hvilken enorme Grad dette er Tilfældet, veed Ingen uden jeg selv, og jeg skal nok vare mig for at fortælle det.

Men naar jeg beklager, at jeg „ikke engang er blevet R. af Db.“, saa er dette rigtignok kun Spøg; thi det er en Ting, jeg aldrig har ønsket. Poul Møller lader en Mand sige:

„Heltens Kors i Sløife
Var aldrig min Attraa,“

og dette er, efter min Mening, det rette Udtryk; thi at slaae en gammel, frumbøiet Skraver i et Comptoir, en fredfommelig Prædikant, en Gøgler eller en Verfemager til Ribdere, forekommer mig yderst latterligt og comist. Gjør

---

85. „Heltens Kors i Sløife“ osv. see „Kunstneren mellem Dyrørerne“, P. M.s „Efterl. Skrifter i Udvalg“, I, S. 122. — I shall not look &c., „Hamlet“, 1. Act's 2. Scene.

man derimod en Soldat, der med Intelligents har opfyldt sin Pligt at være tapper, til Ridder, og smykker man ham med en Orden, saa er den Ting i sin Orden. Jeg haaber forresten, at Du troer, at jeg ikke her taler som Ræven om Rønnebærrerne.

Hvilket Sommerveir! Kulde, Storm og Regn. Jeg er aldeles fortviolet over at vide Julie histnede i Hellebæk i en Bolig, som alene var taalelig i en meget varm Sommer. — — —

Ja, min Stedfader var tilvisse en god Sædmand, han havde ogsaa Noget at udsaae og gjorde det vist med den rette Glæde:

I shall not look upon his like again!

Venligst Hilsen til alle Dine fra din hengivne Svoger
Christian Winther.

86. Hr. Professor Conf. Hansen.

19de April 1865.

Evviva! — Fra min Hustru og mig sendes den unge Danneqvinde det venligste Velkommen! og til hendes Forældre de bedste og hjærligste Ønsker. Hun er en Vaarblomst, hun kom tilligemed de første Solstraaer og første Violer; gib det maa spaae hende et sødt velsignet og mildt Veir paa hendes Vandring her i Dalen.

Min Kone er endnu ikke kommet til Kræfter; nu jætter jeg mit Haab til Sommerens Varme.

Paa Udstillingen har jeg endnu ikke været. Hvad skal jeg der? jeg kan jo ikke see! Man har sagt mig, at der er saa Berter, men, som sædvanligt, en stor Mengde, om hvilken der kan siges, som Virgil et Sted i Helvede siger til Dante: „Non ragioniamo di loro, ma guarda e passa!“

---

86. Det anførte Sted af Dantes Helvede (III, 51) lyder saaledes i Molbechs Oversættelse: „Tal ei om dem, se blot, og lad os gaae!“

Det varer vist ikke ret længe, inden jeg vover at sende Dem et „Buf“.

Med Tanker sønderrevne,
 Med sønderrevet Aand
 Blev disse Ord nu skrevne
 Af en værkbrudnen Haand,
 thi jeg har saadan Gigt i min høire Haand, at jeg neppe
 kan holde paa Penneskæftet. Lev vel!

Deres hengivne Christian Winther.

87. [Til Christian Winther.]

Citadelsveien, d. 19de Juni 1865.

Høistærede!

Jeg gjerne vil til Takke tage,
 Jeg attraaer ingen pragtfuld Smaus,
 Jeg trænger ei til lækker Kage,
 Til Ditters- eller Trøffelsaus. —

Jeg blot ved Dagen maa beklage,
 At Kløffen ser jeg maa derfra,
 Thi saa jeg til min Sorg og Plage
 Skal Liv af Candidater ta-

ge. Deres forbindtligst hengivne
 C. Holten.

88. Al illustrissimo Signore, Padrone ornatissimo,
 il Sr Professore Const. Hansen.

Il 4 d'Ottobre 1865.

Se Vossignoria illustrissima vorrebbe farci l'onore della sua cara presenza a pranzo, Venerdì il 6to del

87. Her sigtes til det Sted i 2. Act af „Røverborgen“, hvor Aimar svarer Birgitte: „Jeg gjerne vil til Takke tage, jeg har slet intet Arbeid havt. Jeg trænger ei til Eggeflage, kun til en Draabe Bruefast.“

Mese, alle quattro ore, ne prenderemo grandissima soddisfazione.

La mia consorte alfine è ritornata dalla Svezia, son già otto giorni fa.

Il di Lei umilissimo ed ubbidientissimo servo e fidele amico
Christian Winther.

89. Prof. Christian Winther.

D. 5 Nbr. 1865.

„Jeg kunde slet ikke sove
For Rattergalens Røst“ —

Chr. Winther.

Ja, kjæreste Christian Winther! Det er næsten ordret sandt; Dine Harpetoner fulgte mig dybt i Natten og blandede sig i mine Drømme. De første to Afdelinger var mig som et aandigt Fyrværkeri med en dunkel elegisk Baggrund, og rørte mig ofte meget dybt, som, til Exempel, „I Skumringen“, og jeg kunde ikke lade være at trykke Bladet til min Mund; — at jeg ikke blev følesløs ved at see mit lille Navn blandt saa megen Glæde, som aldrig vil udslukkes, kan Du vel begribe, og jeg takker Dig!

Og nu „Bernier“! Basta così! Jeg siger ikke et Ord. — „Genrebilleder“ indeslutte i en phantastisk Ramme en saadan Rigdom af delige Sange, at dette Afsnit vil blive en sand Guldgrube for vore Componister, — og endelig slutter Du med „Nisens Juleaften“ som atter vidner om Din uudtømmelige Kraft, Humor og Friskhed.

Der er ikke en Nynke i hele Bogen; Tak for Din herlige Gave!

Din Ludv. Bødtcher.

89. „Jeg kunde slet ikke sove“ osv., Begyndelsen af Digtet „Længsel“ („Saml. Digt.“, I, S. 196). — Gaven er E. W.s „Brogede Blade“ („Saml. Digt.“, X), hvori et Digt af E. W. til Svar paa et af E. W. er optaget.

90. [Til Christian Winther.]

Christiania 6 Dec. 1865.

Kjære Chr. Winther.

Gud velsigne Dem for de brogede Blade, hvori Tungfind og Kummer over egne Savn og over Landets Ulykke vægler med den udbødelige Kunsts evige Glæde. Man er dog ikke gammel, saalænge man synger som De.

Tak fra min Moder og mig for Melkepigen. Gamle Moder blev ikke lidet glad, da jeg læste Digtet for hende. Saa har hun ogsaa lidt Del i Dem.

Om mig selv maa jeg berette, at jeg i det sidste halve eller maastee hele Aar har efterhaanden vundet lidt bedre Helbred. Blicher det saaledes ved, kommer jeg formodentlig snart og besøger Dem

Da Ole Bull hørte, at jeg vilde skrive Dem til, bad han mig om at lade ham faae Brevet med, da han agter sig til Kjøbenhavn, hvor han gjerne vilde have en anbefaling med fra mig til Dem. Han vilde saa gjerne, sagde han, bringe sin Violin med til Dem og spille for Dem. Det bliver altsaa Ole Bull, som bringer Dem dette Brev, og det vilde være mig en stor Glæde, om jeg kunde indføre ham i Deres og Fruens Bekjendtskab. Hans Haar er graat, men det er det eneste af ham, som er blevet gammelt.

Har De imidlertid ingen Lyst paa ham, saa behøver De ikke at tage imod ham. Jeg har sagt ham, at hverken De eller Fruen befandt dem vel, og at det var meget muligt, De ikke var oplagt til at modtage nogen Fremmed.

Min Moder, der aldrig er i det Tilfælde, hvori Mette befandt sig ved sin Død, nemlig ikke at kunne finde et

90. Stoffet til „Melkepigen, en Anecdote“ („Saml. Digt.“ X, S. 91) sees heraf at være kommet til C. W. fra Dunkers Moder, sødt Hansken, Forfatterinde af „Gamle Dage. Erindringer og Tidsbilleder“, der udkom 1871, efter hendes Død. I sin Alderdom var hun blind. — I sidste Scene af „Kjærlighed uden Strømper“ siger Mette, før hun stikker sig: „Jeg ikke kan en Helte-Sprkvort finde, jeg uden Sprkvort døer“. — „O Herr! kannst Du“ osv. Disse Linier findes ikke i Bürger's Digte.

Sprichwort, beder mig ledsage hendes Tak til Dem for Melkepigens med følgende Citat, som jeg formoder er af Bürger, om hvad Adam sagde til vor Herre, da denne præfenterede ham Eva:

O Herr!

Kannst Du so schöne Sachen
Aus meinen Rippen machen,
So nimm der Rippen mehr!

Deres altid hengivne B. Dunfer.

91. [Til Christian Winther.]

18. Januar 1866, Kl. 9 Morgen.

Kjære Christian Winther!

Jeg staaer i mit Atelier og venter paa at fange en Solstraale. Saa kom Deres Brev.

Ja! Deres Venlighed er en af de faa Solstraaler, som finder Vej til mig. Men naar Kunsten er glemt, tilsidefat, ringeagtet — hvor kan saa en af dens ringe Dyrkere vente at ihukommes?

Det er et forfærdeligt Mørke. Det er, som om Vorherre var enig med Doctor Rosenberg og endel af Folke-repræsentationen deri, at Kunst bør smides overbord for at gjøre os dygtige til at modstaae vore Fjender, og at det først skal gaae ud over Malerne. — Skade, at der da ikke er nogen Maler mere til, for at kunne fremstille Billedet af alle de store og smaae Bønder og Bondevenner, samt Augustforeningen med de lurvede Mæcener — staaende og gabende paa den store tabula rasa, som er det skjønne Maal for deres Bestræbelser. — Tak for Puffet. Jeg kommer! Jeg tilstaaer, at jeg virkelig har længtes derefter. Jeg har været daarlig, og Dr. Ballin har forbudt mig at gaae ud, navnlig om Aftenen. Men jeg er nu bedre, og hverken Barseler, Bryllupper eller Begravelser, med Und-

tagelse af min egen, skal afholde mig fra at see Dem og Familie i Morgen.

Deres hengivne
 Conft. Hansen.

92. [Til Christian Winther.]

2. Novbr. 1866.

Min Forkjølelse har desværre tiltaget i den Grad, at jeg nødes til at blive hjemme, og maa da bede meget om Forladelse, fordi jeg lovede hvad jeg ikke kunde holde.

Mon Bloug har sluttet Alliance med Bondevennerne? I Aftes vil han i „Fædrelandet“ have Theatermaleren afstjålet og hans Arbeide udført paa Accord hos en Malermester! Tænk engang! Theatermaleren har 1200 Rdlr. at leve af aarligt. Rei! Barbariet leve! Lad os bare snarest muligt blive af med alt hvad der smager af Kunst! — Gud veed, hvorfor vi ikke strax indretter Theatret til en Lemmestiftelse for alle vore afdankede Kunstnere. De kunde i lang Tid gaae klædt i Theatrets fordums Garderobe og more dem ved at spille Comediens Sigbegjængelse. Lad os saa faae Hønen med derind, hans Gage ved Universitetet etc. kan rent spares.

Dersom Verden staaer endnu, naar min Forkjølelse er forbi, glæder jeg mig til at see Dem.

Deres hengivne Conft. Hansen.

93. [Til Christian Winther.]

Fredensborg d. 8de Juli 1867.

Kjære Profesfor Winther!

Det gjorde mig ret ondt af Deres Brev at see, at Fru Winther ikke befinder sig vel. Det er en vanskelig Sag for

93. Larsleistræde har aldrig heddet Arkelistræde. — „Den paatænkte Bog“ er C. W. s. „Nye Digtninger. Fortællinger og Digte af danske Forfattere.“ 1868. — Det omfangsrige Arbeide, Fr. P. M.

en Patient at komme til Kræfter i dette miserable Sommerveir, som idetmindste her har været saa kolbt, at vi, med faa Dages Undtagelse, have lagt i Kaffelovnen indtil Dato. Lør jeg bede Dem, at bringe hende en venlig Hilsen fra min Kone og mig. Den sidste Gang jeg havde den Fornøielse at tale med hende var ved et Møde i Lars-Ley Stræde (alias Arkeli-Stræde), hvor den Samtale jeg havde med hende interesserede og optog mig saameget, at jeg først da hun var forsvunden huffede paa, at jeg jo ikke havde faaet sagt hende, hvad meest laa mig paa Hjerte at sige, og hvortil jeg længe forgjæves havde søgt Leilighed. Jeg havde nemlig ønsket at udtrykke min Taknemmelighed for en, jeg troer 19 Aars gammel Gave, som glædede mig overordentlig da jeg modtog den (det var en Nytaarsaften), men hvis Giver i over 13 Aar var og blev mig fuldkommen ubekendt, trods alle mine Bestræbelser for at opdage den skjulte Belgjører, eller rettere Belgjørerinde. Naar Deres Frue hører, at Gaven bestod i en yderst smagfuld Kurv med Biindruer, der af den ædle Belgjørerinde blev overleveret Tjenestepigen med Anmodning, at sætte den ind paa Bordet om Aftenen, samt at Damen var ledsaget af en anden Dame og en Cavaleer, item at Daaden fuldbyrdedes paa Christianshavn, Hjørnet af lille Sophiegade, hvor der dengang var en stille og ringe Bolig for Muserne, medens der nutildags i samme Huus er et Helvedes Spektakel og et af Vulcans største Værksteder: saa — det var en lang Periode — saa vil Fru Winther strax vide hvorom Talen er, og ikke vægre sig ved at modtage en gammel og forgjemt, men dog lige-fuldt varm Tak.

Men fra Fruen til Herren! det vil sige fra Takken til Undskyldningen; thi jeg er desværre ikke istand til at opfylde Deres for mig smigrende Anmodning, om at levere et Bi-

-----
 havde under Hænder, var vel 2. Deel af „Svar Lykke“, der udkom 1869. — C. W. havde nylig „faaet sit Søn igjen“ ved en Operation for Stær.

drag til den paatænkte Bog. Endnu for faa Dage siden har jeg maattet aflaae en lignende Begjæring, hvor Taleren var om at udgive et Skrift, hvis Udbytte skulde tilfalde de flugtede Slesviger, for hvem dog mit Hjerte bløder. Men Sagen er, at jeg aldeles ikke har Noget liggende, der kunde være passende til at indlemmes i en saadan Samling. Nu kunde jeg jo vel nok, naar jeg just fik Kniven paa Struben, i Sommerens Løb levere et eller andet Arbeide, der kunde være passende dertil; men jeg maatte da lægge et andet omfangsrigt Arbeide tilside, som baade kræver Tid og Flid. Dertil kan jeg ikke beqvemme mig, og De veed vist selv af egen Erfaring, at naar man først sætter sin Muse i Krogen, faaer man hende ikke altid ud derfra igjen, selv om man tiggede og bad. Til disse Grunde — som jeg er vis paa De vil finde gyldige — kommer endnu den, som jo rigtigt nok kun er en Smagsfag, at jeg i det Hele ikke ynder slige Samlinger af flere Forfattere, hvori næsten aldrig den Enkelte skeer sin Ret, og hvorved Publicum vænnes til at oversnuse, overfare og overse sine Lærere, aldrig ret at forbyde sig i en Autor og — hvad tilsidst gaaer ud over Forfatterne selv — til at tage multa for multum. Undstyld denne lille Forelæsning, som maaskee ikke er ganske passende paa dette Sted; men den kom mig af sig selv i Bennen, og nu kan jeg ikke skrive Brevet om igjen. Sagen er vel ogsaa betydelig nok til at tages under Overveielse.

Fra min Kone skal jeg bringe Dem en venlig Hilsen; hun har, ligesom jeg selv, følt en oprigtig Glæde over at en Mand som De, med Deres Dje for Naturen, har faaet sit Syn igjen. Vi have ofte talt om denne Sag, og efter hendes Mening maa De have fundet Dem meget lykkelig ved at have faaet en saa skjøn og rig Anledning til Taknemmelighed. En anden af vore Bekjendte, Fru Ingemann, er det gaaet lige saa heldigt. Vi besøgte hende ifjor, men

da var hun næsten blind, medens hun nu læser den fineste Skrift.

Nu Farvel for idag! Befind Dem vel, og istedetfor at fuge paa Labben paa Lappen, læg dygtig i Raffelovnen! I Haab om at De, trods min Undskyldning og Forelæsnung, holder ligemeget af mig

Deres hengivne og ærbødige Fr. Paludan Müller.

94. Velb. Hr. Professor Christian Winther.

14 Juli 1867.

Kjære Christian Winther!

Dersom De vidste, hvor mange gode Forsæt jeg har havt, men ikke udført — vilde De i det mindste beklage mig. Jeg har malet og tegnet og dovnet, stadig med det Forsæt at skrive til Dem i det mindste, med det Forsæt at besøge Dem al improviso, med det Forsæt skriftligt at anmelde et Besøg etc. Og nu har jeg faaet to Breve uden at svare. Og dog er De en af de Faa, som jeg tager fat i, naar jeg undertiden synes, at jeg er nær ved at gaae ud af Sagaen.

Jeg stræber forgjæves at løsrive mig fra den antike Skjønhed, som jeg desværre har givet mig altfor meget af med, for at lægge Bind paa at tilfredsstille Nutidens i Sandhed billige Fordringer. Sandheden vender kun fit fotografiske Ansigt imod os for Diebliffet. Jeg vilde næsten helst kaste mig over Portraitet, men der er ingen, der lader sig male.

I Mangel af Andre maler jeg nu desværre et stort Portrait af mig selv! — Det er for Resten bestilt hos mig af Udstillingscomiteen og bestemt til at hænge, blandt flere, i den paatænkte ny Udstillingsbygning. Jeg maler ogsaa et Par andre mindre Portraiter.

Uagtet de 62 Aar forekommer det mig dog noget for tidligt at gaae ud af Sagaen, jeg synes først nu at skulle

udvikle mig og føler først tilgavn, at Kunsten er lang og Livet kort.

Det er ikke min Agt at kjede eller plage Dem med Kunstbetragtninger — hvad Hjertet er fuldt af løber Pennen over med.

Gudsfelov at det blev Sommer i Forgaars! Gid det nu maatte være af nogen Varighed!

Tak for Jndbydelsen — dersom vi ikke sees før — saa den 29de. Jeg haaber at skulle finde Vej til Lappen, skjøndt jeg er temmelig ubekjendt i de Regioner. Gid De og Deres maae befinde Dem vel og tilfulde nyde alt hvad Jord og Luft og Vand kan byde Dem. — — —

Deres hengivneste Const. Hansen.

95. S. T. Hr. Professor Winther.

Carere August 18. 1867.

Kjære Ven!

Uagtet jeg ellers ikke skriver til Europa uden til dem, der først have skrevet til mig, saa er der forskjellige Omstændigheder, der nøde mig til at gjøre en Undtagelse med Hensyn til Dig. Hver Dag jeg slaaer Dinene op, er Du den Første, jeg tænker paa. Du er mit Uhr. Sagen er, at dit Portrait hænger ligeover min Seng, og naar det er saa lyst, at jeg kan kjende dit Ansigt, saa er det Daggrø. Da vore Uhre ikke ville gaae herude, saa kan Maanefskinet let forveyles med Morgengrø. Stod ikke saaledes Collins op sidste Løverdags Kl. 2 om Natten og gif over og kaldte paa West og sagde, at det var Dag? De skulde nemlig reise til Owahe sammen. Og drak de saa ikke Thee og røg Tobak i fem Timer? Jeg derimod veed, at det er Morgengrøde, naar jeg kan skjelne Rosen paa din Hat. Dit Portrait gjør megen Lykke herovre. Gouvernøren drømte om Dig, da han havde seet det; Maorieerne sigte kapai

(godt); men begynde dog at criticere Dig i den senere Tid og sige: too big.

Den anden Grund, hvorfor jeg skriver, er den, at jeg i denne Tid ryger de Cigarer, som Du har været saa god at sende mig med Louise; min danske Tobak er oppe, den sidste Pipe er røget. Nu gaaer det løs paa Cigarer; jeg sparer dem ikke, ligesaa godt springe som krybe i Negrohead; jeg beruser mig i Cigarerne, saalænge de vare. Og naar jeg nu i denne Tid tænder en af dem, og den fine, duftende Røg stiger i Veiret, saa tænker jeg paa Dig.

Den tredje Grund er den, at Du gjorde os allesammen herovre en overordentlig stor Glæde ved igjen at blive seende.

Vi have haft en Deel Regnveir, og Louise har i otte Dage været forfjålet, men nu er hun atter rask og Veiret er glimrende. Jeg vilde ønske, at jeg havde Dig herovre en Dag som idag. Emilie har umaadelig travlt med at plante en Mængde Træer og Blomster, som en Mand i Wanganui har foræret hende; naar hun har Blomster, er hun glad. Bort primitive Liv, der, hvor lærerigt det endogjaa er, dog i Tidens Længde falder noget besværligt, bliver mere og mere civiliseret. Damerne have to ordentlige Bærelser. Efter store Besværligheder er det lykkedes at faae brændt Steen, saa der er nu al Udfigt til at faae en Skorfsteen, og Du kan ikke troe, hvor det er behageligt at have en Skorfsteen i et Huus. Haven og Gaarden er hegned, Grisene luffede ude, Saaningen begyndt. Faare-Bangen er hegned; Faarene kunne ikke længer løbe bort. Om fjorten Dage vil Dvæg-Bangen ogsaa være hegned. — Hele Familien befinder sig vel, og det forekommer mig, at dens unge Medlemmer udvikle sig dygtigt og sundt. — Nu komme Maorierne og forstyrre mig — de ville have, jeg skal døbe et Barn. Sagen er, at jeg for en tre Uger siden holdt engelsk service over et Barn, der døde. Saa vilde de have, at jeg skulde gjøre det samme over et udøbt Barn, der døde. Det negtede

jeg, men holdt en Bøn ved Graven og skændte ved samme Seilighed paa dem, fordi de lode deres Børn henligge udøbte, og lovede at døbe deres Børn. Derfor skal jeg i Eftermiddag ned til Maori-Byen og døbe et Barn. Derfor maa jeg nu slutte, min kjære Ven. Jeg beder Dig hilse min trofaste Veninde mange Gange fra mig, ligesom Ida og Henry.

Din hengivne

D. G. Monrad.

96. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

Helsingør 27de Aug. 1867.

Vor kjære Ven!

Skjøndt jeg maa troe, at De i dette smukke Sommerveir har fulgt Deres Hustrues Raad og Tilskyndelser, og har begivet Dem over til Jydepotternes Land for at see det, inden Fanden, eller hvad der kommer ud paa Gæt, Lydskerne have taget det; saa kan jeg dog ikke andet end glæde mig selv ved at henvende et Par Ord til Dem, et Par Ord, der i det Høieste kunne gjælde for et Gjensvar, men langt fra en Besvarelse af Deres elskværdige og moersomme Epistel.

Men — med Hensyn til Bidrag til den paatænkte Samling, maa De virkelig ikke troe, at jeg saa let lader mig afvise. Jeg er „ihærdig som sjelfva Fan!“ — — — Dog een Ting maa jeg i hvert Tilfælde ikke glemme, nemlig: i Forening med Dem at bede Deres Frue, hvem Hesterne jo tilhøre, om Tilladelse til et saadant Brug deraf. Maaskee turde denne Henvendelse have til Følge, at ogsaa De forandrede Deres — pardon! — overilede Afslagsbeslutning! — Hvis De ikke vil udsætte Dem for, at jeg kommer og

96. Af Const. Hansen bleve sytten Digte optagne i den ovennævnte Samling „Nye Digtninger“. — „Deres Musa“, et lille Materi af C. H., som C. B. havde staaende paa sit Skrivebord. — Et Selskab af franke Journalister og Deputerede besøgte Kbh. d. 12-17. Aug. 1867; den 14. gjorde de en Udflugt til Helsingør og Marienlyst.

lægger mig i Tvangskvarter hos Dem, eller paa egen Haand, uden Birkedommer, gjør Indførelse hos Dem, saa maa De føie mig lidt. Jeg er som et uvoernt, forkjælet Barn; jo mere man nægter, jo mere forlanger jeg! — — —

Jeg seer hver Dag paa Deres Musa, og tænker paa Dem.

Men jeg skriver ingen Vers; jeg kan ikke! —

Min Hustru bruger nu regelmæssigt de kolde Bade hver Morgen, og det lader til, at de have nogen Virkning; Kræfter maa hun have, — der kommer en Vinter!

Da Franskmændene vare her til Banquett, saae vi, hvorledes de spiste. — Forresten ere vi — min Hustru og jeg — enige i at glæde os over denne Visite; — og Noget er der vist deri, som man tør knytte lidt Haab til.

Nu lev vel! Bring Deres ædle Hustru den ovennævnte Gilsen fra mig paa Deres Maade, som jeg forudsætter vil være den bedste for mig og min Sag. — — —

Deres hengivneste Christian Winther.

97. S. T. Hr. Professor Christian Winther.

Bridalsjefiske, den 29de Aug. 1867.

En Uges Fraværelse fra mit Hjem under Omstændigheder, der have nødt mig til at lade min Correspondance hvile, — maa, kjære Herr Professor, være min Undskyldning for, at jeg først nu besvarer Deres ærede Brev af 20de d. Og hvad skal jeg saa egentlig svare Dem? Jeg, der saa inderlig gjerne vilde give Dem ethvert Beviis paa min Beundring og Høiagtelse, jeg har kun til Svar paa den Digterbøn, De nu saa venlig har henvendt til mig, en Undskyldning, som jeg selv finder jammerlig, og som maa lyde endnu mere jammerlig for Dem, der umuligt kan sætte Dem ind i min Stilling og Stemning. Sagen er: Mit Sind

97. I „Nye Digtninger“ findes ikke noget Bidrag af Kaalund.

er tungt, min Opgave her ved Fængslet har hængt mig Bly ved Bingerne; jeg vilde kun opnaae at gjøre mig latterlig for mig selv, hvis jeg for Tiden vilde sætte mig hen og digte. I et saadant en-gros-Lager af menneskelige Ulykker og Daarligheder, som det, hvori jeg her daglig færdes, dandser man, som De vel kan forestille Dem, ikke paa Roser. Jeg stønner under Anstrengelsen for at trække det Læs, hvorfor man her har spændt mig, og denne Stønnen har jeg ikke Lyst til at sætte i Vers.

Hvad jeg har haft liggende af utrykte Digte har jeg brændt til Aske; jeg er altsaa fuldstændig insolvent og kunde i Følelsen af det Bedrøvelige ved en saadan Betjendelse, have inderlig Lyst til at brænde mig selv til Aske.

Skulde jeg imidlertid inden Udløbet af den Frist, De har givet mig (midt i September), opdage et eller andet Phønixæg, hvori et Pip forraader, at Sangfuglen i mig atter vil leve op, da skal jeg, kjære Herr Professor, skynde mig at sende Dem det, inden det bliver koldt. Hører De ikke fra mig til den Tid, da opgiv mig for bestandig, som jeg i dette Dieblif er nærved at opgive mig selv.

Deres med oprigtig Beundring og Høiagtelse hengivne
G. B. Kaalund.

98. Bels. fr. **Professor Christian Winther!**

12. Septbr. 1867.

Kjære Chr. Winther!

— — — Hvor længe mon den nuværende fjedelige Tilstand i Verden skal vare! Alle de store Løver og Orne ere saa grumme tamme, og kun den tyndste Ore har revet sig løs af Løret og bisser i Hælene paa Bismark, imens han schönhauser af alle Kræfter. Man gider ikke læst sin Avis mere, for nu faaer man ikke andet end Skipperefterretninger til Lands ogsaa. Calembourgs maa nu hedde Luxembourgs, og det er grumme lidt Salt, der kommer til

os fra Salzburg. Hvad skal de nu finde paa, og hvad andet skal en anden Gen finde paa end give Brøvlet Tøilen? Vær nu ikke vred paa mig eller kjed af mig derfor.

Siden Franskmændene ikke ret ville anerkjende Thorvaldsen, saa er det da godt, at de har anerkjendt Nordboerne i een Kunstretning, nemlig Sengen, hvori Upsalenserne har slaaet hele Europa af Marken.

I Dag er jeg blevet færdig med et temmelig godt Portrait af Prof. Schjødtes Frue. „tg“ tør man dog nok give sig selv, uden Spørgsmaal. Lev nu vel! Jeg tør ikke skrive mere, siden jeg mærker, at jeg er kommet ind i en uharmonisk Tonart.

Mange Hilsner til Deres Frue og Datter fra Deres hengivneste
Const. Hansen.

99. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

[Helsingør.] 13de Septbr. 1867.

Kjære Const. Hansen!

Deres Brev, som jeg modtog i Morges paa Sengen, gjorde mig saa glad, at jeg strax stod op fra Madratten, hvor jeg iforveien laae og vreed og vendte mig, utaalmodig og forbandet. — — —

Herved sender jeg Dem de 5 mig betroede Hefter, tilligemed en Liste paa de Digte, som jeg ønskede at maatte indlemme i den paatænkte Samling. De maa nu bestemme, om jeg maa faae Lov til at optage dem alle. Men vil De ubelufte noget Digt, saa maa det kun være af Michel Angelo's. — Enkelte af de af mig udvalgte beder jeg Dem at forsyne med en Overskrift. — — —

Fra min Hustru skal jeg hilse Dem og Deres hjerteligt. Det lader, Gud være lovet, til, at disse kolde Både og denne gode, styrkende Luft dog have haft nogen god Virkning paa hendes Helbred, og at hendes Kræfter i en vis Grad ere vækkede lidt af Dvalen; — men hun kan, ved

Gud! og saa trænge dertil, — hun bruger dem selv som en Heltinde, og Fremtiden fordrer det ubønhørligt af hende.

Lev vel! — — —

Deres hengivneste Christian Winther.

---

100. Velb. Hr. Professor Christian Winther!

17. Septbr. 1867.

Mange Tak for Brevet! Jeg kunde drive det saa vidt, at jeg endnu engang kunde besøge Dem i Helsingør. De maa have seet med velvillige Øine, siden De har fundet en saadan Mængde Stykker ud af Kramtisten. Dersom jeg ikke, i det mindste i dette Stykke, var virkelig beskeden, saa kunde jeg fristes til at indbilde mig noget, og det burde jeg gjøre ligeoverfor en saadan Dommer. Jeg haaber snart at faae den Glæde at see Dem vel kommen tilbage for nærmere at tale om Udvalg eller Udstud. I disse Dage har jeg havt alleslags Smaaforhindringer fra at tage fat paa den Sag. Desuden har jeg ladet mig overtale til at tilslade Billedhugger Thieleman at efterligne mit tørre gamle Leer i vaadt Leer og har derfor staaet Model. Nu maler jeg tillige mig selv i Olie, saa jeg tænker jeg maa blive „lind i Kroppen“, som Per Tærskemænd sagde, naar han drak sig en Perial. — — —

Deres hengivneste Const. Hansen.

---

101. Velb. Hr. Prof. Const. Hansen.

[Kjøbenhavn.] 7de Novbr. 1867.

Højt Elskværdige!

Jeg kommer her til Dem i Stikkelse af en Tigger!

Min Hustru har været saa venlig at forelæse mig det virkelig yndige og mesterlige Digt, hvormed De har forskaffet

---

101. Digtet blev optaget under Navn af „Tak for en Fødselsdagsgave“ („Nye Digtninger“ osv., S. 195).

hende en inderlig Glæde. Men strax optændtes min Begjærighed — min Udgivergridsfthed! — Var det Dem imod, om jeg — forudsat at det endnu for Trykkeriets Bedkommende lader sig gjøre — om jeg optog det i Samlingen, som det sidste af Deres Bidrag?

Besvar mig dette Spørgsmaal oprigtigt, d. v. s. steneer Dem ikke for at sige Nei. Men hvis De tillader at Digtet trykkes, udbeder jeg mig en Overtskrift. — — —

Deres hengivneste Christian Winther.

3 Haft.

102. Velb. Hr. Professor Christian Winther.

12. Febr. 1868.

Kjære Christian Winther!

Dersom jeg ikke i nogle Dage havde havt noget i Ryggen (ikke af den Slags, man ofte kan ønske sig), det vil sige: der har været „Hold“ i mig — ja, dersom det havde været i det Hele, da kunde dette jo ogsaa være ønskeligt; men i Ryggen alene vil man hellere være fri — dersom dette Baghold altsaa ikke havde været, saa havde jeg sikkert aflagt Dem et Besøg, for ikke (hvad i visse Henseender kunde være ønskeligt) alt for meget at ligne en Blok, der kun ved Hjælp af Pus kan sættes i Bevægelse.

Nu er der Gudsfelov ikke mere Hold i mig; det blev desværre til et Sting (figurlig talt), da Deres Brev saa stærkt mindebe om Deres forehavende Bortreise og derved om det store Savn, dette vil medføre for mig. Deres venlige og kjærlige Pus er et Slags svensk Gymnastik for mit Hjerte, som styrker dets Ungdommelighed. Jeg befinder mig for Diebliffet i den for en Maler eiendommelige Situation, at jeg er fortoivlet (at sige: med Maade) over det deilige klare Solskin, som forsinker mig i mit forehavende Graaveirs-Winterstykke, hvorved jeg har et forsængeligt Haab om at vinde Publikums Gunst paa Udstillingen. Jeg bilder

mig ind, at Sujettet er baade nyt og malerisk og populairt — — —

Jeg kommer!

Deres hengivneste Const. Hansen.

103. [Til Christian Winther]

Carere, d. 23de Febr. 1868.

Kjære Christian Winther!

„Little did my mother think,
That day she cradled me,
What land I was to travel in,
Or what death I should die!“

Jeg er dog ikke dødt endnu, som Du seer af disse Linier; men en god Udsigt til alle mulige bratte Dødsmaader har jeg dog her, tilheft, tilføds, tilspes, jeg kan sluges af Jorden saavel som af mine Venner i Jacquetown. Naa, nu veed jeg da, at jeg har gjort mig vigtig nok, til at Du skriver til mig eller bevirker, at Julie skriver, der lader til at have slaaet Haanden af sin lille Søster, som hun dog beskyttede i fordums Dage. Thora skylder (fy, det var et stygt Ord — thi der er Ingen, som, naar jeg vil tale alvorligt, skylder mig noget) mig ogsaa Brev; faaer jeg ikke snart fra hende, skriver jeg til Carl, ja jeg har besluttet at gaae til en saadan Yderlighed at skrive til Professor Jensen, saa stærk er min Længsel efter at høre lidt directe fra Sidsbøgen. „Det smager dog altid af Fugl etc.“ — — —

Med et Par Ord maa jeg dog omtale os selv. Vi have det Haab, at der er brudt en god Veie for Sønnerne herovre. De have Jodfæste i et herligt Land med et stort Arbeide foran dem. Vil Gud, kunne de eller deres Slægt engang komme til Danmark igjen. Imidlertid kunne de dog være lidt for deres Landsmænd, som søge herover. — Behøver jeg at udtale, hvor høit jeg glæder mig til at gjensee Eder? Gid jeg maatte naae det! Vel løber Tiden vid-

underlig hastigt, ja den stormer afsted; men naar jeg fæster min Tanke paa Hjemkomsten, saa kommer Længslen saa stærkt over mig, og da forekommer et Aar Aar mig en meget, meget lang Tid. Og hvor meget kan ikke skee i to Aar! Naa, jeg vil jo antage, at ogsaa det kan skee, at jeg kommer til Danmark med Montad og mine to smaae Biger. — — —

Din gamle Svigerinde Emilie.

104. Brev. Hr. Professor Christian Winther.

28. Marts 1868.

Kjære Chr. Winther! — — — Jeg var sidst om ikke upasselig saa dog utilpas. Mine Billeder passede ikke til Udstillingen — dette Pulterkammer, „hvor de store og de smaae Mesterstykker, Fusterier stygt sig selv i Vejen staae“. Jeg syntes, at mine Billeder vare saa daarlige — idetmindste ikke bedre end de Andres. — Hvor Landskabsmaleriet stiger op i første Række, der stiger Kunsten ned i anden, siger en fransk Forfatter, og der er maastee noget Sandt i. — Det vil nok vare temmelig længe, førend man vælger en Kunstner til Kultusminister, selv om Folketirken først har faaet sin Forfatning. Grev Friis, som er ifærd med store Byggeforetagender, vælger en Landskabsmaler til at forestaae og udføre den indvendige Dekoration, og selv vor ypperste Dekorationsmaler Hilker maler ikke Figurer. Jeg troer næsten, at Figurmaleriet gaaer ud af Sagaen. Dog er det min Overbevisning, at det er Figurmaleriet,

---

104. „Hvor de store og de smaae“ osv., Citat af Baggesens „Ekientsomme Riimbrev“, 1807, S. 331 (s: 231). — „Grev Friis . . . vælger en Landskabsmaler; det var Aagaard, som forestod Decorationen af Grev Friis' Hovedgaard. — „Den friske Hilsen“ fra C. W. var „Konge-Egen, en Fortælling“, der fremkom i „Fædrelandet“, Nr. 74 („En Samling Vers“, „Saml. Digtn.“ XI., S. 163-173).

der skal bære Kunsten. Det er idetmindste afgjort, at den ikke bæres af Rigsdagen — altsaa ikke af Folket.

De seer, at det er en Reflexionsupasselighed, jeg lider af — en kold Luftreflex. —

Hvad skal man bestille uden Bestillinger andet end reflektere? Kunstnerne bidrage vist med Glæde til Restaurationen af Viborg Domkirke, men det vilde batte bedre, dersom de paa samme Tid vare fristt ifærd med at udføre Monumenter for vor egen Tid. — — —

Deres hengivneste Const. Hansen.

Det glædede mig og os at læse „Fædrelandet“ i Aites, paa Grund af den friske Hilsen fra Dem.

105. S. T. Hr. Professor Chr. Winther.

D 6te Juni 1868.

Tak, kjære gamle Ven! hjertelig Tak for den milde Foraarslufning, som Dit velsignede Digt har bragt ind i mit Huus. Jeg brast i Graad, da jeg læste det; men ogsaa i Beemodet kan der være en styrkende Glæde. Den sidste Strophe er mig som et venligt trøstende Evangelium.

Gud være med Dig og alle Dine Kjære!

Din B. Borgen.

106. Hr. Professor Const. Hansen.

Fécamp, 7 Juli 1868.

Kjære Const. Hansen! At De ikke før har faaet et Par Linier fra mig, er kun min Skyld og Brøde; thi baade min Hustru og Ida have i det mindste hver anden Dag spurgt mig: „Naa, har Du saa skrevet til Const. H.?“ Men jeg er — dog, jeg vil slet ikke tale om mig selv, ikkeheller gjøre Betragtninger, men kun holde mig til det Factiske. — Fortælle? — ja, hvis der var Noget, som var

105. E. B. havde sendt Brevstriveren et Digt i Anledning af hans Hustrus Død; see „Efterladte Digte“, S. 51.

værd at fortælle! men Alt er saamæn gaaet saa jævnt, dagligdags til, og jeg har ikke Phantasi nok til at pynte derpaa. Vi reiste altfaa fra Rhon. over Korjor, Kiel, Hamburg, Hannover, Celle, Valenciennes, Rouen til dette Sted, hvorfra jeg skriver, og hvor vi ankom d. 19de Juni. Vi lagde os hver Nat i en Seng, for ikke at øde de Kræfter, der endnu vare tilbage; og skjøndt Sommerheden undertiden var noget vel slem, saa befandt baade Julie og Ida sig ganske taaleligt. — Her have vi leiet et heelt Huus med Hauge; Huset har fem Værelser og øvrige Bequemmeligheder, og Hagen er noget større end et godt Ark Papir; men saa er der da ogsaa saameget høiere. Vi føre paa en Maade Huusholdning her selv; vor Bertinde er vor Opvarterste. — Bade-Anstalten benytte vi hver Dag, hidtil kun for Udsigtens og den friske Lufts Skyld; thi Veiret har her i nogen Tid været koldt; men i Dag er min Hustru første Gang ude i Canalen og svømmer, og vil fortsætte dette i de to Maaneder, vi tilbringe her. Gud give, det maa gjengive hende de Kræfter, som hun saa høiligen trænger til! — Byen Fécamp, Dep. Seine inferieure, er en lille Søstad med 12-13000 Indbyggere. Den ligger i en snever Dal mellem to Rækker nøgne Høie, som vi vilde kalde Bjerge. Hele Kysten til Venstre og Høire er lodret bratte Kalk- og Kridtklipper. — Naar man sidder ved Strandbredden, har man en herlig Udsigt over det ubegrændsede Hav; thi England ligger saa langt borte, at dets Kyster ikke synes. Det undrer mig dog; thi da jeg første Gang kom ned til Søen, mødte der mig en stærk Lugt af Steenful og Beefsteeg, hvilket jo kun kan være kommet fra Kræmmernes Land. Havnen i Fécamp skal være udmærket og besøges eller rettere søges i Efteraar, Vinter og Vaar af en stor Mængde Fartøier af alle Nationer. Da jeg forleden Dag kom ind til en Wiinhandler for at kjøbe en Flaske Cognac, spurgte han mig, „om jeg var en Englænder?“ Da jeg sagde ham, at jeg var dansk, sagde han ganske rolig paa

godt, bredt Danst: „Na, saa taler De Danst!“ Det var en Fransmand, men havde lært det Danst ved Omgang og Handel med Nordmænd og Danst. En anden Mand havde sendt sin Datter til Norge for at lære Sproget; ogsaa hende have vi seet og talt med. Det var ganske pudseerligt at høre, især da begge disse Personer ere ganske jævne, udannede Folk, der netop derfor havde holdt sig ganske til „den daglige Tale“, uden mindste Spor af Bogsproget. — I Rouen besøgte Julie Domkirken, som hun fandt meget interessant; ligeledes har hun seet den største Kirke her i Byen, som heller ikke skal være til at putte i Næsen. Hun gjorde ogsaa her Bekjendtskab med en parisisk Dame og hendes Datter, hvilke begge skulle være meget elskværdige. De ere nu dragne til deres Hjem, men have opfordret Julie til at besøge dem i Paris. — Iida, fra hvem jeg har de allervarmeste og allerspecielleste Hilsener til Dem, har paa hele Reisen og under Opholdet her befundet sig særdeles vel, hvilket naturligviis glæder — men ogsaa undrer mig, her i et Land, hvor

„Maden er fremmed, og Sengen er slet,
Og Jngen forstaaer Een ret.“

Bade-Etablisementet, der ligger langs med Strandbredden, og betitlet Casino, er en sammenhængende Række af to store Hôteller, Mellembygninger, Kiosker, Pavilloner, Hytter, Cabiner, Chalets i Schweizerstil, hvilket Alt i sin rædsomme Smagløshed vilde mere en Bindebøll eller saadan Een. Der er en uendelig Spisehal, Billard, Concertsal, Theater, Læsecabinet, hvor der kun findes franske Journaler, Boutiker med flette Pariser-Udstuds-Varer og andre saadanne Mariteter. Ved Badningen, som foretages for Alverdens Dine og stundom næsten i paradisiske Raiverter, benytte de, der ikke svømme, sig af de saakaldte „Baigneurs“, der, paa klædte, følge dem ud i Vandet, lede og understøtte deres Bevægelser og vogte dem for at drone (NB. fyenssk drone og engelsk to drown); drukne troer jeg er reent Gallimathias. Damerne bade

fig høift et Par Favne fra Herrerne; men de ere naturligviis alle altid i Blouse og Caleçons. Ogsaa Herrerne er det paalagt at bade sig i „Costume“; men, som sagt, det overholdes vistnok ikke altid strengt nok. — Forresten er der noget meget ubeqvemt og forfeilet ved de locale Indretninger; Sparfommelighed synes at have havt Præsidiets i den Comitee, som har indrettet og nu bestyrer det Hele. —

Gid nu disse Linier maatte træffe Dem selv og Deres Huus i bedste Velgaaende; bring Deres ædle Hustru min og Julies venligste Hilsen! Hils ogsaa den kjære Flok, lige fra Frøken Christiane til den allermindste Blomsterknup! —

Lev vel! Deres hengivne

Christian Winther.

Lør jeg bede Dem at bringe Frihedsstøtten min ærbødige Hilsen.

107. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

2den Aug. 1868. Fécamp.

Kjære Const. Hansen! Tusind Tak for Deres venlige, kjære Brev, som jeg rigtigt modtog paa den bedrøvelige Dag, da jeg fyldte mit to og halvfjerdsfindstyvende Aar. Det er rædsomt! Nu er der kun kort Tid tilbage, inden Enden kommer. Men lad os ikke tale mere om den Ting; det hjælper ikke til Noget. — Tak ogsaa for de Hilsener, De sendte mig fra Deres Hustru og Børn. Saa den lille Meta huster mig? Gud velsigne og bevare hende og alle dem, vi holde af, for alt Ondt paa Vandringen i denne Dal; jeg huster ogsaa hende saa godt, baade staaende ved Siden af Deres Hustru i Sophaen, og siddende paa Gulvet, foran Kaffelovnen, støttende sig paa sin høire Arm og med Duffen ved sin Side; og jeg vilde saa gjerne, at det maatte gaae hende og alle, som jeg holder af, saaledes, at hun og de kunde beholde deres milde, klare Dine, røde Kinder og rolige Hjertes; thi af!

Der er saa megen Angst og Røde,
 Som blege kan de Kinder røde;
 Der er saa megen Sorg og Dvide,
 Der mørkne kan de Træk saa blide;
 Der er saa megen Trang og Møie,
 Der vækker Taaren i et Die;
 Der er saa megen Dval og Smerte,
 Der knuge kan et hjærligt Hjærte;
 Der er saa meget Mulm og Mørke, —
 Der er saa Lidt af Liv og Styrke — —
 Der er — —

men det er nok bedst, at jeg tier med det Øvrige; De kunde ellers let komme til at bestynde mig for Ugudelighed. Men jeg veed nok, hvad jeg siger. — — —

Fra min Kone og fra Ida har jeg mange Hilsener at bringe Dem. Skjøndt Alt er slet indrettet med Hensyn til Badene, og skjøndt Bestyrelsen er Byens Commune, hvem man skulde troe, det vilde være fordeelagtigt at lokke ret Mange hertil; og skjøndt Havbredden er besværlig baade ved Ned- og ved Opstigningen, saa er her dog alt kommet ikke saa Gjæster. Julie bruger flittigt Badene og, som det synes, med god Virkning. Vi blive formodentlig her til langt ind i September Maaned, og hvis hun i al den Tid vil benytte det kolde, stærke, bitterfalte Vand, har jeg det Haab, at hun vil have Kræfter til i det Mindste at udholde Vinteren i Paris, hvor Dpholdet vel sagtens ikke er styrkende. — Naar jeg skriver til Dem, tænker jeg altid paa det, som De kalder et Pus. Gid mit Brev engang kunde faae et Pus's Styrke, saa De — nolens volens — maatte afsted. Jeg bilder mig ind, at her, især i det lavere, halvoeis offentlige Liv, vilde kunne hentes Motiver for en Kunstner, som Dem. Na, jeg behøver ikke at fremsætte dette som en uvis Sag; en ret Kunstner kan jo finde Motiver, fyldige og rige, selv midt i en, for Andre tilsyneladende fattig og gold Om-givelse. Hvis jeg nemlig entre nous tør være saa ubesteden

at sige det, saa har jeg selv ofte erfaret dette. — Den Plet, hvor vi opholde os, er egentlig ikke smuk; Havet er dens bedste Brydelse. Hvis De engang seer Henri, saa lad ham vise Dem 4 Billeder, Buer af Fécamp, som jeg har sendt ham. De give et ganske taaleligt Begreb om Byens Beliggenhed og Omgivelser. —

Jeg glæder mig til at faae det Portrait af Dem, som De i Deres Brev lover at sende mig. Jeg faaer da naturligviis ved samme Leilighed et Par Ord?

Lev vel! tag tiltakke med dette for idag! Min Tømmeltot er saa gigtigt og undrer sig saaledes over, at jeg kan forlange Skribentvirksomhed af ham, at jeg nu maa give efter for hans Jammer. —

Venligst Hilsen fra os alle til Palettens Beboere! —
— Altid Deres hengivneste

Christian Winther.

Dette er igrunnen et rædsomt slet Brev, men det skal affted ilievel.

108. S. T. Hr. Professor Chr. Winther.

Kjøbenhavn d. 12 Septbr. 1868.

Salutem! Jeg tilskrev forleden Cultusministeren saaledes:

„Jeg er saa fri at forebringe et Forslag til Deres Excellences Overveielse, skjøndt Sagen ikke hører under mit Departement.

Her lever en 70aarig Digter, hvis Arbejder i de Danstes Omdømme er høit anseet og vist ogsaa fortjener at være det og at vedblive at være det i en rum Tid, men som selv ikke er blevet hædret med den Decoration fra Statens Side, som ellers er tilbøit de fleste Digtere. Det er Christian Winther. Jeg troer, det var i Orsteds Tid, at der her fra Ministeriet blev gjort Indstilling om han maatte udnævnes til Ridder af Dannebrog, men Forestillingen blev

uden allernaadigt Stadfæstelse. Jeg tænker mig, at Frederik 7de muelig kan have havt noget personligt imod Christian Winther, maaskee fra den Tid, han var Lærer i Danff hos hans senere frastilte Kone Brindsessen af Strelitz.

Christian Winther har i de senere Aar maattet holde sig meget tilbagetrukket, fordi hans Syn blev svagere og svagere, men for $\frac{1}{2}$ Aars Tid siden er han lykkelig helbredet og er saavidt jeg veed frisk og freidig, og jeg kan efter mit Kjendskab til hans Charakter ikke formode andet end at han føler Savnet af den nævnte Anerkjendelse fra Statens Side.

Da disse Sager tidligere en Tid have ligget under mit Departement, haaber jeg, Deres Excellence deri vil see nogen Undskyldning for at jeg nu skjøndt incompetent har tilladt mig at skrive Ovenstaaende."

Jeg fik strax et meget velvilligt mundtligt Svar fra Ministeren, gaaende ud paa 1) hans store Forundring ved af mit Brev at erfare, at Du ikke allerede var Ridder af Dannebrog og 2) hans fuldkomne Villighed til at indstille Dig dertil, men i Forbindelse med Nr. 1 sønskede han om jeg ikke kunde staae ham Dplysning, om Du ikke maaskee tidligere havde afflaaet et Tilbud i denne Henseende, og om Du ikke maaskee nu vilde afflaae det.

Jeg er nu saa fri at bede Dig at meddele mig, at Du ikke vil have noget imod det Foreslaaede. Du holder naturlignvis ikke af at læse lange Begrundelser, men det er min fulde Overbeviisning, at Du bør modtage det — sine ira et studio.

Din C. Weis.

---

109. S. T. Hr. Etatsraad C. Weis, R. af Db. p. p.
Fécamp, 18de Septbr. 1868.

Kjære Weis! Dit Brev af 12te d. M., som jeg modtog d. 15de, overraskede, ja, jeg kan gjerne sige bedrøvede mig. Hvordan i al Verden, og hvorfor har Nogen — og Du! —

funnet falde paa at tage fat paa denne Sag, som jeg alt forlængst haabede var afgjort saaledes, at jeg i Fred kunde flaae mig til No? —

Om Din venlige og gode Villie imod mig, og at Du har meent mig det godt, derom — det maa Du dog vist vide — nærer jeg ikke et Gran af Tvivl.

For at bevare Din Skrivelse, maa jeg være, om ikke vidtløftig, saa dog lidt omstændelig. Faaer Du dette Svar senere, end maaskee sømmeligt er, saa bør Du betænke, at jeg ved en saa vigtig Sag har maattet have Tid til at fatte mig. —

Det lader til, at Du troer mig forurettet? Dette er dog egentlig ikke Tilfældet, medmindre man vil antage en „Forbigaaelse til en vis Tid“, der jo ofte kan være Følgen af ufernelige Omstændigheder, for en Uret.

Lige indtil Aaret 1850 vare Dhr. H. C. Andersen, H. P. Holst, H. Herg, Fr. Paludan-Müller og P. H. Faber („den tappre Landsoldat“) bleve decorerede. Alle ere de yngre end jeg.

At jeg i yngre Aar vilde have modtaget en Ridderorden med forfængelig Glæde, — hvorfor skulde jeg vel nægte det? Men nu vilde det være mig et trykkende Kors. — Dog, at jeg med krænket Følelse nogenfinde skulde

109. See ovenfor S. 85, Anm. til Nr. 50 (i hvilken Anm. der ved henvisningen til C. Winthers Brev af 5. Marts 1861 er glemt den Tilføielse, at samme Brev ikke findes i nærværende Samling, men i „Breve til H. C. Andersen“, Nr. 275). — Det satiriske Digt, som her omtales, er det tredje Fragment af Reinetes Memoirer, der fremkom 1866 i „Fædrelandet“ Nr. 137 („En Samling Vers“. — „Samf. Digt.“ XI — S. 106-114). — „Commandeur-Korset“. Nogle Dage efter nærværende Brevs Dato skrev C. W. til en ham Nærstaande: „Commandeurkorset satte jeg med Forsæt der, fordi jeg vidste, de ikke vilde eller kunde give mig det, og saa var jeg paa den anden Side dog kommet dem imøde. Nu haaber jeg, at det hele er endt med denne Farce“.

have „favnet“ Saadant, er en Mening om mig, en Dom, den jeg med god Samvittighed tør underkjennde.

Paa hiint Tidspunkt (1850) forekom det mig dog, at det vilde see høist comist ud, om jeg endelig kom i „Betragtning“, og da benyttede jeg først Kammerherre Lundings og efter hans Død Gh. Statsraad Traps bona officia til at forebygge, forhindre min Udnævnelse til Ridder. Sidste Gang dette skeete, var i Maret 1866, da jeg fyldte mit 70de Aar, i hvilken Anledning jeg ogsaa havde offentliggjort en Satire, et Digt, hvori jeg efter fattig Evne gjør mig lystig over Titler og Ordener, som Noget, der var mig imod.

Det var altsaa ifølge mit eget Ønske, det er altsaa min egen Skyld og ingen Andens, at jeg ikke har erholdt meerbemeldte Udmærkelse; men strengt taget kan jeg jo ikke siges at have „afslaaet“ noget Tilbud, da intet saadant directe er gjort mig.

Saavidt jeg kunde skjønne, havde Fr. VII ikke noget imod mig; jeg var ham aldeles ligegyldig; og jeg selv holdt mig i en ærbødig Frastand fra ham og hans Selskaber. At han selv eller rettere Directeuren for Civillisten, da de Udgifter, som hvilede paa denne, maatte indskrænkes, ogsaa strøg den Pension, som jeg i Egenkab af forhenværende Prindsessjælærer „indtil videre“ havde oppebaaret, beviser Intet i denne Henseende; thi mange Andre, langt mere trængende end jeg, havde samme Skjæbne.

Om at decorere mig var der under Ørstedes Ministerium, saavidt jeg veed, ikke Tale. Derimod fik jeg netop i den Tid et egenhændigt Brev fra Ørsted (en Taksigelse), i hvis Udskrift han titulerer mig R. af Db. — Det morede mig!

Men sig mig nu, kan jeg klage over Mangel paa Anerkjendelse? — Engang, da man antog min oeconomiske Forsatning for meget trykket, modtog jeg fra 83 -- mig ubekjendte — Mænd en Capital af 830 Rdlr. — Rigsdagen voterede og Regjeringen bevilgede mig et livsvarigt annuum

af 1000 Rdsr. — Og nu mine Forlæggere -- have de ikke alle og altid betalt mig rigeligt? Og Publikum? ere ikke flere forskjellige Samlinger af mine Vers udkomne i 2—3—5—6 Dplag? Selv de ti Bind „Samlede Digtninger“ gaae, efter min Forlæggers Forsikring, raff fra Haanden. — Og endelig, har Kritiken ikke altid taget paa mig med Fløielsvanter? Hvad kan en Poet forlange mere?

Du sluttet Dit Brev med den Opfordring til mig „ikke at have Noget imod det Foreslaeude“, og tilføier, „at det er Din fulde Overbeviisning, at jeg bør modtage det,“ uden dog at sige mig, hvorpaa denne Pligt grunder sig.

Ifølge alt Ovenstaaende maa det — for min Bevidsthed — dog nærmest være en Pligt mod mig selv at give et afflaende Svar; thi modtog jeg nu, paa Gravens Rand, et Ridderkors, saa vilde jeg gjøre mig uhyre latterlig for mig selv og for dem, der enten ved Hændelse eller af Interesse for mig ere bleve bekendte med hine Antecedenter.

Det er altsaa, efter min Opfattelse af Sagen, ikke en Pligt mod mig selv, som i dette Tilfælde skulde paaligge mig; det er „Noget, jeg bør gaae ind paa“, af Pligt mod — hvem? eller af Hensyn til — Hvad? Dette kan jeg ikke selv besvare, men jeg gad nok vide det.

Dog under disse Forudsætninger, hvis de ere rigtige, og hvis Man anseer det for absolut nødvendigt, at der foretages noget Saadant med mig, troer jeg, at jeg uden Ubefædenhed nok her tør tiltage mig — om ikke en Ret — saa dog en Anledning, en Besøielse til at stille en Betingelse, — til at ønske en Modification, som maaskee, idetmindste for mine Venner, kunde formilde og tildeels dække det Ridicule ved min paafaldende Inconsequens. Denne Modification af det „Foreslaeude“ mener jeg, kunde bestaae i, at Man istedetfor et Ridderkors gav mig Commandeur-Korset. Et saadant Spring var ikke enestaaende.

Men, hvis Man mener, at en saadan Modification af

Forslaget til mig vilde gaae ud over det Tilstedeliges Grændse — og dette er jo sandsynligt — saa maa jeg for mit Vedkommende ansee Sagen for afgjort; thi jeg kan og vil ikke voldtage min egen Følelse ved at gaae ind paa noget Andet.

Hvis man tilbød mig en høiere Titel, end den, jeg allerede er belemret med, saa vilde jeg ubetinget og paa det Bestemteste frabejde mig Saadant. —

Derfor Du nu ikke finder, at disse Linier ere holdte altfor meget i den Stil, som vore Venner kalde „vertraute Schreibart“, saa overlader jeg naturligviis ganske til Dit eget Valg, om Du vil meddele Hs. Excellence Ministeren det Hele eller Dele deraf. — Jeg har ikke kunnet antage Dit Brev for andet end en fortrolig Meddelelse, og har derfor havt fri Haand til at svare i samme Tonart, hvilket ogsaa var mig lettest og kjærest.

Din Christian Winther.

Venligt Hilsen til Ernst.

110. Brev. Hr. Professor Coust. Hansen.

Paris 31te Octbr. 1868.

Mit Brev af 2den Septbr. har De maaskee ikke faaet. Det var, saavidt jeg kan mindes, slet ikke, som jeg vilde have det; saa at der ikke var stort tabt derved. Jeg er en slet Brevskriver! — Deres sidste Brev, som De nylig sendte mig, glædede os Alle. Thi skjøndt der rigtignok hist og her var et Suk, saa forekom det os dog ogsaa, at Sommerlivet paa Landet og det meget Arbeide, De havde faaet fuldbragt, maatte have styrket og forfrisket Dem.

110. Brevet begyndte med en sexliniet Strophe i Anledning af den Tilstrevnes Fødselsdag; see „Efterladte Digte“, S. 55. — Den rimede Fortælling hed „C. A. Lang & Co. En rimet Fortælling“, og fremkom i „Fædrelandet“, Nr. 244 („En Samling Vers“ — „Saml. Digtn.“ XI — S. 174-186).

— — — At De i Deres Brev kaldte min „rime-
 Fortælling“ en „fornøielig“ Historie, gjorde mig rigtig godt.
 Er der noget Liv i dette Billede, saa forbauser det mig
 selv, — det forfikkter jeg Dem. — — —

I Café de la Régence, hvor jeg hver Dag betaler et
 Glas Sultervand, for at læse de danske Blade og le Siècle,
 og hvor jeg undertiden bliver overfaldet af Landsmænd,
 som jeg slet ikke kjender, traf jeg dog netop idag Een, som
 jeg godt lider. Det var Lorenz Frølich. Vi talte om alt
 Andet end Kunst, hvorpaa jeg ikke vover at indlade mig.

Fortælle Dem Noget det kan jeg jo ikke. Jeg seer
 Intet og oplever Intet, og, om jeg end saae og oplevede
 nok saameget, saa vilde det dog næppe være andet eller
 mere, end hvad der findes i 10000 Beskrivelser og Dag-
 bøger.

— — — Min Hustru betragter hver Dag det lille
 Portrait af Henri, som De har tegnet i Sommer, da han
 en Aften besøgte Dem. Hun saae nok af Ida en smagfuld
 Kamme dertil, saa at det kan staae paa hendes Skrivebord.
 Hun er overmaade glad derover.

Da Forfærdigelsen og Opstillingen af et Monument for
 Fr. VII, saavidt jeg har forstaaet, er en privat d. v. s. ikke
 en af Regjeringen gjort Bestilling, saa kunne vel de Herrer
 og Damer Kunstnere, som nu ønske at styde Bispen tilside
 efter hans Bortgang, anmodes om at holde deres ærede
 Næser fra den Sag. Saa vil det jo nok gaae, som det
 bør, medmindre der blandt de Bidragyndende selv findes
 Fæe — og det er jo ikke saa sjældent! — desværre! —

Nu lev vel! vær rask og kjæt i Deres nye Aar.

Deres hengivneste Christian Winther.

111. [Til Konstantin Hansen.]

[Paris.]

Kjære Const. Hansen!

Da jeg i mit sidste Brev spurgte Dem, om De havde modtaget et Brev af 2den Septbr., saa tog jeg fejl; jeg har ikke skrevet til Dem d. 2den Septbr., men d. 2den August, og det var dette Brev, jeg sigtede til. Der maa i bemeldte Brev have været Noget, som har saaret, ærgret, fortræddiget, mishaget, stødt, ubehageligt berørt Dem, og, hvad der er det allerværste for mig, gjort Dem anderledes! Jeg vil vide, hvad det er. Thi jeg maa sige Dem, jeg er ikke den Mand, som, naar han har feilet, er bange for at sige: „Jeg har feilet, — tilgiv!“

At miste Deres hele Venjskab ved en næsten ubestemmelig eller halv definerlig Udtryksmaade, er mig vel ikke saa let bestikket. Men at miste en Part vil jeg ikkeheller; jeg vil have det hele, som jeg nu troer, eller rettere sagt, som jeg veed, jeg har eiet det i lang Tid, og i mit forsængelige Hjerte været stolt deraf.

Da jeg skrev mit Brev til Dem af 2den Aug., veed jeg nok, i hvilket Humeur jeg var. Det veed De ikke. Jeg ønsker heller ikke, at Noget skal vide det. Men, at en Stemning, hvilkensomhelst, kan, ubevidst for Brevsriveren, have Medvirkning paa det, der skrives, veed De ligesaa godt som jeg.

Tilgiv mig, hvis jeg har foraarsaget Dem een uhyggelig Time eller Tanke; og hvis De har misforstaaet mig, saa tilgiver Dem Deres altid hengivneste

Christian Winther.

Siig mig det ærligt! thi jeg skal sige Dem noget ganske Nyt: „Ærlighed varer længst!“ —

112. [Til Christian Winther.]

23. Decbr. 1868.

Kjære Christian Winther!

Dit sidste Brev, som ikke var dateret,
 Har mig en lille Smule consterneret.
 Mig syntes, at der var to Høner til at plukke;
 See her først een af de kinesisk smukke:
 Du nemlig fordrer og med Kynd mig byder,
 At være „ganske ærlig“, (ingen Snyder) —
 Som om det ikke netop var min Skade,
 At Mange for min Ærlighed mig hade.
 Fald jeg havde kjønt forsiatig, levet,
 Maaſke jeg da Statsraad alt var blevet,
 Ja Direktør for Kunstakademiet,
 Fstedetfor at nu jeg sidder i 'et. —

See, her er een endnu, med Top og Søkker,
 Den Høne straber ud som bare Potter:
 Jeg skulde være „ærgret, stødt og saaret“,
 Af Skindet gaaet ud, af Hud og Haaret,
 Og blevet til en Hottentot, en Caffer —
 Men dette let jeg mig fra Halsen staffer;
 Thi da jeg ikke mindste Grund kan hitte,
 Selv ei den allermindste lillebitte,
 Saa bliver en Umulighed jo Tingen,
 Thi uden Grund og Aarsag stødes Jngen.

Naar til en Ven jeg ønsker Brev at sende,
 Jeg altid dristigt lader Pennen rende.
 Jeg derfor skriver med det Ord for Die:
 Blandt Venner tages saadant ei saa nøie.
 Jeg ellers Pen i Haand ei turde tage,
 Og aldrig skrive meer i mine Dage.

Tidt Mørkets Engle knuge mig i Støvet,
 Jeg tykkes mig forladt, al Kraft berøvet,
 Tidt maa med jordigt Nød jeg bange stride,
 Saa Sjælen mattes under al den Dvide.
 At! naar man Aandens Værker skal frembringe,
 Den frit og freidigt løfte maa sin Binge.
 Vidunderligt dog stedsje Hjælpen bragtes,
 Saa at jeg sikkert veed, fra Hvem den rattes.
 Til Ham jeg knytter fast det Haab, jeg gjemmer,
 Dg aldrig rent udsluffes Haabets Emmer.
 Ei Under dog, om ofte, naar jeg skriver,
 Det lette, muntre Lune udebliver.

Det nye Aar Dig glade Dage sende,
 Glad Du til danske Strand tilbagevende,
 Gid ingen Sky Din klare Himmel true,
 Dg skal der være Skyer paa dens Bue,
 Gid de med Morgenrødens Farver gløde!
 Med nyfødt Glæde hver en Dag Du møde!

Din stedsje inderligt hengivne
 Const. Hansen.

113. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

Paris 22 Jan. 1869.

Først og sidst, Hilsen og Venstabs!

Kjære Constantin Hansen!

Igaar kom da Henri hertil og bragte — mig til
 Blusel og Sønderknuselse — Deres tredje Brev! De to
 forrige har jeg ikke besvaret, — og hvor meget havde jeg

113. Portraitet med Alferne, et Photographie af den Til-
 brevne i halv Figur, med fem legende Genier under, hørende til
 G. Rosenkilbes Række af danske Kunstneres og Digteres Portraiter. —
 Ada, D. G. Monrads ældste Datter, Biggo, hans ældste Søn.

dog ikke at takke Dem for! Tak for den Bished, De har givet mig, at der i hiint Brev ikke kan have været Noget, som kunde berøre Dem ublidt! Tak for det prægtige Niimbrev, hvilket jeg gjemmer som en Skat! Tak for Photographierne! Men først og fremmest Tak for al den Venlighed, det Vensteb, De altid har viist mig og Mine!

— — — At jeg ikke bestiller Nogetsomhelst, maa ikke undre Dem; jeg er gammel og stiv, jeg kan ikke mere dansse paa Linie eller gjøre Trampolin-spring. Naar jeg undtager et Par Theaterforestillinger, har jeg intet seet, ikke fordi jeg jo har havt Tid nok dertil, men Lysten mangler! —

Fra min Hustru har jeg Ordre at bringe Dem de hjerteligste og varmeste Taksigelser baade for Brevene og for Portraiterne; — jeg fik Lov at beholde Portraitet med Alferne. — — —

I dag fik Jda Brev fra Frøken Maria Fredriksen, Søster til Aba's Mand. Hun fortæller, at der i Abhon. høres meget foruroligende Nygter om Tilstanden paa New-Zealand, og siger, at man har holdt disse hemmelige for Aba, indtil der, som man haaber, snart indløber Efterretninger directe fra Montads. Har De hørt Noget af Alt dette? — Henri sendte mig for en Maaned siden et Nr. af en Nysseelandst Avis (Wanganui-Times); og man faaer af dette ene Blad et temmeligt godt Indblik i den uhyggelige Tilstand og Stilling, hvori den britiske Colonie nu for Die-blikket befinder sig. Som De veed, har den engelske Regjering det vistnok meget funde Princip, at Colonierne selv skulle sørge for sig i Gød og Alt; de have deres specielle Regjering, Parlament, Finanser, Krigsstyrke. Men dette sidste Moment i en Stat er, saavidt jeg kan forstaae, for visse Coloniers Bedkommende en Dverdrivelse. Thi af de Handedsmænd, Gaandværkere, Agerdyrkere etc. etc., hvoraf Coloniens Hovedmasse bestaaer, kan der jo dog i farlige Tilfælde ikke ret vel ventes en saa betydelig Styrke, at den

kan bryde den vilde, raee Modstand, som reiser sig mod den indførte, bestaaende Orden. — Maorierne ere Alle (selv de halv-christne) raee, vilde — Menneſkeædere. I flere Artikler i den Nyſeelandſke Avis forekommer Tanken ofte om Udryddelse (extermination) af den dyriffe, gruffomme Race. Jeg nægter ikke, at jeg holder til denne Side. Alle diſſe Racer ere af Naturen bestemte til Undergang. Sker det ikke ved Grumhed og Vold, ſaa ſker det langſomt, men først eſterat de have øvet meget Ondt, af ſig ſelv, af en Naturnød vendinghed. Hvorfor ſkulde ogſaa diſſe ufuldkomne Slægter mere have Lov til at være til, end Drager, Serpenter, Maſtodonter og — Dronter? Pleſioſaurer og Ichtyoſaurer? — Væk med dem! og lad ſaa de engelfke og danſke Miſſionsdamer og de engelfke Skomagerjvende, ſom ville prædike Evangelium for diſſe Dyr, græde længe nok! — — Var det dog ikke afſkyeligt, hvis Biggo, der ikke faldt for ſit Fædreland, nu ſkulde lade Livet for at forsvare Kræmmerfolkets Viland? —

Her have vi 3—4° Frost, hvorimod Caminerne kun meget ſlet beſtytte; vi fryſe, ſaa det knager i vore Lemmer. Men Veiret er ſaa klart, at De vilde miſunde os det, og Veiene, Gader, Torve og Stræder ſaa tørre, jævne og faſte, at det er en Fornøielſe at bevæge ſig paa dem, hvilket ogſaa er det eneſte Middel til at holde Livet. — Vi glæde os til — hvis vi leve ſaalænge — at ſee Deres nye Arbejder; jeg har iſær Længſel efter „de to unge Damer“ og efter „den forelæſende Muſa“. Tanken er ſaa ny, synes mig, og De er jo i Grunden en Græker! — at ſige paa Danſk! —

Spiller De i Lotteriet? det gjør jeg; men „Fortuna, femminaccia da bordello, che cangia ſempre con queſto e con quello,“ har ikkeheller i dette Aar værdiget mig et Blik, endſige et Favntag! — Nu lev vel, og tag tiltakke med dette daarlige Brev fra Deres hengivneſte

Chr. Winther.

114. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

Paris 6te Febr. 1869.

Kjære Const. Hansen!

Jeg maa meget frabede mig, at De gjør Deres egne Breve Uret og kalder dem „klynkende“ og „fattige“! Naar De siger Sligt om disse — efter min Følelse og ringe Indsigt — fortræffelige, elskværdige, fortrolige Udtalelser, hvad skal saa jeg tænke (thi sige Noget skal jeg nok vogte mig for) om mine Breve, der altid er af saadan Natur, at jeg helst puttede dem i Kaminen? Jeg vil sige Dem Noget, men De skal dog ikke fortælle det til Andre: „Jeg er i Grunden dum; jeg kan ikke tænke!“ og har jeg af og til gjort et Arbejde, som var godt i sit Slags, saa er det ikke min Fortjeneste. Jeg er et villieløst Instrument, som en Anden spiller paa, og jeg forbauses mangen Gang selv ved at høre det. De troer maaskee, at denne Yttring er halvveis Spøg? er ny hos mig? Nei, jeg forfikkter Dem, det er en gammel Overbeviisning hos mig, og er mit rammeste Alvor! — Hvis jeg ikke var dum, hvor kunde jeg da mit hele Liv igjennem have begaaet saamange Dumheder? Dog — meer end nok om mig! — Tusind Tak for Deres Brev! — — —

Jeg har en Bøn til Dem. Her i Paris har jeg skrevet en ny „Fortælling paa Niim“, hvilken Fru Rahbek, ifølge den Raade, det er fremkommet paa, vilde kalde Knugepoesie; thi det er ikke fremkommet af nogen indre Lyft eller Drift, men frempiint, for, som man siger, „at forslaae

---

114. „Den nye Fortælling paa Niim“ hed „En stummel Begivenhed“ og blev trykt i „For Ide og Birtelighed“, Mai 1869 („En Samling Vers“ — „Saml. Digt.“ XI — S. 187-208). — Knugepoesie, see ovenfor S. 81, i Brev 48. — Hvilken Yttring af Ploug her sigtes til, vides ikke. — I „Fædrelandet“ 1869, Nr. 23, 24 og 25, læstes „To Breve om Baggesen og Dehlenschläger“, vevlede mellem P. Hjort og Cl. Petersen. — En „angehønder“ Literat om Poul Møllers Strid med C. Wilster; see Cabiros Feuilletton i „Dagbladet“ for 16. Sept. 1868. Smlg. ovenfor S. 33, Slutningen af Brev 15.

Lanferne". — Naar jeg har fuldendt et hvilket som helst Arbejde, har jeg næsten altid den bængstende Følelse, at det ikke duer. Manuscriptet sender jeg med Henri; maa han bringe Dem det? Vil De gennemsee det? og vil De sige til Dem selv: Det duer! eller Det duer ikke! og vil De saa ved Leilighed meddele Henri Deres Dom? Derpaa skal det komme an, om det strax skal trykkes eller lægges ad Acta. — Vær ikke vred over, at jeg saaledes lægger Beslag paa Deres Tid; men jeg maa i dette Tilfælde have et Præjudicat. —

Skjøndt jeg temmelig stadigt seer „Fædrelandet“, har jeg dog ikke bemærket hiin Uttring af Bloug. Det var sagtens i den lange Debat om Theatret? Jeg har al mulig Grund til, for mit Vedkommende, at føle Sympathie og Taknemlighed mod Bloug, og jeg har, ligesom De og alle Andre, Grund til i mange Henseender at respectere ham; men derfor bliver noget Vist, der af og til uvilkaarlig fremtræder i hans Færd, ikke mindre forkasteligt.

Af Bladene sees da nu, at Monrads ere i Behold; men at de have maattet forlade deres Landeieendom og tye til et sikkere Sted. Begge Sønner ligge i Felten. Alle flige Eventualiteter har dog vist Monrad ikke kunnet forudsætte, da han besluttede sig til at exilere sig selv og Familien, og da han netop valgte denne engelske, ganske nye Colonie. Gud veed, om Bladenes udtalte Haab om at see ham igjen i Danmark skal gaae i Opfyldelse. Forlader han, hans Kone og de to yngste Døttre Landet, saa maae de jo efterlade de to Sønner, Svigerdatteren og Barnet der. Den Afstand vilde jeg ikke dele, hverken med de Vortdragende eller med de Tilbageblivende. —

Beiret er her nu mildt og klart som et Foraar. Sid det maatte have nogen god Indflydelse paa Mines Befindende; de trænge dertil, det skal Gud vide! — — —

Siig mig, kan De vente Andet af B. Hjort end blaferet Vigtighed? eller af Cl. Petersen Andet end sort Stiil og forftruet Snaf? Nu, da det er blevet Brug, at ansee

20—30—50 Aar for en forgangen Old, især i litteraire Hensyn, tage de opblomstrende Kritikere og Litterairhistorikere sig det Hverv at klare hine fjerntliggende Tilstande. Men — hvordan prostituere de sig ikke! baade ved Selvbehagelighed og — ved Uvidenhed. Selv om Poul Møllers lille Strid med (jeg siger det mellem os) den hovmodige og især misundelige Chr. Wilster, har en „angehender“ Literat gjort sig skyldig i grove Misforstaaelser og Uvidenhedsfeil. — Læser De Noget af alt det, som udkommer i det **velfignede** Land, Danmark, som behager Dem? saa vil jeg paa Deres Ord lade det komme hertil. Jeg har endnu Credit hos Keitel. — Nu lev vel! kjære Const. Hansen! — — —

Deres hengivne

Christian Winther.

115. [Til Const. Hansen]

Paris 4. Marts 1869.

Kjære Const. Hansen! At opsætte Besvarelsen af et kjært, elskværdigt Brev, som det, jeg igaar modtog fra Dem, det kan jeg ikke bringe over mit Hjerte. Og skjøndt jeg i min Dumhed ikke kan svare eet til ti, saa maa De nøies med hvad jeg kan give. — Tak for Deres lille Afhandling om „Dumhed“. Den har beroliget, trøstet mig og befæstet mig i den Tro, jeg altid har havt om mig selv, at jeg var dum. Naar jeg i min Dumhed stundom omtalte dette for een eller anden Ven, saa smilede samme med en vantroe Mine, som om han vilde sige: „Han mener det ikke!“ Og naar saa

115. C. W., som blev Student i Oct. 1815, tog Philosophicum i April 1817 med følgende Characterer: Philos. theoret. Non contemptum.; Philos. practica Haud ill.; Physica Haud ill.; Mathesis inferior Laud. pr. cet.; Mathesis superior Non contemptum. — Det Seandefranziske Hjertesuk (III, 1): Dieu donne, que nous otions dans Paris igjen. — „Dagstelegrafen“ redigeredes af C. W. Rimestad. — Om Fru Thora Petersen see „Efterladte Digte“ af C. W., S. 156, Num. til S. 148.

ovenifjøbet Publikum (vox populi, vox dei) erklærede mig for en god Poet, saa blev jeg — i min Dumhed — reent forvirret, og begyndte at vakle i min gode Tro paa min egen Dumhed. De har virkelig klaret Sagen for mig, og jeg seer tydeligt, at jeg har Lov til baade at være en god Poet og dum. — Det undrer mig næsten, at der i Bjergprædiken ikke findes et Vers, som begynder: „Salige ere de Dumme!“ etc. etc. — Skjøndt jeg — daarligt nok — har taget Philosophicum, findes der næppe Noget, der er mindre Philosoph end jeg. Hvad Philosophie er for noget, har jeg aldrig begrebet, og Ingen har hverken paa Brent eller mundtlig kunnet gjøre mig viis derpaa. For lang Tid siden har jeg holdt op med at forsøge paa at forstaae philosophiske Skrifter. Disjes Nytte for Mennekeheden har man heller ikke kunnet gjøre mig klog paa. Dertil kommer, at jeg ikke forstaaer et Ord af disje Forfatteres Sprog. — Deres fordeelagtige Udtalelse om min prosaiske, rimede Fortælling gjorde mig glad og rolig. Det er det rammeste Alvor, naar jeg siger Dem, at et saadant Præjudicat, som jeg har Tillid til, stundom er mig aldeles nødvendigt. Det har den dobbelte Virkning, baade at jeg uden Sky lader Arbeidet gaae ud blandt Folk, og at jeg faaer Mod og Lyst til at forsøge noget Nyt. — Om vor Hjemreise kan der endnu ikke siges et Ord; men det kan jeg med Sikkerhed sige Dem, at det Jeandefranziske Hjertesuk aldrig i Evighed skal komme over mine Læber! — — —

Til forestaaende Udstilling har De nok faaet mange Billeder færdige? Jeg faaer dem sagtens ikke at see, thi, som jeg haaber og beder Apoll og Muserne om, de ere vel folgte og bortførte, naar jeg kommer hjem. — Deres Huus skal jeg da nok finde, om der saa var bygget en heel By omkring det. Det skal blive fornøieligt! og saa Lørsdagene! De synes, vi have været længe borte? Det synes jeg ogsaa, — men det tale vi To ikke om til nogen Anden. — Gils Støren fra mig! om den findes her, veed jeg ikke.

Jeg veed næsten Intet. Her findes Canariefugle i Buur og Galgenfugle uden Buur; det kan man være sikker paa. Veiret er afvejlende; i Dag har det sneet, men man lover os Baaren meget tidligt. Vi have hele Vinteren havt duftende Martsvioler og Rojer. Jeg holder mere af at faae Sligt til vort Lands Lider, saa er det Utsammen saa kjærkomment, og saa bliver man ikke mæt. — Jeg selv, om hvem jeg ellers nødigt taler, føler i denne Tid, hvor godt det er at have en god Fod at staae paa, da netop min ene Fod er i en saadan Tilstand, at jeg maa holde mig inde. Jeg skulde dog ikke troe, at det er en begyndende Podagra, som jeg aldrig har kjendt til; men her drikker man jo Wiin hver Dag, som det bare Vand. Men den røde franske „Vin ordinaire“ er rigtignok ikke saa behagelig oplivende, som den romerske gode Wiin, eller som Alcalico! Det var, som om man indaandede Nectar! —

I et Nr. af „Dagstelegrafen“ fortælles der — maaskee har De seet det — „at jeg under mit Ophold her i Frankrig var beskjæftiget med at foranstalte en fransk Oversættelse af nogle af mine poetiske Arbejder, og at jeg, støttet af mit udbredte Kjendskab til det franske Sprog (!), selv havde Indsindelse paa Oversættelsen“. Alt dette er, som De nok begriber, pure Løgn. Jeg anseer Oversættelser af Poesier for en Uting. Jeg har meget ringe Kundskaber i det franske Sprog, og har største Møie med at gjøre mig forstaaelig. Conversation kan der ikke være Tale om. Naar man er saa gammel, falder det vanskeligt pludselig at sætte sig ind i et Sprogs daglige Taleformer, selv om man, som jeg, læser og forstaaer Skriftsproget nok saa godt. Jeg har aldrig havt stor Kjærlighed til den franske Poesie og aandelige Liv, og som en Følge heraf maaskee ogsaa forfømt en vis Side deraf, nemlig Sproget. — — — Jeg gider ikke gjøre nogen Vigtighed af hiin tosfede Notits om mig, og vil derfor ikke i noget Blad gjendrive den. Gjør mig dog den Fornøielse ved Leilighed til Deres Omgangskreds med behøilig Spydighed at gjøre den latterlig; dermed tjenes jeg

bedst. — De seer vel aldrig Himestad. Han burde have Næsen.

— — — I Mai Maaned vente vi min Svigerinde, Fru Peterfen, hertil. Det er en Reise, hun oftere har gjort, og hvortil hun hele Aaret igjennem glæder sig. Og saa bringer hun mig Cigarer! —

Nu lev vel, kjære Const. Hansen! Jeg tænker i mit stille Sind: „gid han snart vilde skrive igjen!“ men jeg tør ikke sige det høit.

Deres hengivneste Christian Winther.

116. Brev. Hr. Professor Const. Hansen.

Paris 26de Marts 1869.

Kjære Const. Hansen!

At mine Breve ere flette, det veed jeg; at jeg skriver, baade for at lade Dem vide, at vi leve og hvordan, og for, som med en Medefrog, maaskee at fiske et Svar, det veed jeg ogsaa; men jeg er undseelig derover, og maa derfor altid tage et Tilløb. Men jeg gjør det alligevel! og De er saa elfskværdig at tilgive mig begge Dele. —

Min Hustrues Helbred har, saavidt jeg kan skjønne, været ret taaleligt i den senere Tid. Derimod har Ida været temmelig alvorligt syg. Hun har maattet holde Sengen i lang Tid, og hun leed af heftige Smerter. Da hendes Moder havde forgjæves anvendt og udtømt de Midler, som hendes Erfaring i slige Tilfælde anviste hende, turde hun ikke længere opsætte at søge Lægehjælp. Hun skrev en Billet til Kaiserens Livlæge, Dr. Bernois, og to Timer efter traadte Manden ind ad vor Dør med de Ord: „C'est Vernois!“ (Han har været i Rbhvn., kjender og næsten tilbeder Bræstrup, hvis blotte Navn hos ham er en Anbefaling). Jeg har ikke seet nogen Læge, som i den Grad ved første Møde vakte Tillid og gav Trøst. Han er livlig, fin og dog saa naturlig og jævn, og det Hele oplives af en høist

elstværddig godmodig Fronie, som mange andre Læger stundom meget keitet forsøge sig i. De Midler og Anordninger, han gav, vare simple og naturlige og lette at anvende. Næste Dag kom han igjen, ganske den Samme. Det lader næsten til, at han kan gjøre Mirakler; thi Ida's Befindende synes alt at have bedret sig betydeligt, og hun kan sove om Natten, hvilket hun i lang Tid næsten aldeles havde savnet; saa vi begynde at drage Veiret lidt lettere og at fatte noget Haab. Dette Haabs Opfyldelse vilde ogsaa have væsentlig Indflydelse paa min Hustrues hele Befindende. Nu vi ville see! — Følge Doctorens Ordination hørte Ida en Tuur igaar og tilbragte det meste af Dagen oven Senge. Hun fik derved Leilighed til at skrive indlagte Billet til Dem. Jeg kan ikke sige Dem, hvor glad, ikke blot hun, men ogsaa hendes Moder og jeg blev over den yndige Bignet og det elstværddige Brev, De havde sendt Ida til hendes Fødselsdag. De bliver Dem da altid selv liig! —

Her er hundekoldt, man fører i Saminerne, men det hjælper ikke:

Af Intet andet Vaaren mærkes
 End af de mindre korte Dage,
 Og af en indespærret Lærkes
 Betydningsfulde, bittre Klage!
 Men Dagene er kolde, dunkle,
 Ei nogen Stjerne sees om Natten,
 Kun tusind Gadelygter funkler,
 Og Regnen falder tungt paa Gatten.

Dg man fortæller mig, at man derhjemme har Sol og Varme og at man snart kan vente „Roser og yndelige Blommer“! Men desværre! I kunne saa let faae et Bagslag; og det skal man her, som der siges, naar Varmen først ret er begyndt, være i Sikkerhed for. —

Forleden havde min Hustru Brev fra Uda Frederiksen. Hun fortalte blandt Andet, at hun ventede sine Forældre

og Søstre hertil i April Maaned. Har De hørt Noget derom, saa meld os det, naar De, som jeg unægteligt haaber, igjen sender mig et — som sædvanligt — prægtigt Brev. Deres Breve læser jeg selv altid 3 Gange, inden jeg gjemmer dem i Mappen. —

Er De med at reformere vor Orthographie? Selv om jeg fuldkommen indsaae de Forandringers Rigtighed, som ville blive foreflaaede, saa vil jeg dog aldrig indlade mig derpaa. Jeg veed, at Alt, hvad jeg da skrev eller lod trykke, vilde forekomme mig som noget Fremmed, som ikke værende mit eget. Dette er næsten Tilfældet, naar jeg stundom har seet mine Vers trykte med de saakaldte latinske Typer, som jeg ikke kan lide. Jeg holder paa Fracturen; den har noget for mig mere Gemytligt. Men den latinske Trykkrift skal ogsaa paatvinges os af mange Grunde, men især for at imødekomme Svenskerne. —

Nu kommer da April! Gid jeg kunde gaae op paa Charlottenborg og glæde mig ved Deres Billeder, og gid disse Billeder snart maae komme ud af Deres Cie! — Jeg haaber da nu, at Fortjælelse og alt Vinterondt maa have forladt Deres Huus, og at alle, baade Store og Smaa, maae befinde sig vel og jublende taget mod Foraaret og de første Blomster i Deres Have. — Generer de mange nye Raboer Dem ikke? — — —

Deres hengivneste Christian Winther.

117. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

Paris 14 Apr. 1869.

Kjære Const. Hansen!

— — — De fortæller mig, at De ikke har taget Deel i nogen af de Kunstner-Høitideligheder, der have fundet

117. Kunstacademiet holder sin Aars høitid den 31. Martz. —
— „Wer sich der Einsamkeit ergiebt“ osv. synges af Harpespilleren i

Sted, og at De ikke vil komme til Kongens Taffel. Stjøndt jeg selv nu rigtignok hører mig ad paa samme Maade, saa misbilliger jeg det dog ganske. De bør ikke holde Dem saaledes ude fra Berøring med den brogede Brimmel. En udøvende Kunstner maa være med overalt. At holde sig skjult er farligt. Goethe siger: „Wer sich der Einsamkeit ergiebt, ach, der ist bald allein; ein jeder lebt, ein jeder liebt, und läßt ihn seiner Pein!“ Er Gildet ikke alt forbi, saa træk Deres Ristekjole paa og gaa derhen. De bør gjøre Deres dygtige Personlighed gjældende og ikke synes at styre en Kamp. — Det sidste Hefte af 3de og Virkelighed har jeg endnu ikke seet, men længes efter at læse Deres Afhandling.

— — — For mig maa vor Rettskrivnings-Comitee gjøre sig saa lystig, som den vil. Jeg tvivler ikke om, at de lærde Kræfter, der have samlet sig om dette Anliggende, jo vil hidføre et godt Resultat. Kun maa man ikke forlange, at ældre Forfattere skulle tiltræde en saadan Omordning, og endnu mindre, at deres Arbejder, f. Ex. ved nye Udgaver, skulle optage den nye Rettskrivning. Det vilde være at berøve dem en Deel af deres characteristiske Physiognomie. Tilbagevirkende Kraft skal Sligt ikke have; men Forandringen maa fremgaae, som en Naturnødvendighed, næsten af sig selv, og kun begyndes og optages af den yngre — maaffee endnu usødte Slægt. Det er min Mening om den Sag!

— — — Vi have her, efter en usædvanlig lang og kold Vintertid, pludseligt faaet en overdreven Hede, saa Blomster og Træernes Knopper er ganske befippede og veed ikke, hvorledes de hurtigt nok skulle komme af Svøbet. — — —

Deres hengivneste Christian Winther.

„Wilhelm Meister“. — 3 Maiheftet 1869 af „For 3de og Virkelighed“ staaer en Afhandling af E. S. „Om Konstudsstillinger“. — Til dette Brev høre de Vers, som findes i „En Samling Vers“ („Saml. Digtn. XI“), S. 96-97.

118. Brev. Hr. Professor Constantin Hansen.

Paris 30te April 1869.

Kjære Const. Hansen!

Den Efterretning, hvormed De sluttede Deres sidste — som sædvanligt — morsomme og elskværdige Skrivelse, nemlig, at Deres Frues Befindende var saa betydeligt bedre, at man turde kalde det en Reconvalescentz, glædede os Alle inderligt. Er det nu gaaet saaledes frem til det Bedre, saa kan navnlig jeg saa godt sætte mig ind baade i Fru Hansens og i Deres Situation. Jeg har selv to Gange haft heftig Gigtfeber, og jeg veed, hvad det er, ikke at kunne røre et Lem, næppe engang drage Beiret uden voldsomme Smertes; hvad det er, ikke at kunne faae Søvn i Dinene hverken Dag eller Nat; men saa veed jeg ogsaa, hvilken livsalig Følelse det er, naar man første Gang har sovet og saa vaagner uden Smerte, naar man frit tør aande og det ovenikjøbet en sød Foraarsluft. Altting faaer et elskeligt Udseende, og man bilder sig virkelig ind, at her dog er ganske godt at være! — Ogsaa jeg har ofte seet min Hustru ligge længe i Lidelse og Smertes, og jeg veed da ogsaa, hvor glad man kan blive, hvor beroliget og taknemlig mod Vorherre og Doctoren, naar al Smerte og al Fare er forbi. — Derfor kan jeg sende Dem Begge en velforstaaet, hjertelig Lykønskning!

Skulde jeg virkelig ved mine Yttringer have bevirket, at De har taget den Beslutning, for Fremtiden ikke at afholde Dem fra Samqvem med Menneſkeheden (hvordan den

---

118. „Slaae Stjernerne med Rakken“, Hor. Od. I, 1, 36: Sublimi feriam sidera vertice. — Det „temmelig lange Digt“ fremkom under Navnet „En Sanger“ i „Fædrelandet“ 1869, Nr. 141 („En Samling Vers“ — „Saml. Digt.“ XI — S. 156-162). — Den lille Anecdote om Thorvaldsen fortælles i C. S.s ovennævnte Afhandling: Man spurgte Th., hvor det kunde være, at Folk altid paa Kunstudstillinger meest saae paa Billeder med strigende Farver osv., hvortil han svarede, at det var, ligesom naar Folk stod stille paa Gaden for at see efter en Mand, der skabede sig.

jaa er), saa maa jeg jo blive saa stolt, at jeg — som Horatius temmelig affecteret siger — „kan slaae Stjernerne med Rakken“. Men jeg føler mig tillige næsten undseelig; thi jeg kunde godt selv trænge til en Bækkelse i denne Henseende; ikkeheller jeg har benyttet eller benytter Livet og Menneſterne saaledes, som jeg maaskee burde, og kunde have godt af. Men med mig er det nu forfildt! — et rædsomt Ord! —

Den franske Kunstudstilling, som endnu ikke er aabnet, har man sagt mig, skal bestaae af flere tusind Nr.; der er da Nok at see paa, — om det ellers duer noget. Forleden fulgte jeg min Hustru til Samlingen i Luxembourgen; den bestaaer — som De bedre veed end jeg — af lutter moderne Malerier og enkelte Sculpturer. Jeg blev ikke stort opbygget deraf; men jeg har nok ingen rigtig Forstand derpaa. Naar jeg undtager denne Samling og en gammel Kirke — St. Germain des Près — hvori findes nogle Fresker af Flandrin, har jeg slet Intet seet af Byens Begjælselsværdigheder. Jeg er ikke oplagt dertil endnu; maaskee tør det komme. — Undskyld, at jeg har nævnet mig selv; jeg gjør det sjelden og nødigt, og det skal ikke skee tiere. —

1ste Mai 1869.

Igaar fik min Kone Brev fra Henri, som meldte os blandt andet, at Monrads vare komne hjem, og at de foreløbigt havde taget Ophold paa Hummeltofte. Jeg nægter ikke, at jeg jo er noget nysgjerrig efter at vide, hvad Monrad nu vil tage sig for, og hvorledes Regjeringen og Folk ville tage imod ham. At han vil Noget, kan jeg ikke tvivle om, og at det maa blive noget Interessant, noget Alvorligt, derfor, synes mig, hans dygtige Personlighed og hans endnu kraftige Alder maa kunne borge. Men — hvad? og i hvilken Retning? det er Gaaden. Nu ville vi see. Det kan vel vare nogen Tid, inden det klarer sig; thi med al hans Kraft forbinder han en stor Besindighed. — Hvis De

feer ham eller Nogen af hans Familie, saa bring dem en hjertelig Hilsen, et rigtig velmeent Velkommen! —

Det er Aften, Klokken er snart tolv; jeg sidder her og skriver for aabne Vinduer; saa varmt er det. Og saa hjemme, hører jeg, har de faaet stærk Varme. — Jeg vilde ønske, jeg havde været tilstede, da De „aabnede Havedøren“. En saadan lille Huusfest er saa velsignet, især naar der, som hos Dem, er en glad Flok! — Jeg har i disse Dage skrevet et temmelig langt Digt; hvad det hedder, veed jeg ikke selv endnu. Det er om en Sanger, som har faaet sin hele Tugt hos Ellepigerne, og da disse, kjede af ham, forstøde ham, vækker den ham indpodede, dæmoniske, men glimtrende Natur og hans rige Kunst først Verdens Beundring; men tilfidsit strømmes Menneskene ved hans uhyggelige Person, ogsaa de forstøde ham, og han ender i en Daareanstalt. — Jeg synes selv ganske godt om Udsørelsen, men jeg har dog endnu ikke havt Lyst til at læse det for Julie. Det vilde gjøre mig ondt, hvis hun ikke syntes rigtig godt om det; thi saa vidste jeg temmelig sikkert, at der var noget galt derved. —

Den lille Anecdote om Thorvaldsen og Deres dertil knyttede Bemærkninger, synes mig, var et Ord i rette Tid, — dersom Vedkommende vilde behage at tage Notits deraf. — — —

Deres altid hengivneste Christian Winther.

---

119. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

Paris 10de Mai 1869.

Kjære Const. Hansen! Tusind Tak for Deres Brev. Hvergang det kommer, springer mit Hjerte af Glæde, og Tanken er øieblikkelig ved og omkring Paletten. — — —

---

119. D. G. v. Feinburgs tydske Overtættelse af „Helge, Nrsa og Proars Saga“ er udkommen i tre Dplag.

13 Mai.

Jeg gab dog vide, om noget af Bladene har værdiget mig at gjøre Nar af min „skumle Begivenhed“, eller om man, af Høflighed eller Ligegyldighed for en næsten Glemt, har forbigaaet dette lille Arbeide med Tausshed. Jeg faaer at finde mig i dette og alt Fremtidigt af den Art, som venter mig. — Jeg svinger mig ikke mere op, som vore ældre Poeter pleiede at sige, „til Pindi Top“, men jeg fryber og kravler og kommer knap af Stedet. —

De er bedrøvet, jeg veed det altfor vel! Gid jeg kunde trøste Dem! Trøste? Der er dog kun Een, som kan! — Naar Dronninger og Deslige skulle tale med andre Dødelige, saa bilde de sig ind at være rigtig fine, naar de nedlade sig til den Sphære, hvori de veed, at Baagjældende lever og aander. Men de blive jo derved end mere latterlige, end de ellers vilde være, og man burde aldrig ærgre sig over dem, men kun lee! — Jeg stod engang i Frederik d. Sjettes Forgemaal, jeg skulde takke ham for Noget. Kammerherre H., latterlig Ihukommelse, stod og var Dørvogter. „De er Cand. Theol.“ spurgte han. Jeg bejaede dette. Derpaa gav han sig til med stor Vigtighed og Grundighed at omtale den da under Arbeide værende nye Alterbog og Ritual, idet han snart faae paa sine blanke Støvler, snart med Næsen i Veiret gloede paa de stygge Gibsfigurer i Loftet. Et Par Præster, som stode i Nærheden, loe indvendigt — det faae jeg — faa de nær vare gaaede ud af deres forte Kjoler. —

Forleden Dag fulgte jeg min Hustru ud. til den store Maleri- og Sculptur-Udstilling i Champs élysées. Der var Meget, Gud bevares! hvilken Mængde! Men jeg faae ikke Meget. Naar et Billede, et Kunstværk skal gjøre et Indtryk paa mig, maa jeg see det enestaaende, uden at det forstyrres af andre ved Siden af henstillede ligeartede Ting. Her, hvor der paa hver Væg hang henved 100 bemalede Tavler, var der ingen Ro eller Fred for Diet eller

Tanken. — Locallet, bilder jeg mig ind, maa være udmærket. Ja, De har vel selv seet det? — Cataloget er en Bog paa over en Snees Ark; — men hvem kjender alle disse Navne? —

For mange — nogle og tyve Aar siden, fik jeg Brev fra en „Freiherr Gottfried v. Leinburg, der da opholdt sig i Würzburg am weißen Main. Der havde han af en dansk Mand, Muus (gaaet over til den catholske Kirke og Bibliothekar i Würzburg) lært noget Dansk og derpaa givet sig til at oversætte. Han lod meget begejstret for den danske Digtetekunst, kjendte naturligviis H. C. Andersen personlig, og sendte mig nogle Oversættelser af nogle af mine Noveller og et Par Digte. Men det var uselt, — i en Grad elendigt! At han ikke kan have forstaaet Helge, og at han ikke kan oversætte dette mageløse, uoversættelige Vært, er jeg overbeviist om. Det vil blive en Scandale! — Jeg fik flere Breve fra ham; det Sidste, fra 1847, besvarede jeg slet ikke. Saa kom Krigen og jeg kastede alt Lydskeriet tilside. —

Min Svigerinde, Fru Petersen er her med to af sine Børn. De opholde sig her en Maanedstid, hun meest for at besøge Théâtre français. — Vi blive her endnu halvanden Maaned, og ville, om muligt, da søge et kjøligt og behageligt Opholdssted ude i Landet. —

Nu lev vel! Sid jeg i Deres næste Brev, som jeg altid indøseer med Længsel, maa høre gode Efterretninger fra Deres Hustru og Dem selv. Lev vel!

Deres hengivneste Christian Winther.

120. [Til Constantin Hansen.]

Paris 2den Juni 1869.

Kjære Const. Hansen! Tak for Deres kjære Brev, som glædede baade mig og min Hustru, med hvem jeg naturligviis deler enhver god Ting, der kan lysne og forfriske. --

— — — De har fuldkommen Ret, naar De siger, at en Kunstner er uheldigt stillet enten han saa skal forsvare sig eller sige sin ærlige Mening om en Andens Arbeide. Jeg maa her oprigtigt, men med Skamfuldhed bekjende, at det vel een og anden Gang er hændet mig, at jeg, af Frygt for at bekyldes eller mistæntes for Rid og Misundelse, har bedømt et Digterværk mildere, end jeg egentlig meente det, eller ved en ligesaa løgnagtig Tausshed har ladet Bedkommende troe paa mit Bifald. Dog er dette skeet meget sjældent, da jeg altid ellers har kunnet styde mig ind under min virkelig sande Mangel paa Kritik, som jeg heller aldrig offentlig har givet mig af med. Endog saa Selvkritik brøster det paa hos mig. Har jeg udrettet noget som duer, saa er det skeet instinctmæssigt.

Jeg sang, tør jeg vel mene,
Som Fuglen paa Dvift,
Om ikke just saa lifligt,
Dog ligesaa ubevidst!

Naar De opstiller græsk Kunst og dens Stjønhed som Deres, som en sand Kunstners, rette Maal, saa tænker jeg mig, at De dermed mener, at den græske Begeistring og Idealitet bør gennemtrænge Kunstens Fremstilling af Nutidens Stof og Gjenstande? Ellers forstaaer jeg det vist ikke ganske ret. Eller har De ikke selv beviist Rigtigheden af min Sætning ved Deres egne Fremstillinger af det moderne Liv? Tilgiv mig, hvis jeg siger noget, som ikke har Hold. Og saa dette Spørgsmaal henhører jo under den høiere Kritiks Omraade, hvor jeg er fremmed og vildfarende; — det er desværre ikke den eneste Wei, hvor jeg jo trænger til at ledes! — — —

At Bloug beklager Monrads Afstræden fra den politiske

---

120. I „Fædrelandets“ Nr. 141 fremkom, foruden det ovenomtalte Digt „En Sanger“, tre Sonetter og „Fransk og Dansk“, see „En Samling Vers“, („Saml. Digt.“ XI), S. 59-61, 123.

Scene, begriber man, og han har jo fra sit Standpunkt Ret; maaskee vi Andre ogsaa burde beklage det; thi han kunde maaskee dog endnu gjøre meget Godt i denne Sphære eller hindre meget Slet. Men jeg sympathiserer fuldkommen med M. og vilde, i hans Sted og med hans hele Væsen, vistnok gjøre noget Gignende. No! Fred! Hvile! — — —

Hils Deres Sigurd fra mig, og ønsk ham tillykke med hans første længere Udflugt i Verden. Hvor han er lykkelig! Han er ung, han har en Fremtid, han har Evner, og han har ved sin Side den bedste, sikreste og trofasteste Beiviser, der kan lære ham, hvor han skal bære sine Kræfter hen. —

Med min Svigerinde, Fru Petersen, som forlader denne By om et Par Dage, og som nok ogsaa faaer dette Brev med, sender jeg til Bloug nogle fattige Vers. Naar De har seet dem i „Fædrelandets“ Feuilleton, beder jeg Dem at sige mig, om De finder dem fæle eller taalelige. Jeg veed snart ikke selv, hvordan jeg har det! — Naar jeg nu siger Dem, at det inderligt glæbde mig, at De troer at have forfrisket Dem ved mine „Brogede Blade“, saa maa De ikke hidlede denne Glæde fra Forfængelighed hos Forfatteren; De veed vist af egen Erfaring, at en saadan venlig, velvillig Ytring fra en Side, som man har Respect for, kan være en sand Styrkelse. — — —

Lev vel! Deres hengivneste

Christian Winther.

121. [Til Constantin Hansen.]

Rue des corderies 69, Fécamp, France.

20de Juli 1869.

Kjære Const. Hansen! I min Almanak noterer jeg hvert affendt og hvert modtaget Brev. Dog maa jeg sige Dem, at dette — med Hensyn til Dem — ikke gjordes fornødent. De staaer skrevet et andet Sted, hvor De sandelig ikke

glemmes. At jeg saa længe ikke har skrevet til Dem og besvaret (? — som om jeg kunde!) Deres kjære, og som altid indholdstunge Brev, er deels en Følge af Omstændigheder udenfor mig, og deels af min Mandstomhed inden i mig. Min Hustru, hvis legemlige Kræfter i lang Tid have været svage, ja, næsten bestandig aftagende, leed i den sidste Tid af vort Ophold i Paris ogsaa af en Inflammation i det ene Øie. Vi raadspurgte vor gode Læge, Dr. Vernois, og han tog Sagen meget alvorligt, ordinerede Fodbade, Omslag og Anvendelse af Dienvand, hvilket Alt syntes at virke fordeelagtigt. Da Helbredelsen var naaet saavidt, at vi fik Lov til at rejse, pakkede vi da atter ind og foer paa Jernbanen hertil. Her hengik da nogle Dage, inden vi, efter megen Brøvl og Besvær, fandt en taalelig, ikke altfor kostbar Bolig og en nogenlunde brugelig Opvartnings- og Køge-Køne; thi af Erfaring veed vi, at det under et længere Ophold er langt billigere selv at føre Huusholdning, end at boe paa et Hotel og benytte Table d'Hôte. — Idas Helbred har i den senere Tid været ganske taalelig; jeg begynder virkelig lidt efter lidt at troe paa de forfjellige „Lufters“ Indflydelse paa Menneftets Tilstand. Her er f. Ex. Luften vistnok overmaade sund og styrkende. Kan man saa ovenikjøbet benytte det herlige salte Vand, saa maa det synes, som om man kunde erhverve sig Kjæmpekræfter. Men der er dog Det, som spotter baade Luft og Hav, — og iftedetfor Kjæmpekræfter vore kun Dvergedito.

— — — Det er — her i det Mindste — som om Veiret havde Andendagsfeber; et Par Dage en Hede, som jeg tænker mig i Sahara, og derpaa pludselig et Par Dage, saa kolde, at man maa tage Vintertøi op af Natsækken, ja, endogsaa trække det paa. — Naar De fortæller mig, hvor flittig De har været og hvormeget De har udrettet i saa kort Tid, saa glæder det mig naturligtvis inderligt; men paa den anden Side faaer jeg ligesom et Sting i Siden, en Prop i Livet; thi ved Sammenligningen, der

ubønhørlig paatrænger sig, føler jeg mig selv saa ringe — saa ynkkelig — — basta!

De længes efter igjen at see os? Jeg kan ikke besvare dette anderledes end ved at skrive et „Fligemaade“ — men jeg vilde ønske, at De kunde høre mig sige det. —

— — — Vi havde da den store Glæde at see Monrad et Par Gange, medens han opholdt sig her. Han saae raff og stærk ud, og det synes, som om Landvæsenet paa Nyseeland, Krigen med Maorierne og de lange Sørejser endmere have styrket ham baade i Sind og i Skind. Det er et mærkværdigt Menneske! —

Vi have her faaet et nyt Ministerium; men alle frifindede — ja, nogle af de meest regjeringsvenlige Blade ere misfornøiede baade med det nye Ministerium og med de tilsyneladende frie Reformer, Keiseren har lovet; og de udtrykke denne deres Misfornøielse med en saa forbausende Frihed, Fræthed, Bitterhed, Kjæthed og Spot, at man maa undres over Regentens Taalmod — eller Forsigtighed. Han staaer sig ikke godt, og det føler han; men det seer ud, som om han havde mistet sin tidligere Handlekraft og Tillid til denne. — Nu lev vel! tag tiltakke!

Deres hengivneste Christian Winther.

122. Brev. Hr. Prof. Const. Hansen.

Fécamp 18de Aug. 1869.

Kjære Const Hansen! Tak for Deres sidste Brev af 25de f. M. Det var, som altid, saa indholdsrigt og smukt, at jeg ogsaa denne Gang næsten med Betænelighed gaar over til at gjengjælde det med et Par Linier. — Den smukke Parabel, som Rosen i Deres Have har givet Stof til, og „Anvendelsen“, bringer eller bragte mig til at gjøre

122. Det Brev, som her besvares, er ligesom saa mange andre af C. H. s. til C. W. gaaet tabt. — Den archæologiske Congress aabnedes d. 27. Aug.

en heel Række af Betragtninger, som just ikke ere rosenfarvede. Er Mennesket et frit Væsen? med Selvbestemmelse? Nei! Spørger man ham, om han har Lyst til at være? nei, han fastes ubevidst, hovedfulds ind i Livet. Spørger man ham om, hvilke Evner og Egenskaber han vil begaves med? nei, Tilfældigheden tilkaster ham gode og onde Midler, hvormed han maa see til at hugge sig igjennem. Spørger man ham, om han har Lyst til at forlade dette Liv? nei, han stydes ud af Livet altid imod sin Villie. Men nu kommer det Børste: Spørger man ham, om han har Lyst til at leve efter den saakaldte Død? nei, han maa leve og fortsætte Tilværelsen (thi den saakaldte Udbødelighed er uomtvistelig, uimodsigelig sand); og i dette fortsatte Liv maa han — saa siger man — ovenikjøbet staae til Regnskab for det Liv, som han, uadspurgt, har maattet kæmpe sig igjennem paa dette i Alverden svævende og i det Uendelige forsvindende Fnug, som vi kalde vor Jord. Er Alt dette trøsteligt? — Men — jeg gjør mig nok latterlig? og det bør man dog, saavidt muligt, undgaae. Jeg maa næsten bede Dem at lade, som om ovenstaaende Linier ikke vare komne for Deres Dine.

— — — De klager over Damernes stygge Mode-
dragter? her see de ogsaa ud, som de vare fra Forstanden. Smagløshedens Musa regjerer nu for Tiden, ligesom i den fletteste Kaisertid. Maaskee det Hele tager en Ende med Forstrækkelse. Ogsaa Theatrene frembyde kun Ulystelighe-
de. De to store Momenter, hvorom alle dramatiske Produc-
tioner næsten ene og alene dreie sig, er l'argent et l'adul-
tère, — og frembyde, som man forsikrer, et sandt Billede
af Nutiden. — Kunde jeg tegne, skulde De faae ganske
kostelige Figurer at see, som vandre her ved Badestedet og
bilde sig ind at være rigtig deilige; men de see ud som
Ubesatte, pyntede til at spille Comoedie!

Lev vel! — Min ærbødige Hilsen til Deres Frue!
Hils ogsaa Deres flinke Børn, som gjør Dem Glæde. Gud

velsigne dem derfor! Hvorlænge vi blive her kan ikke med Bestemthed siges. Før d. 15de Septbr. vende vi sagtens ikke tilbage til den store Mødding, som kaldes Paris. De veed, at Romerne kaldte den Dyndbhyen -- Lutetia Parisiorum. Hvor vi der komme til at boe, skal De i Tide faae Underretning om. — De har ikke deeltaget i alle hine Forsamlinger og Festligheder, — siger De. Det kan jeg faa godt forstaae. Men — naar den archæologiske Congress samles, vil De vistnok med Interesse være nærværende ved Forhandlingerne og Foredragene. Var jeg i Kbhvn. til den Tid, vilde jeg — endikke jeg — forsømme det. Endnu engang Levvel!

Deres hengivneste

Christian Winther.

123. Brev. Hr. Prof. Const. Hansen.

Paris 20de Octbr. 1869.

Kjære Const. Hansen! Vi befinde os da atter her paa denne Myretue — nei, dette er et altfor ædelt Billede — jeg vil heller sige, her paa denne Mødding, hvor der sværmer Millioner Døgnfluer. — — —

De, kjære Const. Hansen, savner Deres fortrolige og sympathiserende Jævnaldrende; jeg kan godt forstaae dette, skjøndt jeg selv, med Hensyn til den Kunst, jeg før blev, aldrig har staaet i noget consultativt Forhold til Rogen af vore Poeter, og kun en yderst sjældnen Gang forelagt et Arbeide til Skjøn for en eneste Person; det var nu afdøde Etatsraad W. Jacobsen, Forf. til „Trolldom“

123. Den 2. Sept. udtalte Oberst Tscherning sig (i Følge „Fædrelandet“) paa den archæologiske Congress for den Mening, at Jernfabrikationen maatte være ældre end Anvendelsen af Bronze, da denne er saa vanstelig at bearbejde, at der maa Jern til. — Bankens Expeditionssal er prydet med Billeder forestillende Aars-tiderne, tegnede af Const. Hansen og malede af Hilder. — Til dette Brev høre de Vers, der findes i „En Samling Vers“ („Saml. Digt. XI), S. 98-99.

og flere andre æsthetiske og juridiske Arbejder. Poul Møller virkede kun paa mig ved mit Kjendskab til hvad han billigede eller forfastebe; Heiberg kun ved sine kritiske Arbejder. Ellers har jeg ikke haft Omgang med Poeter, hos Dehlenschläger har jeg i det høieste været en halv Snees Gange; men det behøvedes ikkeheller. En Veiledning, en Tilretteviisning vilde have forvirret mig aldeles og tilintetgjort, hvad der, ifølge Naturens Lov, vilde frem af sig selv, ligesom Bladene paa et Træ. —

Franskmændene ere et vittigt Folk; men det forekommer mig, at de meget for meget misbruge deres Vid. Det vrimler, som De veed, i alle Vinduer med Billeder; naar disse ikke ere politiske eller historiske, enten alvorlige eller satiriske, saa dreie alle de øvrige sig meer eller mindre altid om den urene Erotik og blotte paa den frækkeste Maade baade den physiske og moraliske Nøgenhed. Den stærkeste Fræthed, der viser sig i Dandsboderne etc., fremstilles uden Sty. — Og dog ere Franskmændene ikke berøvede Syn eller Forstand paa det Sømmelige og Sandheden i det Skjønne. Man bygger i lang Tid paa et nyt Operahuus, hvorpaa der anvendes Alt, hvad Architectur og Plastik kan yde. Façaden er riig men — troer jeg — overlæstet med Figurer. Foruden en Række Statuer prydes den med 4 colossale Grupper, forestillende Musikken, Sangen, den lyriske Poesie og Dandsen. Denne sidste Gruppe er af Billedhuggeren Carpeaux. Den bestaaer af en i Midten staaende Mandssfigur, der rækker begge Arme i Veiret med en Tambourin, og er ombandsset af 4-6 nøgne Dvinder; ved hans Fod sidder en lille Amorin (?). Dette emblematiske Ensemble er noget af det meest forskruede, forvredne, vilde og frække, som man kan tænke sig. Jeg kan ikke sige Dem, hvor det er stygt! — Man gjør i Almindelighed Nar deraf. I et comisk illustreret Blad saae jeg en Fremstilling af Gruppen og en Deel af Bladsen foran Theatret, hvor en Sværm af Mænd og Dvinder dandse med de vildeste

Spring og i de umuligste Stillinger. Nedenunder stod der at læse: „Hvorlunde Carpeaux's Gruppe smitter Folk med Choromanie“. Men ikke nok hermed: For ikke længe siden fandt man, at Een eller Anden havde kastet en fylt Blæflaske paa dette Kunstværk. Hvem der har gjort det, veed man ikke; enten en bigot Præst? eller en kritisk Kunstner? Af Misundelse er det næppe skeet! — Man har imidlertid faaet en Professor i Chemie (!) til at rense Marmoret aldeles; havde altsaa Kritikeren bragt sit Blæk paa Papiret og derpaa sit Manuscript i et Trykkerie, saa havde det da ikke ganske været spildt. — Paa samme Tid havde man paa samme Maade mishandlet en altfor nøgen Gruppe i Luxembourg-Gaven. Foruden de mange Billeder, generer mig ogsaa den Mængde Speile, som der allevegne er ødslet med:

Jeg gad de tusind Speile knuse,
 Som her paa Gader og i Huse
 Man finder overalt opstillet;
 De tvinge mig jo til at see,
 Hvad allermest mig volder Bee:
 Mit eget grimme, dumme Billed! —

22de Octbr. De maa ikke være saa flem mod Archæologien og Archæologerne; jeg elsker baade den og dem; thi om end den overvættes Begeistring og Enthousiasme stundom kan føre de Sidste til altfor sangvinske Forudsætninger og altfor dristige Slutninger, ja, af og til bringer dem til de forunderligste Tanke-Krumspring, saa gjør Videnskaben dog først stor reel Nytte, og har ved Siden deraf noget mysteriøs-poetisk, som altid har forført mig. Havde jeg været i Byen, da Congressen var samlet, vilde jeg visjelig have deeltaget i Møderne, rigtignok kun som Tilstuer og -hører; thi jeg skulde vel vogtet mig for at prostituere mig saaledes, som jeg — til min store Fornøielse — seer, at Tscherning atter har gjort det. Det morer mig altid at see denne Harlequin gjøre sig til Grin! —

Aften. Jeg fik Deres elskværdige Brev af 17de Octbr. i Dag, uden at have takket Dem for det forrige, som jeg fik i Fécamp. Det er i Grunden noget Forførbeligt, De der har gjort! Gif jeg endda med mit eget naturlige Haar, — men jeg, som gaaer med Paryk — hvad skal jeg gribe til, naar jeg faaer et saadant Læs gloende Kul paa mit Hoved? Parykmager Edvard Giese paa Østergade er virkelig ikke at spørge med. Jeg vil imidlertid fatte mig, saagodt jeg kan, jeg vil i Tanterne omfavne Dem, thi jeg er altid inderlig rørt og taknemlig for al den Godhed og Venlighed, De viser mig, der saa lidt fortjener det. — Tak for det yndige lille Billede, De sidst sendte mig! De var, sagde De, i Beraad med Dem selv, hvad De skulde lade Alferne i „Expeditions-Salen“ tage sig for, og De meente, at Protokoller og Penge just ikke var Noget, som Alfer ret vel kunde haandtere. Jeg mindedes derved om, at L. Tieck i en Skildring af Alfeverdenen har ladet de hvide Alfer regjere med Blomsterne, Fuglene, Sommerfuglene etc. etc., men overladt Guldet, Sølvet og Edelstenenes Behandling til Gnomerne, dem han skildrer som gammelagtige, vrantne, uformede, kort sagt, comiske o. s. v. Men den Udvei tør De vel — for Pengemændenes Skyld — ikke tage? Man maa jo holde gode Miner med alle Slags! — — —

26de Octbr. Naar jeg, som ovenfor sagt, ikke lod mig paavirke af andre Poeters Raad og Veiledning, saa var det en Følge af min inderlige Modbydelighed for Efterligning og min fulde og faste Overbeviisning om, at Originalitet var det Første og Sidste, man burde bevare.

„Mens jeg med sømmelig Respect
 „Saae hen til Smaa og op til Store,
 „Lidt efter lidt fik Tanken Vægt:
 „Anch' io son pittore!

„Fåst drømmende jeg gjennemgik
 „Da Kunstens Alpha-Beta,
 „Til, som jeg troede, lært jeg fik
 „At tegne con giusta meta.“

Dg saa blev det, som det blev! (Har jeg før i et Brev citeret disse Linier, saa tilgiv min slette Gufommelse.)

27de. Som De vil have seet af Bladene, frygtede man for at Franskmændene d. e. Pariserne vilde gjøre Optøier eller Revolution d. 26de d. M., fordi Regjeringen, trods Constitutionens Bestemmelse, havde udsat Sammenkaldelsen af den lovgivende Forsamling til d. 29. Novbr. Men Alt blev roligt, og der er, saavidt jeg veed, Intet forefaldet. Men Franskmændene maae ogsaa have godt Veir til at gjøre Oprør i. I da spurgte forleden vor Opvarter, „om han troede, der blev Spektakler i Byen?“ hvorpaa han svarede: „De kan være ganske roligt! Veiret er ikke til det!“ — I dag sneer det og er saa koldt, at Sneen temmelig længe holder sig paa Tagene. Det brænder i min Kamin, men det varmer ikke; derimod seer det jo ganske lysteligt ud! —

29de Decbr. Som sagt, Intet er her forefaldet. Men alle de hede og hidtige Elementer, som røre sig og gjøre her, kunne ikke engang opvarme Luften; her er hundekoldt! Saaledes er der da ogsaa hjemme naturligtviis, hvor baade Menneftenes og Veirets Gemyt er mere roligt. — — —

Deres hengivneste Christian Winther.

Som en Illustration (Alting skal jo nu illustreres) sendes Dem en Photographie af Carpeaur's Gruppe. Døm nu selv!

124. Velb. Hr. Prof. Const. Hansen.

Paris 9de Decbr. 1869.

Kjære Const. Hansen! Tusind Tak for Deres Brev af 5te Novbr.! — Skjøndt Tiden hverken lider, skriver, gaaer

eller løber — i det Mindste ikke for mig — men slæber sig og kryber, saa seer jeg dog med Forfærdelse og Stamfuld-
hed, at det nu allerede er over een Maaned, siden jeg lod
høre fra mig. — Min Hustru's og Ida's Befindende har i
al denne Tid — paa lidt Forkjølelse nær — været tilsyne-
ladende ret taaleligt, hvilket er en stor Guds Naade, hvorfor
jeg takker Dag og Nat.

— — — Hvorfor har ikke De, men Fru Ferichau faaet
Bestillingen til Tersløse Kirke? Hun faaer jo 1200 Rdlr.
for sit Billede; dem havde jeg undt. min Ven! — Ogsaa
Marstrand, seer jeg, skal smykke en Kirke med et Billede;
men Kirken er jo endnu ikke til! —

Jeg havde forbudt Hr. Orla Lehmann at lade mig
stille op i „Situation“, medens jeg endnu var i Live —
— eller rettere, jeg havde frabedet mig den Ure. Nu
er det alligevel skeet. Til Henri, som traf ham ude hos
Monrads, yttrede han, at han vilde lade Billedet photo-
graphere og sende mig en Copie som Julegave; det kunde
være ret artig!

Pater Hyacinthe har jeg hverken hørt eller seet; hans
Skrivelser og offentlige Udtalelser derimod, hvoraf det første
Udbrud kom i Sommer, har jeg med stor Interesse læst og
fulgt. Det maa være en prægtig Fyr! Men — efter
Photographie=Portraitet at dømme, seer han ikke rigtig godt
ud, — synes mig. — Her findes i Frankrig et stort Partie
af Antikatoliker, som kalde sig selv „libres penseurs“; men
jeg synes at kunne spore af flere af deres Udtalelser, at de
endnu ikke ere komne paa det Rene med, hvad de egentlig
ville. Men ved Gjæringen klares vel Alt engang, maaskee

---

124. En til Kirken i Nyboder bestilt Altertavle af Marstrand
blev ikke malet. — Til Orla Lehmanns Samling af Malerier forestillende
danske Digtere i Situation malede Exner det Billede, der findes
giengivet foran i C. W. s. „Træsnit“ 1871. — D. G. Monrads Fore-
drag udkom trykte: „Om politiske Drømmerier. To Forelæsninger.
1870“.

endog efter Conciliet, naar dettes vanvittige Beslutninger og Decreter have kastet det værste Stof til Uenighed, den vildeste Brand midt ind i det katolske Samsunds, allerede noksom forvirrede Liv. —

Jeg bestiller — for dog at sige et Par Ord om mig selv — aldeles Intet.

Min Flugt var aldrig hjæk og høi,
 Jeg tog mig vel ivare;
 Jeg saae jo nok, naar Mange fløi,
 At det var kun en ringe Spøg,
 Men tidt en jækker Fare;
 Jeg svæved lavt, nu jeg kun sjokker
 Paa Tøfler eller Hofesokker;

og det har ingen Klang! —

Hvis De har hørt Monrads Foredrag om „politiske Drømmerier“, vilde De gjøre os en Glæde ved — engang i Tiden — at sige os lidt derom. Jeg frygter næsten for, at disse Forelæsninger ville kunne give Anledning til Polemik.

Nu lev vel! Vær ikke vred paa eller misfornøiet med Deres daarlige Correspondent, der mener Alt saa inderligt og venligt, og som altid er og bliver Deres hengivneste
 Christian Winther.

125. [Til Konstantin Hansen.]

Paris 15de Jan. 1870.

Kjære Const. Hansen!

Her er jeg da endelig igjen — og stammer mig! Hvad maa De troe om mig? naturligviis enten at en Tropmann eller en Peter Napoleon Bonaparte have havt fat paa mig, eller at jeg ret er en utatnemlig Person. Intet af disse

---

125. Som Modstykke til dette Brevs mistrøstige Udtalelser om Danmarks Fremtid kan her fra C. W.s sidste Leveaar anføres en

Alternativer finder Sted. Vi have levet i god Fred her midt iblandt de Afstykligheder, som det sociale og politiske Liv her hver Dag frembyder; og hvad Utafnemligheden angaaer, saa har jeg i denne Henseende min Samvittighed paa min Side og til Forsvar. Men hvad kan den Svage udrette, ved hvis Side vandre saadanne Dæmoner som Sløvhed, Dorstshed, Dødsighed, Uvidenhed, Indholdstomhed og alle disses Ledsaagere? — De figer i Deres sidste, saa høist interessant Brev, at „De maaskee havde sagt Noget, jeg ikke syntes om“. Ak! hvor kan Sligt falde Dem ind? Deres Breve, saa venlige og velvillige, saa fulde af Indhold og saa prægtige i Formen, gjøre altid en velsignet Virkning. Det Eneste, jeg kunde have imod Dem og Deres Breve, maatte da være, at de gjøre mig og mine til skamme! —

— — — Er De ikke slittig? jeg skulde sgu troe't! — Jeg kjender saa Menneſter, der ere mere slittige, eller rettere sagt — Ingen! Men Deres — saavidt jeg kan forstaae — næsten raſtløse Birken understøttes ogsaa af Deres livlige, altid Frugt bærende Phantasi, af Deres Dygtighed til at producere og af Deres grundige Indsigt og endelig af Deres varme og inderlige Kjærlighed til Deres Kald og Kunst. Det er en lykkelig Tilstand at kunne være slittig! — Jeg vil her ikke igjen gjøre nogen Sammenligning! —

Monrads Foredrag har jeg nu læst Det er en i hver Henseende mærkelig og interessant Udtalelse; og, saavidt jeg kan forstaae og læse mellem Linierne, er han af samme misshaabende Mening, som jeg, nemlig at Danmark er viet til Undergang. Det varer ikke længe, inden det er forbi.

Strophe, der af Uagtſomhed er bleven forbigaaet i hans „Efterladte Digte“:

Mishandlet blev Du, Danevang!
 Saavel af Ven som Fiende;
 Dog vil med Guds Hjælp Dig engang
 En Frelsens Stund oprinde.

— „Birkebals tykke Bog“ er: „En Livsſjælfse“, 1-2, 1863-1864.

Selv ikke den stærkeste Coalition mellem de tre nordiske Riger vil kunne hindre en saadan Udgang. Man fortæller i Bladene, at de tre nordiske Regjeringer i en Fælledsnote til Østerrigs og til Frankrigs Hoffer skulde have paatalt disse Magters Mægling med Hensyn til Pragerfredens 5te Art., angaaende Nordflæsvig. Men man veed jo dog een Gang for Alle, at Jugen gjør et eneste Skridt for os, for Andre, uden at see en bestemt, sikker Fordeel derved. Desuden — hvad vilde saa Freden sige? Den evige Talen om Fred og om almindelig Ufvæbning, som om vi skulde kunne sætte os tilbage i en Guldalder, forekommer mig yderst latterlig. Vi ere sandelig endnu ikke saavidt! —

Birkedals tykke Bog har jeg engang seet, men ikke novet at aabne den. Han har aldrig vaakt min Sympathie. — — —

De længes efter at see os igjen? Tusind Tak — udtal det, saa ofte De vil, jeg og min Glæde derover blive ikke trætte! — Lev vel! Erbødigt og venligt Hilsen til Deres Frue!

Deres hengivneste Christian Winther.

126. [Til Konstantin Hansen.]

Paris 1ste Marts 1870.

Kjære Const. Hansen! Enten er De syg, hvad Gud forbyde! — eller De har al Deres Tanke og Tid optaget af Deres Arbejder, og dette maae vi jo takke Apollo og Muserne for; — eller — er nu Turen kommet til mig at være ængstelig for at have sagt Noget i min sidste Skrivelse af 15de Januar, som har været Dem imod? Dette er mig ikke bevidst — tværtimod! Jeg vil altsaa haabe,

126. F. L. Mynsters „Indsigelse“ i „Berl. Tid.“ udkom særskilt: „Den moderne Rettskrivnings pødelæggende Virkninger. 1871“.

at det midterste Alternativ er det sande, og saa finder jeg mig med Taalmodighed i Deres lange Taushed.

Vi have nu foreløbigt fastsat vor Hjemreise til førstkommande Juni Maaned.

— — — Siden mit sidste Brev har min Kone været alvorligt syg. Vi maatte tage vor Tilflugt til Doctor Bernois. Hun maatte holde Sengen i over 8 Dage og holde sig længe inden Døre. Kulden, som her jo er søligere end hjemme, fordi Vinduer og Døre ere utætte og Varmeindretningerne slette, var formodentlig den egentlige Grund til hendes Sygdom. Nu synes hun at befinde sig ganske vel, hvilket maaskee kan tilskrives det nyligt indtraadte milde Veirligt. —

Har De i Berl. Tidende læst F. L. Mynsters Indsigelse mod den nye Retskrivning, som Sv. G. & Cie vil paatvinge os? Han er vred, dog ikke nær saa gal i Hovedet som jeg selv. Kunde jeg, saa skulde jeg vadse Hovedet paa disse Herrer! men jeg er en Staffel. „Bsd Sv. G. angår, så værken vil jeg ændse eller kan jeg indse tron på, at han er helt en helt i sprogvidensskaben“ etc. etc.

Af de politiske Optøier her høre og erfare vi intet i vor stille Gade; kun Bladenes Beretninger lade os vide, at vi maaskee promenerer paa en Vulkan. Dog troer man, at det i Grunden ingen Fare har. Jeg saae ogsaa helst, at hvis det skulde komme til alvorligt Udbrud, dette da maatte skee efter Juni Maaned. Saa maae disse politiske Arlecchini for mig gjerne gjøre deres Krumspring! —

Hvergang jeg faaer et Brev fra Dem, bliver Dagen mig en Fest. — — — Lev vel!

Deres uforandret hengivne
Christian Winther.

Min Skrift er slettere end sædvanligt; det kommer af en stærk Gigt, som har taget Logis i min høire Tømmeltot.

127. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

Paris 6te April 1870.

Kjære Const. Hansen! Nu er den da endelig kommet,
den velsignede Vaar,

„Primavera, gioventù dell' anno,

Bella madre de' fiori,

D'erbe novelle e dei novelli amori“!

og nu haaber jeg da ogsaa, at ved dens Ankomst og ved dens varme Aande skulle alle vore Plageaander, Gigt, Fortjælelse, Hoste, Snue, la Grippe, Tandpine, Hoveddo., Halsdo., — ikke at tale om et Læs af Klædemonsstykker, som man har maattet slæbe paa uden Nytte — nu skulle finde sig besjæiede til at lade os i Fred! Vi have længe nok døiet Dndt. Min Hustru har to Gange maattet holde Sengen i 14 Dage og lade Lægen kalde, og Ida er det gaaet paa samme Maade. Svalen har hilst paa os her, Knupperne paa Træerne i Palays royal tyfnæs, Bonner og Børn lege under fri Himmel og gamle Cavalerer og unge Damer sidde udenfor Caféerne og drikke deres Boç. NB. jeg gjør det ikke; thi jeg fryser altid! — Men hvordan seer det ud hjemme? triste og koldt og fuldt af Sis! hvad skal det blive til, hvis Jorden har dreiet sig forkeert? jeg er næsten bange for det! —

Det glæder mig af Bladene at see, at min Ven Constantin dog har to Billeder paa Udstillingen; og er det de to Altertavler, saa er min Glæde dobbelt; thi det har forekommet mig, at de have ligget Dem lidt tungt paa Hjerte. — Jeg gratulerer til Vice-Directoratet. Egentlig veed jeg jo ikke, hvad det har at betyde; men faaer Deres Stemme i Kunstens Anliggender derved endnu større Vægt eller Indflydelse, saa har jeg, der troer paa Dem, saa meget mere Grund til ogsaa at gratulere os og Kunsten. — — — En Scene af Syndfloden? det forekommer mig, som om man altfor ofte rider paa dette Problem; — man har da ofte seet det i vor Udstillings-Salon. Er det, fordi

man vil vide, om de unge Kunstnere have Kjendskab til den nøgne Menneskefikkelse? i mange forskjellige Stillinger og Bevægelser? eller gjør jeg maaskee her et dumt Spørgsmaal? — saa er det da ikke første Gang, det hændes mig. —

Af de Uroligheder, som her have fundet Sted i Anledning af Prinds Buonapartes Affaire med Victor Noir, som han dræbte, og i Anledning af de Forandringer i Constitutionen, som man er isærd med at foretage, og som ikke synes at behage Folk, have vi i vort Qvarteer ikke seet eller erfaret det Ringeste. Bladene derimod ere fulde af Oprør. Men — skjøndt Sindene vistnok ere i stor Ophidselse, troer man dog ikke paa Muligheden af en Revolution, hvortil det egentlige Folk føler liden Sympathie, eller rettere sagt, som det frygter. De vilde Republikanere derimod drømme kun om Ild og Blod.

Jeg har — for dog at sige Noget om mig selv — i disse to Aar ikke gjort noget Bekjendtskab her; Grunden er især, at jeg kun med stort Besvær og meget usuldkomment udtrykker mig i det franske Tungemaal — og saa har jeg hellerikke følt nogen Drift eller Lyst dertil, — jeg havde nær sagt: saa lidt som til noget andet!

— — — Lev vel! og tag tiltakke!

Deres hengivneste Christian Winther.

128. [Til Constantin Hansen.]

Nr. 114 Lappen, ved Helsingør.

20de Juni 1870.

Kjære Const. Hansen! — — — — —

— — — og derfor stammer jeg mig og tør ikke engang undskylde mig, men jeg maa bede Dem selv at tænke Dem i alle disse Tankestreger den dybeste Søndertnufelse, Anger og Skuelse over min Forsømmelse.

Den 7de d. M. ankom vi her til denne gamle Sæbe-
tjelder. Dagen efter fandt vi ovenstaaende Bolig. Den er
ikke fuldt tilstrækkelig, og altsaa ikke heller ret beqvem. Den,
som er bedst faren, er, som sædvanligt, jeg; min Hustru har
det ubeqvemlest. Hvad der imidlertid gjør os denne Om-
stændighed mindre besværlig, er det gode Veir, de smukke
Promenader, Udsigten fra vore Vinduer til Sundet, og —
Haabet om ret snart at turde vente et Besøg af Dem! Et
saadant Besøg — netop af Dem — vilde glæde, formilde,
trøste — kort sagt, rigtig gjøre godt og være velsignet af
os. Alle.

Jeg var i Fredags i Byen, men det var en Forret-
ningsreise; jeg havde 100 Grinder og saae bogstaveligt
kun Handlende og Haandværkere, — med Undtagelse af
Henri. Men naar jeg næste Gang gjæster Kbhvn, skal De
ikke være sikker for min Apparition, og De maa da love
mig, ikke at blive forstræffet.

Jeg kan ikke faae Mere paa Papiret!

Lev vel, til vi sees! — — —

Deres hengivneste Christian Winther.

129. [Til Christian Winther.]

Brøndby, den 28de Juli 1870.

Jeg maa fortælle Dig, kjære Svoger! hvor glad jeg
er — og det trods Sorg, Smerte og Angst for Danmark's
Fremtid — at der for 74 Aar siden blev født en lille Dreng
til Verden, som blev stor i mere end een Betydning. Sam

129. Paa dette, uden Tvivl det sidste Brev, C. W. modtog fra Fru
Monrad, har han d. 26. Dec. 1872 skrevet Følgende: „Hvad maa hun,
der har skrevet dette Brev, nu tænke om Den, hun har skrevet til,
naar hun med Eoighedens Klarshyn opdager, hvordan Den er eller
var, som hun en Tid her i Livet har troet at kunne ansee det for
„Noget“ at have lært at kjende? Ingen veed bedre, hvor stor
denne elstværdisge Feiltagelse er og har været end C. W.“

er jeg saa inderlig taknemmelig for alle de mange Gange, hans Sange have glædet, trøstet, beroliget og opmuntret mig; jeg regner det og for en stor og god Gave, Gud har skjænket mig, at jeg personlig har lært ham at kjende, og jeg stoler nu paa hans Dverbærenhed med at jeg saa lige- fremt udtaler det.

Jeg nærede det Ønske at reise som i Morgen til „Lappen“; men jeg blev overfaldet af Smerter, de gru- somste. Jeg har foreløbig faaet Medicin og skal nu paa Løverdags have en lang Conference med Lægen; men ihvor det saa gaaer, vil jeg stræbe at glæde mig til en bedre Fremtid ved at see lidt længere ud, hvor jeg skal møde de forudgangne gode Venner, medens jeg venter paa dem, som jeg forlader for en Tid. Hvor vil det blive godt at see dem, man holder af, friske, glade, kraftige og forældre, og saa tale med dem „i Lys“! — — —

Endnu engang Tak for Alt i den Tid, vi have kjendt hinanden, og siig til Julie og Ida, at jeg holder af dem det Bedste, jeg kan!

Din Svigerinde Emilie.

130. Til Dherrer Medlemmer af „Quartetten“.

Lappen 30te Juli 1870.

Mine Herrer!

Jeg beder Dem venligst at modtage min inderligste, hjerteligste Takfælgelse for det elskværdige „Godmorgen!“, hvormed De igaar overrasjede, glædede og hædrede mig.

Den smukke Text og den ypperlige Sang havde vistnok fortjent at besvares ogsaa med Sang! Men tilgiv mig! Dherrer veed nok, at Sangfuglen mister sin Stemme ved Vintertid!

130. Den Helsingørste Sangforening „Quartetten“ havde den foregaaende Dags Morgen bragt C. W. en Fødselsdagshilfen.

Endnu engang, Tak for Deres Godhed og Velvillie for mig og for det Lidet, jeg har kunnet udrette.

Med oprigtig Taknemlighed
Deres ærb. forbundne
Christian Winther.

131. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

[Kjøbenhavn.] 20de April 1871.

Kjære Const. Hansen! Deres — som sædvanlig — elsktværdige Billet af 13 dennes, har jeg ikke før besvaret, fordi jeg ikke vidste, hvad jeg skulde svare. De spurgte til mine kjære Rejsende, men først igaar modtog jeg et Par Linier fra min Hustru dat. 14de April, fra Innsbruck. Hvad Billetten meldte, var just ikke glædeligt. De vare komne til denne Stad „efter den affkyeligste Reise“, heed det. Nu ere de formodentlig i Meran, som ligger lidt N. O. for Bogen, der — som De nok veed — ligger syd for Innsbruck, naar man har passeret Bjerget „Brenneren“. Jeg kjender den Route godt. Jeg haaber nu snart at erholde lidt fyldigere Meddelelser om deres Reise, og skal da ikke forsjømme at fortælle Dem — næsten vor Eneeste — hvad der — det veed jeg — vil interessere Dem.

Hvis nu jeg engang begaaer den Boldsomhed at sende Dem et Pus, — kommer De saa?

Lev vel! Deres hengivne

Christian Winther.

Jeg vil betro Dem en Hemmelighed: „Jeg er ikke rigtig i godt Humeur“.

132. Til Christian Winther paa hans Fødselsdag, den
29. Juli 1871.

Du tegnede os Amor med Bue og Pil,
Hvordan han monne færdes mellem Taarer og Smil

Dg drive Spil med Bonden, mens han røgtede sit Bærk,
Med Borgermanden findig og med Ridderen stærk.

Hav Tak, fordi Du priste vort elskte Fædreland;
I Skjønheds Lys Du malte os Mark og Skov og Strand,
Saa gladere vi boede i Bøgestovens Ly —
Naar Sneen fygged, bragte Du os Sommer i By.

Lad Roserne, som farvedes af gamle Danmarks Jord,
Med Duft fra Paradiset, hvor evig Skjønhed boer —
Lad dem min Gilsen bringe, mens paa Dit Bord de staae,
Paa den Dag, da jeg ellers saa tidt Dit Ansigt saae!
Const. Hansen.

Da man ikke skulde give Bagerbørn Hvedebrød og
følgelig endnu mindre Grovbrød, saa vilde jeg først ikke
have sendt ovenstaaende, men sender det alligevel for at
vise min gode Villie. C. H.

133. Hr. Cand. F. L. Liebenberg.

Paris 1ste November 1871.

Kjære Hr. Liebenberg!

I dag sender jeg Dem kun et Par Ord. Vi ere nemlig
ikke endnu rigtig kommet i Orden her i vor Bolig, Hôtel
Molière, Rue fontaine Molière, Nr. 39, og det forarsager
adskilligt Bryderi.

Vor Reise hertil var, som sædvanlig, kjedelig, men uden
Uheld, naar jeg undtager, at vi leed meget af Kulden.
Paa Düneborger-Hede laae der Is og Sne.

Til Paris ankom vi Fredag Aften Kl. 11 omtr. og
fandt mine To i deres Senge. Min Hustru var meget for-

---

133. „Vor Reise“; C. W. reiste fra Kbh. i Selskab med sin
Svigerinde, Fru Thora Petersen.

tjølet, men Ida befandt sig ganske taaleligt. Nu er min Kone igjen ret raff og har endogfaa to Gange ledsaget sin Søster i Théâtre français. Jeg var der ikke, og gaar hellerikke nogetsteds hen, undtagen naar mit Følgefab er nødvendigt.

Af Byens Ødelæggelser har jeg kun seet, hvad der faldt paa min Veie f. Ex. Tuileriernes Ruiner og Rue du Bac; jeg maatte nemlig ud paa den anden Side af Seinen til Rue de l'Université, hvor vort Gesandtsskab rejsderer, da jeg medbragte Depecher fra vort Udenrigsministerium.

Det var ganske curieust: i alle Boutiquer, hvor jeg forhen havde hentet Tobak, Cigarer, Postmærker, Papir, Svovelsikker etc., fandt jeg de forrige Handlende, som alle gjenkjendte mig og modtog mig meget venligt med de Ord: „Vous voila de retour, Monsieur! Mais quelle année!“

Vort Hôtel er det samme, som vi for 2 Aar siden beboede, og jeg har mit gamle Værelse, hvor jeg har indrettet mig aldeles som da. Men de Værelser, som min Kone ad interim har faaet, skulle byttes med 3 andre i min Etage; og det giver noget Besvær i disse Dage. — — —

Saa snart Apoll, Muserne eller andre stærkere Magter skjænke mig taalelige Diebliske og jeg faaer Noget udrettet, skal De, i det Mindste, faae det at vide. Bliver Tingen saa betydelig, at den kan lægges under Bogtrykker-Pressen, saa sender jeg det til Dem — Dem i Bold!

Nu lev vel! Snart Mere og Bedre! De veed ikke, med hvilken ærlig og oprigtig Taknemlighed (men ogsaa Undseelse) jeg tænker paa alt det ægte Venkskab, hvormed De altid har omfattet mig selv og mine smaa, fattige Affairer. Gils Alle, som bryde sig om en Gilsen fra Deres forbundne, hengivne

Christian Winther.

Jeg har aldrig været stærk i at forfatte Breve.

134. [Til *J. P. Liebenberg.*]

Paris, den 15de Novbr. 1871.

Kjære Hr. Liebenberg!

Jeg banker paa Deres Dør igjen, ikke for at rykke Dem for et Svar paa min første Skrivelse — der visselig intet Svar fortjener — men for at sige Dem to nødvendige Ord.

I et Brev herfra til Reizel havde jeg givet ham Udfigt til, at jeg muligviis, førend det forhaandenværende Manuscript til „En Samling Vers“ var udsat, kunde jende et lille Manuscript, en ny Fortælling, som kunde slutte Bogen og fylde lidt mere.

Men nu have Omstændigheder, og blandt disse især min Stemning ganske hindret mig i at arbejde paa Noget-somhelst.

Da De nu har været saa god og opoffrende at tage Dem af Correcturen af hiin Samling, saa kunde det maaskee dog hændes, at De i den Anledning engang imellem seer Reizel. Hav da den Godhed at underrette ham om, at Bogen ikke denne Gang kan blive større. Paalæg ham tillige saasnart som muligt at sende mig Exemplarer hertil — hvilket han har lovet — saavel som at omsende Exemplarer til Flere i Hjemmet, blandt hvilke naturligviis først og fremmest til Dem! — Min Hustru ligger syg, Beiret er raat.

Bliv nu ikke vred for denne Lap, som sendes Dem af en Bjalt.

Deres hengivne og taknemlige
Christian Winther.

135. [Til *Const. Hansen.*]

Paris 21 Decbr 1871.

Kjære Const. Hansen! Tak for Deres Brev, der — som altid — var mig en Husvælselse! — — — De har altsaa nu luffet for Haven, luffet den ude? Jeg haaber at komme hjem,

naar De igjen har aabnet den gjæstfrie Dør, og skal visseelig ikke forsumme at træde indenfor i Følge med Haven og Sommeren!

Historien med Grundtvigs Høiskolefest, Høstrups Udtalelser og Alt dette, er jo næsten forargeligt. Jeg seer daglig tre danske Blade og har altsaa seet den hele Scandale paa Fingrene. Det morede mig ret at bemærke, hvor Bloug i Grunden skjælvede af Harm, men dog tog saa lempeligt paa sin Ven S.; — dog kunde han ikke bære sig for at sætte ham i Række med en Bjørnbaa. —

Ja, nu er jeg da her igjen, jeg sidder i det samme Værelse og paa den samme Canapee, som jeg ifjor Foraaet forlod; men Jardins des plantes og den armløse Gubinde har jeg endnu ikke seet. Min eneste Færd bestaaer i at sove, vandre en Motionsbevægelsestour omkring i Palays Royal og læse Aviser (danske) i Café de la Régence. Forresten er jeg ugubelig doven, og ffammer mig som en Hund naar jeg hører om Andres — i Gr. Deres Flib. Apropos, eier vort Galerie ikke et Billede af Salvator Rosa, som forestiller Jonas, prædikende for Niniviterne?

---

135. Høstrup havde d. 1. Nov. ved en Høiskolefest paa Marienlyst udtalt sig dablende om den danske academiske Dannels, hvilket „Fædrelandets“ Nr. 264 i en levende Artikel misbilliger. I samme Blads Nr. 270 tager S. til Gjenmæle, hvortil Redactionen knytter nogle Bemærkninger, der ende med de Ord: „Det kan godt forstås, at de, der speculere i Almuens Uvidenhed og Naahed, ophidse den til Uvillie mod dem, der vide mere end den; men der er ingen Mening i, at den, der selv er et levende Vidnessbyrd om, at klassisk Dannels, Aand og Hjerte, folkelig Sang og folkelig Tale lige saa godt kunne sammen i en god dansk Natur, som Aloor og Gammen kunne sammen paa Folkehøiskolerne, at han fremstiller en nu engang uadskillig Del af sit eget Væsen som aldeles overflødig, ja skadelig, eller med andre Ord, at Lars Bjørnbaa og Christian Høstrup synes paa lidt nær at sige det samme.“ I Nr. 272 svarer S. og nedlægger Protest imod at lilles ved Siden af L. S., fordi denne „i mangfoldige jydsk Skolemøder har kæmpet med stor Iver imod hele det Syn paa Oplysning og Underviisning, som S. ved denne Leilighed havde indlagt et Ord for“.

eller har Høyen maaskee udfundet, at det er af en Anden? Jonås er een af det gl. Testamentes Propheter, hvis Characterfildring er meest poetisk, ikke at tale om hans Livs Begivenheder. — Gid Musen maatte være Dem saa gunstig, at De kan faae Deres store Billede fuldendt i rette Tid; og gid Censuren saa vil bruge forstandige Dine! —

Nu ere da „Træsnittene“ med de mange Billeder endelig udfomne, som Keigel forleden meldte mig. Han sagde om Bogen: „Oprigtigt talt, den seer Poffers godt ud!“

Baade forrige Gang, da jeg var her, og nu er det et Par Gange faldet mig ind, at det maaskee kunde more mig selv og Andre, om jeg skrev en Selvbiographie. Men der bliver Intet af. Thi naar jeg nu seer hen til Borgeren fra Genf og Geheimeraaden i Weimar, saa gysrer jeg tilbage. Jeg mangler den Førstes Frækhed og den Sidstes olympiske Ro og Sikkerhed, ikke at tale om Begges Talent. Nei! — Ja, hvis man kunde og turde give et photographisk Billede, saa vilde et saadant Portrait selv af det ubetydeligste Mennekeliv maaskee være interessant; — men det tør man ikke, og man kan ikke engang. Selv Rousseau, der gjorde Forsøget, staaer dog i denne Henseende som en Stymper.

Nu lev vel! og tag tiltakke med dette. — — —

Deres hengivneste Christian Winther.

136. Hr. Cand. F. L. Liebenberg.

Paris 12te Jan. 1872.

Kjære Hr. Liebenberg! Skjøndt lidt seent, sender jeg Dem af mit inderste Hjerte de bedste Ønsker for Dem i det

---

136. Kærværende Udgiver, der i C. W.s Fraværelse besørgede Correcturen paa den illustrerede Udgave af „Træsnittene“, havde i Trykkeriet udtalt sig imod Titelen: „Træsnit af C. W.“, men faaet det Svar, at den hidrørte fra Digteren selv. I anden Udgave 1873 blev Titelen: „C. W.s Træsnit“. Mottoet blev ikke gjenoptaget. —

nye Aar! — Nu nærmer sig da den Tid — maaskee den alt er kommet — da De skal besværes, betynges, bebyrdes, belæses, belemres igjen med Correctur af de sidste Ark af min pjaltebe „Samling Vers“. I det sidste Brev fra Keigel blev det sagt mig, at Bogen ikke kunde udkomme før mod Slutningen af Januar Maaned, fordi man manglede Papir!! Er det ikke en Prostitution for Silkeborg-Fabrikken? En Papirfabrik er jo rigtignok et „Kluderi“, men burde dog ikke være det i figuranterlig Betydning. — Jeg haaber, at Keigel har sendt Dem et Exemplar af den nye Udgave af „Træsnit“. I typographist Henseende er den jo meget smuk. Dem, kjære Liebenberg! kan jeg ikke noksom takke for den Omhu og Kjærlighed, vover jeg at sige, hvormed De har behandlet Texten. To Udsættelser har jeg alt meddeelt Keigel: for det Første har han ubeladt det smukke gammeltydske Motto, som angav Digtenes Character, og for det Andet burde Titelen været: „Træsnit“. Digte af C. W. Med Tegninger etc. etc.; thi jeg har jo ikke skaaret i Træ, men kun givet Versene hiint Beskedenhedss-Ravn. Men herved er jo Intet at gjøre! — Jeg har den Frygt, at Philipsen ikke har sendt Dem Exemplarer af Skjemedigtene og af Eventyrene, skjøndt jeg troer at have paalagt ham Saadant. — Af de tre danske Blade, Berl. L., Fædrelandet og Dagbladet, som jeg seer hver Dag, og som udgjøre den eneste Landsføde, jeg her hidtil har nydt, seer jeg, at hine tre Bøger have mødt megen Belvillie i Pressen, som man siger; jeg tør altsaa — paa mine Forlæggeres Vegne — vel ogsaa haabe, at det kjøbende Publikum har været enigt med Bladene.

— — Jeg havde næret det sangvinske Haab her at kunne lave endnu en „rimet Fortælling“ og dermed

---

Skjemedigtene og Eventyrene d. e. „Danske Skjemedigte, saml. og udg. af C. W.“ 1872; „Eventyr fra fremmede Lande, overs. og udg. af C. W.“ 1872. — Nærv. Udgiver havde hjulpet Posttrup med Correcturen paa hans „Sange og Digte fra 30 Aar“ 1872.

forøge „Samlingen“; men, proh dolor! det var, som saameget Andet, en tom Illusion, og Bogen maa udkomme i sin spinkle Taille.

Jeg seer, at De er blevet færdig med C. Hofstrups Digte. Hvad tænker eller siger De om Deres Vens Udtalelser ved Folketalefesten? Mig er det næsten uforklarligt.

Min Hustru har i de sidste otte Dage været alvorligt syg; men nu har dog vor elskværdige, franske Læge igjen bragt hende paa Fode.

Jeg vilde ønske, at Vorherre vilde indgive Dem en ubændig, uimodstaaelig Lyft til at skrive til mig. De veed ikke, hvor det gjør godt at høre fra Hjemmets Venner!

Hils Alt og Alle!

Deres hengivne, taknemlige Christian Winther.

137. [Til Konstantin Hansen.]

I den ledagtige Stad, Paris, 3die Febr. 1872.

Kjære Const. Hansen! Usigelig Tak for Deres andet Brev, som jeg idag har modtaget, og som gjorde mig saa rød i Ansigtet, som jeg nu kan blive, deels af Glæde og deels af Skamfuldhed! thi det er jo næsten en heel Maaned siden jeg modtog Deres første Skrivelse, som jeg ikke har gengjældt. Vær ikke vred paa mig for min utilgivelige Opsættelses-Syge, — dog nei! jeg vil ikke gjøre mig selv værre, end jeg er. Nei, Strængene i min Sjæl vare saa forstemte, at jeg ikke ret vel kunde være dem bekyndte, selv for det meest overbærende Øre. — Min Hustru

137. Sagen „C. Weis contra C. Ploug“. Imod forskjellige Yttringer i „Fædrelandets“ Nekrolog over C. Weis (1872, Nr. 17) gjorde Overretssassessor C. Weis i „Berl. Tid.“, Nr. 24, Indsigelse; „Fædrelandet“ svarede i sit Nr. 26. — „Kirkespeilet“ anmeldtes i „Fædrelandet“ af Cand. theol. (nu Professor) Frederik Nielsen.

har i denne lange Mellemtid været alvorligt syg. Det var en stærk Inflammation i Halsen, der medførte Feber. Vi lod Lægen komme (en udmærket elskværdig Mand) og han tog alvorligt fat. Hun maatte holde Sengen i over 14 Dage. Nu er hun, Gud være takket, kommet saavidt, at hun kan gaae ud; hun har ingen Smerter mere; men Kræfterne ere kun ringe. Det forunderligt milde Veirligt, som nu er indtraadt, vil maaskee, haaber jeg, bidrage noget til at gjøre hende stærk og rask igjen. —

Det er en sand Glæde at læse de Træk af Deres Familieliv, som De er saa elskværdig at meddele mig. Der aander en velsignet Fred og Ro, og der rører sig paa hver Kant en livlig Kamp for noget Ideelt. Hvad kan vel Himlen skjenke mere? Og selv er De saa begejstret og flittig, hvilket sidste Moment forskaffer en ubegribelig Sindstilsfredshed. De kunde vel tænke — om ikke sige — om mig: „Han burde ogsaa være flittig og give sig til at synge, som jo er hans Haand- og Hovedværk!“ Men for det Første kan jeg i denne fremmede Luft ikke faae en Tone frem; og for det Andet saa er min Røst blevet

Saa rusten, ram og raa, som Raab af Ravnens,
 Naar den sin vilde Seiersjubel ei kan dølge;
 Før lød den blot saa blid og blød, som blanken Bølge,
 Der glat henglibende sig sniger ind i Havnen.

Nei, det gaaer ikke! Maaskee Tingen kan forandres! — Naar De saaledes, som De har gjort, i Fraastand holder en blinkende Flaske Rhinskviin op for mig, saa aabner De mig jo formelig den smilende Udsigt i en Idyl, og jeg kan ogsaa forstikke Dem:

Bagop vil jeg af Glæde slaae,
 Ret som en Ganger vild og vrinsk,
 Hvis jeg igjen den Fryd kan naae
 Gist under Sommerhimmens Blaae,

J Haugens hyggelige Braa,
 Hvor Abild og hvor Roser staae,
 Fra Dem et venligt Ord at faae
 Og saa — en Draabe Rhinff!

Men desværre, der er lang Tid til Sommeren; jeg længes efter den, ligesom De.

Sagen „Ernst Weis contra Carl Ploug“ har De naturligtviis lagt Mærke til. Plougs Maade at characterisere afdøde Notabiliteter f. Ex. ogsaa J. L. Heiberg og Andre, har altid stødt mig. Jeg formoder, at hans Mening er god; at han vil være retfærdig i sin Dom o. s. v.; men Alt dette kunde gøres med mere Føinhed. Plougs Replik i „Fædrelandet“ var forresten mig aldeles tilfredsstillende, hvorimod Etatsraad Weis's Anke i Berl. Tid. slet ikke behagede mig. — — — Da de 4 Brødre Weis' Fader (Læge i Aarhus) giftede sig, erklærede han, „at han vilde have en Quartet“. Han var selv musikalsk dannet. Det lyffedes ham over Forventning; hans Hustru fødte ham disse Fire, som alle vare i Besiddelse af musikalsk Talent: Carl W. 1ste Violin, Dr. W. 2den Viol., Polytechnikeren Andreas W. Viola di Braccio og Etatsraad E. W. Violoncello. Jeg har et Par Gange hørt denne Quartet, men jeg har aldrig før eller siden hørt noget saa Fuldent; det var som udftrømmet fra een Sjæl og udført af een Haand! —

De har vel i „Fædrelandet“ seet en særdeles velfreven Anmeldelse af Grundtvigs Kirkespeil? Den var velvillig mod Forfatteren, uden at Anmelderen saaes liggende næsegruus for en Afgud; og dens Tendents syntes mig at stemme med Deres Uttringer om Bogen og dens Forfatter. — De studerer Philosophie? og deri gjør De ret. Mig er Philosophien et hermetisk luffet Omraade, som jeg aldeles mangler Remedier til at aabne mig Udgang til, med andre Ord: „jeg veed ikke og har aldrig vidst, hvad Philosophie er“. — — —

Er det ikke fatalt at føle Alderdommen? jeg sporer

den saa tydeligt baade i Sind og Skind; jeg gaaer f. Ex. nu saa besværligt.

Jør var mig Fodens Fjed saa kjæft og fast og spændigt,
Nu kryber, kravler jeg som Kat paa Kant af Muren;
Og naar engang i Dvæld mig kalder Dødningsluren,
Jeg selv det sidste dybe Skridt gjør ubehændigt!

10de Febr. Da ovenstaaende Linier syntes mig altfor usle, lod jeg dem nogle Dage ligge i Mappen; men da det Gaab at kunne sende Dem noget Bedre, glipper, saa maa jeg bede Dem tage tiltakke! — — —

Deres hengivnefte og taknemlige Christian Winther.

138. [Til Constantin Hansen.]

Paris 28 Marts 1872.

Kjære Const. Hansen!

Med Blussel maa jeg betjende, at det er min Skyld, at Jda's Takfigelse saa seent kommer Dem tilhænde. Hun blev meget lykkelig ved at modtage dette nye Beviis paa den velsignede Venlighed, De altid har viist hende; og vi andre To ere saa dristige ogsaa at tage vor Part deraf til Jndtægt. — Jeg har saa længe opsat at sende Dem et Par Ord, fordi jeg ønskede, at disse Ord kunde komme frem med lidt Solffin; men da det ikke lader til, at Veiret

138. K. Novsings her omtalte Bog hedder: „Rettskrivningsspørgsmaalet i dets Betydning for Literaturen og Folket“, 1871. — F. Selveg havde i „Fædreslandet“ 1872, Nr. 53, anmeldt „Skilbringer af Biskop over Holland-Falsters Stift, Dr. theol. Rasmus Møllers private Liv, et Mindefkrift for Slægtninge og Venner“, 1871. I disse „Skilbringer“ findes det her førstomtalte Træk S. 24-25, og det sidstomtalte S. 28, saa lydende: „Moderhertet strømmede over, naar E. W. bragte hende sine Forsøg i Digteteksten. Poul Martins Digte kunde hun meget godt lide, men: han naaer ikke Christian, sagde hun som til sig selv“. Smlg. Brevet af 5. Sept. 1872. — „Disputationen i Rom“ — imellem protestantiske og catholske Præster, d. 7. og 8. Febr. 1872.

endnu saa snart vil bedage sig, saa gjør jeg Forsøget. Vent dog ikke, at jeg kan digte Solstin! det maa, som De nok selv har erfaret, komme af sig selv. — — —

De bør virkelig ikke fralægge Dem, om De studerede Philosophie eller hvad der grændser hertil. Naar jeg fortæller Dem, at jeg aldrig har kunnet trænge ind i dette Omraade, saa er det Sandhed; men jeg stammer mig lidt ved min Mangel paa Udholdenhed og Evne. Det har aldrig — som det var Heibergs Held — kunnet komme „zum Durchbruch“ med mig. Det hændtes Heiberg engang i Hamburg, at han med Gæt fik et fuldstændigt Klarsyn paa Sagen. Maaskee burde jeg — hvis det ikke nu er forsilbe — begynde at læse Hegel i Hamburg! —

Prof. Røvsing har sendt mig en Bog om „Rettskrivnings-Spørgsmaalet“, som i Gæt og Alt har mit fulde Bifald. Jeg kan ikke andet. Alt i Forveien havde jeg efter fattig Evne tænkt mig næsten det Samme, som han her med knufende Overlegenhed klarligt beviser. Læs dog den Bog! Jeg vilde saa nødigt, at De eller andre Galantuomini skulde lade sig forlokke af hine Herrer Reformatorens forseilede Tilbagestruen og falske Skandinavisme. —

Pastors Helwegs lille Anmeldelse af hiin temmelig maadelige Skildring af N. Møllers private Liv, var ogsaa mig forstruet og uforstaaelig. Bogen selv, som vel er skrevet med en vis Kjærlighed til Stoffet, er dog svag og i visse Punkter meget forfeilet. N. Møller var en elskelig Character, en høitbegavet Kirkelærer og en lærd Mand; men han var ingen lærd Hjante, som ikke kjendte en „Kalkun fra en Gaas“. Det Billede, som Forfatterinden i lette Omrids giver af min Moder, er derimod bedre og sandere. Kun een Yttring, som anføres af hende, troer jeg ikke er sand. Det lignede hende ikke at høre mig i Modsætning til en saadan aandelig Notabilitet, som hendes ældste Stedsøn var. —

Disputationen i Rom fulgte jeg med spændt Forvent-

ning og jublede ved Protestanternes Seier; hvilken jeg dog — jeg kan jo lidt Kirkehistorie endnu — let kunde forudsee. Hvilken Forandring i den gamle Sæbetsjelder! — — —

Jeg formoder, at Kbhvn i Udstillingstiden vil faae et ret tvivligt Udseende. Et Antal af Besøgende vil jo nok opfylde Høteller og Gader, langt større end det sædvanlige Sommerbesøg. Har De i Sinde at udstille noget Malerie? — — —

Undskyld min flette Skrift! jeg har Gigt i min Tommeltot, og samme tillader ingen frie Bevægelser. — — —
Deres hengioneste Christian Winther.

139. [Til Konstantin Hansen.]

Paris 2den Mai 1872.

Kjære Const. Hansen!

— — — Det glæder mig, at De har fundet Lidt i min „Saml. Vers“, som har behaget Dem. Kritiken har — maaskee af Pietetshensyn mod den „aldrende“ Poet — næsten været aldeles stum. De to Anmeldelser, jeg har seet, vare jo i høi Grad velvillige, men „Alderens Vægt“ omtalte de dog begge. Ja, man burde vistnok i god Tid — det vil sige, medens Fingrene endnu have den fulde Færdighed, — hænge Lyren paa Væggen og lade dens Strænge af sig selv springe, den Ene efter den Anden. —

Som jeg seer, agte jo de scandinaviske Kunstnere at

139. „Konrad — thi ham er det“ osv. Her sigtes vistnok til Artiklerne „Den frie Tante og Dr. Brandes's Forelæsninger“ af „44“ i „Fædrelandet“ 1872, Nr. 78-80. — „Dr. Brandes lader til at være“ osv.; at E. W. senere blev af anden Mening, kan sees af det Brev, han d. 25. Juli 1876 skrev til G. Brandes efter i „Det nittende Aarhundrede“ (April 1876) at have læst deenes „Studier over Chr. Winther“, i hvilket Brev han yttre sig „inderlig taknemlig for Studierne, som det har været ham en trøstefuld Glæde at læse“, og hvis „saa høist velvillige og dygtige Kritik han med trøstigt Mod vover at imodtage“ (see „Dauste Digtere“ af G. W., S. 231).

afholde en Congress i Kjøbenhavn. Det kan jeg godt forstaae Nytten af, som af saa mange andre Forsamlinger, der nu ere Tidens Middel til Udpegling af forskjellige Sider af Livets Gjerning. Det undrer mig forresten, at ikke Poetterne i alle tre Lande allerede have samlet sig til et saadant Samraad; men det skeer vist! Det skal more mig, langt fra at betragte Resultatet; thi jeg er vis paa, „die Bestialität wird sich alsdann gar herrlich offenbaren“!

Ved Deres korte, vistnok træffende Lande Kritik af Blochs „Samaritanerinden ved Brønden“ kom jeg til at minde et Billede af Edersberg, forestillende samme Situation. Det gjorde dengang paa mig et høist velgjørende Indtryk. De minde vist dette Malerie? Har jeg Ret i at have fundet det elskværdigt? eller ei?

Monrad — thi ham er det — vedbliver, som vi see, at tournere elegant og kjækt med den frie Tankes Ridder. „Forklaring og Forsvar“ af Hr. Brandes har jeg endnu ikke faaet; men da Sagen interessjerer mig i høi Grad, har jeg bedet Henri at sende mig denne Piece og alt Andet Tourneringen vedkommende. Hr. Brandes lader til at være een af de sædvanlige halvbegavede, spirituelle Israelliter, som med Bold og Magt ville gjøre sig berømte, skjøndt Kræfterne ikke slaae til.

— — — Nu have vi her den stærkeste Sommervarme. Denne skal her være temmelig utaalelig. — Om vor Hjemkomst kan jeg endnu ikke melde Dem Noget; men saasnart vi med Hensyn dertil have taget en endelig Beslutning, skal jeg ikke nøle med at underrette Dem derom. Vi kunne da maaskee mødes paa Banegaarden? Hvilken Jubel og Sviir!

Nu lev vel og bliv snart rast! — — —

Deres hengivneste Christian Winther.

140. [Til Const. Hansen.]

Paris 20de Mai 1872.

Tak, kjære Const. Hansen! for Deres Brev af 12te d. M., der — som altid — glædede og styrkede mig; især var der en Uttring — „For Tiden har jeg det godt“ — der var mig beroligende; thi jeg nægter ikke, at jeg jo har været noget bekymret for dette langvarige Halsonde, hvoraf De har lidt. — — — Hvad Sindet angaaer, saa maa De ikke tage Dem de flette Kritiker og Kritikere saa nær til Hjerte. Lad dem „pølsesnakke“! de gjøre hverken Ondt eller Godt! Anmeldelsen af Udstillingen, der stod i „Fædrelandet“, har jeg gennemløbet; det var en vidiløstlig, bred og vigtigladende Paasfiar; og jeg troer, at De har Ret med Hensyn til Forfatteren.

De kalder Tiderne „strenge“; jeg er enig med Dem, men jeg føier til, at de ere kjedelige, smagløse, modbydelige! Skjøndt jeg udsætter mig for (af een eller anden Latiner) at blive kaldet en „senex, querulus, laudator temporis acti“, paa bredt Dansk: En Olding, gnaven, som med Flid kun rose vil den svundne Tid“, saa afholder jeg mig ikke fra en, for Nutiden, høist ufordeelagtig Sammenligning. Kirken er splittet i Partier og Gudsfor nægtelsens Frækhed trives ved Siden af den crasseste Orthodoxie. Sandheden bliver i Philosophien og dennes Søstre saa sublimeret, at skikkelige Folk -- som jeg f. Ex. — ikke kunne faae fat paa den. Videnskaben har vendt sig heel og holden til Materien, og Chemie, Naturlære, Magnetisme, — Runkelroesukker — Guanogjødning nu snart beherske Cathedrene og Berden. Samfundet opløser sig i det vildeste Virvar for at opnaae — hvad? Og nu Skjønheden? som ikke mere agtes som en Magt; men i det Høieste bruges som lidt overflødigt Tidsfordriv — og dette ovenikjøbet — meget

140. „En Olding, gnaven“ osv. Af Horatsjes bekjendte Ord (Ars poet. v. 173) findes en anden og bedre Oversættelse i „Efterladte Digte af E. W.“, Side 141.

sparjomt, — Skjønheden og dens stakkels Tolke, Kunsten og Poesien, hvor skulde de finde Læ og Triksel? Tiden ynder dem ikke, og er Tiden stiftet til at give dem Næringsstof? kan denne saaledes beskafne Tid vække Begejstring? — De, Const. Hansen! er altfor mild i Deres Udtryk, naar De taler om „Nutidens urolige, gjørende Tilstand, som qvæler alt det gemytlig, fredelige Liv!“ Det var et sandt Ord! men hvis min harmfulde Stemning rigtig kunde og skulde give sig Luft, saa fik jeg ikke Tid i mange Timer og ikke Blads paa mange Ark for min Jammer! —

Som De vel har seet, strækker Besuvs Oprør sig lige op til Island. Krabla, Hekla og Skaptar have jo modtaget en venlig Hilsen fra Italien. Fra Etna høres der, underligt nok, slet Intet.

Hr. Alfred Flinch har begyndt en Oversættelse af Boccaccio's Decameron, en Oversættelse uden Egenblad; og Pressen har — iagtens med Ret — paataalt dette. Men Bogen skulde slet ikke oversættes. Lad Enhver, som vil kjende den, lære Sproget; saa kan den ikke gjøre Skade. At bestjære — castrere den, det duer ikke. Et Kunstværk maa ikke mutileres eller skamskjendes, som f. Ex. en Deel nøgne Dvindeskikkelser i Palazzo Doria ere ødelagte ved paamalede, stribede Shawler. At gjøre Boccaccio's fyrige Fortællinger til en lettilgjængelig, populair Romanlæsning for Nutidens Læsere, er vistnok meget forfeilet. —

De har, Gud være lovet! en god aandelig Disposition, en Styrke og Sundhed i Manden, der kan lade Dem haabe og troe paa en fremadskridende Udvikling. Hvad mig angaaer, da har jeg forlængst resigneret; men min Kraft er ogsaa ringere og min „Alders Vægt“ større.

— — — Lev vel og bliv rask og stærk og ved godt Mod!

Deres hengivneste Christian Winther.

Nær havde jeg glemt at bede Dem hilse Danmark!

Tag tiltakke med dette yderligt flette Skrivsammen!

141. Brev. Hr. Professor Const. Hansen.

Paris 27de Juni 1872.

Kjære Const. Hansen! Jeg sidder nu her og skammer mig som en Hund! men hvad kan det hjælpe? — Den 2den Juni modtog jeg Deres kjære Brev af 30te Mai og nu have vi den 27de Juni! Tilgiv mig! Jeg er ikke kold, ikke ligegyldig, ikke utaknemlig, — men forresten en meget daarlig Person! —

Deres Brev gjorde mig som sædvanligt stor Glæde; kun var der een Yttring deri, som gjorde mig Sorg. De siger: „Ofte er jeg nær ved at tabe Modet og kan mærke Kræfternes Aftagen“. I et foregaaende Brev klinger det dog langt trosteligere: „Jeg opgiver ingenlunde Troen paa en fremskridende Udvikling, trods Aarenes Vægt“. Men den først-udtalte Stemning kan jeg forresten saa godt forstaae, da den er min normale, kun med den Forskiel, at mine Kræfter ikke kunne aftage, da jeg ikke har flere. Dog jeg tænker mig, at det kun var Tandpinen (den er vel nu overstaaet?) som har bildt Dem ind, at De „tabte Modet“; og det er en forfvarlig Tanddjævel nok Mand for! —

Tak, fordi De nok vilde have seet mig til Deres 26de Bryllupsdag; gid jeg havde været der! Den 25de var en rigtig smuk Familiefest, en saa hyggelig, gemyttlig og fornøielig, som jeg ikke længe havde været Vidne til. Gud give, denne Fest maa fornøyes for Dem og Deres i mange — mange Aar! —

„Fædrelandets“ Indsigelse mod de Darwinste Aebatterier læste jeg, men forstod den vist ikke ret; den forekom mig taaget og var maastee mig for lærd. Jeg formoder, at Monrads Udtalelse har været sund og klar,

---

141. „Fædrelandets Indsigelse“ osv. maa sigte til „Et naturvidenskabeligt Spørgsmaal af F. M.“, Nr. 77, paa hvilket J. P. Jacobsen svarede i Nr. 87; F. M. replicerede i Nr. 92. — „Monrads Udtalelse“: „Et Par Bemærkninger om Darwinismen“, Nytt dansk Maanedstidning, III, S. 228-236.

som næsten Alt, hvad han kommer med, det mærkelige Menneſte. —

De vil ikke, at Kunſten ſkal taale Industriens „hjørkelige Omfavneſe“? Men, heri ligger dog nok en Modſigelse. At Kunſten ſkal omfavne, d. v. ſige, indvirke ſtærkt paa Arbeidet for derved at føres ind i Livets baade ſtore og ſmaa Forhold, er jo dog Noget, ſom mange Kyndige, blandt hvilke De ſelv, med ſtor Føer have poſtuleret og fremsat ſom en abſolut Nødvendighed. Men naar nu Kunſten ſkal omfavne Industrien, ſkal ſaa denne ſtaa med nedhængende Arme? det vilde ſee underligt ud og udelukke al Gjenſidighed. Maaskee er det Brøvl, hvad jeg her ſiger? ſaa ſig mig det Rette! —

— — — De ſpørger mig ſaa jævnlgt og ſaa venlgt om vor Hjemkomſt. Saasnart vi have taget en Beſlutning i denne Henſeende, ſkal jeg ſandelig ikke unblade at berede mig den Glæde at blive modtaget af Dem paa Banegaarden. Men Hjemkomſtens Dag er endnu en Hemmelighed, ſom ligger i Fremtidens mørke Skjød. —

Mon det er en Synd at røge Tobak? Det kan jo gjerne være, iſær naar det — næſten bogſtaveligt — er det Eneste, man foretager ſig, ſom jeg f. Ex. Stundom har jeg rigtignok ſelv, ligesom Italieneren (Perchè non è peccato di bere al fresco?), yttret det Onſke: „gib det var en Synd!“ for at det kunde ſmage mig ſaameget bedre; men det var da ogsaa i min grønne, uerfarne Ungdom, da jeg ikke vidſte Bedre! — Nu! —

Her udkommer blandt ſaa mange andre et illuſtreret Blad, der hedder „Journal amusant“. Det beſtaaer meeſt af letſkizzerede Billeder med en lille proſaiſt epigrammatiſt Underſkrift. De ſidſte 3 Numere have indeholdt henved 50 Billeder, der vare Carricaturer af Malerier paa Aarets Udſtilling, og blandt diſſe forvrængede Malerier var der mange høiſt pudſeerlige og Satiren viſtnok velſortjent. Dette

er ialfsald en ret „amusant“ Form for Kritikfen, der ellers for det meste er faa kjedelig. —

Jeg seer af Bladene, at det nordifke Kunftnermøde dog er blevet til Noget. De agte jo at holde Sammenkomfter, at holde Gilde, ja, selv den store Kunftanstalt, Tivoli, vil jo fêtere dem — og selv tjene Penge! Skal De med til al denne Stads? faa fortæl mig lidt derom; jeg er vis paa, at Deres satirifke Genius nok vil komme til at flaae med Bingerne. --

Vi have havt nogle faa Dage megen Barme, fom nu er afløft af Kjølighed. Den eneste Natur, jeg seer, er de beklippede Træer i Palais royals Have; den er kjedelig, men det er ogsåa Haven ved Tuilerierne, og allevegne vrimler det med Cocotter, Barnepiger og de velfignede fkrigende Børn. —

— — — Lev vel og Tak for hver Linie, De sender Deres hengivnefte

Christian Winther.

142. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

Paris 18de Juli 1872.

Kjære Const. Hansen! Tusind Tak for Deres lange og fornøielige Brev af 2den d. M. Fornøieligt kalder jeg Brevet, ifke blot for dets rige Indhold, men ifær fordi det synes at aadenbare en rigtig glad og gemyttlig Stemning, fom jeg vil bede Guderne bevare Dem altid! De har Ret, det er viftnok godt, ja Bligt, engang imellem at „lade fig fee“; det er Noget, fom De maaftee, ligesom jeg, men af andre Grunde, har altfor ofte forfømt. Man bliver derved faa let eenfidiq i flere Henseender, eller hvad man kalder fær. Og naar man faa engang overvinder fin Inertie og træder ud af fit Indelukke, faa bliver man, fom De meget rigtigt bemærker, endog lidt overrasket over at finde Venner og Belyndere, hvor man mindft havde ventet det. Det har

derfor inderligt glædet mig, at see Dem deeltage i disse livlige Sammentømster, og at De har befundet Dem saa vel derved. — Og saa er De ovenikjøbet saa flittig! Jeg er ikke saa egenfjærlig at ønske, at Deres Billede: Chr. II, Dyrøbe og Sigbrit, skulde staae i Deres Atelier færdigt, til naar jeg kommer hjem; nei, jeg ønsker helst, at det maa være solgt og rigeligt betalt. Men — staaer det hos Dem, saa har jeg Længsel efter at see det — som jeg længes efter Dem selv! —

Hvilken af Plato's Dialoger har begejstret Dem? Dog vel ikke Symposion? Den smilte Sokrates mellem de befrandsede Ynglinge og dansende Hæterer? Jeg synes nok, at et saadant Stof kunde forføre en Kunstner til Udskilligt. —

Saavidt jeg veed, betyder „industria“ simpelthen Flid. Man har oversat det ved „Kunsthid, hvilket synes at tale for den gjensidige Omarmelse, som jeg har foreslaaet.

— — — Tillad en gammel forhenværende Ludimagister og Sproglærer at gjøre en specieuse Bemærkning. De siger, at De var kommet ind i „Kragetaamaneren“. Dette er nok næppe rigtigt, men burde hedde „Kragetæermaneer“; thi Kragetæer er utvivlsomt en fordærvet Form af Characterer, hvilket Ord oprindeligt betyder Skriftræk. Italiænerne sige jo saaledes: *é lungo tempo, che non ho visto i suoi caratteri*. — Undskyld min Dristighed og store Lærdom! hvorpaa jeg, hvis jeg vilde, kunde give Dem flere forbausende Beviser. Veed De f. Ex. hvoraf det Ord „Arie“ (suur Agurf) monne komme? veed De Oprindelsen til det velsignede Ord „Dram“ (Snaps)? De veed det ikke og faaer det heller ikke at vide idag, thi jeg vil dog ikke fylde mit Blad con tali corbellerie. — — —

Kjære Const. Hansen! Hvis De nu skulde finde, at disse fire Sider, som jeg sender Dem, ligesaagodt — maaskee bedre — kunde været blanke, saa fortænkter jeg Dem ikke deri; jeg er selv -- jeg vil ikke sige saa blank — men

faa tom, at det næsten undrer mig selv, at jeg har vovet at begynde et Brev til Dem! —

Min Hustru, min Datter og jeg selv sende de ærligste, de hjerteligste Hilsener til den lykkelige Familie i „Paletten“. —

Lev vel! Deres hengivne

Christian Winther.

143. [Til Constantin Hansen.]

Paris 10de Aug. 1872.

Kjære Const. Hansen!

Min hjerteligste Tak sendes Dem og Deres Frue for Deres venlige Hilsen og de gode Ønsker, der begyndte og endte Deres hjærkomne Brev. Min Hustru havde, som altid, med Kjærlighed smykket min Fødselsdag. Vi toge ud til Bois de Boulogne, hvor vi i Café de la cascade i Selskab med en eneste fransk Ven, en Dr. Castano, nød vort Middagsmaaltid. Men Dagen efter havde jeg den Sorg, at Julie maatte holde Sengen, da hun havde forkjølet sig stærkt i eet af de mange Skybrud, hvoraf vi her i lang Tid hjem søger. Hun er dog nu kommet sig ganske taaleligt; — men Veiret vil ikke komme sig. Det er af og til usædvanligt koldt og Regnen væder Gaderne næsten hver Dag fra Morgen til Aften. —

De mener, at der er noget Forstruet ved Diaconisse-Institutionen? Det har jeg altid troet; selv Navnet forekommer mig søgt, og i Virkeligheden er det jo ogsaa søgt udenlands fra. — —

145. Af Platos „Protagoras“ tog E. S. Motivet til et Maleri, udstillet 1875: Socrates ledsager et ungt Menneske ind hos en rig Athenenser, hvor en fremmed Sofist har samlet en Klynge Tilhørere. — Italieneren Ferrari havde (og har maaskee endnu) et Hotel i Neapel, der gjerne søgtes af Danste, og hvor ogsaa E. S. havde boet. F. havde tidligere været Djener hos den danske Chargé d'affaires Bogt. — „En Snaps eller to“, Allusion til Const. Hansens Digt „De Steie i Rom“, der begynder saaledes: „Og lig'som jeg sidder allerbedst i Brokkens Bo“, og havde neppe faaet mig en Snaps eller to („Danste Skiemtebigte“, 1872, S. 169).

Med Skam at sige, jeg mindes slet ikke Indholdet af Platos Dialog „Protagoras“. Jeg har langtfra ikke læst dem alle; men det forekommer mig, at der i de fleste ikke er nogen Handling, og de Abstractioner, der behandles, ere jo ikke egnede til kunstnerisk Fremstilling. — — —

Hvem er den Mand med det stolte Navn Stoltenberg? En Mæcenat maa det jo være; — men han er vel død? — fiden Ungdommen nyder godt af hans Kjærlighed til Kunsten. —

Det er kjædeligt, at jeg ikke er hos Dem og kan hjælpe Dem med at læse Ferrari's Brev. Jeg har en ugemeen Færdighed i at læse slet Haandskrift. Desuden har jeg i Maret 1831 selv modtaget to Billetter fra samme Mand, da han var Tjener hos „Devogg“, som han skrev sin Herres Navn. —

Nu vil jeg styre Deres Nysgjerrighed med Hensyn til Afjie og Dram. I ældre Tider folgtes alle syltede Frugter (Conserver) i Apothekerne, hvor man jo altid brugte latinske Termini. De i Eddike nedlagte Ting bleve altsaa ligefrem kaldte *Acida*, Adjectiv neutr. plur., som betyder sure Sager. Ligeledes bleve alle destillerede Blande, f. Ex. *Aqua vitæ*, udsolgte paa Apothekerne. Istedetfor at man nu i en Kro forlanger sig „en Snaps eller to“, tog man sig fordem i Apotheket en *Drachma*, som nok omtrent svarer til en halv Bægel. See, det var da den Forklaring, — er De nu glad? —

Ogsaa jeg, kjære Const. Hansen! sidder her i den store, fremmede By og ærgret mig fort over den Fremgang, som det saakaldte „forenede Venstre“ har i vort Folk. Jeg vil ikke forsøge paa at characterisere Dhrr. F. A. Hansen, Tscherning, Berg, B. Christensen etc. etc., endmindre vil jeg prøve paa at skjælde dem ud, thi jeg for min Part kan i Sproget ikke finde noget Udtryk, stærkt og affhyeligt nok, til at betegne deres Færd og deres Hensigtens Bestaandighed. Det gjør mig imidlertid smerteligt ondt at see, med hvilken aabenbar Uengstelse vore bedre Pressens Organer i Ex.

„Fædrelandet“ tager denne hele Sag. Man seer i enhver Artikel tydeligt, hvor overbeviist Man er om Faren; og til hvilket Overmod maa da det flette Parties Førere ikke naae, ved at see sig paa den Maade respecterede? Folket — jeg mener her os Alle, Smaa og Store — har visselig ved utilgivelig Tryghed, Sløvhed, Ligegyldighed o. s. v. bidraget sit til, at Sagerne nu staae faaledes paa Spidsen. Ikke heller kan det nægtes, at mange af Grundtvigs uforstaaede og tidt uforstaaelige Sætninger have hjulpet til at skabe dette Vanvid, som nu parrer sig med den nederdrægtigste Egoisme. Alt hvad der er Sandt, Edelt og Skjönt staaer jo paa en vis Maade paa Spil. Under en saadan Krise kommer man let til at gjøre det taabelige Ønske: Gid jeg var en Cavour, en Thiers etc., og man kommer derved kun til faa meget gyseligere at føle sin Umagt og erkjende sin Usfelthed! Her taler jeg naturligviis kun om mig selv. — — —

Nu lev vel og tag tilfatte med Dette! — — —

Deres hengioneste Christian Winther.

144. Til Frøken Petrine Kofs.

Paris, 5te Septbr. 1872.

Tør jeg spørge Dem, om De kjender Noget til en Feil — ja, man kan gjerne kalde det en Last — som hedder Opsættelses-syge? De selv lider vist ikke deraf; tværtimod har jeg altid antaget Dem for meget resolut og kjæk, baade i Beslutninger og disses Udførelse. Men af mig har De nu desværre et Beviis i Hænde for, at jeg er stærkt befængt med denne Syge. Den 5te April modtog jeg her

144. Den Tilskrevne, som indtil Biskop Rasm. Møllers Død i en Række Aar havde været hans Huusbestyrerinde og senere under Navn af Frederik Godthjær ladet trykke tre Bind „Fortællinger for simple Læsere“, var Forf. af den ovenfor i Nr. 138 omtalte Bog.

et Brev og en Bog fra Deres Haand, og først nu sender jeg Dem Svar og Taksigelse!

Jeg har læst Deres „Stilbringer“ med stor Interesse og har havt megen Glæde deraf. Det fremlyser for det Første af hver Side, at Stoffet er behandlet med umistjendelig Kjærlighed, og for det Andet er Stil og Form naturlige, funde, og der findes ikke Spor af Unatur eller Affectation. I det Hele taget ere Billeberne — Portraiterne vel tegnede og Udførelsen rolig og harmonisk. Var der end enkelte smaa Udsættelser eller Indsigelser, som jeg hist og her kunde gjøre, saa tør jeg ikke egentlig vove dette. De vilde ved hver Bemærkning med fuld Ret kunne sige mig, at enhver Unøiagtighed, ethvert forfeilet Penselsstrøg, som jeg maaskee bildte mig ind at kunne paavise, ene og alene faldt mig selv til Bebreidelse, da De havde beviist mig den Tillid at ville lade mig før Trykningen gennemsee Deres Manuscript, og at jeg havde frabedet mig dette Tillidshverv.

Som sagt, med stor Glæde har jeg læst og atter læst Deres Bog om R. M. og hans Omgivelser. Men for at De saa meget tryggere skal kunne troe paa Sandheden af min Roes, og for at De ikke skal kunne antage mig for en Jesper Oldfux, vil jeg imidlertid dog ganske løseligt antyde Dem et Par af mine Bemærkninger. Enkelte factiske Urigtigheder, som enten hidrøre fra andre Meddelere, eller som ere en Hufkommelsesfeil hos Dem, eller som jeg tager feil af, er det ikke Umagen værd at omtale, da saadanne ere aldeles uvæsentlige. Derimod forekommer det mig, at De i Stilbringen af R. M. altfor stærkt har udhævet hans Mangel paa Sands for og Indsigt i det praktiske Liv, baade med Hensyn til Stort og Smaat. Ganske vist var en saadan Genfibighed et Træk, som i Billedet ikke kunde eller burde forbigaaes; men har De ikke lagt altfor stærke Farver paa? — Min Moders Portrait — for at blive i Signelsen — forekommer mig at være fuldendt fortræffeligt og sandt. Den lille Plet af moderlig Svaghed har De sat paa sin

rette Plads. Den kunde ikke været udeladt uden at skade Portraitligheden. Imidlertid kan det ikke undre Dem, om en saadan Uttring af min Moder overraskede mig, der, ligesom De, har kjendt hende som meget beskeden og tillige ifølge sin „Situation“ klog og forsigtig. — Den lille dramatiske Scene mellem R. M. og hans Hustru i Hønsegaarden og ved Hundehuset behager mig ikke, — det passer slet ikke til hele den øvrige Skildrings rene og harmoniske Form. Og — skulde R. M., Bondesønnen, Landsbypræsten, ikke have kunnet stjæle en Kalkun fra en Gaas? Naaste! — Vær nu ikke vred for, hvad jeg her har sagt, men antag det snarere for et Beviis paa min Agtelse og den Taknemlighed, hvormed jeg undertegner mig Deres ærb. forb.

Christian Winther.

Undskyld den flette Skrift, de mange Rettelser og i det Hele det Ufuldkomne i dette Brev. Lev vel!

J Bressen har jo Deres Bog vundet almindelig velvillig Anerkjendelse; selv den halv uforstaaelige, forskruede Anmeldelse af L. Helweg, synes at skulle udtrykke en fuldkommen Tilfredshed.

145. [Til Konstantin Hansen.]

Paris den 12te Septbr. 1872.

Kjære Const. Hansen!

Den 28de Juli fik jeg den sidste Skrivelse fra Deres Haand, og d. 11te Aug. skrev jeg til Dem. Siden have vi Begge tiet stille. Jeg har ventet; men De? ogsaa ventet? og sandelig med fuld Ret! Thi jeg, som slet Intet foretager mig, burde i det Mindste med Taknemlighed i Gjerningen skjøne paa Deres inderlige Godhed mod mig, — og det har jeg jo forsømt. Har De været eller er De syg? hvad Gud forbyde! — eller har De meget at bestille?

145. N. F. S. Grundtvig var død d. 2. Sept.

Andre Grunde kan jeg ikke tænke mig til Deres lange og usædvanlige Laushed. Et Svar paa disse Spørgsmaal haaber jeg — s'il plait à Dieu — om faae Dage selv at kunne hente mig; thi, hvis ingen Omstændighed træder i Veien, agte vi at afreise herfra paa Mandag den 16de. Vi overnatte i Cölln, Hannover, Hamburg og maastee i Nyborg, og kunne altsaa naae til Byen d. 19de eller 20de d. M. Med Sikkerhed kan jeg altsaa ikke nu angive Dag eller Time; men herom har jeg i Sinde fra Hamburg eller Nyborg at give Henri nærmere Underretning; og skal jeg paalægge ham at lade Dem Saadant vide.

Min Helbred har i den sidste Tid ikke været den bedste; men kommer jeg først hjem, saa haaber jeg at komme i mine gamle Folder igjen. —

Saa gif da Biskop Grundtvig paa Vandring herfra! Hvém skal nu være Grundtvig? thi et Hoved trænger ethvert Partie jo til; og at hans Partie og hans Virken i dette endnu længe vil være levende og stærkt, kan vel Ingen tvivle om.

Herfra har jeg Intet at meddele Dem; jeg oplever Intet, og det Politiske har De jo selv paa første Haand i vor vevre Journalliteratur; og dog er det ikke altid sikkert!

Det Gnefte, jeg med Sikkerhed kan fortælle Dem, er, at jeg altid er

Deres hengivneste Christian Winther.

146. Bslb. Hr. Prof. Const. Hansen.

[Kjøbenhavn.] 17de Octbr. 1872.

Kjære Const. Hansen!

Først hjertelig Tak for Deres Besøg i Torsdags! Hvis jeg turde haabe, at De ret var tilfreds med Ds, vil jeg snart vove at sende Dem igjen et „Puf“.

Endelig har jeg bekvemmet mig til at besøge den store

Bygning ved Byens Udgang, som i gamle (gode?) Dage kaldtes Besterport. Det var i Søndags, og Folkemængden var da saa stor, saa paatrængende, saa raa, saa urolig, saa urimelig, saa dum, saa styg, saa — „puzzolente“, at jeg kun fik et flygtigt Indtryk af det Heles — efter vore Forhold — umiskjendelige Storhed og Rigdom.

Jeg saae med Glæde flere af Deres ældre Arbeider; jeg saae ogsaa Frøken Christianes Arbeider, hvilke Ida især gjorde mig opmærksom paa. Vasen, som De har decoreret, eller hvad jeg tør kalde det, fik jeg dengang ikke at see; men Ida, som nu kjender Bei og Sti i Bygningen, vil i denne eller næste Uge føre mig til den. Hun og hendes Moder vare meget begejstrede for dette Arbeide af vor Ven.

Carl Bloch's to Romerinder, hvoraf den Eine fortæller noget Morfsomt, som den Anden er færdig at døe af Latter af, behagede mig meget. De veed jo nok,

At svinge mig til Gudhjem
 Jeg aldrig Binger fik,
 Fra Afgrundens Rædsel
 Jeg vender sky mit Blik;
 Men Jorden, den lyse, etc. etc.

og derfor bilder jeg mig ind — maaskee med stor Uret — at min Sympathie er sandest, naar jeg troer at forstaae et saadant eller lignende Billede af det Lave Liv.

De har læst E. Groves Indlæg mod „Fangermanisten“, Bjørnstjerne Bjørnsons, Udtalelser ved det Grundtvigste Bennemøde; og igaar maa De vel have seet et lignende Indlæg i Sagen af en Hr. Leth, rettet mod den samme politiske Harlekins Artikel i et norsk Blad, „Dplandets Avis“. En Nordmand, hvis Bekjendtskab vi gjorde i Paris, har

---

146. „Den store Bygning“ osv., Udstillingsbygningen. — „At svinge mig til Gudhjem“ osv., see Digtet „Sjælland“, „Saml. Digt.“ I, S. 155. — „E. Groves Indlæg“ osv., see „Fædrelandets“ Nr. 238.

sendt mig vedlagte Udsklip af et norsk Blad, for at vise mig — os, at ikke alle Nordmænd dele B. B.s Meninger eller Banvid, og jeg sender Dem denne Chiffon til behageligt Gjennemsyn. De vil nok finde ud af, hvor De skal begynde, og saa kan De tænde Deres Pipe ved Bladet, hvis De allerede har begyndt at lægge i Rattelovnen. — — —

Deres hengivneste Christian Winther.

147. [Til Konstantin Hansen.]

Paris 4de Novbr. 1872.

Kjære Const. Hansen!

Det Sidste, De kan troe, er, at Vi kunne glemme Dem.

Min Kone har i 14 Dage været syg; hun har i otte Dage maatte holde Sengen, og i den sidste Tid udholde den Sorg at miste sin elskværdige, sidste Søster.

Dertil kommer, at min Hufommelse med Hensyn til Marstal og Data altid har været slet, hvorfor jeg ogsaa i Skolen har haft mangfoldige Lidelser at gennemgaae.

Spørgsmaalet var den 3die? eller den 5te?

Nu paastaar Ida, som har en udmærket Hufommelse, at Deres Marsdag er den 3die, og saa staaer jeg gamle Karl der en Net!

~~Tilgiv mig~~, Const. Hansen! Om jeg saa aldrig saa tidt sprang over Deres Fødselsdag med min 3fte-Hufommelse, saa siger mit Hjertes Samvittighed dog, at jeg aldrig glemmer og aldrig kan glemme den Taknemlighed eller den Hengivenhed, som jeg skylder Dem, og som lever i mit Hjerte for Dem.

Gud velsigne Dem og bevare Dem længe i Kraft, for Kunsten og dens og Deres Venner.

Deres hengivneste Christian Winther.

147. Fru Winthers sidste Søster, Fru Thora Petersen. —
C. S. er født d. 3. Nov. 1804.

148. Hr. Adjunkt M. Rosing.

Kjøbenhavn 17de November 1872.

Hjertelig og ærlig Tak for den ædle Gave, De har sendt Os, og særlig Tak for Deres venlige og hædrende Tilskrift til mig.

Jeg har, som De maaskee har lagt Mærke til, aldrig ovovet at være Kritiker; hvad jeg kan og vil sige, er kun et personligt Skjøn.

Deres Bog har jeg læst med stor Glæde; med stedse stigende Interesse har jeg fulgt Deres tvende poetiske Stabninger paa den alvorlige Vandring og følt mig dybt rørt ved den strenge, men harmoniske og beroligende Dpløsning af Dissonantsen.

Endnu engang inderlig Tak for Digtet og for Deres Hilfen til mig.

Hvis De engang besøger Kjøbenhavn, vilde et Besøg af Dem være en Fæst for

Deres ærbødigst forb. Christian Winther.

NB. Deres Rettskrivning, som er mig gamle Person saa lidt tiltalende, har undertiden generet mig; f. Ex. faa (saa), for (foer), ved (veed) har hist og her tounget mig til at læse om igjen.

149. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

25de Novbr. 1872.

Kjære Const. Hansen!

Engdom, Sorg og dertil flere af Livets Smaavrøvl, hvortil f. Ex. kan regnes Lyende-Brøvl, kunne nok stundom bringe Een ud af Concepterne, saa at man kan trænge til al den aandelige Stivelse, man kan faae. De, min Herre! er i denne Henseende en udmærket Stivelsesfabrikant!

Hvis De, som jeg haaber, befinder Dem rast og frist, og ikke styer det affkyelige Eстераarsvejr, saa gjør os den

148. Gaven var „Frelst, et Digt“ 1872.

Glæde paa Torsdag d. 28de d. at tage tiltakke ved vort tarvelige Middagsbord.

Vor Spisetid er vel kl. henved 5; men jo tidligere De kommer, des kjærere.

Deres hengivneste Christian Winther.

150. S. T. Hr. Professor Chr. Winther.

Corsø, 30te Decbr. 1872.

Hr. Professor Chr. Winther!

Da jeg rimeligvis ikke i nogen nær Fremtid vil komme til mundlig at takke Dem for Deres for mig saa dyrebare Brev, tillad mig saa at gøre det skriftligt.

De har sagtens læst de just ikke milde, jeg synes heller ikke vel begrundede, Kritiker over mit Digt. De have jo nok bedrøvet mig lidt, men ogsaa kun ganske lidt, især naar jeg bagefter har læst Deres velsignede Brev. De siger mig jo deri, at De har haft Glæde af at læse mit Digt; hvad er det i Grunden saa værdt at tage sig de navnløse Kritiker saa nær, naar jeg har et af de mig dyrebareste Navne under et Brev, der bedømmer mig mildt!

De havde maasse helst været fri for denne Hjærteudgydelse, men jeg har haft en saa stor Trang til at sige Dem Tak, fordi De vilde læse „Frelst“ og give mig den bedste Løn, jeg kunde faa.

De har sagtens i Deres Dage hørt mange Yttringer af denne Slags, men tro mig, der er ikke mange, der har elsket Deres Muse mere brændende, end jeg, og Deres sidste Brev til mig regner jeg for noget af det kæreste, jeg eier.

Gid Gud vil give Dem et lykkeligt Nytaar, og gid jeg engang maa kunne skrive noget, hvorved De rigtigt kunde glæde Dem over, at Deres Venlighed mod mig ikke har været spildt.

Deres ærbødige M. Rosing.

151. Bælb. Hr. Prof. Christian Winther.

21de Febr. 1873.

Med Ungdomskraft i Knæ og Been
 Paa Ribderviis Du knælede for „Gen“,
 Og yndigt Strængen fra Din Lyra klang,
 Naar Du til „Gen“ indviede Din Sang. —
 At blødt Dit Knæ Du hvile kan, som gammel,
 Vi sætte for den „Gnes“ Fod en Skammel.
 Const. Hansen.

152. All' illustrissimo Signore, Padrone cold^{mo}
 Il Signor Professore Constantino Ansene.

D. 27de Juni 1873.

Kjære Const. Hansen! Medens jeg er saa lykkelig at sidde her paa een af de bedste Pletter af denne Jord, nemlig i Studiestrædet Nr. 54, som er en Deel af Kbhvn., som er en Deel af Danmark, saa kan jeg ikke værge mig for at have en Art af Medfølelse for Dem, Ulykkelige! som ved det Ankerfste Legat er forpligtet til at være borte fra Alt, hvad der — efter min Mening -- maa være og er det Kjæreste af Livets Kjæreste. Det er denne min Medfølelse, som bringer min Inertie til en saadan Energie, at jeg skriver — eller rettere sagt — begynder at sætte disse Linier paa Papiret. Thi — om jeg bliver færdig dermed, er i denne Stund et uopløseligt eller ubefvarligt Spørgsmaal. Det er næsten forbi med mig! —

Forleden Dag mødte jeg Deres ældste Søn paa Gaden og fik af ham at vide, at De allerede var i Neapel. Et Par Dage derefter kjørte jeg ud til Paletten og var saa heldig at træffe Deres Frue hjemte. Det forekom mig, at hun befandt sig vel, og at de Efterretninger om Deres Befindende, hun meddeelte mig, vare hende fuldkommen sande

og beroligende. — — — Jeg var saa aandsfraværende og dum, at jeg ikke lod mig noget sige om Deres Søn, Sømanden. Derimod sad jeg og kiggede ud til Deres frodige, fyldige, løvfulde, blomstrende Have og tænkte ved mig selv: Hvorfor Satan er han reist bort fra Alt dette? — og jeg kunde ikke selv hitte paa Svaret. — — —

Kjøbenhavn har begyndt at klæde sig af; en stor Deel af Voldene med de frodige Træer er jævnet med Jorden, og naar De kommer her tilbage, vil Byen vise Dem sin bare, blottede Ende. For Diebliffet og for dem, der saa længe have kjendt og seet den smukke Voldpromenade, er denne Forandring alt Andet end smukt og trøsteligt. Men Eftertiden vil maaskee faae noget end mere Smukt at glæde sig ved. — — —

Mine to Damer have nu definitivt taget den Beslutning i et Par Maaneder at flutte ud af Byen, egentlig ikke paa Landet, men ganske i Byens Nærhed. Sagen er den, at en Enkefrue B., som eier et net lille Sted i Pile-Alléen, agter at foretage et Besøg paa Landet; og denne Dame vil — mod en moderat Betaling — overlade sine fuldtmeublerede Værelser til min Kones Brug, medens hun selv er borte. Der er da ialfald bedre Luft end i Studiestræde, der er ingen generende Gjenboere, og saa har man jo Søndermarken og Haven i Nærheden. Jeg selv, som har — vidunderligt nok — en heel Deel at bestille, kan ikke uden stort Besvær forlade Byen. Jeg har nemlig oversat et tykt Bind „Eventyr fra fremmede Lande“, 2den Samling; dernæst en gammel fransk Samling af Eventyr, de bekjendte „Contes de fées“ af Charles Perrault, hvilken Oversættelse skal udkomme med Illustrationer af Gustave Doré. Endvidere besørger jeg en ny og lidt forandret Udgave af „Danisk Lyrik“, som jeg for en halv Snees Aar siden første Gang udgav. Alt dette skal nu corrigeres, og det vilde være vanskeligt at bringe Orden i Forsendelsen af de mange Correc-tur-Ark, hvis jeg skulde opholde mig i Pile-Alléen.

Nu lev vel og tag tilstafte med dette daarlige Brev. Bliv nu rigtig raff og stærk, faa De kan have noget at staae imod med, naar De nu engang efter Neapels Varme skal døje vor kolde Vinter. — — —

Deres hengivneste Christian Winther.

153. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

D. 20de Juli 1873.

Kjære Const. Hansen!

Velkommen hjem! Jeg mødte igaar Deres Søn, som meddeelte mig den glædelige Efterretning, at De igjen var her paa Sjælland.

Gid nu Deres Reise især maa have bidraget meget til at styrke Deres Helbred! At Reisen har været Dem i andre Henseender fornuftelig og god, kan man jo ikke tvivle om, — i det Mindste hverken bør eller tør man tvivle derom. „Lei mi capisce bene!“

Jeg læser i denne Tid 3—4 Correcturer, og sidder tillige og tænker paa en Fortale, som endnu ikke er i Spire. Jeg frygter derfor, at jeg ikke i nogle Dage kan faae Tid til at besøge Dem; men saasnart blot en lille Spire af min Fortale er kommet frem, saa er De ikke sikker for mig.

Min Hustru og Ida boe nu ude i „Vilealléen Nr. 11“, og ere næsten altid hjemme og visible Kl. 5—6 Eftermiddag. At de vilde blive glade, hvis De fik Tid til at besøge dem, behøver jeg ikke at sige.

Jeg haaber, at Vinen har været god i Vinens Land, og at den guddommelige Vært maa have bidraget Noget til min elskværdige Vens Velvære og Helbred; thi jeg er fuldkommen enig med en vælst Sangers Udtalelser om Vinen, naar han siger:

153. „En Fortale“ -- til Oversættelsen af Perraults Eventyr.

„Fra i benefizi, che ci ha fatto Iddio,
Non è mica minor quello del vino;
Anzi forse è il migliore al parer mio!“

Men siig det, for Guds Skyld! ikke til Andre! Lev vel!
Deres hengivneste Christian Winther.

---

154. [Til F. P. Liebenberg.]

2den Aug. 1873.

Kjære Hr. Liebenberg!

Her har De denne Fortale. Vær streng! Det er vist usfælt det Hele!

Kan jeg faae den igjen paa Mandag, vilde det være mig kjær — i flere Henseender.

Hengivneste

Christian Winther.

---

155. [Til F. P. Liebenberg.]

8de Septbr. 1873.

Kjære Hr. Liebenberg!

De har altid været saa rundhaandet med Deres velvillige Hjælp, at jeg derved er blevet maafset altfor dristig. Smidlertid vil jeg dog vove at trække paa denne Capital endnu en Sum.

De veed, at man i Aalborg, under Christian den Fjerdes Regjering huggede Hovedet af en adelig Frøken, Christence Kruckow, anklaget for Trolldom. Om hende og hendes Dom findes enten i „Danske Magazin“ eller i dettes Fortsættelse en tilsyneladende omstændelig Beretning, efter Domsacterne. Dette er det Æneste, jeg kjender.

Det kunde være muligt, at jeg — som jeg ofte har

---

154. Fortalen er den i det foregaaende Brev nævnte.

155. De forlangte og tilveiebragte Oplysninger bar ingen Frugt.

tænkt paa — kunde bruge dette Stof; det var mig jo let ved mit Bekjendtskab til flere af Functionairerne ved B. U. G. at faae yderligere Beviisning til Data af denne sære Historie. Men — det vilde være mig ubehageligt — ja, i høi Grad hæmmende, hvis man paa Grund af mine Spørgsmaal kunde falde paa at vente Noget af mig.

Lær jeg derfor haabe, at jeg ved Deres mellemkommende Hjælp — uden at mit Navn kommer for — kunde faae et Par Fingerpeg ad denne Vej?

At det ikke har Hast, behøver jeg vel neppe at sige Dem, som kjender mig.

Jeg forekommer mig selv i dette Tilfælde ubestfeden og besværlig; skulde ogsaa De være af samme Anskuelse, saa siig det reent ud, og jeg høier mig; jeg er et meget medgjærligt Væsen — og Deres taknemlige ærbødige

Christian Winther.

156. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

27de Decbr. 1873.

Kjære Const. Hansen!

— — — Ludv. Bødtcher, som jeg af og til kan see, da han boer inde i Civilisationens Centrum, og ikke udenfor, sagde mig igaar, at Tobakshandler Girschsprung, som boer i Plougs Gaard, og som interesserer sig levende for bildende Kunst, havde været hos Dem og var henrevet af, hvad han havde seet i Deres Atelier. Jeg troer, 1) at han mener det godt med sin Glæde ved Kunstværker, og 2) at han har Naad til at betale, hvad der behager ham. Vær derfor ikke med Hensyn til ham for kunstnerisk delicat, men forlang Mere — end De selv vil; — Hr. G. er en Samler — vel at mærke!

Jeg er flet tilbeens,
 Veien er flet,
 Og Himlen er tæt,
 Saa vi alle Tre er eens,

Og derfor har jeg ikke ovøet mig ud til Dem, hvilket jeg burde — thi jeg har ogsaa nogen Samvittighed — for at see Dem og erfare, hvordan Deres Befindende var. Tilgiv min Mangel paa Mod og Energie!

Jeg har endnu ikke seet Deres Brevpapirer; men idag skal jeg gæste Kittendorf og Aagaard i den Anledning og vistnok glæde min velsignede Kone med et Hefte af Deres Tegninger. Jeg siger „velsignede“ Kone; thi hvert Minut, jeg lever, takker jeg Gud for den Naade, han har værdiget mig, at staae hende saa nær.

Endnu engang, „vær glad ved Livet,“ og bær med sædvanlig Kraft, hvad det har af Tynge!

Deres hengivne Christian Winther.

157. Herr Edmund W. Gosse.

9de Juli 1874.

Det var mig ingen ringe Sorg, at jeg, da De, i Selskab med Hr. Carl Andersen, vilde glæde mig med et Besøg, just ikke var hjemme.

Det vilde have været mig saa hjært — om end kun flygtigt — at gjøre Bekjendtskab med en Digter, der, som De, er saa fortrolig med „vort Nordens“ æsthetiske Literatur, og som synes at omfatte vor lille Kreds med Kjærlighed.

Den smukke Samling Digte — „On Viol and Flute“ — som De lod blive hos mig og til mig, har gjort mig inderlig godt. Især elsker jeg den Afdeling, som har til Overskrift: „Fortunate Love.“

Modtag min hjertelige Tak for Deres Venlighed!

Christian Winther.

P. S. Hr. Ludvig Bødtcher, som nu for Diebliffet er „Master of the Corporation of Danish Poets“, — han er nemlig over 81 Aar gammel og synger dog af og til endnu som en Yngling — har anmodet mig om at sende Dem hans højsølgende Portrait.

158. [Til F. P. Liebenberg.]

10de Octbr. 1874.

Kjære Hr. Liebenberg!

Det er ikke min Skyld — det er ikke mit Paafund, men kun et Tilfælde.

Da jeg i Dag bragte Keigel en anden Correctur og en første do paa tilsammen 48 Sider, spurgte han mig, „om jeg med Hensyn til Correcturen havde raadført mig med Dem“. Det lod til, at dette vilde have været ham hjært, og jeg yttrede da, at jeg ikke kunde troe Dem uwillig til at gennemsee — maaskee 80 Sider af min Piece, som er under Pressen. Han bad mig da at skrive udenpaa det Omslag, hvori han vilde sende Dem omtalte 48 Sider til Gjennemsyn, for at De kunde see og troe, at dette ffeete i Følge Aftale med mig. Jeg gjorde det, men forbeholdt mig at melde Dem Sagens Sammenhæng. Keigel yttrede tilige, at han med Fornøielse vilde honorere Deres Arbeide.

Jeg haaber, at De lever — som sædvanligt — vel i Deres ungdommelige dulci júbilo! Hvordan De seer ud, har jeg jo næsten glemt; jeg har jo ikke seet Dem i — ja, hvor lang Tid?

Deres hengivne Christian Winther.

P. S. De troer maaskee, at jeg — som har en saa elskelig Kone — er i godt Humeur? De tager feil. Jeg har 1) ingen Penge, 2) jeg er inde i det nioghalvfjerdsindstyvende Aar, 3) jeg ligger i Forberedelser til en Flytning, 4) jeg har Tandpine i mit venstre Been, og 5) jeg har ingen Penge! — Hvad kan man forlange mere?

---

158. „Piecen“ var Fortællingen „3 Raadsensaaaret“.

159. Hr. Adjunkt M. Rosing.

5te Decbr. 1874.

Tilgiv mig, at jeg først nu sender Dem en varm Taksigelse for den saa hjertekomne, smukke Digtsamling, De var saa venlig at sende mig.

Baade min Hustru og jeg have nydt denne Bouquet med stor Glæde. Jeg nævner min Hustru, — thi jeg forsiktrer Dem, hun har god Forstand paa de Dele, og lader sig ikke let nøies med Middelsmaadighed.

Endnu engang Tak for al den Venlighed, De altid viser mod

Deres ærb. forb. Christian Winther.

Jeg elsker det lille Digt: „Barnet i Skoven“.

160. Hr. Professor Const. Hansen.

Fredag 4de Juni 1875 Kl. 11 $\frac{1}{2}$.

Kjære Const. Hansen!

Tak for den venlige Indbydelse! Vi skulle alle Tre have den Fornøjelse at komme.

Men — hvor det gjør os ondt, at De er saa lidende! Jeg er selv uden Smerter, men mine Kræfter aftage hver Dag. Kun med stort Besvær kan jeg gaae paa Gaden; men jeg kommer alligevel og glæder mig inderligt til engang igjen at see Dem.

Deres hengivneste Christian Winther.

161. Velb. Hr. Professor Const. Hansen.

23 Septbr. 1875.

Kjære Const. Hansen!

Da det af fysiske Grunde har været mig umuligt at

komme ud til Dem, sender jeg Dem herved en skriftlig Afkædshilsen.

Imorgen forlade vi Danmark.

Modtag min hjerteligste Tak for det Venfkab, De altid har glædet og hædret mig med.

Bring Deres ædle Frue og Deres Familie min venligste Hilsen.

Deres hengivnefte Christian Winther.

162. [Til Christian Winther.]

21 Decbr. 1875.

Kjære Christian Winther!

Tak for Hilsenen og for det venlige Brev, jeg nys modtog fra Deres Frue. Det er mig, der maa takke for det trofaste Venfkab, jeg stedsse har nydt hos Dem og i Deres Hus. Jeg blev jo lidt overrasket, da jeg hørte tale om Rejse, og blev meget bedrøvet, da jeg fik Vished — men det er jo ikke anderledes. Jeg sender fra mig selv, min Hustru og mit hele Hus den hjerteligste Julehilsen. — — —

Kulde og Mørke spille en altfor stor Rolle i denne Vinter, men alligevel har jeg det meget bedre end ifjor. Dog gaaer jeg meget lidt ud og kun ganske smaae Toure. Jeg dovner meget, og Humeuret er ikke det bedste, idet jeg næsten ikke seer til Lilierne paa Marken og Fuglene under Himlen, men ængster mig for Fremtiden. Det er en Trøst, at min Hustru forstaaer den Ting, og jeg har det egentlig udmærket godt, naar jeg engang imellem tænker rigtig efter.

Jeg har malet en Altartavle for en svensk Greve R. Hamilton. Det er fornøieligt, at vore svenske Naboer komme til os i sliig Anledning. Blot har nylig malet et stort

162. C. W.'s Text til C. Simonsens Tegninger, „25 Billeder for Børn“, 1875.

Altarbillede til Sverige, og det var særdeles smukt. — Bore Arkitekter have ogsaa stadigt Arbeide i Sverige.

Jeg har seet Anmeldelse af Deres Text til Simonsens Tegninger, men selve Bogen har jeg endnu ikke seet. —

Jeg maa dog betro Dem en Ting, som har altereret mig endel, fordi jeg er ganske ubehjælplos i statsborgerlig Henseende. Jeg er nemlig pludselig uventet blevet udnævnt til Statsraad og har efter Kyndiges Raad benyttet mig deraf til øjeblikkeligt at indtegne mine tre yngste Døtre i Bemmeltoste Kloster. Det vil sige, jeg er ifærd dermed i Dag. Man maa finde sig i sin Skæbne og see at faae det bedst mulige ud deraf.

Min Søn Sømanden er formodentlig paa Vejen til Mexico; men vi have nu længe ikke hørt fra ham, ikke siden Skibet d. 18 Novbr. forlod St. Nazaire sur Loire.

Julen kommer altid bag paa mig, og jeg maa derfor slutte, for at mit Brev ikke skal komme for sent til at ønske Dem og Deres en velsignet Jul, og en Bøse med gode Ønsker for hver Dag i det nye Aar fra

Deres stedse hengivneste Const. Hansen.

163. **Høivelbaarne Hr. Statsraad, Prof. Const. Hansen,**
N. af D.

Paris 6te Febr. 1876.

Kjære Const. Hansen!

Hvis jeg besad Evne til at trøste Nogen, saa vilde jeg af al Magt gjøre det i dette Dieblif. Men jeg kan ikke trøste Nogen. Derimod veed jeg, at baade De og Deres Hustru nok selv vide, hvor den rette, den eneste Trøst er at hente. Jeg blev saa inderlig bedrøvet, da jeg igaar i „Fædrelandet“ saae, at De meddeelte Slægt og Venner Efterretning om det haarde Slag, som har ramt Dem. Min Hustru sender Dem og Deres Frue i denne Anledning en veemodig Hilsen. — I Deres Brev, som jeg modtog

d. 23de Decbr. f. A., omtaler De Deres Søn; da var han allerede der, hvorhen Gud havde kaldt ham.

Endelig fandt da „Myndighederne“ paa ogsaa at vise Dem nogen Høflighed! At Statsraads-Titelen ogsaa medfører materielle Goder, er efter min Mening ganske i sin Orden, og ret glædeligt.

Bed vor Flytning hertil leed vi et temmelig betydeligt Tab. Den kjøbenhavnske Spediteur havde forsømt at lade 12 Kasser, som indeholdt en Deel Gods af Værdie, plomberede, og Følgen deraf var, at man i Hull havde aabnet dem alle, saa at vi modtog vore Sager i en ynkelig Tilstand. Imidlertid har min Hustru med utrættelig Energie faaet vort Huus i bedste Orden. Hun har som sædvanlig sørget hjærtligt for mig, og — som sædvanlig — tænkt paa sig selv. —

To danske Kunstnere, som jeg slet ikke kjender personlig, Hr. Otto Bache og Hr. Fridstrup, sendte mig for en Maaned siden en stor Foræring, ledsaget af en særdeles smuk Skrivelse fra Hr. Bache. Foræringen er et meget stort Billede, en sjællandsk Egn, jeg troer i Nærheden af Fredriksværk, med Staffage. Landskabet er af Fridstrup, Køerne, Malkepigen og Manden af Bache. Vi synes, at Billedet er godt — meget godt, men det har desværre ikke været os muligt at give det en fordeelagtig Plads paa vor Væg.

Vi have gjort Bekjendtskab med en her arbejdende, dansk Kunstner, Hr. Architecturmaler Jepsen, som De sagtens kjender. Han er i en vis Henseende ret interessant; han har jo døiet en heel Deel i sit Liv og erfaret Meget. Min Hustru og jeg saae forleden Dag hans Billeder og Studier. Saavidt jeg tør tale om Sligt, saa maa jeg tilstaae, at han forekommer mig meget respectable. — — —

Deres hengivneste Christian Winther.

164. Bælb. Hr. Professor Chr. Winther.

11 Febr. 1876.

Kjære Christian Winther!

J Forgaars modtog jeg Deres Brev, som jeg med Længsel havde ventet. Jeg har ikke før kjendt til Sorg, før jeg mistede min elskede Søn. Det var under en Storm, da han arbejdede oppe i Mærstraaen, at han faldt. Veiret var saa haardt og Søen saa høi, at det ikke var muligt at sætte Baad ud, og Kapitainen mente, at han var død, før han naaede Bandet, da han havde stødt sig paa Store Raa. Uden at beskyldes for Faderblindhed tør jeg nok sige, at min Søn var en stjern Skikkelse; kraftig, freidig, kjærlig, kjæk og flink. Han var min Stolthed. — Naar han havde gjort denne første Koffardifart som Matros, skulde han været Styrmand. Han havde sine Examina.

Det er et deiligt klart Minde om ham, vi gjemme i vore Hjerter.

Vi takke Gud for al den Glæde, vi have haft af ham, og sige: Herren gav, Herren tog — Herrens Navn være lovet! Hvor skulde man vel gaae hen for at finde Trøst, andetsteds end til de Kristnes Tro og Haab?

Enhver Fritid benyttede han til at besøge sit Hjem, og han kom altid som en Solstraale. De Smaa løb ham imøde i Haven; han kom altid hen og gav mig et Kys, og derpaa sad han med een af de Smaa paa hvert Knæ. Naar han efter Skif og Brug en Gang om Ugen ved Anføgning kunde faae Lov til at gaae ud til Middag, og da maatte sige, hvor han skulde hen, var hans Svar stadigt: „hjem til mine Forældre“. Hans Foresatte paa Søofficers-Skolen vare da nær ved at tvivle, da Kammeraterne næsten altid havde andre Steder at gaae hen.

---

164. „Striden om Prof. Stens Tale“ osv.; see „Tale ved Universitetets Reformationstest 1875. Af Prof. A. Steen“, trykt i „Det 19. Aarhundrede“, Jan. 1876; „Fædrelandets“ Nr. 4, 13, 15, 21, 22, 25, 30, 32.

Det var et freidigt, smukt Liv, som saa brat blev udsuffet — og vi have kun glædelige Minder, og vor Tak bliver en Glædens Kilde, som blander sig i Sorgens Flod og gjør den mindre bitter. Gud bevare hans Sjæl!

For Resten har jeg ikke noget at fortælle. Alt andet bliver saa smaat og ubetydeligt. De har vel læst i „Fædrelandet“ Striden om Professor Stens Tale. — Det fornøiede mig at læse Monrads Indlæg, endstjønt jeg synes, han gaaer lidt udenfor Sagen. Den Strid er nu 1876 Aar gammel, og dei seer ikke ud, som om der skulde sluttet Fred for det første; men da begge Parter ikke kunne have Ret, saa maa man tage Parti.

Jeg duer, især i denne Tid, ikke til at arbejde og befinder mig dog ilde ved at drive. Jeg har ingen Bestillinger, og Ingen kjøber hvad jeg maler. Det er saaledes kun modstræbende, jeg begynder paa et nyt stort Arbeide. Jeg haaber paa, at Arbeidet selv skal rive mig med sig, naar jeg først faaer begyndt for Alvor. — I øvrigt er mit Helbred meget bedre end ifjor.

Det var smukt af de to Herrer Otto Bache og Fridstrup at sende Dem et Billede. Den Sidste er mig personlig ubekjendt; ligesom jeg heller ikke kjender Hr. Jepsen. Jeg hører jo til den gamle Slægt; der ere saa mange unge, nye Kunstnere, som jeg slet ikke kjender, — som de vist ogsaa kjender meget lidt til mig. —

Sneen ligger tykt over Haven, og Fuglene have ikke endnu begyndt paa deres Morgenvidder. — Jeg længes efter Vaaren og de lyse Dage. Solen har næsten ikke ladet sig see i Vinter. —

Gid De nu maa leve vel, De og Deres, og engang imellem mindes den gamle Maler, som altid fandt en kjerlig Modtagelse i Deres Hus. Med mange Hilsener fra Paletten

Deres hengivneste Const. Hansen.

165. Brev. Hr. Professor Chr. Winther.

22 April 1876.

Kjære Christian Winther!

Tak for Deres Brev af 15de d. M.

Baaren begynder. Stærene, som alt længe har været her, begynde at fløite muntert. Paaskeliljerne vare præcis færdige udspungne Paaske Søndag. Vi have af de deilige, ikke dobbelte, som det hedder, men enkelte, med det ene store gule Bæger, omkrandsset af sex lysere Blomsterblade. Vi have ogsaa i Haven en Mængde Skovbundsblomster. — Men jeg er saa doven, for ikke at sige sløv, at jeg i lang-sommelig Tid har gaaet og havt i Sinde at skrive til Dem, uden at jeg har havt Kraft til at sætte mit Forsæt i Værk. I flere Maanedes har jeg saa godt som slet ikke været udenfor Huset. Mit Halsonde har besværet mig meget. Jeg kan kun arbejde lidt om Dagen og vegeterer den øvrige Del. — Det er tilvisse kun i det store kristelige Haab, der findes Trøst mod Sorgen. „Hvor skulde man vel ellers gaae hen?“ — I Morgen bliver vor yngste Søn konfirmeret.

23 April.

Mens de Andre ere i Kirken, sidder jeg hjemme og skriver videre. — — — Julius Lange har udgivet en Afhandling om „Kunstværdi“, det vil sige: hvad det er, der giver et Værk sand Kunstværdi. Han docerer det temmelig realistisk. Han betroniserer Skjønhed og sætter Kjærligheden istedet. Jeg synes nu, at begge kunde saa deilig forliges. Mon ikke den egentlige Kunstværdi skulde være en Hemmelighed? Afhandlingen er tillige et Stridskrift mod Prof. Monrad i Kristiania, som nok taler om Idealet, hvilket Ord for den unge Slægt er som en rød Klub for en Tyr.

Der skal ikke være noget paa Udstillingen, som man

---

165. J. Langes Afhandling: „Om Kunstværdi. To Foredrag.“ 1876.

fristes til at regne til det Ideale; det maatte da være en Haremsdame af Fru Jerichau, som i det mindste ikke har noget Keelt ved sig. Det holder haardt at faae realiseret H. C. Andersens Statue. Han var jo heller ingen plastiff Skikkelse. Alle hidtil indjendte Udkast ere foreløbigt faserede, og jeg frygter for at man tilsidst maa vælge det mindst uheldige, istedetfor det bedste, som ikke endnu eksisterer.

I denne Tid hører man uafladeligt det uhyggelige Naab: „Høire, Venstre“. Men istedetfor at det kunde være flinke exercerende Soldater — saa er det mest Brøvelhoveder eller Partisørere, og der er ikke engang noget malerisk ved dem, som man kunde bruge. Det er kun „Punsch“, der kan bruge dem, og det er kun Kunstens Had til det Ufsjønne, som fremkalder Karrikaturet. —

Nu kommer Familien hjem fra Kirke, og jeg maa derfor slutte.

Alle hilse Dem. Gid De maa have al den Glæde og Hygge, som Paris kan præstere! — — —

Deres hengivneste Const. Hansen.

(3 Haft.)

166. [Til Christian Winther.]

Södertelge den 15 Juli 1876.

Älskade Christian Winther,

Tillåt mig att flåta min ringa förgätmig-*ej* i den rika *krans* af rosor och lager, som kärlek och beundran, kända och okända, närvarande och frånvarande täfla om att binda åt sångaren på hans 80:åra hedersdag. Hvad gör det om åren hafva blekt lockarne, då naturen och hjertat, de milda, oförgängliga makter, hvilkas språk du så värtaligt öfversatt för oss, äro lika unga i dag som i går, lika unga som den stunden för sexti år sedan, då älskande par hemma i din Nord för första gången undrade hvem den sångaren var, som så oförmärkt kommit

på spåren den ljufva hemlighet, de knappt vågat yppa för sig sjelfva; lika unga, som den dag, då näktergalen för första gången undrade hvem den sångaren var, till hvars toner hans otacksamma sjællandska skogar heldre lyssnade än till honom. Dessa samma makter, som ej äro bundna till tid eller rum, kringsväfvad dig i dag och bekransa din pokal, i hvilken Hebe förstulet fällt några droppar af de odödliges nektar, — det glada franska solljuset leker omkring dig lika gyllne som vid Sundets strand, — kastanieträden — är det vid Montmorency, eller vid Versailles? — susa samma betydelsefulla, förtroliga helsning till dig som „bladen i Charlottes Bögelund“, — och kärleken, det bästa af allt, strålar emot dig då dina blickar möta dina käras trofaste ögon. Får äfven jag vara närvarande, då bågaren tömmes för dig? Kärleken var ju icke bunden till rum och tid?

Din Carl Snoilsky.

---

167. **Hulbrne Hr. Etatsraad Const. Hansen, R. af Db.**

[Paris.] 1ste Aug. 1876.

Kjære Const. Hansen!

Blandt de mange ventlige Hilsener, jeg har faaet i Anledning af d. 29de d., er der ingen, som er mig hjerere end de Lykønskninger, jeg fik fra Paletten. Men i min Glæde derover blandede sig jo rigtignot en stærk Følelse af Undseelse; thi jeg havde jo ikke fortjent at blivde erindret af Dem; — jeg, som i saa lang Tid havde ladet være at besvare Deres sidste elskværdige Brev. Men, ah! jeg er gammel, jeg er fløv, jeg er utaaelig blasferet og lad! Tilgiv mig, og modtag min ærlige Tak for Deres overbærende Venffab.

— — — De venter „noget Nyt“ fra mig? Jeg

---

187. „Noget Nyt“ fra C. W., Fortællingen „Et Vendepunkt“.

begriber ikke, hvorledes dette er blevet bekjendt; thi det fulde, ifølge Forlæggerens Ønske, blive en Hemmelighed til Efteraaret. Forresten maa jeg tilstaae Dem, at det er — ikke hvad Folk i Almindelighed kalder en stor Bagatel, — kun en lille, bitte Bagatel, ussel baade med Hensyn til Quantitet og Qualitet.

De omtaler, at Deres Syn er svækket. Som De veed, er jeg ogsaa erfaren i denne Henseende; men jeg kunde dog halvblind fradse Tidt paa Papiret og forresten taaleligt retirere mig. Men en Maler! Hvis det kun er den graae Stær, saa opstæt intet Dieblik at lade Dr. Hansen undersøge Deres Øine, og lad ham gjengive Dem et skarpt Syn, om end kun paa det ene Øie. Man troer, at en saadan Operation er saa omstændelig, farlig, smertefuld? Jeg forsikkrer Dem, naar man har overstaaet det, saa undrer man sig selv over sin Betænkelse. Det Hele kan komme i Orden i Løbet af høist 14 Dage, og saa — hvilken Glæde! Jeg veed det.

— — — Her græsser — især i Ferietiden — en Mængde Landsmænd; baade Damer og Herrer. Vi unddrage os naturligviis ikke at gjøre Bekjendtskaber, modtage Besøg etc., skjøndt dette tidt kan være betænkligt nok.

Nu lev vel, kjære Const. Hansen! Bring Deres Frue en rigtig venlig, ærbødig Hilsen fra min Hustru og fra Deres hengivneste

Christian Winther.

Hvor Sommerfuglen har det godt:
Den lever kun en Dag, — men flot!

Indhold.

	Side
1. Til C. S. Bisby, 10. Oct. 1821	1
2. Til Samme, 17. Nov. 1821	4
3. Til N. C. L. Abrahams, i Begyndelsen af 1822	7
4. Til C. S. Bisby, 30. Marts 1822	10
5. Til Samme, 6. Juni 1822	12
6. Til Samme, 7. Oct. 1822	14
7. Til Samme, 8. Marts 1823	17
8. Til Samme, 2. Dec. 1823	19
9. Til Samme, 8. Marts 1824	21
10. Til J. M. Thiele, 28. Juli 1830	23
11. Til N. C. L. Abrahams, 10. Febr. 1831	25
12. Til L. Bødtcher, 21. Marts 1831	27
13. Til C. C. F. Petholdt, 5. April 1831	28
14. Til L. Bødtcher, 13. April 1831	30
15. Til J. Dahl, 21. Juli 1835	31
16. Til Chr. Agerfkov, 23. Febr. 1837	33
17. Til Chr. Petersen, 27. Febr. 1837	36
18. Til Samme, 8. Marts 1837	39
19. Til Chr. Agerfkov, 9. Marts 1837	40
20. Til Chr. Petersen, 16. Marts 1837	41
21. Til Fru C. M. Petersen, 25. Jan. 1838	41
22. Til J. Dahl, 15. Nov. 1839	42
23. Til Fru C. M. Petersen, 3. Jan. 1840	44
24. Til D. G. Monrad, 17. Mai 1840	44
25. Til S. Dahl, 1. Juni 1840	45
26. Til Chr. Agerfkov, 12. April 1841	46
27. Til Samme, 14. April 1841	49
28. Til J. M. Thiele, 19. April 1841	50
29. Til L. Bødtcher, 19. April 1841	54

	Side
30. Til Chr. Peterfen, 30. April 1841	56
31. Til P. Bødcher, 19. Mai 1841	58
32. Til Chr. Peterfen, 8. Aug. 1841.....	61
33. Til Fru C. M. Peterfen, 16. Aug. 1841.....	62
34. Til Chr. Peterfen, 16. Aug. 1841.....	64
35. Til Samme, 9. April 1842.....	65
36. Til Samme, 12. Mai 1842.....	66
37. Til A. P. Berggreen, 19. Jan. 1843.....	67
38. Til Samme	68
39. Fra J. C. Hauch, 25. Febr. 1846.....	68
40. Fra Fr. Spøgh-Guldberg, 20. Jan. 1847	71
41. Fra Chr. Thaarup, 29. Febr. 1848	71
42. Fra Fru C. Monrad, 6. Dec. 1849	72
43. Fra P. Krøyer, 11. Marts 1851.....	73
44. Fra F. U. Timm, 9. April 1851.....	75
45. Til F. L. Liebenberg, 20. Mai 1851.....	77
46. Fra P. Bødcher, 18. Aug. 1851	78
47. Fra P. Hertz, 12. Sept. 1852	79
48. Til Fru C. Monrad, 5. Aug. 1853.....	80
49. Fra C. Mosbeck, 18. Aug. 1853	82
50. Til J. Dahl, 15. Oct. 1853.....	85
51. Til Samme, 14. Nov. 1853	87
52. Til F. L. Liebenberg, 5. Aug. 1854.....	87
53. Til Samme, 30. Aug. 1854	88
54. Til Samme, 21. Sept. 1854	89
55. Til Fru C. Monrad, 6. Marts 1855	89
56. Til F. L. Liebenberg, 9. Marts 1855.....	93
57. Til Samme, 17. Aug. 1855	95
58. Til Samme, 13. Sept. 1855.....	96
59. Fra Fru J. L. Feiberg, 4. Dec. 1855	96
60. Til Fru C. Monrad, 16. Juli 1857	97
61. Til Samme, 30. Juli 1857	98
62. Til P. Hertz, 9. Sept. 1858.....	99
63. Til Fru C. Monrad, 28. Juli 1859	100
64. Fra Const. Hansen, 7. Sept. 1859	101
65. Til P. U. Møller, 5. Nov. 1859.....	101
66. Fra F. Fabricius, 26. Apr. 1860	103
67. Fra B. Dunker, 7. Nov. 1860.....	104
68. Til M. C. L. Abrahams, 7. Oct. 1861	106
69. Fra J. C. Hauch, 22. Nov. 1861	106
70. Fra B. Vorgen, 19. Febr. 1862.....	107
71. Til M. Rosing, 4. Mai 1862.....	108

	Side
72. Fra F. Paludan Müller, 4. Aug. 1862	109
73. Til Chr. R. F. Molbech, 10. Aug. 1862	109
74. Fra Const. Hansen, 5. Sept. 1862	110
75. Til H. C. Andersen, 16. Nov. 1862	111
76. Til Samme, 1. Febr. 1863	112
77. Til J. Dahl, 28. Marts 1863	113
78. Fra B. Dunker, 9. Apr. 1863	115
79. Til Const. Hansen, 1. Aug. 1863	117
80. Til Fru C. Monrad, 5. Aug. 1863	119
81. Til Const. Hansen, 26. Aug. 1863	121
82. Til Samme, 28. Febr. 1864	122
83. Til Fru C. Monrad, 18. Aug. 1864	123
84. Fra Samme, 20. Aug. 1864	124
85. Til Samme, 24. Aug. 1864	125
86. Til Const. Hansen, 19. Apr. 1865	126
87. Fra C. Holten, 19. Juni 1865	127
88. Til Const. Hansen, 4. Oct. 1865	127
89. Fra L. Bødtker, 5. Nov. 1865	128
90. Fra B. Dunker, 6. Dec. 1865	129
91. Fra Const. Hansen, 18. Jan. 1866	130
92. Fra Samme, 2. Nov. 1866	131
93. Fra Fr. Paludan Müller, 8. Juli 1867	131
94. Fra Const. Hansen, 14. Juli 1867	134
95. Fra D. G. Monrad, 18. Aug. 1867	135
96. Til Const. Hansen, 27. Aug. 1867	137
97. Fra H. B. Raalund, 29. Aug. 1867	138
98. Fra Const. Hansen, 12. Sept. 1867	139
99. Til Samme, 13. Sept. 1867	140
100. Fra Samme, 17. Sept. 1867	141
101. Til Samme, 7. Nov. 1867	141
102. Fra Samme, 12. Febr. 1868	142
103. Fra Fru C. Monrad, 23. Febr. 1868	143
104. Fra Const. Hansen, 23. Marts 1868	144
105. Fra B. Vorgen, 6. Juni 1868	145
106. Til Const. Hansen, 7. Juli 1868	145
107. Til Samme, 2. Aug. 1868	148
108. Fra C. Weis, 12. Sept. 1868	150
109. Til Samme, 18. Sept. 1868	151
110. Til Const. Hansen, 31. Oct. 1868	155
111. Til Samme, Dec. 1868	157
112. Fra Samme, 23. Dec. 1868	158
113. Til Samme, 22. Jan. 1869	159

	Side
114. Til Samme, 6. Febr. 1869	162
115. Til Samme, 4. Marts 1869	164
116. Til Samme, 26. Marts 1869	167
117. Til Samme, 14. Apr. 1869	169
118. Til Samme, 30. Apr. 1869	171
119. Til Samme, 10. Mai 1869	173
120. Til Samme, 2. Juni 1869	175
121. Til Samme, 20. Juli 1869	177
122. Til Samme, 18. Aug. 1869	179
123. Til Samme, 20. Oct. 1869	181
124. Til Samme, 9. Dec. 1869	185
125. Til Samme, 15. Jan. 1870	187
126. Til Samme, 1. Marts 1870	189
127. Til Samme, 6. Apr. 1870	191
128. Til Samme, 20. Juni 1870	192
129. Fra Fru E. Monrad, 28. Juli 1870	193
130. Til den Høflingsørste Sangforening „Dvartetten“, 30. Juli 1870	194
131. Til Const. Hansen, 20. Apr. 1871	195
132. Fra Samme, 29. Juli 1871	195
133. Til F. L. Liebenberg, 1. Nov. 1871	196
134. Til Samme, 15. Nov. 1871	198
135. Til Const. Hansen, 21. Dec. 1871	198
136. Til F. L. Liebenberg, 12. Jan. 1872	200
137. Til Const. Hansen, 3. Febr. 1872	202
138. Til Samme, 28. Marts 1872	205
139. Til Samme, 2. Mai 1872	207
140. Til Samme, 20. Mai 1872	209
141. Til Samme, 27. Juni 1872	211
142. Til Samme, 18. Juli 1872	213
143. Til Samme, 10. Aug. 1872	215
144. Til Frøken P. Rofs, 5. Sept. 1872	217
145. Til Const. Hansen, 12. Sept. 1872	219
146. Til Samme, 17. Oct. 1872	220
147. Til Samme, 4. Nov. 1872	222
148. Til M. Rosing, 17. Nov. 1872	223
149. Til Const. Hansen, 25. Nov. 1872	223
150. Fra M. Rosing, 30. Dec. 1872	224
151. Fra Const. Hansen, 21. Febr. 1873	225
152. Til Samme, 27. Juni 1873	225
153. Til Samme, 20. Juli 1873	227
154. Til F. L. Liebenberg, 2. Aug. 1873	228

	Side
155. Til Samme, 8. Sept. 1873	228
156. Til Const. Hansen, 27. Dec. 1873	229
157. Til E. W. Gosse, 9. Juli 1874	230
158. Til F. L. Liebenberg, 10. Oct. 1874	231
159. Til M. Rosing, 5. Dec. 1874	232
160. Til Const. Hansen, 4. Juni 1875	232
161. Til Samme, 23. Sept. 1875	232
162. Fra Samme, 21. Dec. 1875	233
163. Til Samme, 6. Febr. 1876	234
164. Fra Samme, 11. Febr. 1876	236
165. Fra Samme, 22. Apr. 1876	238
166. Fra C. Sniidst, 15. Juli 1876	239
167. Til Const. Hansen, 1. Aug. 1876	240